

V roce 2002 pokračovalo období zásadních změn, kterými celý systém státní památkové péče reagoval na proměnu územního uspořádání a státní správy. Rozšíření Státního památkového ústavu v Brně o 8 národních kulturních památek znamenal především nutnost zajistit funkci nového způsobu řízení, ekonomiky a kontroly. Z hlediska kvantitativního šlo o dvojnásobné rozšíření ústavu, které ovšem s sebou přineslo potřebu zásadních změn kvalitativních. Počátek roku tak byl poznamenán usilovným hledáním optimálního zajištění provozu z hlediska ekonomického a současně s řešením konkrétních problémů se ověřoval nový systém řízení. Samostatné účetnictví nově převzatých státních hradů a zámků, navyklých spravovat své záležitosti vlastními silami, se ukázalo nejen jako plně funkční, ale přesvědčivě prokázalo svoji motivační funkci v oblasti ekonomické. Z hlediska odborného zajištění provozu těchto veřejnosti zpřístupněných památek se ukázalo jako přínosné užší sepětí s celkem Státního památkového ústavu v Brně a tak možno konstatovat, že přes složité počáteční hledání optimálního fungování tohoto nového komplexu šlo o prospěšné spojení. Příklad odpovědného a samostatného přístupu „nových“ kastelánů se pozitivně odrazil ve způsobu práce té části ústavu, která je orientována ke správě památkových objektů.

Brněnské ústřední pracoviště fungovalo již ve své nové budově na náměstí Svobody č. 8, ale teprve k počátku roku se podařilo dokončit všechny stavební a restaurátorské práce. První měsíce tak byly poznamenány úsilím zprovoznit všechny odbory a oddělení a připravit se na slavnostní otevření.

To se podařilo a 1. náměstek ministra kultury, Ing. Zdeněk Novák tak mohl 15. dubna všem zaměstnancům blahopřát k jejich novému sídlu.

Současně ovšem v prvních měsících roku vrcholily práce na vytvoření nového rozsáhlého prohlídkového okruhu ve státním zámku Lednice a na dokončení 1. etapy konzervátorských a restaurátorských prací na tamějším palmovém skleníku. Mimořádný rozsah těchto prací, krátké časové lhůty a potřeba kvalitní koordinace postupu na poměrně malém prostoru byly zkouškou pro všechny zúčastněné. Skleník i nový prohlídkový okruh byly otevřeny 28. dubna za účasti ministra kultury Pavla Dostála. Následný zájem veřejnosti jenom potvrdil, že rozhodnutí vybudovat nový prohlídkový okruh bylo správné a pozitivní ohlas odborný potěšil jistě nejen autory tohoto projektu. Také dokončená etapa opravy skleníku se dočkala velmi dobrého hodnocení, což bylo patrné ze všech příspěvků na mezinárodním semináři věnovaném tomuto problému. V roce 2002 pokračovala

mimořádná podpora obnovy památek Lednicko-valtického areálu, dotovaná prostřednictvím Programu záchrany architektonického dědictví přímo ze státního rozpočtu. Také další památky ve správě Státního památkového ústavu v Brně se opravovaly s finanční podporou tohoto Programu a celkový objem těchto prací byl zcela mimořádný. Rušné období institucionálních změn ovšem nebylo ještě u konce. Ve druhé polovině roku vrcholila příprava na začlenění do celku vznikajícího Národního památkového ústavu. Pro brněnské pracoviště to znamenalo převzetí odborných garancí za okres Pelhřimov, Havlíčkův Brod a Vsetín, předání odborné garance za okres Prostějov a převzetí správy státního hradu Lipnice. V závěru roku pak byl rozhodnutím Ministerstva kultury České republiky začleněn do Státního památkového ústavu v Brně státní hrad Janohrad. Přestože byl dosavadní výčet úkolů zajišťovaných v roce 2002 orientován k těm mimořádným, rozvíjela se i nadále základní odborná činnost, práce vědecko-výzkumná a publikační. Dělo se tak v podmínkách, kdy končily svoji činnost okresní úřady, naši nejbližší partneři a spolupracovníci, a kdy se chystal složitý přerod celé státní správy. V tomto období se tedy i organizace státní památkové péče musely připravit na svoji funkci v nových podmínkách a na komunikaci s novými partnery. Doufejme, že jsme tento čas využili dobře. Budoucnost nás prověří. Věřím, že obstojíme.

Jaromír Míčka

OBSAH

Ekonomika ústavu	5
Právní agenda a kontrolní činnost	9
Publikační činnost, propagace, výstavy	10
Publikační činnost pracovníků SPÚ v Brně	12
Obnova a údržba památkových objektů	15
Havarijní program	26
Činnost oddělení hradů a zámků v roce 2002	31
Činnost odboru památkové péče	35
Činnost odboru specialistů	62
Činnost odboru informací	75
Granty	88
Odborná knihovna	109
Mezinárodní spolupráce	124
Státní hrady a zámky v sezóně 2002	126
Seznam stálých zaměstnanců	153

Vysvětlivky užívaných zkratk:

MPR	městská památková rezervace
NP	nadzemní podlaží
GO	generální oprava
SPÚ	státní památkový ústav
SÚPP	státní ústav památkové péče
OKÚ	okresní úřad
MK ČR	Ministerstvo kultury České republiky
MěÚ	městský úřad
MPZ	městská památková zóna
KPZ	krajinná památková zóna
MŽP ČR	Ministerstvo životního prostředí České republiky
MZLU	Mendelova zemědělská a lesnická univerzita
LVA	Lednicko-valtický areál
GIS	geografické informační systémy
AÚ AV	Archeologický ústav Akademie věd
VPR	vesnická památková rezervace
VPZ	vesnická památková zóna
NPÚ ÚOP	Národní památkový ústav územní odborné pracoviště
ÚLK	Ústav lidové kultury
ÚSKP	ústřední seznam kulturních památek

EKONOMIKA ÚSTAVU

vedoucí ekonomického odboru Ing. Dagmar Krejčová

Hospodaření Státního památkového ústavu v Brně roce 2002 bylo specifické především tím, že ústav delimitoval na základě usnesení vlády č. 464 z května 2001 od okresních úřadů tyto památkové objekty: SH Buchlov, SZ Buchlovice, SZ Jaroměřice nad Rokytnou, SZ AZZ Kroměříž, SZ Náměšť nad Oslavou, SZ Telč, SZ Vizovice a poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené Hoře. Tyto památkové objekty byly do konce roku 2001 zřizovány okresními úřady, měly právní subjektivitu a samostatné účetnictví.

Státní památkový ústav v Brně delimitoval tyto objekty se stanoveným rozpočtem.

Pro zachování maximální samostatnosti, bylo těmto objektům ponecháno samostatné účetnictví, s tím, že účetnictví Státního památkového ústavu v Brně bylo sjednoceno do jednotného software.

Prioritou hospodaření Státního památkového ústavu v Brně v roce 2002 bylo tak jako v předcházejících letech zrušit ztrátu hospodaření z minulých let.

Proto byl rozpočet organizace sestaven jako přebytkový, za účelem zrušení ztráty hospodaření a vytvoření fondů organizace.

Tak jako v předchozím roce byla přijata maximální úsporná opatření v oblasti provozu celé organizace. V oblasti oprav a udržování památkových objektů byly realizovány především akce z Programu záchrany architektonického dědictví nebo financované ze sponzorských darů.

Hospodářský výsledek organizace za rok 2002 byl: + 7 639 990 Kč

Rozpočet Státního památkového ústavu v Brně jako státní příspěvkové organizace je na straně jedné tvořen státním příspěvkem od zřizovatele – MK ČR, na straně druhé výnosy z vlastních činností a sponzorskými dary. Výnosy pocházejí v naprosté většině z provozu hradů a zámků, ke kterým SPÚ vykonává právo hospodaření.

Dále se ústav uchází o finanční prostředky z programů připravovaných pro oblast kulturních památek.

Výsledky hospodaření v roce 2002 – provozní dotace:

Rozpočet 2002 – neinvestiční skladba

paragraf	úprava	obsah	částka v tis. Kč
3319	26.	Regiontour 2003 – Program kulturních aktivit	280
3319		celkem	280
3321	0.	schválený rozpis rozpočtu	94 909
3321	2.	reidentifikace kulturních památek	270
3321	3.	vnitřní úprava – mzdové prostř. AZZ Kroměříž	0
3321	5.	osobní náklady pro SZ Valtice – skleník	350
3321	6.	osobní náklady pro SZ Lednice – nové kapacity	835
3321	9.	vnitřní úprava – zvýšení OON (kryto ze zvýšených tržeb)	0
3321	15.	provoz nové kapacity – nám. Svobody	1 499
3321	16.	SZ Lednice – II. Prohlídkový okruh	6 100
3321	19.	vnitřní úprava – zvýšení OON (kryto zvýšenými tržbami)	0
3321	22.	program péče o krajinu ošetření stromů, zachování biotopů	63
3321	24.	Zvýšení limitu mzdových nákladů	600
3321	27.	provoz nové kapacity – nám. Svobody	1 712
3321	29.	Zvýšení limitu mzdových nákladů	400
3321	29.	SZ Lednice – II. Prohlídkový okruh	600
3321		celkem	107 338
3322	8.	program regenerace MPR	150
3322	11.	Program záchrany architektonického dědictví Kroměříž – rotunda (800)	2 000
		Náměšť nad Osl. – krovy, střecha, věž (1 200)	
3322	13.	Program záchrany architektonického dědictví Veveří – krovy, střechy (2000)	57 105
		Bučovice – fasáda (600)	
		Jaroměřice – fasáda (1 600)	
		Lysice – fasáda (1 500)	
		Telč – statika oranžerie (1 000)	

		Uherčice – postupná obnova (3 000)	
		Zelená Hora – restaurování interiéru (3 000)	
		Pernštejn – statika bloku B (3 500)	
		Pernštejn – dokončení fasády bloku B (86)	
		Lednice – palmový skleník (1 255)	
		Lednice most, brána, jeskyně (1 000)	
		Lednice – obnova střech, teras (15 000)	
		Lednice – obnova interiérů (5 035)	
		Lednice – jízdná (3 164)	
		Valtice – havárie stropů (4 309)	
		Valtice konírny (3 485)	
		Valtice – kolonáda (3 000)	
		Valtice – Beveder (4 571)	
3322	14.	Program restaurování – Náměšť n. Oslavou (gobelin Diana)	350
3322	17.	Program restaurování – Lednice	130
3322	23.	Program regenerace měst. pam. Rezervací a zón	50
3322	28.	PZAD – obnova ohradní zdi SZ Valtice	480
3322		Celkem	60 265
3324	31.	Výkupy – žardiniéry	95
3329	7.	provoz ISO	110
3329	10.	Program záchranných archeologických výzkumů	310
3329	12.	Program záchranných archeologických výzkumů	480
3329	18.	Program záchranných archeologických výzkumů	120
3329	21.	Program záchranných archeologických výzkumů	45
3329	30.	Revize EZS	100
3329		celkem	1 165
3380	1.	věda a výzkum – institucionální	850
3380	4.	věda a výzkum – účelové prostředky – granty	877
3380		celkem	1 727
CELKEM		Provozní dotace	170 870
CELKEM		vlastní výnosy	59 595
Celkové výnosy organizace			230 465

Náklady v tis. Kč :

Spotřeba materiálu	16 196
Spotřeba energie	8 335
Prodané zboží	964
Oprava a údržba	88 619
Cestovné	1 241
Ostatní služby	17 213
Mzdové náklady	56 412
Zákonné sociální pojištění	19 088
Zákonné sociální náklady	1 190
Ostatní sociální náklady	2 316
Daně a poplatky	119
Pokuty a penále	45
Manka a škody	230
Jiné ostatní náklady	1 021
Odpisy nehmotného a hmotného investičního majetku	9 837
CELKOVÉ NÁKLADY ORGANIZACE	222 826 tis. Kč

HOSPOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK

Hospodářský výsledek ve výši 7 639 tis. Kč byl použit v souladu s platnými předpisy na pokrytí ztráty z předcházejících let a rozdělením do fondů.

INVESTIČNÍ PROSTŘEDKY V ROCE 2002 v tis. Kč

ISO nákup rekordéru DVD a PC Macintosh	200
EZS Lysice, Lednice, Uherčice, Pernštejn a Valtice	1 532
Projekt inženýrských sítí Lednice	1 600
INVESTIČNÍ PROSTŘEDKY CELKEM	3 332 tis. Kč

PŘÁVNÍ AGENDA A KONTROLNÍ ČINNOST

vedoucí oddělení JUDr. Libuše Kubáňová

V oblasti právní agendy byla zajišťována právní služba dle plánu hlavních úkolů a dle aktuálních požadavků zejména v oblasti smluvní, sporové a právní prevence. V r. 2002 pokračovalo řízení v restitučních věcech týkajících se nemovitých i movitých kulturních památek. Dosud pokračuje soudní řízení ve věci svozů Brodek u Přerova, Jirny a opětovně Hajany. Ukončeno bylo řízení ve věci svozu Lomnice u Tišnova, který nebyl vydán. Ukončeno není řízení v záležitosti nemovitostí Státního zámku v Rájci nad Svitavou u Okresního úřadu – Pozemkového úřadu v Blansku, kde dosud nebylo vydáno rozhodnutí. Dále byl zahájen spor o Státní zámek Vranov nad Dyjí.

V rámci kontrolní činnosti bylo provedeno 36 kontrol a tematických prověrek, z toho 3 mimořádné. Řešeno bylo 6 stížností a podání, z toho 2 byly oprávněné, 1 částečně oprávněná a 3 byly neoprávněné.

Poskytování informací podle z. č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím:

Na základě novely zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím provedené zákonem č. 39/2001 Sb., stal se Státní památkový ústav v Brně, jakožto veřejná instituce hospodařící s veřejnými prostředky, subjektem povinným k poskytování informací podle tohoto zákona.

Ve smyslu § 18 cit. zákona zveřejňuje se dále informace o činnosti v oblasti poskytování informací v členění požadovaném citovaným ustanovením.

a) Počet žádostí o informace	0
b) Počet podaných odvolání proti rozhodnutí	0
c) Soudní řízení	nebylo vedeno
d) Řízení o sankcích za nedodržování zákona	nebylo vedeno
e) Státní památkový ústav provedl ve smyslu shora uvedených ustanovení zákona úpravu konkrétního postupu a rozdělení kompetencí při podávání informací podle z. č. 106/1999 Sb. interním předpisem – příkazem č. 6/2002 a zároveň zveřejnil tuto informaci na svých internetových stránkách www.pamatkybrno.cz	

PUBLIKAČNÍ ČINNOST, PROPAGACE, VÝSTAVY

vedoucí publikačního oddělení PhDr. Eva Dvořáková

Rok 2002 byl pro publikační oddělení rokem zúročení náročné redakční práce v předchozích letech. Hned začátkem roku byla na knižní trh uvedena publikace Židovské památky Moravy a Slezska autora Jaroslava Klenovského. Byla vydána ve spolupráci s nakladatelstvím ERA, což umožnilo vydat knihu ve větším nákladu a zajistit její distribuci na knižním trhu v rámci celé ČR.

15. dubna se konalo slavnostní zahájení provozu nového sídla Státního památkového ústavu v Brně. Toto datum bylo pro publikační oddělení spojeno se splněním řady úkolů. Muselo zajistit výzdobu chodeb v celé budově včetně umístění ploch pro zveřejňování informací, orientační systém i samotný slavnostní akt. K témuž datu vyšla kniha Památková péče na Moravě připravovaná od roku 1999. Jedná se o sborník inspirovaný 150. výročím vzniku první státní instituce památkové péče na Moravě. Do konce prvního pololetí byly dokončeny další dvě drobné publikace. Česko-německá monografie Refektář františkánského kláštera v Uherském Hradišti od Miloše Stehlíka a brožura O opravě střech a krovů na Pernštejně, na níž se autorsky podíleli odborní pracovníci SPÚ v Brně a zástupci firmy MOLAT, která publikaci financovala. V dubnu byl již tradičně vydán také sborník Staré stezky při příležitosti stejnojmenného semináře. Mezi každoroční tituly patří rovněž Výroční zpráva, tentokrát za rok 2001 a Zprávy Státního památkového ústavu v Brně, číslo 5/2001 věnované budově na nám. Svobody 8. Před koncem roku pak brožurka Informace o zpřístupnění a provozu památkových objektů pro rok 2003, PF, jednolistový upomínkový kalendář a dvouměsíční kalendář Květiny na hradech a zámcích, který byl vydán spolu s tiskárnou Print Typia.

Vedle publikační činnosti byl rok 2002 bohatý také na výstavy a různé prezentační akce. Mezi ty stěžejní patřila výstava Zbraně pro boj, sport a lov na zámku ve Vranově nad Dyjí, výstava Kamélie na plese na zámku v Rájci nad Svitavou a výstava prezentující hrady a zámky ve Francii v rámci České sezóny. Oddělení se však podílelo nejméně zajištěním propagace také na výstavách Vranovská lilie, Rájecké jiřinky, Podzim na Pernštejně, otevření lednického skleníku a nové trasy na zámku v Lednici. SPÚ v Brně již po třetí zajišťoval společnou prezentaci všech památkových ústavů na Regiontours na brněnském výstavišti.

Oddělení však zajišťuje řadu dalších činností, vydává pohlednice, spolupracuje na vydávání průvodců po hradech a zámcích vydávaných vydavatelstvím Gloriet, graficky zpracovává různé materiály dle požadavků ředitele a vedoucích odborů (vizitky, označení pracovišť, PHÚ, pozvánky, návštěvní řady atd.). Pravidelná inovace domovských stránek SPÚ v Brně je rovněž úkolem publikačního oddělení.

Vydané publikace

Jaroslav Klenovský: Židovské památky Moravy a Slezska

Památková péče na Moravě – 150 let od vzniku první státní instituce na ochranu památek

Miloš Stehlík: Refektář františkánského kláštera v Uherském Hradišti

O opravě střech a krovů na Pernštejně

Steré stezky 7/2002

Výroční zpráva za rok 2001

Zprávy Státního památkového ústavu 5/2002

Informace o zpřístupnění a provozu památkových objektů – jihomoravský kraj, zlínský kraj a kraj Vysočina

Kalendář jednolistový: Římanka

Kalendář dvouměsíční: Květiny na hradech a zámcích

Pohlednice (4 druhy): kamélie na zámku Rájec nad Svitavou

Pohlednice (4 druhy): portréty Serényiů ze zámku Milotice

Zahájení provozu nového sídla SPÚ na nám. Svobody 8, prezentace knihy Památková péče na Moravě, foto: Miroslav Zavadiš

Obálka publikace Zprávy Státního památkového ústavu v Brně, číslo 5/2001 věnované budově na nám. Svobody 8

PUBLIKAČNÍ ČINNOST PRACOVNÍKŮ SPÚ V BRNĚ

- BLÁHA, Jiří: Význam ochrany historických krovů při opravách a úpravách střech. In: sborník z konference „Střechy a půdní vestavby“, Praha 2002.
- BLÁHA, Jiří: Historické krovby měšťanských domů v Telči – III. díl. In: Vlastivědný sborník Vysočiny, oddíl věd společenských, 12/2002, t.č. v tisku.
- BLÁHA, Jiří – BORSKÝ, Pavel – ČERNOUŠKOVÁ, Dagmar: Ke stavebnímu vývoji zámku v Prostějově. In: Štafeta, kulturní časopis Prostějovska, č. 1/2002 s. 16–30.
- BLÁHA, Jiří – LÁTAL, Vladislav – MOUČKA, Petr – PROCHÁZKOVÁ, Marta – ŠKRABAL, Jakub: O opravě střech a krovů na Pernštejně, MOLAT, SPÚ v Brně, Brno 2002.
- BLÁHA, Jiří – PROCHÁZKOVÁ, Marta: Poznatky z průzkumu krovů hradního paláce na Pernštejně. In: Průzkumy památek 2/2002.
- BLÁHA, Jiří – EBEL, Martin: Život a dílo pražského tesaře Michaela Ranka. In: Dějiny staveb 2002, sborník příspěvků z konference v Nechtěnech, Plzeň 2002, v tisku.
- BORSKÝ, Pavel – STRÁNSKÁ, Radmila – VITULA, Petr: Bučovice (okr. Vyškov), PV 2001 (43), v tisku.
- BORSKÝ, Pavel – ONDRA, Karel – SALAŠ, Milan – STRÁNSKÁ, Radmila – VITULA, Petr: Archeologický, geofyzikální a petrografický výzkum románsko gotického kostela v Bučovicích, Ve službách archeologie IV, v tisku.
- BORSKÝ, Pavel – STRÁNSKÁ, Radmila – VITULA, Petr: Záchranný a zjišťovací archeologický výzkum románskogotického kostela v areálu bučovického zámku, Zprávy Státního památkového ústavu v Brně 6/2002, v tisku.
- FETTEROVÁ, Dagmar: Krajinné památkové zóny na jižní Moravě. Sborník příspěvků ke konferenci konané ve dnech 8.–11. října 2002 v Praze a Průhonicích.
- FETTEROVÁ, Dagmar: Tvář naší země – krajina domova, 2. díl. Krajina jako kulturní prostor, s.128–135, Jaroslav Bárta Studio JB, Jeronýmova 136, 512 51 Lomnice nad Popelkou, 2002.
- FETTEROVÁ, Dagmar: Průzkum oranžérií, skleníků a fíkoven. Zahrada – park – krajina, XII. ročník, 3/2002, s. 9–12.
- HODEČEK, Dalibor: Dějiny zámku v Miroslavských Knínicích. In: Ročenka Státního okresního archivu ve Znojmě 2001. Znojmo 2002, s. 12–33.
- KROUPA, Petr: Nemovité kulturní památky v Brně. In: Nemovité kulturní památky jižní Moravy, sv. 12 Město Brno. Brno 2002, s. 7–10.
- KROUPA, Petr: Brno je urbanistická zdechlina. Era 21, 2/2002, s. 34–36.
- KROUPA, Petr – POŘÍZKA, Lubi: Klenoty hradů a zámků České republiky. Brno 2002. (P. Kroupa text 72 hesel, L. Pořízka fotografie).

- KROUPA, Petr: Klášterní kostel v Sedlci v kontextu cisterckého stavitelství (díličí úvaha k problematice gotické architektury). In: Průzkumy památek II/2002 (v tisku).
- KOVÁŘŮ, Věra: Komory a sypky na jihovýchodní Moravě. *Acta Muzealia* 2001/2, Zlín, s. 109–114.
- KOVÁŘŮ, Věra: Sídlo, dům a bydlení na Hřebečsku. *Vlastivěda Moravská. Moravsko–Třebovsko, Svitavsko. Brno* 2002, s. 299–317.
- KOVÁŘŮ, Věra: Oděvní kultura valašských vesnic v posledních dvou stoletích na Vsetínsku. *Vlastivěda Moravská. Vsetínsko, Valašskomeziříčsko, Rožnovsko. Brno*, 2002, s. 413–430 a barevná příloha.
- KOVÁŘŮ, Věra: Obyčejové právo v lidovém stavitelství. In.: *Obyčejové právo. Praha* 2002, s. 102–107.
- KOVÁŘŮ, Věra: Obnova roubeného domu. *Technologie lidového stavitelství díl I. Videofilm a publikace. Strážnice* 2002.
- KOVÁŘŮ, Věra: Drobné články a studie v denním tisku a televizních pořadech o venkově.
- KOZDAS, Jan: Znojenské avenue, bulvár, velkoměstský šachovnicový systém ulic a jejich zaniklý památkový fond. In: *Ročenka Státního okresního archivu ve Znojmě* 2001. Znojmo 2002, str. 98–112.
- KOZDAS, Jan: Znojmo, historická romantická vyhlídka na konci ulice Přemyslovců. In: *Vlastivědný sborník Jižní Morava* 2002, str. 117–126.
- KOZDAS, Jan: Zakladní vývoj, koncepce obnovy a prezentace lesoparkových úprav v nejbližším okolí zámku ve Vranově nad Dyjí. In: *Thayensia* 4, *Sborník původních prací z Podyjí* 2001, str. 235–246.
- KOZDAS, Jan: Nemovitě kulturní památky okres Hodonín. Brno 2002, str. 6–10.
- MATULÍKOVÁ, Zoja – VÁCHA, Zdeněk: Příspěvek k historii stavby v 19. a 20. století a k vývoji podoby průčelí domu. In: *Zprávy Státního památkového ústavu v Brně* 5/2001, Brno 2002, s. 74–89.
- MATUSZKOVÁ, Jitka: Kaplička Apoštolka v Přibicích. *Malovaný kraj* 38, 2002, č. 1, s. 34, foto na zadní straně obálky.
- MATUSZKOVÁ, Jitka: Poklona sv. Urbana v Prušánkách. *Malovaný kraj* 38, 2002, č. 2, s. 34, foto na zadní straně obálky.
- MATUSZKOVÁ, Jitka: Verbunk na Podluží. In: *RegioM 2000–2001. Kulturně vlastivědná revue okresu Břeclav. Břeclav [2002]*, s. 98–104, 1 foto čb.
- MATUSZKOVÁ, Jitka: Poznámka terminologická. In: *Staré stezky* 7, 2002. *Sborník referátů ze 7. semináře* 24. dubna 2002. *Státní památkový ústav v Brně* 2002, s. 28–30.
- MATUSZKOVÁ, Jitka: Kaplička morových patronů v Šardicích. *Malovaný kraj* 38, 2002, č. 3, s. 50, foto na zadní straně obálky.
- MATUSZKOVÁ, Jitka: Kaplička Panny Marie v Petrově – Plížích. *Malovaný kraj* 38, 2002, č. 4, s. 34.
- MATUSZKOVÁ, Jitka: Staré stezky. 6. seminář. In: *Zprávy Státního památkového ústavu v Brně* 5, 2001, s. 121.
- MATUSZKOVÁ, Jitka: Kaplička sv. Vendelína v Osvětimanech. *Malovaný kraj* 38, 2002, č. 5, s. 34, foto na zadní straně obálky.
- MATUSZKOVÁ, Jitka: Proměny lidového oděvu. In: *Mutěnice. Dějiny vinařské obce. Mutěnice* 2002, s. 382–397.
- MATUSZKOVÁ, Jitka: Lidové obyčeje na prahu nového tisíciletí. In: *Mutěnice. Dějiny vinařské obce. Mutěnice* 2002, s. 402–420.
- MATUSZKOVÁ, Jitka: Kaplička se zvonící ve Stříbrnicích. *Malovaný kraj* 38, 2002, č. 6, s. 48, foto na zadní straně obálky.

- MATUSZKOVÁ, Jitka: Málo známé muzeum lidové kultury v Sudetech. Národopisná revue, 2002 (v tisku).
- NOVOTNÁ, Dana: Obraz města v krajině, sborník konference Tvář naší země – krajina domova, 2002, oddíl Krajina jako kulturní prostor, str. 148–160.
- SEDLÁČKOVÁ, Libuše: Zámecké obory součást kulturní krajiny. Sborník příspěvků ke konferenci konané ve dnech 8.–11. října 2002 v Praze a Příhonicích.
- SEDLÁČKOVÁ, Libuše: Tvář naší země – krajina domova, 2 díl. Krajina jako kulturní prostor, s. 128–135, Jaroslav Bárta Studio JB, Jeronýmova 136, 512 51 Lomnice nad Popelkou, 2002.
- STEHLÍK, Miloš: Obnova památek od roku 1945 do současnosti: In: Památková péče na Moravě, Brno 2002, s. 199–269.
- STEHLÍK, Miloš: Refektář františkánského kláštera v Uherském Hradišti. Brno – Uherské Hradiště 2002.
- ULRICHOVÁ, Ludmila – KOUSAL, Josef: Farní příslušnost Jehnic a historie kostela sv. Vavřince v Brně-Řečkovících. In: Jehnice od minulosti k dnešku. Sborník statí k výročí 710 let obce 1292–2002. Brno 2002, s. 131–133.
- ULRICHOVÁ, Ludmila: Z historie a současnosti kostela sv. Vavřince. In: Řeč (Zpravodaj městské části Řečkovice-Mokrá Hora), XI, 2002, č.3, s. 4–5.
- VÁCHA, Zdeněk – VRLA, Radim: Nové poznatky o gotické architektuře jihovýchodní Moravy. In: archaeologia historica 27/02, Brno 2002, s. 425–444.
- VÁCHA, Zdeněk: Poznámky k restaurování, konzervaci a rekonstrukcím na náměstí Svobody č. 8. In: Zprávy Státního památkového ústavu v Brně 5/2001, Brno 2002, s. 90–109.
- VÁCHA, Zdeněk: Restaurování portálu z hlediska památkové péče. In: Zpravodaj STOP. Sv. 4, č. 4. Téma: Klášter Porta Coeli. Slaný 2002, s. 15–24.
- VÁCHA, Zdeněk: Vila Tugendhat. In: BLAŽKOVÁ, Milena: 11 pokladů Čech a Moravy. Praha 2002, s. 147–160.

OBNOVA A ÚDRŽBA PAMÁTKOVÝCH OBJEKTŮ

vedoucí technicko-organizačního odboru George Ilias

SH BÍTOV

Zpřístupnění „Sloupového sálu“ – různé výstavy

Vynaložené náklady 170 000 Kč

Sponzorský dar firmy Haas & Czejzek

Vynaložené náklady 150 000 Kč

EZS – rozšíření komunikace na Fautor

Vynaložené náklady 99 781 Kč

SH BÍTOV CELKEM 419 781 Kč

SZ BUČOVICE

Zpracování statického posudku na strop v horním sále

Vynaložené náklady 8 500 Kč

Stavební úpravy horního sálu (elektroinstalace, oprava omítek, oprava nátěrů, výmalba)

Vynaložené náklady 115 488 Kč

AKCE ZAŘAZENÉ DO PROGRAMU ZÁCHRANY ARCHITEKTONICKÉHO DĚDICTVÍ

Obnova fasád

Bylo provedeno vyspravení a obnova omítek fasád západního a severního křídla a barevné sjednocení všech omítek arkád vnitřního nádvoří

Vynaložené náklady 600 000 Kč

SZ BUČOVICE CELKEM 723 988 Kč

SH BUCHLOV

Oprava elektroinstalace, soc. vybavení, kanalizace a omítek místnosti průvodců

Vynaložené náklady 246 817 Kč

Dokončení úprav sklepa hradní sýpky pro výstavní účely, doplnění dlažby, kanalizace

Vynaložené náklady 203 076 Kč

SH BUCHLOV CELKEM 449 893 Kč

SZ BUCHLOVICE

Oprava podlah domu č.1 po havárii	
Vynaložené náklady	17 989 Kč
Dokončení větracího kanálu pravé části traktu Flora a přeložka kanalizačních odpadů	
Vynaložené náklady	129 487 Kč
Oprava okapových svodů a klempířských prvků zámeckých budov, areálu Štít a zahradnictví	
Vynaložené náklady	95 347 Kč
Oprava ohradních zdí	
Vynaložené náklady	105 914 Kč
Oprava balustrády hlavní budovy zámku	
Vynaložené náklady	295 788 Kč
Stavební obnova areálu Štít	
Vynaložené náklady	30 682 Kč
Obnova větracích kanálů areálu Štít	
Vynaložené náklady	169 884 Kč
Terénní úpravy a založení parkových cest areálu záchranné stanice a zahradnictví	
Vynaložené náklady	210 889 Kč
Oprava topných kanálů, topných a elektrických rozvodů	
Vynaložené náklady	372 653 Kč
INVESTICE	
Projektová dokumentace III. Etapy obnovy skleníků	
Vynaložené náklady	50 000 Kč
Stavba skleníku – III. Etapa konstrukce a zařízení	
Vynaložené náklady	1 392 304 Kč
Topné rozvody skleníku III., rozvody pitné a závlahové vody	
Vynaložené náklady	346 427 Kč
SZ BUCHLOVICE CELKEM	3 906 966 Kč

SZ JAROMĚŘICE NAD ROKYTNOU

Běžná údržba objektu (výmalba chodeb, depozitář)	
Vynaložené náklady	132 911 Kč
Obnova zeleně v parku	
Vynaložené náklady	62 517 Kč

Restaurování	
Vynaložené náklady	337 000 Kč
AKCE ZAŘAZENÉ DO PROGRAMU ZÁCHRANY ARCHITEKTONICKÉHO DĚDICTVÍ	
Podíl SPÚ v Brně	1 600 000 Kč
Program záchrany architektonického dědictví celkem	2 403 043 Kč
SZ JAROMĚŘICE NAD ROKYTNOU CELKEM	4 535 471 Kč

STÁTNÍ ZÁMEK ARCIBISKUPSKÝ ZÁMEK A ZAHRADY KROMĚŘÍŽ

Obnova cest v Podzámecké zahradě (etapa 1.)	1 403 453 Kč
Restaurování vstupního portálu zámku a patek nádvoří	415 170 Kč
Restaurování prvků tzv. stříbrného mostu	102 480 Kč
Obnova náhonu tzv. stříbrného mostu	66 530 Kč
Záchranný archeologický výzkum holandské zahrady	239 200 Kč
Ostatní běžné náklady	585 462 Kč
Vynaložené náklady	2 812 295 Kč

AKCE ZAŘAZENÉ DO PROGRAMU ZÁCHRANY ARCHITEKTONICKÉHO DĚDICTVÍ

Rotunda v Květné zahradě – restaurování kamínkových mozaik

I. etapa: mozaiky opatřeny rastrem, provedena foto mapa.

Realizováno zpevnění a zajišťující přelepy ve všech místnostech, dále přípravné práce k transferu jednotlivých částí, vlastní transfer, statické zabezpečení. Byla provedena rekonstrukce chybějících částí mozaik, transferované díly z rubu očištěny a odsoleny.

Vynaložené náklady 800 000 Kč

SZ KROMĚŘÍŽ CELKEM 3 612 295 Kč

SZ LEDNICE

Stavební úpravy místností ubytoven v jízdárně

Vynaložené náklady 26 437 Kč

II. prohlídkový okruh

byly dokončeny úpravy místností II. prohlídkového okruhu včetně restaurování nábytku, obrazů a lustrů

Vynaložené náklady (MK ČR) 6 308 094 Kč

Projekt víceúčelového sálu

Vynaložené náklady (SPÚ Brno) 102 585 Kč

Osazování skleníku vegetací – autorský dozor	
Vynaložené náklady (SPÚ Brno)	10 000 Kč
Vlajkový stožár – projekt statiky	
Vynaložené náklady (SPÚ Brno)	15 246 Kč
Podesta schodiště – II. okruh, měření a statické posouzení	
Vynaložené náklady (SPÚ Brno)	7 550 Kč
Pravidelná roční revize EZS	
Vynaložené náklady (MK ČR)	25 000 Kč

AKCE ZAŘAZENÉ DO PROGRAMU ZÁCHRANY ARCHITEKTONICKÉHO DĚDICTVÍ

Obnova skleníku: byla provedena památková obnova vstupu ze skleníku směrem do katakomb (prostor schodiště), restaurování části kamenného soklu a kovových prvků, obnova větracích a odvodňovacích kanálů kolem severní a jižní strany – není dokončeno provedení mozaikové dlažby.

Náklady na provedení prací byly hrazeny následujícím způsobem:

MK ČR	1 255 000 Kč
WMF	475 000 Kč
ČOB	500 000 Kč
Vynaložené náklady	2 230 000 Kč

Obnova akvaduktu, jeskyně zv. Peklo a brány

byly provedeny zemní práce (odhalení krycích vrstev a uvedení terénu do původního stavu)

klenby nižší části 2. NP

Vynaložené náklady (MK ČR)	1 000 000 Kč

Obnova teras, střech a fasád

byly provedeny práce související s opravou střechy a krovu na objektu C, dále se provedly práce na obnově stožárové věže (omítky, kamenické prvky, klempířské prvky) a oprava hromosvodu. Oprava teras byla v této etapě dokončena u terasy č. 5a, 7, nad zemědělským muzeem, před dokončením je terasa č. 8 a restaurování sejmutých kamenických prvků mezi terasami č. 1 a č. 2

Vynaložené náklady (MK ČR)	10 210 043 Kč

Jízdárna – obnova střech, krovů a stropů

byla provedena obnova havarijních částí střechy, krovů a stropů včetně klempířských prvků, obnova uvolněné římsy hrozící zřícením a komínů v částech A a B.

Vynaložené náklady (MK ČR)	7 953 957 Kč

Obnova interiéru

byly dokončeny práce v Červeném salonku a provedeno odstranění havarijního stavu dřevěných částí v Modrém salonku, kde musel být vzhledem k zjištění dalšího havarijního stavu rozšířen předmět původní zakázky o opravu podstropních kazet s řezbováním, kazetového obložení, vnitřních soklů a parapetů, dále obnova 10 ks oken
Vynaložené náklady (MK ČR)

5 035 000 Kč

INVESTICE

Projekt inženýrských sítí a zdravotně technických instalací
Vynaložené náklady (MK ČR)

1 598 000 Kč

II. etapa EZS a CCTV v prostorách II. prohlídkového okruhu
Vynaložené náklady (MK ČR)

318 004 Kč

SZ LEDNICE CELKEM

34 839 917 Kč

SZ LYSICE

Restaurování obrazu sv. Jana Nepomuckého

Vynaložené náklady

38 000 Kč

Restaurování soch v zahradě

Vynaložené náklady

127 050 Kč

AKCE ZAŘAZENÉ DO PROGRAMU ZÁCHRANY ARCHITEKTONICKÉHO DĚDICTVÍ

Obnova fasád

Byla dokončena obnova fasád vnitřního nádvoří včetně oprav klempířských prvků a restaurování kamenných sloupů

Vynaložené náklady

600 000 Kč

INVESTICE

Plynofikace předzámčí včetně přebudování kotelny

Vynaložené náklady

523 122 Kč

Rozšíření elektrické zabezpečovací signalizace

finanční krytí od MK ČR

Vynaložené náklady

301 259 Kč

SZ LYSICE CELKEM

1 589 431 Kč

SZ MILOTICE

Obnova fasád pravé oranžérie (oprava komínů, nátěr stávající plechové krytiny)	
Vynaložené náklady	520 000 Kč

SZ MILOTICE CELKEM	520 000 Kč

SZ NÁMĚŠŤ NAD OSLAVOU

Běžná údržba objektu (vstupní křídlo – zateplení, výmalba, komíny, el. sítě)	
Vynaložené náklady	145 000 Kč

Obnova zeleně	
Vynaložené náklady	29 000 Kč

Projekt na obnovu střechy	
Vynaložené náklady	162 000 Kč

AKCE ZAŘAZENÉ DO PROGRAMU ZÁCHRANY ARCHITEKTONICKÉHO DĚDICTVÍ	
Podíl SPÚ v Brně	100 000 Kč

Program záchrany architektonického dědictví celkem	1 200 000 Kč

SZ NÁMĚŠŤ NAD OSLAVOU CELKEM	1 636 000 Kč

NOVÝ HRÁDEK

Běžná údržba objektu (oprava dřevěného ochozu)	
Vynaložené náklady	80 000 Kč

NOVÝ HRÁDEK CELKEM	80 000 Kč

SH PERNŠTEJN

Provádění autorského dozoru dle smlouvy při realizaci statického zajištění bloku „B“	
Vynaložené náklady	4 850 Kč

Oplocení části pozemku, na kterém stojí ČOV	
Vynaložené náklady	141 980 Kč

AKCE ZAŘAZENÉ DO PROGRAMU ZÁCHRANY ARCHITEKTONICKÉHO DĚDICTVÍ	
Statické zajištění bloku „B“, hranolové a hodinové věže	
Vynaložené náklady	3 500 000 Kč

Restaurování fasád	
Před statickým zajištěním hodinové věže bylo nutno restaurátorsky sanovat zbytky sgrafit	
Z programu PZAD bylo placeno	86 000 Kč
Z provozu SPÚ hrazen zbytek	8 827 Kč
Vynaložené náklady	94 827 Kč

INVESTICE

Vybudování sociálního zařízení na bloku „K“ – I. etapa	
Vynaložené náklady	1 000 000 Kč
Rozšíření kamerového systému EZS	
hrazeno bylo z peněz MK ČR	
Vynaložené náklady	435 393 Kč
SH PERNŠTEJN CELKEM	5 177 050 Kč

SZ RÁJEC NAD SVITAVOU

Zpracování projektu na přebudování sociálního zařízení pro návštěvníky	
Vynaložené náklady	43 000 Kč
Opravy v kapli	
Vynaložené náklady	199 678 Kč

INVESTICE

Plynofikace kotelny ve skleníku	
Vynaložené náklady	376 878 Kč
SZ RÁJEC NAD SVITAVOU CELKEM	619 556 Kč

SZ TELČ

Běžná údržba objektu (oprava mostku – mostovka, úprava cestiček v parku, oprava provozní brány v parku, oprava koruny ohradního zdiva v parku)	
Vynaložené náklady	350 000 Kč

AKCE ZAŘAZENÉ DO PROGRAMU ZÁCHRANY ARCHITEKTONICKÉHO DĚDICTVÍ

Podíl SPÚ v Brně	784 248 Kč
Program záchrany architektonického dědictví celkem	1 000 000 Kč
SZ TELČ CELKEM	1 350 000 Kč

SZ UHERČICE

AKCE ZAŘAZENÉ DO PROGRAMU ZÁCHRANY ARCHITEKTONICKÉHO DĚDICTVÍ

Oprava střechy zahradního domku, oprava hodinové věže včetně osazení hodinového stroje, oprava věžiček a koruny ohradního zdíva v zelinářské zahradě
Vynaložené náklady 3 000 000 Kč

SZ UHERČICE CELKEM 3 000 000 Kč

SZ VALTICE

Bezpečnostní opatření provedené pomocí dřevěného oplocení havarijní části zdi, sondážní průzkum
Vynaložené náklady (SPÚ Brno) 41 680 Kč

Kolonáda – oplechování římsy
Oprava oplechování po havárii způsobené vichřicí
Vynaložené náklady (SPÚ Brno) 8 000 Kč

Hotel Hubertus
stavební úpravy, oprava havarijního stavu vodovodu a kanalizace, ústředního topení, elektroinstalace apod.
Práce byly realizovány v souladu s nájemní smlouvou v rámci ročního nájemného.
Vynaložené náklady (SPÚ Brno v rámci nájemného) 394 337 Kč

Projekt statického zajištění opěrných zdí pod jízdnou a konírnou
Akce byla zařazena do PHÚ 2002 na základě smlouvy s Městským úřadem ve Valticích, který provedl úhradu nákladů
Vynaložené náklady (MÚ Valtice) 170 000 Kč

Pravidelná roční revize EZS
Vynaložené náklady (MK ČR) 29 500 Kč

AKCE ZAŘAZENÉ DO PROGRAMU ZÁCHRANY ARCHITEKTONICKÉHO DĚDICTVÍ

Bylo provedeno odstranění havarijního stavu stropů a krovů v dalších částech půdního prostoru, v severozápadním bastionu byla provedena výměna vadných dřevěných konstrukcí, v severovýchodním bastionu bylo provedeno jak odstranění havarijního stavu dřevěných konstrukcí, tak kompletní uvedení stropu do původního stavu
Vynaložené náklady (MK ČR) 4 309 000 Kč

Obnova fasády

byla dokončena obnova východní části fasády, a to obnovou terasy včetně zábradlí, obnova fasády terasy s odvedením dešťových vod, obnova portálů a okapových chodníků, část obnovy krovu konírný, jejího střešního pláště a otlučení zavlhlé části fasády.

Vynaložené náklady (MK ČR)

3 485 000 Kč

Opěrná zeď

byla provedena I. etapa prací na odstranění havarijního stavu opěrných zdí spočívající ve statickém zajištění tj. podepření zdi pomocí výdřevy a zajištění vsakování srážkové vody pomocí vsakovací jámy, odvedení srážkových vod drenáží a úpravě terénu.

Vynaložené náklady (MK ČR)

480 000 Kč

Belvedere – celková obnova

byla provedena oprava části havarijních stropů, vybourání druhotných konstrukcí (příčky), úprava části vnitřních povrchů (otlučení degradovaných omítek) a jejich ošetření, byly zahájeny práce truhlářské (okna, dveře)

Vynaložené náklady (MK ČR)

4 571 000 Kč

Kolonáda – obnova obvodového pláště

byla provedena památková obnova exteriéru severní strany objektu spočívající v čištění, konsolidaci a konzervaci, doplnění chybějících částí sochařské výzdoby a celoplošná barevná patinace a sjednocení fasády, hydrofobizace

Vynaložené náklady (MK ČR)

3 000 000 Kč

INVESTICE

Zřízení obrazového depozitáře

úprava stávajících prostor a zřízení rámových ocelových konstrukcí

Vynaložené náklady (SPÚ Brno)

1 606 575 Kč

EZS v depozitáři obrazů

Vynaložené náklady (MK ČR)

300 034 Kč

SZ VALTICE CELKEM

18 395 126 Kč

SH VEVEŘÍ

Opravy v druhém služebním bytě a na ubytovně	
Vynaložené náklady	220 000 Kč
Provizorní zajištění střechy paláce	
Vynaložené náklady	24 500 Kč
Investiční záměr celkové obnovy a rehabilitace hradu	
Vynaložené náklady	200 000 Kč
AKCE ZAŘAZENÉ DO PROGRAMU ZÁCHRANY ARCHITEKTONICKÉHO DĚDICTVÍ	
Obnova krovu a krytiny břítové věže a provizorní zajištění střechy paláce	
Vynaložené náklady	728 500 Kč
Obnova krovu a krytiny hranolové věže anglického traktu	
Vynaložené náklady	1 491 000 Kč
INVESTICE	
Aktivní bleskosvod na břítové věži	
Vynaložené náklady	168 000 Kč
SH VEVEŘÍ CELKEM	2 832 000 Kč

SZ VIZOVICE

Dokončení rekonstrukce nádvoří	
Vynaložené náklady	185 000 Kč
Obnova 3 ks vrat předzámčí	
Vynaložené náklady	120 000 Kč
Restaurování soch gladiátorů	
Vynaložené náklady	120 000 Kč
Dokončení restaurování vstupního portálu	45 000 Kč
Ostatní běžná údržba objektu	
Vynaložené náklady	129 000 Kč
SZ VIZOVICE CELKEM	599 000 Kč

SZ VRANOV NAD DYJÍ

Běžná údržba objektu, oprava vodovodu z Podmýče	
Vynaložené náklady	100 000 Kč
Oprava dřevěných ochozů u bytu kastelána a u sýpky	
Vynaložené náklady	250 000 Kč
Oprava střech hlavní budovy zámku	
Vynaložené náklady	80 000 Kč
SZ VRANOV NAD DYJÍ CELKEM	430 000 Kč

Památkový areál ZELENÁ HORA

Vypracování projektu elektro, autorský dozor při restaurování dlažeb a dveří	
Vynaložené náklady	105 000 Kč
AKCE ZAŘAZENÉ DO PROGRAMU ZÁCHRANY ARCHITEKTONICKÉHO DĚDICTVÍ	
Restaurování dlažeb a dveří	
Vynaložené náklady	3 003 630 Kč
PAMÁTKOVÝ AREÁL ZELENÁ HORA CELKEM	3 108 630 Kč

HAVARIJNÍ PROGRAM

Filip Rozprým, Ing. Petr Kozel

V roce 2002 byla v rámci Havarijního programu MK ČR rozdělena Státním památkovým ústavem v Brně celková částka 5 000 000 Kč.

Seznam přiznaných dotací z HP MK ČR pro rok 2002 dle okresů:

BLANSKO

1) dům č. 32 (muzeum), Senetářov	175 000 Kč
Obec Senetářov, Senetářov 116, 679 06 Senetářov	
2) altán (areál zámeckého parku), Lomnice	75 000 Kč
Obec Lomnice, Nám. Palackého 32, 679 23 Lomnice	
3) zámek Blansko	50 000 Kč
Muzeum Blansko, Zámek 1, 678 26 Blansko	
c e l k e m	300 000 Kč

BRNO - město

1) klášter, Kamenná 36, Brno	100 000 Kč
Konvent sester alžbětinek v Brně, dtto	
2) restaurace ERA, Zemědělská 30, Brno	250 000 Kč
Ing. Luboš Ptáček, Trávníky č. 1, Brno	
3) fara, Lazaretní 1, Zábrdovice	100 000 Kč
ŘK farnost u kostela Nanebevzetí Panny Marie, Lazaretní ul., 615 00 Brno	
4) secesní rodinná vila, Jiříkovského 6	50 000 Kč
Brigita Fučíková, dtto, 602 00 Brno	
c e l k e m	500 000 Kč

BRNO - venkov

1) dům, Dvořáčkova 67, Tišnov	90 000 Kč
Ing. Ivan Sedláček, Hana Sedláčková, dtto, 666 01 Tišnov	

2) kostel Všech svatých, Ořechov ŘK farnost u kostela Všech svatých Ořechov, Tikovická 24, 664 44 Ořechov	60 000 Kč
3) železniční viadukt Ivančice Město Ivančice, Palackého nám. 6, 664 91 Ivančice	60 000 Kč
c e l k e m	210 000 Kč

BŘECLAV

1) kostel sv. Václava, Kostelní náměstí, Mikulov ŘK farnost u kostela sv. Václava, Kostelní náměstí 3, 692 01 Mikulov	150 000 Kč
2) zámek Tři grácie Ing. Miloš Michlovský, Ing. Lenka Michlovská, Družstevní 818, 691 03 Rakvice	146 500 Kč
3) kostel, Křepice ŘK farnost Křepice Tato akce byla zařazena dodatečně místo objektu zemědělská usedlost Drnholec, kde v důsledku povodní nebylo možné plánovanou akci zrealizovat v daném roce.	150 000 Kč
c e l k e m	446 500 Kč

HODONÍN

1) fara, Templářská 157, Čejkovice ŘK farnost Čejkovice, 696 15 Čejkovice	250 000 Kč
2) zemědělský dvůr, Domanín 9 Obec Domanín, 696 83 Domanín	50 000 Kč
c e l k e m	300 000 Kč

JIHLAVA

1) sýpka, Čížov č. p. 13 Karel Bártl, 586 01 Čížov č. p. 13	100 000 Kč
2) zemědělská usedlost, Praskolesy Ing. Zdeňka Nováková, Nová Říše 186, 588 65 Nová Říše	85 000 Kč
3) kaple sv. Vojtěcha, Hlávkov 67 Obec Výskytná nad Jihlavou, 588 41 Výskytná nad Jihlavou č. p. 67	80 000 Kč
4) kostel sv. Víta, Pavlov č. 19 ŘK farnost Pavlov, 588 33 Stonařov 83	235 000 Kč
c e l k e m	500 000 Kč

KROMĚŘÍŽ

1) kostel Střílky, Střílky	150 000 Kč
ŘK farnost Střílky, Koryčanská 60, 768 04 Střílky	
2) zámek, Dřínov u Kroměříže, Zámek 28	70 000 Kč
Jaroslav a Olga Svitákovi, Kroupova 94, 625 00 Brno	
3) dům, Riegrovo nám. 141/49, Kroměříž	50 000 Kč
Josef a Jana Maitnerovi, dtto	
4) škola, Břest č. p. 61	80 000 Kč
Obec Břest, Břest 87, 768 23 Břest	
5) dům, Kollárova č. p. 633, Kroměříž	50 000 Kč
Marie Knollová, Evženie Kyjovská, dtto, 767 01 Kroměříž	
c e l k e m	400 000 Kč

PROSTĚJOV

1) farní kostel sv. Jana Křtitele, Čechy pod Kosířem	50 000 Kč
ŘK farnost Čechy pod Kosířem	
2) stará židovská synagoga, Demelova 2, Prostějov	50 000 Kč
Pravoslavná církev v českých zemích, Dělostřelecká 7, Praha 6	
3) kostel Všech Svatých, Dobromilice	50 000 Kč
ŘK farnost Dobromilice, 798 25 Dobromilice	
4) kostel sv. Maří Magdaleny, Komenského nám. 65,	50 000 Kč
ŘK farnost Němčice nad Hanou, Němčice nad Hanou	
798 27 Němčice nad Hanou	
5) rolnický dům, Hrubčice 86	50 000 Kč
Yvona Leitnerová, Olomoucká 266, 796 07 Prostějov	
6) kostel sv. Václava, Nezamyslice	50 000 Kč
ŘK farnost Nezamyslice	
c e l k e m	300 000 Kč

TŘEBÍČ

1) kostel sv. Martina, Biskupice u Hrotovic	193 500 Kč
ŘK farnost Biskupice u Hrotovic, 675 58 Biskupice 32	
2) zámek Police, Police 1	100 000 Kč
Obec Police, 675 34 Police 1	
c e l k e m	293 500 Kč

UHERSKÉ HRADIŠTĚ

1) kaplička, Břestek	50 000 Kč
Obec Břestek, Břestek č. p. 300, 687 08 Buchlovice	
2) sýpka, Panský dvůr č. p. 25, Kunovice	130 000 Kč
STAMOS spol. s r.o., Otakarova 108, 686 01 Uherské Hradiště	
3) dům, Prostřední ul. 128	120 000 Kč
František a Irena Miklovi, Mistrice 256, 687 12 Mistrice	
c e l k e m	300 000 Kč

VYŠKOV

1) farní kostel Nejsvětější Trojice,	125 000 Kč
ŘK farnost Vyškov – Dědice, Nám. Svobody 34,	
682 02 Vyškov – Dědice	
admin. Antonín Štefek, II. odboje 2, 682 01 Vyškov	
2) bývalá synagoga, Trávníky 1132, Rousínov u Vyškova	100 000 Kč
Náboženská obec CČSH Vyškov, Havlíčkova 17, 682 01 Vyškov	
3) kostel Nanebevzetí Panny Marie, Bučovice	75 000 Kč
ŘK farnost Bučovice, Mírová 203, 685 01 Bučovice	
c e l k e m	300 000 Kč

ZLÍN

1) kostel sv. Jakuba Většího, Tečovice	97 000 Kč
ŘK farnost Zlín – Malenovice,	
Náměstí 156, Zlín 4	
2) kostelík, Kostelecká 126, Štípa	53 000 Kč
ŘK farnost Štípa, Mariánské nám. 57,	
763 14 Zlín – Štípa	
3) dům, ul. ČSL armády, Zlín	50 000 Kč
Blanka Ambrossová, Betty Smetanové 710,	
763 26 Luhačovice	
4) hrad Lukov (zřícenina)	50 000 Kč
Obec Lukov, K lůčkám 350, 763 17 Lukov	
5) zemědělská usedlost – komora, Doubravy 21	50 000 Kč
Josef a Ludmila Jirákoví, 763 45 Doubravy č. 156	
c e l k e m	300 000 Kč

ZNOJMO

1) kostel sv. Štěpána, Hrušovany nad Jeviškovkou	300 000 Kč
ŘK farnost Hrušovany nad Jeviškovkou, Litobratřická 98, 671 67 Hrušovany nad Jeviškovkou	
2) fara, Olbramkostel	200 000 Kč
ŘK farnost Olbramkostel, Olbramkostel 13, 671 51 Kravsko	
c e l k e m	500 000 Kč

ŽĎÁR nad SÁZAVOU

1) římskokatolický kostel sv. Jana Křtitele, Kostelní 1,	150 000 Kč
ŘK farnost Svatka, Kostelní 1, 592 02 Svatka	
2) kostel sv. Havla, Rožná	50 000 Kč
ŘK farnost, Rožná 1, 592 52 Rožná	
3) kostel Nanebevzetí Panny Marie, Černvír	100 000 Kč
ŘK farnost Doubravník, Doubravník 34, 592 61 Doubravník	
4) studniční kaple, Zámek, Žďár n. Sázavou	50 000 Kč
MVDr. Radoslav Kinský, Zámek 13/13, 591 02 Žďár n. Sázavou	
c e l k e m	350 000 Kč

ČINNOST ODDĚLENÍ HRADŮ A ZÁMKŮ V ROCE 2002

vedoucí oddělení Mgr. Marta Sedláková

Pracovníci oddělení hradů a zámků TOO zajišťovali po celý rok průběžně agendu pohybu mobiliárního fondu v zámeckých a hradních sbírkách (četné výpůjčky na výstavy, řádné periodické inventury, mimořádná inventura na zámku Lešná u Zlína a na SH Lipnice nad Sázavou). Připravovali dohody o filmování, kulturních a společenských akcích, agendu bytových a nebytových nájmu, nemovitostí, zámeckých a hradních knihoven (proběhla náročná inventura rozsáhlého knihovního fondu na SZ Rájec nad Svitavou), prodej publikací, propagaci SHZ, zajištění školení a porad kastelánů atd. Koordinovali provozní činnost hradů a zámků, ke kterým vykonával Státní památkový ústav příslušnost k hospodaření a ve výše uvedených oblastech uskutečnili i kontroly. Pozornost byla soustředěna především na památkové objekty, které byly v roce 2001 spravovány okresními úřady nebo jinými subjekty.

Odborní pracovníci prováděli průběžně konzultace ve věci instalací dle současného trendu zřizování expozic s cílem prezentovat maximum autentických předmětů a zohlednit dané historické skutečnosti při realizacích záměrů a lokálních úprav (reinstalací). Pokračovali v heuristické práci v oblasti historického interiéru (shromažďování vizuálních podkladů, literatury, písemných pramenů, archiválií a inventářů).

Autorským způsobem i následným organizačním zajištěním se pracovníci oddělení podíleli na významných realizacích, prezentovaných široké veřejnosti.

Rekordní počet platících návštěvníků (7 417) zaznamenala na přelomu února a března tradiční, již třináctá, výstava kamélií nazvaná Kamélie na plese. Uskutečnila se na SZ v Rájci nad Svitavou. Jejím cílem bylo připomenout oblibu kamélií v 19. století, zejména jako vyhledávané plesové květiny.

Nejvýznamnější a časově mimořádně náročnou akcí bylo zpřístupnění knížecích apartmánů – výběrové prohlídkové trasy na SZ v Lednici na Moravě dne 28. 4. 2002 za přítomnosti ministra kultury ČR Pavla Dostála a prvního náměstka Ing. Zdeňka Nováka. V druhém patře bylo veřejnosti zpřístupněno více než dvacet místností, které obývala kněžna Františka z Liechtensteina, vdova po Aloisovi I. z Liechtensteina a později její děti – princ Franz a Aloisie z Fünfkirchen. Do září 2001 byla v prvním patře zámku expozice Národního zemědělského muzea v Praze – pobočky životního prostředí ve Valticích. Přestože absence původního mobiliáře byla díky odvozům zařízení majiteli v roce 1944 značná, podařilo se z kmenového fondu identifikovat desítky předmětů a umístit je na své původní místo. Funkční rozdělení místností bylo na základě výstupu loňského institucionálního grantu plně respektováno. Nejzdařilejším počinem byla obnova čínského salonu do téměř původní podoby. Scénář, realizaci a sylabus vytvořily Mgr. Marta Sedláková a Ivana Holásková za pomoci dalších pracovníků SPÚ v Brně a zaměstnanců SZ Lednice. Ve stejnou dobu byl zahájen i celoroční provoz v nově restaurovaném zámeckém skleníku. Roční návštěvnost SZ Lednice na Moravě se značně zvýšila a dosáhla počtu téměř 279 000 návštěvníků.

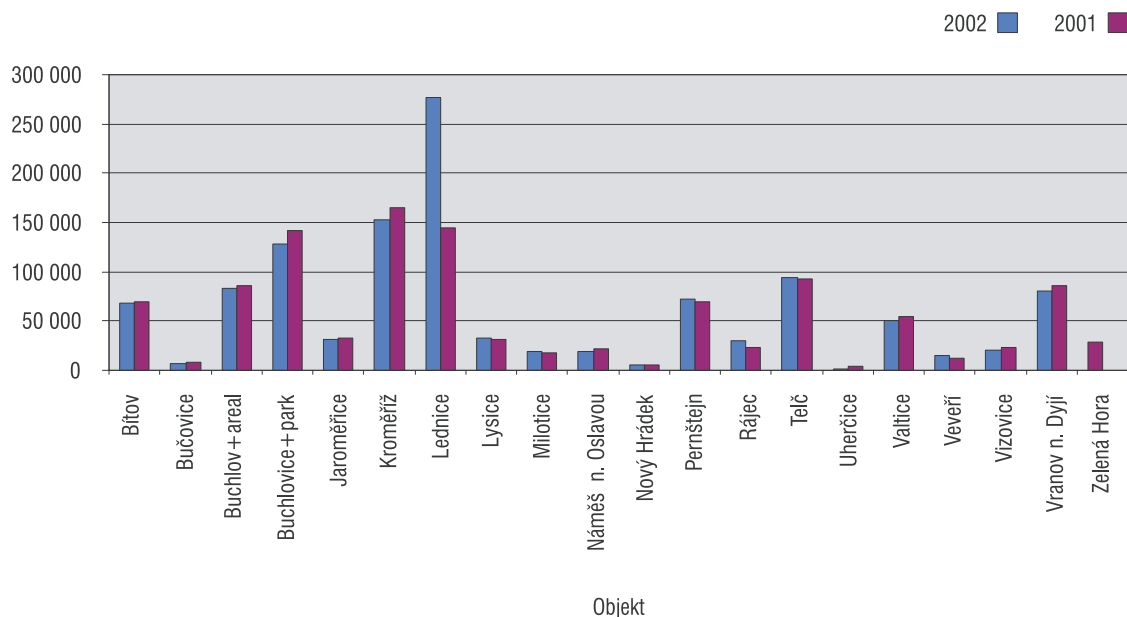
Z dalších výstav, na kterých se oddělení podílelo, je možno připomenout velikonoční výstavu na SZ Milotice Jak prožívali svátky jara Seilernové a spolupráci při výstavě na SZ Vranov nad Dyjí Zbraně pro lov, sport i boj.

V srpnu byla v konírnách zámku Kinských ve Žďáře nad Sázavou při příležitosti 650 let založení cisterciáckého kláštera zpřístupněna výstava věnovaná světcům sv. Jan Nepomuckému a sv. Antonínu Paduánskému pod názvem Barokní návraty aneb zapomenuté světlo, která je autorským debutem Mgr. Veroniky Selucké.

V listopadu uspořádalo oddělení hradů a zámků ve spolupráci ze SZ Náměšť nad Oslavou odborný jednodenní seminář věnovaný problematice restaurování tapisérií (PhDr. E. Lysková, G. Fraňková, Z. Kaděrová) při příležitosti ukončení restaurování tapisérie „Diana“ z Programu restaurování movitých kulturních památek MK ČR.

Mimořádnému zájmu návštěvníků se těšily i vánoční výstavy. Součástí tradičního koledování na Státním zámku Milotice byla výstava Andělé (Mgr. Selucká). Na přípravě výstav Vánoce na jaroměřickém zámku a Vánoce na zámku Telč se podílela Mgr. Marta Sedláková v Jaroměřicích nad Rokytnou s Mgr. Janou Petrovou a na zámku v Telči s Bohumilem Norkem.

Porovnání návštěvnosti roku 2002 a 2001

Objekt SPÚ v Brně	2002	2001	rozdíl
Bítov	67 708	69 782	– 2 074
Bučovice	7 415	7 734	– 319
Buchlov + areál	83 850	85 604	– 1 754
Buchlovice + park	127 903	141 416	– 13 513
Jaroměřice	30 851	33 000	– 2 149
Kroměříž	153 209	164 350	– 11 141
Lednice	276 941	145 165	131 776
Lysice	32 520	31 327	1 193
Milotice	18 490	17 883	607
Náměš n. Oslavou	19 651	22 462	– 2 811
Nový Hrádek	5 934	5 751	183
Pernštejn	72 048	69 075	2 973
Rájec n. Svitavou	30 427	23 439	6 988
Telč	93 764	92 536	1 228
Uherčice	1 878	4 096	– 2 218
Valtice	50 962	54 841	– 3 879
Veveří	15 164	12 468	2 696
Vizovice	20 466	23 008	– 2 542
Vranov n. Dyjí	80 527	85 962	– 5 435
Zelená Hora	28 862		28 862
Celkem	1 218 570	1 089 899	128 671

Původní stav interiéru knížecího
apartmá v 1. patře zámku Lednice,
dobová pohlednice

Nová instalace v knížecím apartmá
v 1. patře zámku Lednice,
foto: Miroslav Zavadil

ČINNOST ODBORU PAMÁTKOVÉ PÉČE

vedoucí odboru Ing. arch. Pavel Wewiora

Činnost odboru památkové péče byla zaměřena na péči o nemovité kulturní památky na území celého Jihomoravského kraje, na území Zlínského kraje kromě okresu Vsetín a na území kraje Vysočina s výjimkou okresů Pelhřimov a Havlíčkův Brod, což je celkem 14 okresů. Úkoly vycházely ze zákona č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči v platném znění, především pak z ustanovení § 14 a § 33a dále ze statutu a organizačního řádu Státního památkového ústavu v Brně. Především byly plněny úkoly stanovené zřizovatelem, tj. Ministerstvem kultury ČR a úkoly obsažené v plánu hlavních úkolů na rok 2002. Pracovníci odboru vykonávali zvýšený odborný dohled mimo jiné u realizací v rámci dotací MK ČR, a to v Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón, Programu záchrany architektonického dědictví a v Havarijním střešním fondu. Byla prováděna pravidelná čtvrtletní kontrola plnění těchto programů příslušnými garanty jednotlivých okresů podle instrukce MK ČR. Koordinační úloha při výběru akcí obnovy kulturních památek určených k zařazení do výše jmenovaných programů MK ČR byla prováděna v součinnosti s jednotlivými pracovišti okresních úřadů v působnosti památkového ústavu.

Stěžejním úkolem odboru památkové péče je vypracovávání odborných vyjádření pro okresní úřady k opravám a údržbě nemovitých kulturních památek a ke stavebním činnostem na územích MPR, MPZ v OP MPR, OP MPZ a OP vybraných památek.

V polovině roku byl dokončen mezinárodní program v rámci spolupráce Brno – Utrecht. Holandská strana obdržela dotaci na přípravu programu rozvoje města, tzv. program MATRA, který zastřešoval projekt INTEGROVANÝ PŘÍSTUP K BYDLENÍ, zajišťovaný Magistrátem města Brna a Magistrátem města Utrechtu s podporou Ministerstva místního rozvoje a Ministerstva kultury ČR. Státní památkový ústav se účastnil jako odborný poradce a garant pro rozvoj městských prostorů, supervizor pro analýzu CHER (Cultural Historical Effect Report). Eva Bůřilová a Iveta Černá byly členkami přípravného výboru programu a v pracovní skupině analýzy CHER, garantované odborem památkové péče Magistrátu města Brna.

Dlouhodobě pokračuje spolupráce s Fakultou architektury VUT v Brně v podobě konzultační činnosti, oponentních posudků k diplomním pracím a účasti v komisích při obhajobách diplomních prací na Ústavu rekonstrukcí památek.

Okres Blansko, pracoviště nám. Svobody 8, Brno

odpovědný garant: Mgr. Helena Müllerová

V rámci Programu záchrany architektonického dědictví byla v roce 2002 dokončena památková obnova fasád nádvoří státního zámku v *Lysicích*, která spočívala v opravě omítek, vápenných nátěrech, ošetření kamenných prvků a restaurování erbů. V zámecké zahradě byly do výklenků v ohradní zdi osazeny sochy dvanácti měsíců. Z uvedeného programu bylo čerpáno rovněž na obnovu zámeckého areálu v *Letovicích*, kde pokračovalo statické zajištění a stavební obnova jízďáren a koníren a na památkovou obnovu pláště farního kostela sv. Jakuba St. v *Boskovicích*, kde byla realizována oprava omítek, nátěry a ošetření kamenných prvků přístavby severního průčelí, obnova portálu hlavního vchodu západního průčelí a vrat a restaurování vitrážového okna v presbytáři.

Z Programu regenerace MPR a MPZ byla financována památková obnova objektů v MPZ Boskovice a Lomnice. V *Boskovicích* byla dokončena rekonstrukce empírového zámeckého skleníku a postupně je realizována stavební obnova jednotlivých měšťanských domů. V *Lomnici* byla provedena oprava radniční věže, bylo zahájeno restaurování barokního dřevěného oltáře v kapli sv. Antonína Paduánského a byla de facto zachráněna bývalá obřadní síň na židovském hřbitově, z níž byly dochovány pouze obvodové zdi. Objekt byl zabezpečen, podle dobové fotografie byl proveden nový krov, který byl pokryt bobrovkou, byla obnovena fasáda a osazena nová okna a repasované dveře. Dalším drobným objektem, který byl v Lomnici zachráněn je zámecký altán, na jehož obnovu byl použit příspěvek z tzv. Havarijního střešního fondu. Altán, stojící v zámeckém parku, postrádal dlouhá léta základní stavební údržbu a byl v dezolátním stavu. V letech 2001 až 2002 byl zabezpečen a zrekonstruován krov a položena dřevěná šindelová krytina. Další akcí, na niž byl čerpán příspěvek z uvedeného fondu byla obnova stropů ve dvou sálech blanenského zámku, které byly silně napadeny hnilobou a jejich stav byl havarijní. Stropy byly rozebrány, ošetřeny, doplněny a zpevněny.

Obnovné práce probíhaly v loňském roce i na dalších zámcích na území okresu Blansko. Na státním zámku v *Rájci nad Svítavou* byla dokončena památková obnova zámecké kaple, vč. osazení náhrobků, přemístěných z farního kostela Všech svatých v Rájci-Jestřebí. V areálu zámku v *Černé Hoře* byla realizována výměna střešní krytiny z tašek bobrovek na objektu předzámčí a byla dokončena obnova fasády kaple sv. Rodiny nad zámkem. V zámku ve *Velkých Opatovicích* pokračovaly práce na rekonstrukci západního schodiště a v *Šebetově* na celkové přestavbě pavilonu za zámkem. V zámku ve *Křtinách* byly zahájeny stavební práce v severním křídle objektu, který je kompletně stavebně obnovován a upravován pro nové využití. Z církevních akcí je nutno zmínit finální práce na několikaleté, náročné rekonstrukci kamenného přístupového schodiště k farnímu a poutnímu chrámu Jména Panny Marie ve *Křtinách*, stavební úpravy prostoru pod schodištěm a interiérové práce v hrobce. V loňském roce pokračovaly také obnovné práce na fasádách farních kostelů v *Lysicích*, v *Rájci-Jestřebí* a v *Lipovci*, odvlhčení bylo řešeno u kostelů v *Olešnici*, v *Knínicích* a ve *Lhotě Rapotíně*, opravy střech byly zahájeny u farního kostela a fary v *Adamově* a pokračovaly na věži kostela v *Deštné*. V *Letovicích* pokračovala další etapou památková obnova areálu bývalého kláštera Milosrdných bratří s kostelem sv. Václava opravou fasád, vč. výměny některých oken a mříží.

Lomnice, bývalá obřadní síň
na židovském hřbitově,
foto: archiv NPÚ ÚOP v Brně

Boskovice, kostel sv. Jakuba St.,
severní stěna po opravě,
foto: fa MOLAT

Okres Brno-město (brněnská aglomerace), pracoviště nám. Svobody 8, Brno

odpovědní garanti: Ing. arch. Petra Čermáková, Ing. arch. Eva Bůřilová, Ing. arch. Iveta Černá

Na okrese Brno-město je evidováno v Ústředním seznamu 1467 nemovitých kulturních památek. Toto číslo znamená počet registračních čísel, z nichž značný počet obnáší soubory památek, například celé uliční tahy, jako je ulice Antonína Slavíka, Tř. kpt. Jaroše, Antonínská, Divišova kolonie, Kamenná kolonie a další. Počet domů v zájmu památkové péče je tedy o značné procento vyšší. Mimo to je historický střed města městskou památkovou rezervací o 548 domech, požívajících stejnou ochranu jako domy evidované samostatně. Ochranné pásmo MPR zaujímá plošně téměř celé město – je vymezen přibližně velkým městským dopravním okruhem – a tato plošná ochrana zaujímá velké procento aktivit, kterými se musí pracovníci památkové péče zabývat. V případě památkové zóny Brněnské Ivanovice a ochranného pásma památek lidové architektury Brno-Líšeň spolupracuje s guaranty odbor specialistů, stejně jako v případech městské zeleně a archeologie.

Ve spolupráci s Útvarem hlavního architekta a odboru památkové péče Magistrátu města Brna probíhají dlouhodobě konzultace s projektanty Územního plánu městské památkové rezervace. Garantky se podílí na přípravě a hodnocení architektonických soutěží na území Brna. V rámci mezinárodní spolupráce Brno – Utrecht probíhají společné programy, na kterých se oddělení brněnské aglomerace podílí vysokým procentem z celkové činnosti na poli památkové péče. S pomocí utrechtských partnerů byly zahájeny aktivity pro získání financí na podporu brněnských památek z fondů Evropského společenství. S holandskými kolegy a ve spolupráci s ÚHA MMB probíhá dlouhodobý program strategie rozvoje města. Dále probíhá spolupráce s World Monument Fond – možnosti zajištění prostředků na záchranu a prezentaci Vily Tugendhat, která byla zapsána na seznam památek světového kulturního dědictví UNESCO.

K nejdůležitějším akcím na území města Brna patří:

Premonstrátský klášter s klášterním kostelem a s kostelem sv. Kunhuty, Vojenská nemocnice, Zábrdovická ul.: kolaudace dokončené rehabilitace objektu bývalého kostela sv. Kunhuty v rámci jeho nové aktivace jako prodejny léčiv. Dále byla provedena poslední fáze stavebních prací – dokončeno restaurování objevených a v rámci dokořpletované stavby prezentovaných románských oken a románského kvádřikového zdiva na jižní fasádě stavby. Byly zahájeny přípravné práce na využití barokní kapitulní síně na obřadní sňatkovou síň.

Kartuziánský klášter s kostelem Nejsvětější Trojice, Královo Pole: v areálu královopolského kláštera, který je využíván Vysokým učením technickým v Brně, byla v bývalém hospodářském dvoře dokončena výstavba nového posluchářského komplexu a stavební úprava jižních klauzur v rámci jejich nové aktivace jako úřadovny vedení vysoké školy. Byly zahájeny projektové přípravné práce na přestavbu jižního křídla klášterní budovy a na využití areálu bývalého pivovaru na ulici Božetěchova č.o.1 v rámci rozšíření výukových prostor VUT.

Nová radnice, Dominikánské náměstí: byla dokončena oprava fasád a povrchů obou nádvoří a rajského dvora a rozsáhle a náročná stavební úprava křížové chodby, včetně repase a výměny výplní okenních otvorů a restaurování kamených prvků v rámci nového dispozičně-provozního využití a kulturně-společenské aktivace areálu.

Kláster Staré Brno s kostelem Panny Marie, Mendlovo náměstí: byla dokončena repase režného zdiva kostela a úprava povrchu před hlavním vstupem včetně parkovacího režimu návštěvníků. Dále byla dokončena oprava cihelné a kamenné dlažby a kleneb v ambitech včetně nátěrů, kamenné dlažby v prostoru III. nádvoří. V rámci vybudování nové expozice Johana Gregora Mendela v prostorách bývalého Mendeliana byla provedena úprava vstupních a obslužných prostor přízemí v části západního křídla sousedícího s areálem Starobrněnského pivovaru a navazujícího na refektář v jižním křídle areálu, včetně vybudování nového sociálního zařízení a úpravy dispozice výstavních prostor. V refektáři byly dokončeny mimořádně náročné restaurátorské práce na secesní štukové výzdobě a mobiliáři.

Pivovar a sladovna, Mendlovo náměstí-Hlinky: pokračují stavební práce na rekonstrukci interiéru sladovny v rámci využití objektu jako restaurace a pivní bar.

Minoritský klášter s kostelem sv. Janů z Loreto, Minoritská ul.: pokračuje oprava střech a restaurování sochařské výzdoby střech a rekonstrukce kapitulní síně v rámci nové aktivace.

Kostel sv. Jiljí, Černovická-Komárov: jedna z nejstarších, v jádru románských staveb na území města Brna. Byla dokončena oprava střech a repase krovů, pokračují práce na odvlhčení zdiva kostelní lodi. Dále byly zahájeny práce v interiéru kostela v rámci nových celebračních úprav.

Cejl, č.o. 52: byla dokončena kompletní památková obnova halové stavby s montovanou ocelovou konstrukcí z 2. pol. 19. stol. – bývalé tělocvičny, později tržnice a kino Radost, včetně náročné repase litinových prvků. Objekt je využíván m.j. pro provoz squashu a bowlingu.

Zelný Trh č.o.4 divadlo Reduta: postupují stavební práce podle vítězného projektu architektonické soutěže na památkovou obnovu a rekonstrukci stavby v rámci obnovy divadelního provozu v objektu.

„Vaňkovka“, areál strojírný a slévárny, ul. Zvonarka: postupuje projektová příprava na vybudování obchodně společenského centra GALERIE VAŇKOVKA.

Dům Masarykova č.o. 30, Kapucínské náměstí č.o.15, OD PETROV: celková rekonstrukce objektu včetně uličního parteru.

Dům Česká č.o. 4 (7238), OD BAŤA: památková obnova objektu.

Hrad Veveří: probíhá sanace havarijního stavu střechy a krovu nad palácem, včetně kompletní obnovy střechy břítové věže. Dále byl zajištěn strop III. NP proti totální destrukci. Bude obnoven dle přidělených financí. Byla zahájena sanace a oprava střech anglického traktu. Připravuje se oprava a obnova mostu mezi středním hradem a palácem, který je po statické stránce ve velmi špatném stavu. V tomto roce byl zadán a vypracován investiční záměr na celkovou rekonstrukci a využití areálu hradu.

Byla dokončena celková rekonstrukce *Paláce šlechticů (Koblišná 1)*, včetně restaurování maleb, portálů a kamenných prvků, pro potřeby Etnografického ústavu Muzea města Brna.

Dále byla dokončena přerušená komplexní rekonstrukce *Domu pánů z Kunštátu* pro Dům umění města Brna a Moravské zemské muzeum. Jde o druhý z renesančních paláců v Brně, který byl již několikrát přestavován.

Připravuje se celková rekonstrukce parku *Denisovy sady*. Projektová dokumentace je zpracovávána Ateliérem Brno a je průběžně konzultována na památkovém ústavu.

V první polovině roku proběhla celková rekonstrukce fasády *Divadelní fakulty JAMU Mozartova 1*. Na rok 2003 se připravuje restaurování kamenných obkladů a interiérových prvků, na základě zpracovaného restaurátorského průzkumu firmou S. Lukas.

Probíhá rekonstrukce fasády lesnické fakulty *Mendelovy univerzity (Zemědělská 1)*. Dokončení je předpokládáno během roku 2003.

V líšeňském zámku *Belcredi – Pohankova*, pokračuje rekonstrukce bývalého kravína na penzion. Mimo plánovaný program je sanován krov a střechy po stržení vichřicí v červnu 2002. Ze stejného důvodu je připravována obnova chráněného parku.

Během roku byly rekonstruovány fasády významných budov, mimo jiné *Letohrádku Mitrovských, Gymnázia Křenová* a byla započata rekonstrukce fasády *Bienenhausu (Malinovského nám. 5)*, kde byla objevena rozsáhlá výzdoba, včetně zlacení.

Okres Brno-venkov, pracoviště nám. Svobody 8, Brno

odpovědný garant: PhDr. Hana Vítková

Nejdůležitější stavební akce na území okresu Brno-venkov jsou zařazeny v Programu záchrany architektonického dědictví MK ČR.

Jedná se o tyto objekty:

Oslavany, zámek – pokračuje se v průběžné opravě střech, v r. 2002 byly realizovány nad sýpkou a severozápadním křídlem zámku. U těchto částí se započalo s odvlhčením zdiva a s obnovami omítek. Následně budou upraveny interiéry severozápadního křídla v I. a II. NP pro restaurační zařízení, minipivovar, tělovýchovné a administrativní zařízení. Připravují se podklady pro rekonstrukci nejcennější části bývalého středověkého cisterciáckého kláštera. V presbytáři klášterního kostela se již nyní konají příležitostné kulturní akce. *Klášter Porta coeli v Předklášteří u Tišnova* – byly dokončeny restaurátorské práce na významném portálu kostela Nanebevzetí P. Marie včetně odvlhčení průčelního zdiva a prostoru před ním. Byla zprovozněna další část probošství se sídlem Podhoráckého muzea. Tyto akce byly po stránce památkové péče kvalitně provedeny a slouží k dobré prezentaci objektu. *Benediktinský klášter v Rajhradě* – pokračuje rekonstrukce benediktinské knihovny, která bude v r. 2003 již dokončena a zprovozněna. Navazující část jižního křídla je rekonstruována pro odborné pracoviště Moravské zemské knihovny Brno. V knihovně zbývá dokončit dřevěné obklady stěn a instalovat restaurovaný nábytek s mobiliářem. Knihovna bude součástí prohlídkové trasy. Pro rok 2003 bude připravena obnova severního křídla kláštera přiléhajícího ke kostelu. V rámci I. NP budou prostory sloužit k příležitostným výstavám a kulturním akcím. *Synagoga v Dolních Kounicích* – oprava byla po stavební stránce dokončena včetně generální opravy fasády. V r. 2003 se přistoupí k restaurátorským pracím v interiéru a k položení dlažeb. *Liechtensteinská hrobka ve Vranově u Brna* – pokračují záchranné práce na statické a práce související s odvlhčením hrobky a kostela. Byly započaty práce související s restaurováním vstupní části hrobky. V r. 2003 budou dokončeny povrchy

předprostoru před kostelem, realizováno nové schodiště ke kostelu, u hrobky restaurátorské práce a nové kamenné obklady vnějšího zdiva čelní plochy hrobky. *Rosice, zámek* – z uvedeného programu nebyly již dva roky poskytnuty žádné finanční příspěvky. Přes nepříznivou finanční situaci se pozvolna pokračuje v restaurování nástěnné freskové malby v interiérech. Započalo se s rekonstrukcí zámeckého parku v části bývalé francouzské zahrady. Dále se rekonstruovalo jižní křídlo předzámčí pro administrativní provoz MěÚ Rosic, které bylo po stavební stránce v rámci interiérů dokončeno.

K dalším akcím, které nejsou zařazeny v uvedeném programu, náleží řada sakrálních a profánních objektů, u kterých probíhá dílčí obnova. Z profánních staveb je nutné uvést *zámek v Těšanech*, kde probíhá rekonstrukce v několika etapách. Jsou upravovány interiéry jak v hlavní zámecké budově, tak v hospodářské části. Na *zámku v Sokolnicích*, kde je umístěn domov důchodců, byla po celkové stavební obnově dokončena generální oprava fasády. Na *zámku v Kupařovicích* se provádělo odvlhčení stavby, GO střech včetně osazení klempířských konstrukcí a GO fasády s restaurátorskými pracemi. V *Židlochovicích* se na *zámku* postupně realizuje sanace vlhkého zdiva a připravuje se výměna poškozených oken za nová. V rámci zámeckého parku byla obnovena francouzská zahrada.

U církevních staveb je nutné uvést generální opravu *kostela v Čučicích*, kde byl opravován jak interiér tak exteriér stavby a opraveny střechy. Oprava byla rozdělena do několika etap a její závěrečnou částí bude nové řešení okolí kostela. U *kostela P. Marie v Blučíně* bylo započato se sanací vlhkého zdiva, které bude v r. 2003 dokončeno. V *kostele v Modřicích* byla dokončena statika havarijní části v presbytáři. Dominantní opevněný kostel *sv. Jakuba v Nosislavi* byl nejdříve opraven v interiéru a na tyto opravy navázalo odvlhčení zdiva a obnova fasády lodi, poslední fází bude GO věže kostela. Ve *Veverské Bítýšce* byla dokončena generální oprava fasády *kostela sv. Jakuba* včetně odvlhčení. V *Předklášteří u Tišnova* se přistoupilo po generální opravě střechy a věže *kostela Nejsvětější Trojice* a k obnově interiéru, kde byly torzálně nalezeny původní omítky s konsekračními kříži a nápisy. Bylo dokončeno odvlhčení stavby i z exteriéru.

Okres Břeclav, pracoviště nám.Svobody 8, Brno

odpovědný garant: Mgr. Tomáš Sedláček

Město *Mikulov* tvoří neodmyslitelnou součást jižní Moravy, která je úzce spjata s malebnými vrcholky Pálavy a stává se stále více navštěvovanou vinařskou oblastí, kde je taktéž prezentována bohatá nabídka odrůdových vín. Město Mikulov je však bohaté také svými památkami, z nichž některé prošly v roce 2002 památkovou obnovou.

Střecha *kostela svatého Václava* byla osazena novou střešní krytinou v rámci podpory ze střešního a havarijního fondu. Spolu s ní byly vyměněny i nejn nutnější shnilé trámy, což evidentně zabránilo dalším destrukcím střešní a trámové konstrukce. Byly dokončeny veškeré úpravy nádvoří sgrafitového domu na mikulovském náměstí včetně vydláždění, opravy dřevěného schodiště a osazení zelení

Zámecké nádvoří se doslova pyšní novou omítkou. Odstín režné bílé dodal malému prostoru více světla a celkový dojem je umocněn zdařilým zrestaurováním kamenných prvků včetně sochařské výzdoby. Budova *radnice* na náměstí

Mikulov, oprava zámeckého nádvoří,
foto: archiv NPÚ ÚOP v Brně

byla přeměněna na městský úřad, který je již od února tohoto roku zpřístupněn veřejnosti. Bylo nutno dbát na to, aby modernizace objektu co nejméně narušila její historický ráz. K tomu patří volba vhodného typu osvětlení a zbudování nutných ramp pro osoby tělesně postižené. Stále více se rozmáhá touha po obydlení půdních prostorů a spolu s tím i osazování střešních oken, které mnohdy narušují vzhled v historicky zajímavých částech města. Proto je nutno tuto záležitost řešit s městským architektem, aby byly střechy osazovány „volskými oky“ a drobnými vikýři, které jsou pro toto město i celou oblast charakteristické.

Bývalé okresní město *Břeclav* ležící na rozsáhlé rovině protkané řekou Dyjí. Město, ze kterého mnoho památek zmizelo a ty, kterým se podařilo zázkem přežít, jen velmi pomalu získávají svoji ztracenou tvář. *Liechtensteinský zámek*, mnoho let prázdný objekt, který stále hledá vhodné využití. Na náklady města byla provedena nejnutnější oprava střechy a celkové zabezpečení objektu, aby nedocházelo k jeho záměrnému ničení a rozkrádání na stavební materiál. Byly opraveny komíny a koruny věžiček, u kterých hrozilo samovolné zřícení. Za úspěch lze považovat i to, že z bezprostřední blízkosti zámku byl odstraněn novodobý a nevzhledný objekt vinárny Rotunda. Bývalé hospodářské budovy se změnily ve stylový penzion, který svým provedením nikterak nenarušuje areál předzámčí. Připravuje se i úprava zámeckého parku, kterému má být navraceno jeho původní využití, a to pro letní divadelní představení s mnoha lavičkami sloužícími k odpočinku.

Marně byste dnes hledali starou poštu na náměstí v *Hustopečích*. Poštovní dostavníky jsou ty tam a místo listonošů sídlí nyní v budově úřednici městského úřadu. Při rekonstrukci bylo nutno řešit stále se objevující vlhkost spojenou se statickým narušením celé budovy. Městská radnice se rozhodla upravit sklepy v historicky nejzajímavějším domě U Synků k rozšiřování vinařského věhlasu. A tak v době brzké bude možné tuto vinotéku navštívit a vychutnat vína místních vinařů. Jen kaplička v polích stále není dokončena. Práce mohou probíhat pouze v období příznivého počasí, neboť do těchto míst vede pouze polní cesta.

Podivín je městem na mírném návrší, kolem dokola osázeným vinicemi. V *kostele sv. Petra a Pavla* bylo řešeno odvlhčení po celém obvodu lodi drenážním obsypem. Po více než ročním vysychání je letos plánována sanační omítka spojená s celkovou obnovou fasády. Hospodářské budovy farního dvora byly přeměněny na učebnu pro děti a mládež se zájmem o výtvarnou výchovu. Tato svépomocná akce iniciovaná farou se setkala s velkým ohlasem. V místní škole byly chodby osazeny novou dlažbu. Protože se jedná o repliku dlažby původní, bylo její obstarání poměrně nesnadné. Rozměr i patřičný odstín byl vyroben na zakázku. Konečné položení bylo provedeno ve dvou barvách s jednoduchými obrazy.

Po malých krůčcích a jak finanční možnosti dovolují, pokračuje další etapa opravy kostela *Nejsvětější Trojice v Drnholci*. Průčelí dostalo dle stratigrafického průzkumu svoji původní barvu a byly restaurovány všechny pískovcové prvky, u kterých se zjistilo, že jsou mnohem více poškozeny, než se předpokládalo. V roce 2003 je plánováno nové omítnutí lodi. Zásluhou finančních sbírek v obci byly opraveny věžní hodiny a zmodernizovány elektrickým pohonem. Na faře bylo zbudováno plynové topení tak, aby jeho průběh co nejméně narušoval vnitřní prostory historického objektu.

Lednicko-valtický areál – památka UNESCO, pracoviště nám. Svobody 8, Brno

odpovědný garant: Mgr. Zoja Matulíková

Obnova památek byla prováděna pod památkovým dohledem SPÚ Brno a SÚPP Praha, na základě a v souladu s vydanými odbornými vyjádřeními a závaznými stanovisky referátu regionálního rozvoje Okresního úřadu Břeclav a Krajského úřadu Jihomoravského kraje. U objektů prohlášených za nemovité kulturní památky byl již v závazných stanoviscích kladen požadavek na průběžnou dokumentaci a zhodnocení prací ve formě závěrečných zpráv po jejich dokončení a jejich předání na SPÚ v Brně k archivaci.

Na *státním zámku Lednice* byly v rámci stavební obnovy teras, střech a fasád provedeny práce související s opravou střechy a krovu na objektu C, dále byly provedeny práce na vlajkové věži, konkrétně: obnova omítek, restaurování kamenických prvků a oprava hromosvodu a obnova prvků klempířských. V této etapě byly dokončeny terasy č. 5 a 7 nad bývalým zemědělským muzeem. Před dokončením je terasa č. 8 a restaurování sejmutých kamenických prvků mezi terasami č. 1 a 2. V r. 2002 byly dokončeny restaurátorské práce v interiéru Červeného salonku. Bylo provedeno odstranění havarijního stavu dřevěného obložení v Modrém salonku, kde musel být vzhledem k zjištění dalšího havarijního stavu rozšířen předmět původní zakázky o opravu podstropních kazet s řezbováním, kazetového obložení a deseti oken. Byly rovněž dokončeny veškeré restaurátorské práce na mobiliáři a úpravy interiérů spojené s otevřením nové prohlídkové trasy tzv. II. prohlídkového okruhu. V tomto roce pokračovala obnova krovů a střech komplexu barokních jízďáren. Vlastní oprava obsahovala jak část výměny krovové konstrukce tak i kompletní výměnu krytiny v částech A a B. Součástí prací byla i obnova komínových těles a klempířských prvků. Proběhly dokončovací práce v zámeckém skleníku, a to zejména dokončení obnovy vstupu do katakomb v interiéru skleníku, pokračovalo se v restaurování kamenného soklu a kovových prvků, obnově odvětrávacích kanálů kolem severní a jižní strany. Prozatím není dokončeno provedení mozaikové dlažby. Veškerým odborným pracím předcházely restaurátorské průzkumy, návrhy na restaurování, stavebně historický průzkum. Práce byly průběžně dokumentovány a zpracovávány v dílčí restaurátorské zprávě.

Ze stavební činnosti na *státním zámku Valtice* lze uvést dokončení prací na obnově fasády východního křídla, a to zejména obnovu terasy, včetně restaurování balustrády, obnovu portálů a okapových chodníků. Pokračovaly práce spojené s obnovou stropů v severo-západním křídle bastionu přilehajících částí krovu včetně krytiny. Rovněž byly v přízemí východního křídla zámku dokončeny úpravy obrazového depozitáře. V prostorách východního křídla předzámčí byly provedeny stavební dílčí úpravy v interiérech hotelu Hubertus, oprava havarijního stavu vodovodu a kanalizace a ústředního topení. V souvislosti s havárií opěrné zdi směrem do náměstí bylo provedeno nezbytné statické zabezpečení inkriminovaných míst a zajištěno vsakování srážkové vody pomocí vsakovací jámy, odvedení srážkových vod drenáží a úprava terénu.

Na *zámečku Belvedere* u Valtic byla v r. 2002 provedena obnova části havarijních stropů, odstranění druhotných konstrukcí a odstranění degradovaných vrstev omítek v souvislosti s mykologickým průzkumem a opatřeními z něho plynoucími. Na objektu *Kolonády* byla provedena restaurátorská obnova severního průčelí včetně rozsáhlých restaurátorských prací spočívajících především v sochařském doplnění hlav soch umístěných v nikách severního průčelí.

Ve Valticích byla v objemu přidělených finančních prostředků obnovena fasáda hlavního průčelí objektu *radnice* včetně restaurátorských prací na portálech. V rámci drobných stavebních úprav probíhá obnova interiérů objektu radnice s ohledem na odstranění předchozích nevhodných stavebních zásahů.

V souvislosti s obnovou architektury saletů v rámci přidělených finančních prostředků pokračovaly práce na obnově truhlářských prvků na objektu *Lovecký zámček*. Rovněž na saletu Tři Grácie proběhla kompletní rekonstrukce a památková obnova narušené krovové konstrukce.

Samostatnou částí výroční zprávy je zhodnocení prací provedených v zámeckých parcích i krajinné památkové zóně Lednicko-valtický areál.

Okres Hodonín, pracoviště nám. Svobody 8, Brno

odpovědný garant: PhDr. Jan Kozdas

V okresním městě *Hodonín* šlo například o kompletaci obnovy budovy městské historické *radnice* a celkovou obnovu *farní budovy*. Konzultován byl záměr památkové obnovy mohutné *hřbitovní novogotické brány* a *hřbitovní kaple*.

Obsáhla byla odborná agenda památkové zóny *Kyjov*. Specifikum této zóny spočívá v tom, že na historickém *náměstí* tvořícím její podstatnou část, je soustředěna řada obchodů i dalších provozních jednotek. Podnikatelské zájmy tudíž vyvolávají zvýšenou stavební činnost, ale také uživatelský tlak na odborné zájmy státní památkové péče. Současně proběhla v *Kyjově* komplexní rekonstrukce plochy náměstí. Přestože byla celá akce konzultována s konkrétně formulovanými odbornými požadavky v dostatečném předstihu, došlo zvláště v závěrečné fázi prací k individuálním změnám ze strany investora.

Z památkového fondu ve *Strážnici* byla dominantní dlouhodobá komplexní obnova *zámeckého areálu*, který je ve správě zdejšího Ústavu lidové kultury. Tento investor svolával pravidelné kontrolní dny. Přes značně limitované finanční možnosti byla odborná součinnost s investorem zcela optimální.

Mimořádně sledovanou a termínovanou akcí byla ve *Veselí nad Moravou* komplexní obnova části bývalého *kláštera servitů*. Důvodem bylo, že tento poměrně rozsáhlý stavební objekt byl určen k využití jako pověřený Městský úřad. Obnova se týkala vnějšku i vnitřních prostor historické klášterní budovy.

V obci *Čejkovice* šlo o rozsáhlou stavební obnovu *farní budovy*. Konkrétně o práce statické, komplexní výměnu a doplnění sítí, opravu střechy, vnitřních i vnějších omítek. Ve *Vracově* byla odborně sledována pokračující obnova vnějšku i vnitřku farního kostela sv. Vavřince. Obdobně byla odborně dozorována pokračující obnova *farního kostela sv. Filipa a Jakuba v Bohuslavicích u Kyjova*. V *Miloticích* byla průběžně konzultována obnova vnějšku *farní budovy*. V *Šardicích* byly konzultovány dílčí stavební práce, ale hlavně odborný koncept využití bývalé *klášterní rezidence*.

Specifickým úkolem garanta byla spolupráce na vydání publikace „Nemovitě kulturní památky, okres Hodonín“, kde šlo zvláště o úvodní text a kompletaci fotodokumentace.

Zámecký palmový skleník
v Lednici po opravě,
foto: Miroslav Zavadil

Luka nad Jihlavou, zámek,
obnova statiky a fasády,
foto: Jana Lorencová

Okres Jihlava

Odpovědní garanti: František Vícha, prom. hist., pracoviště nám. Svobody 8, Brno

Ing. Jiří Bláha, detašované pracoviště Telč, nám. Zachariáše z Hradce

Městská památková rezervace v *Jihlavě*. Zde pokračovalo odvlhčení *minoritského kostela Nanebevzetí Panny Marie*, a to i zvnějšku stavby, obnova interiéru *renesančního domu na Husově ul. č. 12*, přestavba bývalé *jezuitské koleje* na městskou knihovnu a řada menších realizací (střechy, fasády, menší stavební úpravy). Z větších akcí na okraji městské památkové zóny, již na ploše ochranného pásma, lze uvést obnovu fasády gymnázia; ta byla provedena v původní barevnosti, téměř jako obnova vzorová. Na problematiku obnovy fasád domů v Jihlavě je kladen patřičný důraz i při dalších realizacích. Velké úsilí bylo ze strany projektantů i pracovníků památkové péče věnováno přípravě rekonstrukce jihlavské radnice, největší profánní stavby v Jihlavě, v jejímž interiéru bude ve II. NP m. j. obnoven pozdně gotický obecní sál.

Městská památková zóna v Brtnici. Kromě menších stavebních úprav domů zde proběhla obnova obvodové zdi zahrady bývalého *kláštera*, obnova hospodářského areálu *fary* a střechy *farního kostela*. Byla též dokončena, z hlediska provedených architektonických úprav, kontroverzní přestavba historizujícího domu na dům s pečovatelskou službou. Dům se nachází poblíž městské památkové zóny, v jejím ochranném pásmu. *Městská památková zóna v Třešti*. Byly především dokončeny stavební úpravy *filiálního kostela sv. Kateřiny Sienské* v centru města. Bylo dokončeno odvlhčení zdiva, byly provedeny opravy omítek, byly odstraněny nevhodné doplňky v interiéru, provedena přístavba předsíně na severní straně a nátěr fasády. Byl také odstraněn mramorový náhrobek z fasády presbytáře. Kromě dalších menších prací na obytných domech ve městě byly též konzultovány dokončovací projekční práce na *Schumpertově domě*, největší světské stavbě ve městě, která byla obnovována již okolo poloviny 90. let 20. století, a to v duchu tehdejších způsobů obnovy historických staveb. *Městská památková zóna v Polné*. Probíhaly stavební úpravy budov bývalého *měšťanského pivovaru* a také obnova střechy a fasády přední části bývalého *panského pivovaru*. Pokračovaly práce na polenském *hradě*, a to zejména na západní fasádě, v suterénu hradu a v tzv. hladomorně. Byly také opravovány některé *měšťanské domy na Husově i Nezimově náměstí*. Probíhala stavební obnova i restaurování děkanského *kostela Nanebevzetí Panny Marie*. Konalo se také úvodní připomínkování návrhu na přestavbu domu *radnice* a sousedního obytného domu západně od radnice pro jednotnou stavbu Městského úřadu v Polné.

Z dalších památek v terénu severní části okresu stojí za zmínku obnova *klasicistního domu* na návsi v obci *Kamenice* a úprava plochy nefunkčního *hřbitova* u kostela v téže obci. Nebyla naplněna žádost majitelů o zbavení památkové ochrany staveb *mlýna v Rančívově* a hospodářských staveb v areálu bývalého *zámku v Plandrech*. Dále pokračovala rekonstrukce zámku v *Lukách n. J.* na telocvičnu pro přílehlou základní školu. Mezi nejdůležitější akce památkové obnovy v *Telči* patřily úprava zahrady někdejšího *jezuitského konviktu sv. Andělů* pro potřeby Výchovného a vzdělávacího centra Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a celková oprava omítek *farního kostela sv. Jakuba*. Práce na postupné celkové obnově *kláštera a kanonie premonstrátů v Nové Říši* pokračovaly opravami střech a na západním průčelí prelatury zahájením obnovy fasádního pláště. U *poutní kaple sv. Kříže*, kterou rovněž spravují novoříšští premonstráti, bylo opraveno monumentální nástupní schodiště včetně staticky narušených opěrných zdí.

Okres Kroměříž, pracoviště Státní arcibiskupský zámek Kroměříž

odpovědný garant: Ing. Klára Hodaňová

Na území okresu Kroměříž byla prováděna průběžná kontrola akcí zařazených do příspěvkových programů Ministerstva kultury ČR a garant památkové péče se pravidelně zúčastňoval kontrolních dnů konaných v rámci stavební obnovy památek.

V rámci spisové agendy byla vydávána odborná vyjádření týkající se převážně památkově plošně chráněného území městské památkové rezervace v Kroměříži a jejího ochranného pásma. V historickém jádru města Kroměříže pokračuje postupná obnova památkově hodnotných domů.

Nejdůležitější akce stavební obnovy památek jsou zařazeny do Programu záchrany architektonického dědictví. Jedná se o tyto kulturní památky:

Zámek v Bystřici pod Hostýnem, kde pokračuje postupná obnova zámeckého areálu. Vzhledem k tomu, že zámek dlouhodobě sloužil jako vojenský sklad léků a na celém zámku je patrná dlouhodobá absence údržby, přičemž část fasád a některé kamenické prvky jsou v havarijním stavu, jedná se o dlouhodobou akci. V letošním roce byla obnovena střecha poloviny objektu předzámčí a střecha východního křídla zámku. Dále byla obnovena podstatná část fasády předzámčí a kvalitně rehabilitována východní fasáda východního zámeckého křídla. *Barokní hřbitov ve Střílkách* – další částí obnovy hřbitova je statické zabezpečení opěrné ohradní zdi, prostoru pod vstupní částí a přístupového schodiště. *Zámek v Morkovicích* – v rámci dlouhodobé obnovy byla provedena další etapa stavebních prací. Jedná se o obnovu fasád jižního a severního křídla zámku, obnovení štukové a malířské výzdoby interiéru, truhlářských a kovářských prvků. *Zámek a historické zahrady v Kroměříži* – postupující stavební práce a obnova drobné architektury v hodnotných areálech Květné a Podzámecké zahrady byly dokumentovány jako podklady pro monitoring památky UNESCO. S příspěvkem z Programu regenerace městských památkových rezervací a zón probíhala v *Kroměříži* obnova střešního pláště *domu na Velkém náměstí č. p. 39*, zvaném „regentský dům“ a objektu č. p. 50 *dům „U zlatého jelena“*. „*Vejvanovského dům*“ č. p. 112 na Velkém náměstí má obnovenou fasádu. Díky zařazení do Programu regenerace byla v letošním roce zahájena celková obnova *domu dvorního rady č. p. 63 ve Ztracené ulici*.

Za finanční podpory Havarijního programu byly v loňském roce opraveny střechy na kulturních památkách: *dům č. p. 633 na ulici Kollárova*, *dům č. p. 141 na Riegrově náměstí* a havárie střechy na *zámečku ve Dřínově*. Ve *Střílkách* byla provedena další etapa potřebné obnovy krovu a střechy *farního chrámu Nanebevzetí Panny Marie*. Příspěvek byl poskytnut i pro vybudování nárožní věže na *škole* v obci *Břest*. Obnovením nárožní věže byl školní budově navrácen její původní vzhled a staticky byla zajištěna stabilita narušených štítů, které zůstaly na objektu po odstranění původní věže.

Mezi další významné akce památkové obnovy lze zařadit: *Kroměříž, Psychiatrická léčebna*, v loňském roce došlo k havárii a ke zřícení střešní římsy na jednom pavilonu v areálu léčebny. Vzhledem k tomu, že se jedná o unikátní soubor secesních staveb byly zahájeny přípravy pro řešení způsobu zabezpečení staticky porušených střešních říms. Pavilony psychiatrické léčebny patří k nejrozsáhlejšímu a nejucelenějšímu secesnímu urbanistickému souboru moderní architektury na našem území. *Arcibiskupská Schrattenbachova sýpka*, byla dokončena obnova objektu. Jednalo se

o zbývající fasády směrem do hospodářského dvora, truhlářské prvky, výměnu střešní krytiny a rekonstrukci vikýřů v ploše střešního pláště podle historicky dochovaných podkladů. Protože ve způsobu provedení se projevíly některé nedostatky, proto bude muset prováděcí firma v jarních měsících následujícího roku opravit některá místa převážně na štukatérské výzdobě fasády vrchnostenské sýpky. V *Holešově* byla provedena kvalitní obnova *domu č. p. 526 na ulici Palackého*. Součástí práce garanta byly konzultace a řešení konzervace a odborně sporné obnovy *zříceniny hradu Cimburka u Koryčan*. V loňském roce byly zabezpečeny staticky narušené a nebezpečné části dochovaného středověkého zdiva. Pro další etapy záchrany hradu bude odborníky vypracována a schválena koncepce využití a obnovy hradu.

Okres Prostějov, pracoviště nám. Svobody 8, Brno

Odpovědní garanti: Ing. arch. Jana Bělská, Bc. Klára Komosná

Pokud jde o nejvýznamnější akce památkové obnovy na území samotného *Prostějova*, na prvních místech zcela jistě stojí opravy *pernštejnského zámku* a *Národního domu*. V obou případech se jedná o dlouhodobé realizace. Na prostějovském zámku se uskutečnily opravy krovů a střech východního, severního a západního křídla včetně osazení replik již dožilých kovových vikýřů. Do divadelního sálu Kotěrova Národního domu byly znovu nainstalovány původní osvětlovací kandelábrы, restaurován byl kandelábr u vstupu do spolkové části domu, obnovou prošel též hudební salonek. Opravy probíhaly také v zázemí divadla – v hereckých šatnách, chodbách, suterénu.

Mezi další významnější prostějovské realizace patří pokračující opravy krovu *kláštera Milosrdných bratří* a obnova *žudru na Mlýnské ulici*. Na čelní fasádě žudru byla vyměněna novodobá nevhodně členěná okna za repliky oken původních, po provedení restaurátorského průzkumu byly obnoveny též omítky a nátěry.

MK ČR poskytlo státní finanční podporu z Programu záchrany architektonického dědictví na obnovu těchto kulturních památek: *kostel sv. Jakuba Staršího v Kostelci na Hané* – byla dokončena oprava krovu a střechy a provedeny sanační práce na obvodovém zdivu kostela; *zámek v Konici* – zde se realizovaly rovněž opravy střechy a krovu včetně celkového statického zajištění a *Vysoký zámek v Plumlově* – výměna vadných oken, opravy omítek a podlah. Přízemí plumlovského zámku bylo letos zpřístupněno veřejnosti, v opravených prostorách jsou pořádány výstavy a rozličné kulturní akce. Co se týče ostatních zámeckých staveb na okrese Prostějov, byla dokončena obnova *zámku v Nezamyslicích*, který je v současné době využíván pro účely ústavu sociální péče. Poslední etapa oprav zahrnovala dokončení půdní vestavby a kompletní opravu fasády. Fasáda byla obnovena též na *zámcích ve Vřesovicích* a v *Jesenci*. Staticky byly zajištěny *zámek a sýpka v Dobromilicích*.

Za odborného dohledu pracovníků památkové péče pokračovaly také opravy sakrálních objektů – na *kostelech v Pivíně*, *Otasalvicích* a *kapli v Těšicích* bylo provedeno odvlhčení zdiva, v *Tištíně*, *Budětsku* a *Čuníně* realizována sanace konstrukcí krovů a střech.

V roce 2002 byly též vypracovány podklady pro vyhlášení ochranných pásem kulturních památek v Jesenci a v Kralicích na Hané.

Okres Třebíč, detašované pracoviště, Okresní úřad (referát kultury), Sokolská 3, Třebíč

odpovědný garant: Ing. Dana Komárková

V Městské památkové zóně *Třebíč* byla dokončena celková obnova objektu, nově navržené nemovité kulturní památky, *Žerotinovo náměstí 14* (celková výměna střešní krytiny a krovu, částečná výměna stropů II. NP, odvlhčení, obnova vnějších a vnitřních omítek, výměna výplní otvorů, nové podlahy, půdní vestavba). V *kostele Proměnění Páně na Jejkově* byla provedena rekonstrukce ústředního topení spolu s částečnou obnovou podlahy. V *kostele sv. Martina* byla realizovaná rekonstrukce el. vedení spolu s výměnou svítidel na kterou navazovala výmalba interiéru s restaurováním nástěnných maleb. Za finanční dotace MěÚ Třebíč určených na obnovu fasád domů nacházejících se v židovském ghettu, proběhla lavinovitá obnova mnoha uličních fasád.

V Městské památkové zóně *Jemnice* proběhla na *kostele sv. Víta*, na jižní straně, výměna šindelové krytiny včetně sanace krovu a instalace bezpečnostního systému v objektu. V *kostele sv. Jakuba* na hřbitově bylo započato s obnovou vitráží gotických oken a po provedení sanačních omítek v soklové části a opravě omítek v interiéru, byla realizovaná vnitřní výmalba. Vnitřní výmalba byla provedena také v *kostele sv. Stanislava na náměstí*. V zámeckém parku pokračovala výstavba víceúčelového zařízení.

V Městské památkové zóně *Jaroměřice nad Rokytnou* pokračovala obnova fasády *státního zámku*. U bývalého *kláštera servitů* byla dokončena obnova vnějšího pláště objektu, rekonstrukce kanalizace a obnova vstupní brány. Pro bývalý *špitálek* byly vyrobeny nové vnitřní a venkovní dveře.

V Městské památkové zóně *Náměšť nad Oslavou* pokračuje celková obnova *Hotelu Schlieksbier* na náměstí Míru. Na *státním zámku* byla dokončena rekonstrukce domu č. 5 pro ubytování hotelového typu, výměna střešní krytiny vstupní brány. U *kostela Husův sbor* československé církve husitské bylo provedeno odvlhčení objektu a oprava vstupního schodiště a podezdívky oplocení areálu.

V Městské památkové zóně *Moravské Budějovice* byly zahájeny práce na obnově *kostela sv. Jiljí*, a to odvlhčením presbytáře a provedením nových omítek. Na *nám. Míru č. 30* byla zahájena celková rekonstrukce objektu včetně dvorních traktů (výměna střešní krytiny, změna dispozice, půdní vestavba).

Dalšími významnými akcemi v minulém roce na okrese Třebíč mimo jiné byly

výměna střešní krytiny na *kostele sv. Martina v Biskupicích*, dokončení obnovy vnějšího pláště včetně odvlhčení *fary v Mohelně*, dokončení obnovy fasády *kostela sv. Lukáše v Myslibořicích*, výměna části střešní eternitové krytiny za šindel, sanace krovu, nová omítková vrstva na jihovýchodní straně (věž) *zámku v Polici*, dokončení statického zajištění krovu *kostela Panny Marie v Příbyslavicích*, obnova fasády věže *kostela sv. Kateřiny v Slavíkovcích*, v *Hrotovicích* na zámku nová kamenná dlažba ve II. NP a výměna střešní krytiny *kostela sv. Vavřince*, v *Jasenici* dokončení obnovy vnějšího pláště *kostela sv. Klimenta*, v *Krhově*, dokončení obnovy střech a dokončení obnovy fasády *kaple Narození Panny Marie v Kostnících*.

Okres Uherské Hradiště, pracoviště nám. Svobody 8, Brno

odpovědní garanti: Ing. arch. Petra Žáková. Ing. arch. Galina Vítková

Jednou z nejvýznamnějších akcí v uplynulém roce byla pokračující rekonstrukce *Vincentina na Velehradě*. Po rozsáhlé sanaci zdiva, obnově povrchu obvodových stěn a výměně střešní krytiny pokračovala realizace rekonstrukce spojená s úpravami vnitřní dispozice tohoto významného objektu za účelem zřízení církevního gymnázia v areálu Cisterciáckého kláštera.

V *Uherském Hradišti* byla v uplynulém roce úspěšně dokončena rekonstrukce *kostela Zvěstování Panny Marie*, kde proběhla oprava interiéru i exteriéru. Barokní *měšťanský dům č. p. 61 na Mariánském náměstí* prošel celkovou obnovou fasády, v přízemí byl očištěn kamenný vstupní portál a osazeny dřevěné výkladce, následovala výměna střešní krytiny. Na budově *fary* v Uherském Hradišti byla provedena obnova fasády a výměna oken. Po druhé etapě rekonstrukce *Synagogy* (původní vstupní části do Synagogy – dnes zadní část knihovny B. B. Buchlovana) bylo přistoupeno k dokončení celkové rekonstrukce objektu obnovou fasády. Synagoga se tak v nové kráse opět přiřadila k architektonickým a kulturně-historickým dominantám Uherského Hradiště. Akcí, která je bedlivě sledována občany města, je celková rekonstrukce a dostavba *hotelu Fojta* na Masarykově náměstí. Při této rekonstrukci byly náhodně objeveny sloupky renesanční arkády, kdysi skryté přízdívkou. Tento nález vyvolal změnu koncepce nového provozu, a po konzultaci s památkáři bude nález prezentován ve veřejné části hotelu.

Úspěšně pokračovala také další etapa obnovy *městského opevnění* navazující na část hradeb u „Malých schodů“ v *Uherském Brodě*.

V *Uherském Ostrohu* byla úspěšně provedena 1. etapa obnovy krovu a střešní krytiny na předzámčí.

Ve *Starém Městě* skončil záchranný archeologický průzkum na pozemku nynějšího staveniště nového *farního kostela sv. Ducha*.

Na církevních objektech v jednotlivých obcích byly provedeny rekonstrukční práce:

V *kostele sv. Cyrila a Metoděje* v obci *Březová* byla dokončena celková rekonstrukce věže, jejího vnitřního dřevěného schodiště a výměna krytiny. Obnovy střešních krytin na hlavních lodích proběhly i na *kostelech ve Strání* a v *Polešovicích*. Ve spolupráci s městskými a stavebními úřady byly prováděny drobné úpravy v *parterech MPZ Uherské Hradiště, Uherský Brod a Uherský Ostroh*.

Okres Vyškov, pracoviště nám. Svobody 8, Brno

odpovědný garant: Ing. arch. Jana Fírbasová

Nejvýznamnější akce na okrese Vyškov jsou zařazeny do Programu zachrany architektonického dědictví ČR. V roce 2002 pokračovala statická sanace objektu předzámčí, které je součástí areálu *zámku ve Slavkově u Brna*. Bylo ukončeno zabezpečení severního křídla, etapou zajištění kleneb 1. NP, opravou krovu, který byl v této části ještě původní konstrukce s původním systémem odvodu dešťových vod, jeho poškození však bylo značné. Položena byla nová střešní krytina. V loňském roce byla dokončena oprava fasády *kostela Vzkříšení Páně ve Slavkově u Brna*, dále bylo zahájeno restaurování masivního pískovcového soklu a schodiště u bočního vstupu do kostela. Dalším objektem, který je zařazen do Programu zachrany, je *zámek v Ivanovicích na Hané*. Vnitřní renesanční arkády západního křídla zámku byly staticky ohroženy, zaklenuté arkády s výsečemi ve 2. NP byly prověšené, arkádový ochoz vykloněn směrem do nádvoří o cca 30 cm. V loňském roce byla dokončeno sepnutí objektu pramencovými lany, poškozená klenba arkád ve 2. podlaží byla přezděna z původních cihel. Dále bylo zahájeno sešití trhlin v jednotlivých místnostech zámku injektáží speciální maltou, ve vážnějších případech sešitím. Akce je pod stálým dohledem zástupců památkové péče, neboť zjišťovací stratigrafický průzkum povrchů v interiéru zámku potvrdil ve všech místnostech jednotnou úpravu interiéru z období konce 18.–19. století, která se nachází na omítkách barokních případně pozdně renesančních. Zároveň probíhá doplňující stavebně-historický průzkum, který při částečně odkrytých konstrukcích může upřesnit dataci jednotlivých stavebních etap vývoje zámku od gotické tvrze rytířského řádu Johanitů. S přispěním finančních prostředků z Programu regenerace městských památkových zón pokračovala v roce 2002 oprava *hřbitovní kaple Panny Marie ve Vyškově*, etapou statických a stavebních prací v presbytáři. Ve *Slavkově u Brna* byla dokončena celková rekonstrukce *římskokatolické fary* opravou oken v 1. NP, restaurováním pískovcového soklu a portálů u vstupních dveří. Dále byla zahájena oprava zděné zdi ohraničující *židovský hřbitov*. Z Havarijního a střešního fondu byl poskytnut příspěvek na opravu *kostela Nejsvětější Trojice v Dědicích*. Byla dokončena oprava krovu a položena nová krytina v lodi kostela a zahájena oprava krovu ve věži. Dále byl poskytnut příspěvek na opravu oplechování u věže *kostela Nanebevzetí Panny Marie v Bučovicích* a k opravě střešní krytiny na objektu *bývalé synagogy v Rousínově*.

Ve *Vyškově* pokračovala rekonstrukce objektů areálu *radnice* dokončením statického zajištění domu Masarykovo nám. č. 1 a opravou fasády *domu Masarykovo náměstí č. 47*. Na *zámku ve Vyškově* došlo k havárii vodovodního řádu pod podlahou přízemí jižního křídla, která způsobila pokles podlahy o cca 10 cm a narušení příček. Během stavebních oprav, které měly uvést dotčenou část přízemí do původního stavu, bylo pod úroveň podlahy nalezeno starší kamenné zdivo s částí klenby, které se nachází mimo dosud známé gotické a renesanční konstrukce. V rámci *městské památkové zóny Vyškova* byly prováděny četné opravy fasád objektů např. oprava fasády objektu *bývalé synagogy*, drobnější stavební úpravy, výměny oken a výkladců. Z památkově chráněných objektů na území města je nezbytné připomenout zahájení celkové rekonstrukce *měšťanského domu Masarykovo náměstí č. 34*, opravu fasády *domu Masarykovo náměstí č. 32* a novou výmalbu chodeb a schodišť v interiéru secesní *základní školy Nádražní 5*, které byly vymalovány na základě průzkumu původní secesní výmalby. Nejrozsáhlejší akcí ve Vyškově je celková rekonstrukce objektu

Nádražní 4, bývalé základní školy, které po letech devastace bez využití hrozila demolice. Objekt je významným urbanistickým prvkem města ze 2. poloviny 19. století, neboť jde o palácovou architekturu s vnitřním nádvořím, v prostředí vyškovského okresu zcela ojedinělou. V minulém roce pokračovala jeho rekonstrukce pro účely Městské knihovny a Základní umělecké školy. V rámci městské památkové zóny *Slavkova u Brna* dochází k postupné modernizaci objektů, opravám fasád, výměně oken a výkladců. Pokračovala rekonstrukce objektu *bývalé židovské školy* opravou stropních konstrukcí. V loňském roce byla ukončena celková rekonstrukce objektu *Palackého č. p. 3* v části využívané MěÚ. Stavební práce probíhají na památkově chráněném domě charakteru polozemědělské usedlosti na *Palackého náměstí č. p. 80*. Na *zámku ve Slavkově u Brna* byla opravena část krovu v rizalitu jižního křídla. Původní barokní krov zámku se nachází v alarmujícím stavu, jeho opravy však probíhají pouze v místech hrozících akutní havárií. K postupné celkové záchraně cenného krovu, která by ho snad ještě dokázala zachovat v původním konstrukčním výrazu včetně

Račice – zeď II. nádvoří a zvonice před opravou,
foto: Jana Fírbasová

Račice – zeď II. nádvoří a zvonice po opravě,
foto: Jana Fírbasová

původních řezbářských i kovářských prvků, v loňském roce opět nedošlo z důvodu nedostatku finančních zdrojů. Za úspěšnou akci lze považovat nadále pokračující rekonstrukci opěrných zdí *zámku v Račicích*, v loňském roce etapou opravy v prostoru II. nádvoří. Opěrné zdi byly značně narušeny povětrnostními vlivy a náletovou zelení. Podařilo se je zachránit v původní konstrukci, spáry byly zpevněny injektáží maltou. Pod kamennou plentou bylo při opravě kaverny v šikmo vybihajícím tělese z ohradní zdi u severozápadního schodiště na parkán nalezeno starší cihlové zdivo s otvorem ukončeným cihlovým segmentovým záklenkem. Toto zdivo v půdoryse navazuje na zdivo odhalené při statických úpravách pod povrchem II. nádvoří. Jednoznačně náleží stavbě někdejšího předhradí, které bylo zdemolováno v první polovině 19. století v souvislosti s pozdně klasicistní přestavbou severozápadního křídla zámku, stavbou opěrných zdí a zahradními úpravami. Část zdí, kde byl v 80. letech 20. století z důvodu neodkladného statického zajištění použit plošný betonový torkret, byla povrchově a pohledově upravena speciální maltou probarvenou ve hmotě, která plasticky kopíruje nerovnosti zdiva. Tuto úpravu lze ohodnotit jako poměrně zdařilý pokus o alespoň pohledovou rehabilitaci zdiva.

Ze stavební činnosti na sakrálních stavbách byla v loňském roce ukončena oprava fasády *kostela Nanebevzetí Panny Marie v Křižanovicích u Bučovic*, dále byly zahájeny sanační práce proti vztlínající zemi vlhkosti na *kostele sv. Václava v Rousínovci*, *kostele sv. Bartoloměje ve Chvalkovicích u Bučovic*, *kapli Bolestné Panny Marie na Lutrštěku u Němčan* a *kostele v Hošticích*, kde stavební práce pokračují opravou fasády. V areálu *zámku v Habrovanéch*, kde je Ústav sociální péče, byly zahájeny stavební práce na celkové rekonstrukci objektu bývalé rychty, který má mít nové využití v návaznosti na provoz ústavu. V minulém roce byly ukončeny stavební práce v interiéru objektu *bývalé zemanské rychty v Krásensku*, ve které nyní působí Středisko ekologické výchovy Lipka a pořádá zde týdenní i víkendové pobytové kurzy pro školy i zájmové kroužky. Oprava vnějšího pláště a úprava okolí objektu byla zahájena výměnou oken ve dvorním traktu objektu a zabezpečením sklepa, do něhož dlouhodobě pronikala dešťová voda z poškozené terasy před vstupem do objektu.

Okres Zlín, pracoviště nám. Svobody 8, Brno

odpovědní garanti: Ing. arch. Petra Žákovská, Ing. Klára Hodaňová

Město *Zlín*: Koncepce kultivované zadní přístavby za *Interhotelem Moskva* má v budoucnu řešit dnešní neutěšený stav této strany objektu. V budově *městských lázní* byla provedena instalace malého bazénu a drobné dispoziční úpravy pro provoz koupele kojenců s maminkami. *Kolektivní dům* prošel revizí vnitřní elektroinstalace a na nově prohlášené památce, *Čiperově vile*, byl proveden drobné vysrávky narušené fasády. Na budově *svobodárny č. p. 2988* u Malé scény byla dokončena výměna oken. Z připravovaných akcí proběhla jednání týkající se rekonstrukce budovy *Internátu č. p. 2700*, zástavby *pasáže U Červinků* na náměstí Míru č. p. 9 a novostavby *polyfunkčních domů* v lokalitách *Bartošova/Vodní a Březnická/Nad Ovčírnou*. V průběhu roku bylo vydáno kolem 250 odborných vyjádření týkajících se pouze úprav a přístaveb „baťovských“ domků v městské památkové zóně Zlín, zohledňujících zachování původní urbanistickou koncepci a unikátní architektonický výraz města, jenž je jednou z nejvýznamnějších památkově chráněných hodnot.

Na území okresu Zlín v loňském roce probíhaly tyto akce:

V *Luhačovicích* pokračovala obnova *vily Lékárný* a byla dokončena rekonstrukce *Janova domu*, díla architekta Jurkoviče. Započaté průzkumné práce stavebního stavu objektu *vily Bellevue* dávají příslib kvalitní rekonstrukce a úpravy této kulturní památky, plánované na rok 2003. Z důvodu přenesení pravomocí na pověřená města je ve *Vizovicích* plánovaná obnova *Lidového domu* na Masarykově náměstí pro účely sídla nové městské samosprávy. Záměr přesunu drobného objektu památkového zájmu – *poklony u Sokolovny*, nebyl doporučen k realizaci, na předmětné drobné stavbě však byl proveden průzkum fasády a odkryta původní ornamentální sgrafitová výzdoba. Koncem roku proběhla také jednání týkající se dílčích interiérových úprav *fary*, schodiště na ochoz věže *farního kostela sv. Vavřince*, jeho dveří a přístupových chodníků. Byla provedena úprava okolí kulturní památky *domu č. p. 361 na Palackého náměstí*. Ve *Valašských Kloboukách* byly na vnější fasádě *kostela Povýšení sv. Kříže* provedeny sanační omítky spolu s celkovou obnovou fasádního nátěru. Projednávána byla také úprava oplocení *hřbitova*. Do programu regenerace MPZ *Napajedla* byla doporučena oprava a přeložení kamenného schodiště před *kostelem sv. Bartoloměje*. V centru města se uvažuje s výstavbou nového bytového domu. *Ulice Pod Kalvárií* byla vybavena novou dlažbou a pouličním osvětlením. V městské památkové zóně *Fryšták* byla projednána renovace kamenného schodiště ke *kostelu sv. Mikuláše*, obnova fasády *základní školy* s celkovou rekonstrukcí jejího nádvoří, u objektu *Jadrničkovy vily* bude vybudován malý bazén s pergolovým zastřešením. V příštím roce se předpokládá celková rekonstrukce korunní části tělesa hráze *údolní nádrže Fryšták*. *Zámek v Pohořelicích* prošel celkovou náročnou renovací a úpravou za účelem provozu domu s pečovatelskou službou. Úspěšně pokračovala také další etapa obnovy a statického zajištění severní zdi *hradu Brumova*. Vnější fasáda *kostela sv. Jakuba Většího v Tečovicích* byla sjednocena novým fasádním nátěrem. Proběhla oprava soklových částí vnějších omítek *fary a kostela sv. Josefa v obci Lukov*. *Mysločovický kostel Nejsvětější Trojice* byl opatřen novým nátěrem plechové střechy. Interiér *kostela sv. Diviše v Horní Lhotě* prošel úpravou dřevěných lavic a rozvodu topení. Ve spolupráci s městskými a stavebními úřady byly prováděny drobné úpravy objektů a parterů *MPZ Napajedla, Vizovice, Valašské Klobouky, Brumov-Bylnice, Luhačovice a Zlín*. Za nemovitou kulturní památku byly v minulém roce Ministerstvem kultury prohlášeny objekt Čiperovy vily ve Zlíně a dva *Věžové domy* ve čtvrti Díly, dále pak objekt *fary č. p. 25 ve Fryštáku*.

Pro významnou památku moderní architektury známou jako *Batův mrakodrap*, správní budova Baťových závodů, nebo 21, podle bývalého továrního značení, byl loňský rok jedním z nejdůležitějších. Rozhodovalo se totiž o jejím novém využití. Po složitém převodu vlastnických práv, bylo vládou ČR určeno, že jednadvacítka bude novým sídlem Zlínského kraje. Garant památkové péče se od počátku zúčastnil jednání v rámci přípravy obnovy a následujících jednání nad projektovou dokumentací. Objekt byl postaven jako výšková moderní administrativní budova a prvky v převážné míře tvořící podstatu jeho architektonické a památkové hodnoty jsou do dnešního dne autenticky dochovány. Pracovníky památkové péče čeká v následujících letech boj o záchranu této jedinečné památky. „Boj“ ve smyslu naplnění pojmu funkcionalismu – v jednoduchosti a účelnosti je krása moderní funkcionalistické architektury.

Okres Znojmo, detašované pracoviště, Okresní úřad, referát kultury, nám. Armády č. 8, Znojmo

odpovědní garanti: Ing. arch. Blanka Rudolfová, Ing. Celestina Novotná

Městská památková rezervace *Znojmo*. V rámci agendy bylo ve výše uvedené lokalitě vyřízeno během uplynulého roku 2002 cca 865 spisů. Ve správním řízení bylo pro Okresní úřad zpracováno 430 vyjádření Státního památkového ústavu v Brně, z čehož bylo 94 vydaných vyjádření k opravám kulturních památek. Z důležitých oprav objektů, při kterých byla nutná pravidelná účast pracovníka Státního památkového ústavu v Brně, uvádíme tyto akce:

Statické zajištění gotického ambitu a krovu nad ambitem, restaurátorské práce a stavební úpravy v kapli sv. Šebestiána – *kostel Nanebevzetí Panny Marie a sv. Václava – Znojmo – Louka*. Je jedním z nejzajímavějších pozdně románských kostelů v českých zemích, významnou kulturní památkou, která nese stopy různých stavebních slohů. Pokračování na obnově a opravách omítek vnějšího pláště *farního kostela sv. Mikuláše* – monumentální stavba se síňovým trojlodím a pětibocí uzavřeným presbytářem, oprava uliční fasády domu *Horní náměstí č. 3* – bývalý Starhemberský, Althanský, nebo Valdštejnský palác, který zastává v palácové architektuře Moravy výjimečné místo, jednak pro téměř neporušené vstupní průčelí a pro jeho vývojový význam, venkovní úpravy nádvoří a přilehlé hradební zdi – *Přemyslovců č. 8 a Přemyslovců č. 6* – bývalý Minoritský klášter, který byl založen ve 2. pol. 13. století, venkovní úprava nádvoří a oprava fasády *U branky č. 6* – bývalá kaplanka – nacházející se při městských hradbách v blízkosti kostela sv. Mikuláše, objekt palácového typu s nádvorní plochou, vzniklý kolem roku 1440, zpřístupnění *Vlkovy věže* venkovním schodištěm – zřízení vyhlídky pro návštěvníky města. Hradební gotická *Vlkova věž* (dříve také knedlíková), je zachovanou součástí městského opevnění. Střežila kdysi vchod do města od jihu a byla součástí opevnění Dolní brány. Je zvláště významnou kulturní památkou, jedna z hlavních urbanistických dominant města.

Dále bylo provedeno statické zabezpečení, opravy krovu a odvlhčení zdiva *kostela sv. Alžběty*, který se nachází v ochranném pásmu městské památkové rezervace na Dolním předměstí jižně od historického jádra města u dnešní staré nemocnice. První zpráva o něm se objevuje již v roce 1391. V jádru gotická stavba byla přestavěná po polovině 17. století. Je nutno zmínit se také o opravách vnějšího pláště a určení barevnosti fasád městských domů – *Václavské náměstí č. 4*, *Klácelova č. 9*, *Divišovo náměstí č. 7*, *Horní nám. č. 13*, *Zámečnická č. 12*, *Smetanova č. 4*, *čínžovní domy Pražská, Rumunská, Slovenská*.

Na území okresu pak probíhaly tyto akce: SPÚ v Brně přispíval v roce 2002 z Havarijního (střešního) programu částkou 200 tis. Kč na opravu krovu a výměnu šindelové krytiny na *faře v Olbramkostele* (dům č. 13) a částkou 300 tis. Kč na rozsáhlou opravu krovu a střechy *kostela sv. Štěpána v Hrušovanech nad Jevišovkou*. Stavební práce s vynaložením těchto státních příspěvků byly do konce roku 2002 dokončeny.

Z významnějších prací na obnově církevních objektů v okrese Znojmo v roce 2002 lze uvést např. probíhající opravu fasády *filiálního kostela Panny Marie Sněžné v Čejkovicích* po předcházejícím odvlhčení zdiva spodní stavby, téměř dokončenou opravu konstrukce střechy, fasády a sanace vlhkosti *kostela sv. Filipa v Pavlicích* a *kostela sv. Martina v Žerotických* a probíhající stavební práce na *kostele Nanebevzetí Panny Marie v Jamolicích* spočívající především v konstrukční opravě zastřešení věže s atikovými zídkami a nárožními věžicemi, opravě omítek a provedení komplexního

odvlhčení kostela. V *kostele sv. Markéty v Loděnicích* pokračovala rozsáhlá rekonstrukce a celková oprava. Bylo provedeno statické zabezpečení kostela. Zejména statické zajištění kůru a provedení souvisejících prací znamenalo zásadní posun směrem k využívání kostela. Vedle těchto prací probíhala i obnova drobné sakrální architektury, např. byla provedena celková oprava *zvonice* na návsi v obci *Výrovce*, *kapličky s boží mukou* na návrší nad obcí *Skalice* a *zvonice* v obci *Šumice*.

Vedle množství stavebních prací menšího rozsahu na světských kulturních památkách a objektech na územích zájmu památkové péče (*Městská památková zóna Jevišovice a Moravský Krumlov*) lze uvést následující rozsáhlejší akce, realizované v roce 2002. Např. byla dokončena celková obnova hlavní budovy *zámku v Hostimi* v užívání Domova důchodců Hostim, kde nejdůležitější stavební prací v roce 2002 bylo provedení opravy fasády včetně výměny většiny výplní stavebních otvorů, restaurování jejich kamenných ostění, šambrán a veškerého architektonického dekoru z kamene a štuky (viz foto) a provedení finálního nátěru fasády. Kolem zámeckého parku *zámku ve Skalici* byla prováděna a dokončena úplná rekonstrukce ohradní zdi s uplatněním konstrukčních detailů, eliminujících dosavadní příčiny stavebních poruch zdi. Na *zámku v Břežanech*, v užívání Ústavu sociální péče Břežany, byl operativně odstraněn havarijný stav části krovu a stropu nad chodbou 2. NP ve střední části jižního křídla. V areálu *zámku v Plavči*, v užívání Domova důchodců Plaveč, bylo provedeno odvlhčení zdiva spodní stavby a oprava fasády bývalé barokní sýpky, včetně finálního nátěru. V roce 2003 je však nutné provést zásadní opravu protékající konstrukce střechy *románské rotundy Panny Marie* v zámeckém parku. Stavební poruchu střechy, která se nečekaně projevila, se nepodařilo odstranit pro nedostatek

Hostim, zámek,
restaurování kamenného dekoru okna
průčelí, foto: archiv NPÚ ÚOP v Brně

finančních prostředků domova důchodců. Ve *Vranově nad Dyjí* byla téměř dokončena rozsáhlá oprava a rekonstrukce nemovitosti č. 44 na náměstí tzv. „*Pážecí dům*“, zbývá ještě provést finální nátěr fasády hlavní a bývalé hospodářské budovy. V *Grešlovém Mýtě* byla dokončena celková oprava bývalého *zájezdního hostince* „*Na staré poště*“. Na *Starém zámku v Jevišovicích* byla v závěru roku zahájena rozsáhlá oprava zámeckých krovů a střech. Stavební práce v roce 2002 se týkaly opravy střechy a krovu mezi východním štítem a kaplí (severní křídlo – 1. etapa).

V roce 2002 byly prováděny také přípravné práce (průzkumy a vypracování projektové dokumentace) v souvislosti s plánovanou obnovou církevních i světských staveb. To se týká např. *zámku v Hrušovanech nad Jevišovkou* ve vlastnictví obce, *zámeckého parku ve Višňovém* (rekonstrukce úseků ohradní zdi kolem parku), bývalé *barokní sýpky v Jevišovicích*, *zámku v Lechovicích a kostela Stětí sv. Jana Křtitele ve Starém Petříně*. Projektová dokumentace *kostela sv. Markéty v Loděnicích*, vypracovaná v roce 2002, je přípravou k provádění sanace kostela proti vztlínající zemní vlhkosti, vnitřní elektroinstalace, podlah a liturgických úprav interiéru tohoto významného kostela středověkého původu. Dále probíhaly přípravné práce k záměru celkové obnovy *zámku v Miroslavi* – průzkum historických dřevěných konstrukcí a statický průzkum a z nich vycházející dokumentace opravy dřevěných konstrukcí a statického zajištění. Budovy zámku – bývalá gotická tvrz z konce 14. století, původně obklopená vodním příkopem – byly vyčištěny od odpadu a příležitostně zpřístupněny veřejnosti. SPÚ v Brně doporučil zařadit zámek do Programu zachrany architektonického dědictví MK ČR a ve spolupráci s představiteli obce vypracoval potřebné podklady (žádost, projekt zachrany). Přínos ze strany SPÚ v Brně na uvedeném území lze v roce 2002 spatřovat zejména v provádění průzkumů historických omítek se zjišťováním původní barevnosti a z toho vycházejícího navrhování barevného řešení finálních nátěrů u objektů s realizovanou opravou fasád, v pozornosti, která byla věnována konstrukčním detailům staveb a jejich zastřešení, včetně nadstřešních částí komínových těles, v souvislosti se stékající dešťovou vodou a důslednému odvlhčování zdiva spodní stavby opravovaných objektů, sledování kvality prováděných stavebních prací a dále ve vypracování a aplikaci metodického postupu, směřujícího k regeneraci území *památkové zóny Vranovsko – Bítovesko* (prohlášeno s účinností dnem 1. 7. 2002).

Okres Žďár nad Sázavou, pracoviště nám. Svobody 8, Brno

odpovědní garanti: Mgr. Marta Procházková, Ing. arch. Petr Šuman

Po rozsáhlé opravě střech hradního paláce v letech 2000–2001 pokračují na *hradě Pernštejně* menší opravy. Nejdůležitější z nich se týkala 4. nádvoří, kde došlo ke statickému stažení hodinové věže a purkrabství. Při zapravování zásahů, dozvění a spárování havarijních úseků zdiva se podařilo zvolit optimální barevnost, strukturu a způsob utažení malty tak, že nové opravy nejsou na středověkém lomovém zdivu opticky patrné.

Za finanční podpory OkÚ pokračují opravy kostelů na Bystřicku. Uskutečnila se oprava další části fasády *kostela sv. Václava ve Zvoli* a druhá etapa výměny bobrovky na *kostele Nanebevzetí P. Marie v Černvíru*. U *kostela sv. Jiljí v Újezdu u Tišnova* byla pokryta věž opět pozinkovaným plechem. Během roku byl zjištěn havarijní stav krovu lodi

Prudká u Doubravníka,
dřevěná krytá lávka při opravě
a rekonstruovaná bárka s ledolamem,
foto: Marta Procházková

kostela sv. Havla v Rožné, díky finančnímu příspěvku ze střešního fondu se podařilo uskutečnit záchranu střechy ještě v témž roce. Další etapou pokračuje restaurování vitráží oken *kostela Povýšení sv. Kříže v Doubravníku*. Mezi nejzdařilejší akce pak lze zahrnout opravu fasády *kostela sv. Bartoloměje v Rozsochách*. Při opravě se zde podařilo zachovat vrstvy historických omítek s hrubou strukturou a obnovit původní barevnost kostela dle restaurátorského průzkumu. Kombinace červené terakoty s bílými profilovanými prvky byla provedena ve vápenné barvě.

Započala příprava opravy renesanční budovy *muzea v Bystřici nad Pernštejnem* a plánuje se dokončení záchrany dřevěné kryté lávky v *Prudké u Doubravníka*. Dosud se nedaří zahájit výspravy havarijních úseků zdiva středověkých *zříčenin hrádků* ležících podél Svratky v hojném počtu.

Na Bítešsku se potěšitelnou událostí staly opravy dvou zvoniček, kdy na *zvoničce v Lubném* díky příspěvku OkÚ byl na střeše položen dřevěný štípaný šindel, v *Radňovsi* přes původní požadavek měděné krytiny byla malebná *zvonička* pokryta opět pozinkovaným plechem s červeným nátěrem. V *MPZ Velká Bíteš* byla ukončena dlouholetá oprava *domu č. 5 na Masarykově náměstí* opravou klenutého průjezdu. Objekt sloužící jako muzeum kulturně reprezentuje město. Ve dvoře *domu č. 117 v Hrnčířské ulici* byla osazena nová dubová vrata. Bohužel se nepodařilo realizovat záchranný archeologický průzkum před výstavbou *domu č. 4 na náměstí*.

Ve *Velkém Meziříčí* se hlavní akcí roku stala první etapa opravy fasády *zámku*. Za účasti restaurátorů byla realizována oprava severního křídla tvořeného renesanční a barokní částí, stojící na skále nad řekou Oslavou. Těžce dostupná a povětrnostně extrémně namáhaná fasáda si vyžádala náročné hledání technologického řešení. Památkáři po četných

diskusích zvolili obtížnou variantu hrubé omítky bez nátěru s natíranými hladkými šambránami, římsami a maltovými rámcí kolem renesančních kamenných ostění. Realizace se může stát podnětem k diskusi o způsobu oprav obdobných památek. Závěrem roku byla kolaudací ukončena oprava katolického *hřbitova na Moráni*. Po radikálním zásahu do zeleně na hřbitově všechny následující úpravy byly pečlivě sledovány odbornými pracovníky SPÚ, památkové inspekce Ministerstva kultury a Krajského úřadu v Jihlavě.

Díky příspěvku z programu Záchrany MK ČR pokračuje již druhým rokem oprava havarijního renesančního *zámku ve Stránecké Zhoři* dozděním chybějících úseků zdí, kleneb a dlažeb. Proběhla oprava terasy na zámku v *Křižanově* a začala oprava bývalé *fary*, dnes hospody u zámku v *Moravci*.

Na Žďársku patřila v roce 2002 bezesporu k nejvýznamnějším akcím příprava a započetí oprav Studniční kaple v areálu *zámku Žďár nad Sázavou*. Tato ojedinělá historická památka již byla v natolik zanedbaném stavu, že hrozila nenávratná ztráta. V roce 2002 se podařilo zahájit nejnnutnější práce na objektu kaple, které započaly generální opravou střešní konstrukce. Byla sejmuta břidlicová krytina, krov byl náročně řemeslně opraven a poté se na střechu opět vrátila původní břidlice. V souběhu s pracemi na střeše bylo provedeno i důkladné odvodnění stavby. Zároveň s probíhajícími stavebními pracemi byl postupně zpracováván i stavebně historický průzkum, který prováděl Státní památkový ústav v Brně. V roce 2003 bude oprava této významné architektury pokračovat pracemi na kamenných prvcích a omítkových vrstvách stavby. Nezanedbatelná stavební činnost při obnově kulturní památky probíhala již tradičně v celém zámeckém areálu rodiny Kinských. Bylo pokračováno v nákladné opravě již značně narušených střešních konstrukcí na objektech pivovaru v areálu zámku. Opravy předpokládaly lokální výměny znehodnocených krovnic prvků a pokračující výměnu střešní krytiny. Bylo přistoupeno i k opravám obvodových zdí *zámecké zahrady*, které spočívaly v novém oplechování koruny zdí a v aplikaci nových omítkových vrstev. Na sklonku roku byl projednán i záměr oprav okenních otvorů v prelaturě zámku pro následující rok. V letošním roce byla také dokončena oprava interiérů *kaple Nejsvětější Trojice ve Žďáru nad Sázavou*. Bylo dokončeno velmi náročné restaurování vnitřních výmalb, rekonstruována byla podlaha stavby. Byla sem osazena nová mříž u vstupních dveří, která dovolí návštěvníkům nahlédnutí do opravených vnitřních prostor i mimo probíhající obřady.

V okolních obcích, které spadaly do působnosti stavebního úřadu Žďár nad Sázavou probíhal v oblasti oprav kulturních památek čilý stavební ruch. Zejména je nutno zde zmínit obec *Velká Losenice*, kde se podařilo i přes počáteční obtíže navázat na úspěchy v opravách *farních budov* v minulém roce a pokračovat v náročné opravě hospodářské budovy u fary částečným vyspravením krovu a statickým zajištěním stavby. Byla zde také dokončena oprava ohradní zdi spolu s vjezdem a osazena velmi kvalitně řemeslně provedená nová vrata a vstupní dveře. Ohradní zeď byla opatřena šindelovou stříškou, která vhodně navazuje na objekt fary a navrácí sem regionální tradiční materiálové hodnoty. Z dalších významných prací na Žďársku nelze nezmínit pokračující opravy na *Panské hospodě v Ostrově nad Oslavou*, která v současné době prodělává výraznou dlouhotrvající generální opravu za významného přispění vlastníka stavby a také nemalého příspěvku z Programu regenerace MK ČR. Byla dokončena odpadní kanalizace stavby, dokončeno odvodnění sklepních prostor, osazena nová dřevěná tzv. kastlová okna, bylo pokračováno v realizaci provozu uvnitř stavby a další práce související se schválenou projektovou dokumentací.

Z významných realizací uplynulého roku spadající do působnosti stavebního úřadu v *Novém Městě na Moravě* nutno zmínit zejména probíhající opravy *Horácké galerie – zámku* v samotném Novém Městě. Krom dokončení prací v interiérech galerie na opravách omítek, pokládce nových dlažeb, opravě foyeru vč. osazení původních mříží ke schodišti a dalších pracích, byla dokončena také čelní a boční fasáda do Vratislavova náměstí a dvorního traktu stavby. Tím byla prakticky završena dlouhotrvající finančně velmi náročná obnova této jedné z nejvýznamnějších staveb v Novém Městě na Moravě. Další významnou akcí obnovy kulturní památky je i oprava *domu na Vratislavově náměstí č. 6*. Byla provedena generální oprava zadní fasády stavby spojená s výměnou okenních otvorů. Touto opravou se výrazně zhodnotil technický stav této ojedinělé budovy, která ve svých interiérech nese znaky středověké měšťanské architektury. Vlastník přistupoval k obnově stavby velmi citlivě a výsledkem je zdařilá oprava, pozitivně ovlivňující historický ráz MPZ města Nové Město na Moravě.

Významné stavební činnosti probíhaly také v městečku *Jimramov*, kde se provádějí postupné opravy zvláště fasád i nepamátkových objektů. Každá i dílčí realizace je podrobně konzultována s pracovníky památkové péče a zastupiteli

městečka. V současné době je až na několik málo výjimek kompletně opraveno náměstí sídla, které je příkladem citlivého přístupu v celém regionu. V dalších obcích Novoměstska a Žďárska probíhaly spíše drobné opravné práce památkového charakteru. V průběhu roku 2002 byla také projednávána územně plánovací dokumentace pro obce Nové Veselí, Polnička, Herálec, Strachujov Radenice, Nové Dvory, Velká Losenice, Nížkov, Milešín, Nová Ves, Heřmanov, Vidonín, Radňoves, Vatín, Ostrov nad Oslavou a další.

Rozsochy, kostel sv. Bartoloměje po opravě fasády,
foto: Marta Procházková

ČINNOST ODBORU SPECIALISTŮ

vedoucí odboru PhDr. Zdeněk Vácha

V roce 2002 bylo v zásadě ukončeno stěhování části odborných složek Státního památkového ústavu v Brně na nové působiště – Náměstí Svobody 8, kde se oficiální zahájení provozu konalo 15. dubna 2002. Postupně tedy došlo ke stabilizaci pracovních podmínek a činnosti související s adaptací nového sídla, na nichž se podílel i odbor specialistů (dále OS), mohly být již utlumeny, byť ne definitivně ukončeny.

Oproti předchozímu roku nedošlo na odboru k žádným strukturálním ani kapacitním změnám, pouze k dílčím změnám co do zajišťování jednotlivých agend.

Rok 2002 potvrzuje trend nejen dalšího zvyšování nároků na formální stránku, ale i odborný obsah vyjádření SPÚ v Brně, především v důvodové části odborných vyjádření.

Péče o kulturní krajinu a historickou zeleň

Ing. Dagmar Fetterová, Ing. Libuše Sedláčková

Stěžejním koncepčním úkolem OS v roce 2002, který byl koordinován i s dalšími pracovníky z jiných odborů, bylo vypracování **4 návrhů krajinných památkových zón** pro zařazení do programu Koncepce územní památkové ochrany kulturní krajiny v České republice. Na SÚPP v Praze byly předány návrhy pro Horní Svratecko, Znojensko, Jaroslavicko a Jevišovicko. K Lednicko-valtickému areálu, Slavkovskému bojišti (prohlášeny 1992), Náměštsku (1996) a Vranovsku-Bítovsku (2002) by tedy přibýly další 4, čímž by počet stoupl na 8. Náročnost agendy při takovém počtu KPZ je zřejmá, navíc při zahlcování odborných památkových institucí potřebou vyjádřit se prakticky ke každé činnosti v území a neexistencí dostatečně specifikovaných regulativ. Zde je nutná další úprava legislativní povahy, jež však leží mimo rámec kompetencí památkových ústavů.

V rámci péče o kulturní krajinu a její propagaci byla ve dnech 18.–19. září 2002 uspořádána SPÚ v Brně **odborná exkurze** v území nově vyhlášené krajinné památkové zóny Vranovsko-Bítovsko pro studenty a pedagogy ústavu urbanismu FA ČVUT Praha. Byl připraven takový program, aby byli účastníci seznámeni s co největším počtem kulturních památek, které se v KPZ vyskytují a dále s krajinou samotnou. Účastníci navštívili zámek Vranov nad Dyjí a salety v okolí zámku – obnovený Letohrádek u Lesné, Felicitinu studánku, Hardeggskou vyhlídku a prošli obnovenou stezkou pod vranovským zámkem. Množství vynaložené práce na rehabilitaci kvalit kulturní krajiny bylo patrné při pohledu na krajinu z obnovené vyhlídky na Růžovém vrchu. V následujícím dni shlédli interiéry hradu Bítova včetně obnovené saly terreny s přilehlou parkánovou zahrádkou a obnoveným hradním parkem zv. Burggartna. Pěší exkurze byla zaměřena na trasu podél bývalého slaměného mostu k tzv. Jezírku lásky a dále na historickou

stezku k sousoší kněze zachráněného andělem. Následovala prohlídka zámeckého areálu v Uherčicích s odborným výkladem. Další dvoudenní **exkurze** zajišťovaná odborně OS byla připravena na žádost Společnosti pro zahradní a krajinářskou tvorbu ČR ve dnech 11.–12. dubna 2002. Jejím cílem bylo poznání známých i méně známých parků v Brně a území prohlášené krajinné památkové zóny Náměštsko s prohlídkou zámku v Náměšti nad Oslavou, zámeckého parku, obory, parku v Jinošově a Památníku bible Kralické v Kralicích nad Oslavou.

Rozsah realizací v rámci zahrad a parků státních hradů a zámků ve správě SPÚ v Brně je dán především omezenými finančními prostředky, byť některé historické areály jsou přímo v havarijním stavu (SH Veveří, SH Pernštejn, SZ Bučovice a další). Pro provedení záchranných prací v areálu státního hradu **Bítova** bylo získána částka 30 000 Kč z programu Péče o krajinu z MŽP ČR. Zde proběhla další etapa **odborného ošetření havarijních stromů** podle programu regenerace, který zpracovala firma EDEN s r.o. v Brně.

V průběhu roku 2002 pokračovala úprava areálu lesoparku **SZ Uherčice** –svahu pod zámkem. Celý svah byl vyčištěn od plevelných keřů, drobných náletových stromů, pařezů a množství stavebního odpadu. Tím se uvolnil prostor pro kultivování svahu a uskutečnění plánovaných výsadeb kvetoucích keřů. Pro výsadby budou zvoleny různé druhy šeříků, kaliny a tamaryšky, které tam rostly i v minulosti. Od Agentury ochrany přírody a krajiny ČR v Brně obdržel SPÚ v Brně finanční příspěvek ve výši 33 000 Kč, jenž byl rovněž použit na vyčištění části uherčického lesoparku kolem obelisku.

Další etapa památkové obnovy a spolupráce při tvorbě kompletní projektové dokumentace pro zahrady a parky ve správě jiných uživatelů v rámci poskytnuté finanční dotace od Státního fondu životního prostředí Praha proběhla u objektů zámků **Jemnice, Batelov, Kvasice, Rosice, Kravsko, Myslibořice, Boskovice, Letovice, Velké Meziříčí a bývalého (zaniklého) zámku Želetice**, dále areálu **Malý Heilos Jihlava** (ochranné pásmo MPR), mobilní zeleně v **MPR Kroměříž**, zeleně v **MPR Telč, poutního kostela sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře ve Žďáře nad Sázavou** (ochranné pásmo) a **Denisových sadů v Brně**.

Zahradnická fakulta v Lednici Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně zpracovala koncem roku 2002 druhou závěrečnou etapu **projektu obnovy zámeckého parku v Lednici** a rovněž ukončila dvouletý programový projekt výzkumu a vývoje v resortu kultury na úseku památkové péče MK ČR s názvem „**Vyhodnocení dendrologického potenciálu zámeckého parku ve Valticích**“. Na základě smlouvy o spolupráci se zahradnickou fakultou v Lednici MZLU v Brně byly řešeny dílčí úkoly při dokončování obnovy zámeckého skleníku a úkoly při zajišťování systematické a koncepční péče o park **v Lednici a ve Valticích**. Konkrétní úkoly dle smlouvy zajišťoval za našeho partnera Ing. Přemysl Krejčířík.

Pracovnice OS jsou pravidelně odbornými garantkami akcí typu seminářů, či výstav, pořádaných vesměs správami objektů za asistence dalších odborů ústavu. 28. dubna 2002 byl po čtyřleté obnově slavnostně zpřístupněn zámecký **skleník v Lednici**. Slavnostní setkání se uskutečnilo pod záštitou ministra kultury ČR. K příležitosti ukončení obnovy této unikátní stavby se ve dnech 17.–19. června 2002 konal **mezinárodní seminář** s názvem **Památková obnova skleníku státního zámku Lednice, památky UNESCO**, pořádaný SPÚ v Brně ve spolupráci se Zahradnickou fakultou Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně. Byl iniciován vedoucím OS a odborně garantován pracovníkem OS

Mgr. Sochořem. Ve dnech 28. 8. – 30. 8. 2002 se za účasti 65 účastníků z celé ČR konal na SZ v Lednici celostátní seminář **Aranžování květin v historickém prostředí**.

Úkolem odborných pracovníků OS je nesporně navazování a udržování pracovních kontaktů s institucemi, jejichž předmět činnosti se po stránce zaměření a částečně též teritoriálně přibližuje poslání SPÚ v Brně. Nezbytná je tedy kupř. **spolupráce** se správou Národního parku Podyjí, jež pokračovala i v roce 2002 při řešení odborného průzkumu a vyhodnocování lesoparkových úprav a historické komponované krajiny v širším areálu SZ Vranov nad Dyjí. Spolupráce s Výzkumným ústavem Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví v Průhonících byla zaměřená na provádění monitoringu krajiny v Lednicko – valtickém areálu a na zpracování projektu obnovy parku kolem **záměčku Belveder**. V rámci **programu regenerace krajiny Lednicko – valtického areálu** obdržel SPÚ v Brně od Okresního úřadu v Břeclavi finance na provedení I. etapy obnovných prací kolem **záměčku Belveder**.

Koncem roku 2002 byla uzavřena další smlouva o **spolupráci** a sice se Správou chráněné krajinné oblasti Moravský kras. Zástupci Státního památkového ústavu v Brně se zúčastnili slavnostního otevření obnoveného **letohrádku u Lesné** dne 24. 6. 2002. Součástí programu byla prezentace společných projektů státní památkové péče a ochrany přírody v Národním parku Podyjí.

Dne 7. června 2002 uspořádal klub UNESCO Kroměříž konferenci s názvem **Mechanizace v historických zahradách**. Slavnostní otevření **naučné stezky Lednické rybníky** v Lednicko-valtickém areálu se uskutečnilo dne 1. června 2002 za účasti Ministerstva životního prostředí ČR, Okresního úřadu v Břeclavi, Státního památkového ústavu v Brně a dalších organizací.

Druhý ročník konference o krajině konané z podnětu prezidenta republiky Václava Havla a pod záštitou předsedy Senátu Parlamentu ČR Petra Pitharta byl uspořádán ve dnech 8. – 11. října 2002 pod názvem **Tvář naší země – krajina domova**. Ve sborníku z této konference je příspěvek „Krajinné památkové zóny na jižní Moravě“ (Ing. Dagmar Fetterová, kapitola Krajina jako kulturní prostor, s. 128–135).

Zástupkyně OS SPÚ v Brně jsou též členkami **Rady specialistů pro památkově chráněné zahrady a parky SÚPP** v Praze. V rámci programu **institucionálního vědeckého výzkumu na SPÚ** v Brně pokračoval Průzkum oranžérií, skleníků a fíkoven v zámeckých zahradách a parcích, III. etapa.

V rámci kompletace materiálu ke zpracování monitoringu LVA – památky UNESCO dokončil Doc. PhDr. Vladimír Fic, CSc., dvouletý průzkum československých opevnění z let 1936–1938 v LVA.

Odbor specialistů se zúčastnil zpracování **grantového projektu** „Průzkumy, památková obnova a prezentace státního zámku a parkového areálu **Uherčice**, okres Znojmo“, který byl rozvržen do tří let. Průzkumy zpracované v odboru specialistů byly pojaty do dvou samostatných kapitol. První komentuje přírodní prostředí kolem zámeckého areálu samostatnými elaboráty – „Analýza širších vztahů a přírodního prostředí zámeckého areálu v Uherčicích“, „Zámek v Uherčicích ve vztahu ke starým stezkám“, „Plošně chráněná území na katastru obce Uherčice“, „Charakteristika geologického prostředí zámku a areálu v Uherčicích“, „Československá opevnění z let 1936–1938 v prostoru Uherčic“, „Botanický a inventarizační průzkum zámecké barokní zahrady a lesoparku u SZ Uherčice“, „Zoologický průzkum zámku a zámeckého parku v Uherčicích“ a „Rozbor stromového patra v zámeckém parku a lesoparku“.

Vranov nad Dyjí,
obnovená vyhlídka
s dřevěným plůtkem,
foto: Dagmar Fetterová

Obnovený Tyršův sad v Brně,
exkurze pro členy Společnosti
zahrada – park – krajina,
foto: Dagmar Fetterová

Jinošov, obnovený Apollónův altán,
exkurze pro Společnost
zahrada – park – krajina
foto: Dagmar Fetterová

Péče o historická města (urbanismus)

Ing. arch. Dana Novotná Ph.D.

Soutěž o **Cenu programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón za rok 2001** v roce 2002 změnila statut a její regionální kola kopírují nově vzniklé kraje. SPÚ v Brně byl pověřen koordinací regionálních kol ve třech krajích; ta proběhla do konce ledna s následujícími výsledky:

V Jihomoravském kraji se do soutěže přihlásila tři města, zvítězily **Boskovice před Lomnicí a Slavkovem**; v Kraji Vysočina se účastnila také tři města, vyhrála **Třebíč před Třeští a Jihlavou**; ze Zlínského kraje se přihlásilo pouze **Uherské Hradiště**, které tedy postoupilo přímo do celostátního kola.

Jako v předchozích letech i v roce 2002 pokračovaly práce na postupném zpracování plánů ochrany památek, byly odevzdány další části městských památkových rezervací **Jihlava** (bloky okolo brány Matky Boží) a **Znojmo** (ulice velká Mikulášská, Obroková, Zelenářská, Václavské náměstí, ulice Přemyslovců, Pasiřská, Malá Františkánská) v celkovém počtu 70, resp. 100 pasportů nemovitostí.

Ve druhém roce grantového úkolu Reidentifikace plošně chráněných území byly ve spolupráci s firmou JASAIR Hosín pořízeny letecké snímky všech chráněných území (městských rezervací a zón), jeden kolmý a dva šikmé, které budou po úpravách formátu dále digitalizovány. V rámci reidentifikace jednotlivých území byly aktualizovány mapy **Třebíče** (spolu s přehodnocením ochrany území navrženého do seznamu Světového přírodního a kulturního dědictví UNESCO), **Lomnice a Velké Bíteše**, mapy **Třebíče a Lomnice** budou digitální a kompatibilní se systémem GIS. Po několika odborných poradách byla nakonec ve spolupráci se SÚPP určena metodika zakreslování objektů v plošně chráněném území pro GIS.

Na jaře byla odevzdána běžná monitorovací zpráva o památce UNESCO – MPR Telč a na podzim proběhlo právě v Telči dvoudenní soustředění odpovědných garantů s vyhodnocením desetiletého sledování českých památek UNESCO. Je nutné podotknout, že péče o památky v MPR Telč má ve své kvalitě a intenzitě klesající tendenci; v rámci průběžného sledování akcí v roce 2002 došlo i k intervenci Památkové komory v případě nevhodné dvorní nástavby u domu č. p. 60 na náměstí Zachariáše z Hradce a je nutno konstatovat: stav je bohužel v dohledné době nevratný.

Z běžné agendy byla zřejmě nejvýznamnější akce rehabilitace prostoru náměstí v **Třešti** zakončená u příležitosti oslavy 100 let výročí povýšení Třeště na město; ještě v roce 1990 totiž zamýšlelo město část zástavby náměstí demolovat, ale postupně se podařilo prohlásit historickou část za zónu a obnovit většinu památek i veřejných prostorů, zřídit muzeum betlémů a zapojit město do programů regenerace.

Archeologická památková péče

PhDr. Radmila Stránská, PhDr. Lubomír Kundera, PhDr. Petr Vitula, Mgr. Hana Palátová, Mgr. Tomáš Zeman

V rámci **Programu podpory záchranných archeologických výzkumů**, který je určen k financování záchranných archeologických výzkumů, jejichž nutnost vznikla v souvislosti se stavební činností nepodnikajících subjektů, byla SPÚ v Brně v roce 2002 přidělena částka 1 100 000 Kč. Po projednání žádostí Krajskou archeologickou komisí (poradní orgán ředitele SPÚ v Brně) byly dotace doporučeny na provedení následujících záchranných archeologických výzkumů:

okr. Břeclav

- Pasohlávky, čistírna odpadních vod a kanalizace 250 000 Kč
(Archeologický ústav AV ČR Brno)

okr. Hodonín

- Bzenec, elektrifikace okolí kaple sv. Floriána 15 000 Kč
(Masarykovo muzeum v Hodoníně)

okr. Prostějov

- Slatinky, výstavba inženýrských sítí pro rodinné domy 140 000 Kč
(Ústav archeologické památkové péče Brno)

okr. Uherské Hradiště

- Staré Město, rekonstrukce komunikací a kanalizace, ul. Altěře a V. Hrubého 95 000 Kč
(Moravské zemské muzeum Brno)
- Staré Město, rozšíření sportovního areálu 50 000 Kč
(Moravské zemské muzeum Brno)

okr. Vyškov

- Drnovice, výstavba rodinných domů 40 000 Kč
(Ústav archeologické památkové péče Brno)
- Bučovice, SZ Bučovice, nádvoří, obnova kašny 30 000 Kč
(Státní památkový ústav v Brně)

okr. Znojmo

- Mašovice, výstavba komunikace a inženýrských sítí pro rodinné domy 350 000 Kč
(Ústav archeologické památkové péče Brno)
- Bítov, SH Bítov, úprava dvorku u břitové věže 15 000 Kč
(Státní památkový ústav v Brně)

okr. Jihlava

- Jihlava, výstavba bytového domu, Úzká ulice č. 3 90 000 Kč
(Archaia Brno, o.p.s.)
- Jihlava, odvodnění obvodové zdi kostela Nanebevzetí P. Marie 25 000 Kč
(Muzeum Vysočiny v Jihlavě)

V oblasti naplňování „Úmluvy o ochraně archeologického dědictví“ byly prostřednictvím SPÚ v Brně na jednáních Jihomoravské archeologické regionální komise zástupcům organizací oprávněných k provádění archeologických výzkumů předány informace o stavebních akcích z území v působnosti SPÚ v Brně (1686 akcí), do databáze základní evidence archeologických lokalit bylo doplněno 1352 údajů.

V průběhu roku 2002 byl proveden záchranný archeologický výzkum na nádvoří **SZ Bučovice**, vyvolaný předpokládanou rekonstrukcí raně barokní kašny z roku 1637. Jeho cílem bylo zjistit, zda je kašna na původním místě, dále – zda byla v minulosti funkční a pokud ano, jaká je konstrukce její původní nádrže na vodu. Pomocí výzkumu se mělo vytipovat také nejvhodnější místo pro případné umístění podzemní přečerpávací jímky. V bezprostředním okolí kašny byla archeologickou sondáží odkryta plocha o rozloze zhruba 30 m². Zjistilo se, že kašna byla bezesporu funkční a také nejspíše příležitostně využívána. Vlastní kamenná plastika spočívá na masivním soklu sestaveném z minimálně 9 vrstev naplocho kladených cihel. Prostor, kam spadala voda z chrličů byl mírně zapuštěn pod původní úroveň nádvoří, tehdy pokrytého cihelnou dlažbou. Na dně byly vyskládány mohutné pískovcové bloky se zřetelnými stopami eroze, kterou způsobila voda z chrličů. Nádrž ve tvaru čtyřlístku, typická pro soudobé barokní kašny, zde byla provedena pouze v náznaku. S jistotou můžeme říci, že tento prostor nebyl nikdy naplněn větším množstvím vody, nýbrž byl naopak zajištěn její plynulý odtok do kanalizace. Z důvodu plánované výstavby byla provedena první etapa záchranného archeologického výzkumu na **SH Bítov**. V prostoru dvorku mezi jižním křídlem a břitovou věží byly položeny 3 sondy, v jedné z nich byly zjištěny pozůstatky zdi (mohutné 1,8 m), kterou lze předběžně datovat do 14. století. Její účel, případné napojení na břitovou věž a přesná datace bude zjištěna při dalším předpokládaném pokračování záchranného archeologického výzkumu v roce 2003.

V průběhu roku byl proveden archeologický dohled při realizaci dešťové kanalizace v okolí záměčku **Belveder ve Valticích**, plynovodních přípojek na **SZ Rájec** a **SZ Lysice**, při hloubení průzkumných šachtic v areálu **SZ Lednice** a při realizaci I. etapy obnovy Pekla a Akvaduktu v areálu parku SZ Lednice.

V roce 2002 bylo do databázového systému EAN vloženo cca 10 000 nových informačních záznamů. V rámci naplňování databáze informačními záznamy byl zpracován bibliografický rejstřík seriálového dokumentu (ročenky) Přehled výzkumů AÚ AV ČR Brno, pro ročníky 1956–2000.

Státní hrad Bítov.
Záchranný archeologický výzkum
na dvorku mezi jižním křídlem
a břitovou věží. Pozůstatky zdí
ze 14. stol.

Mašovice.
Záchranný archeologický
výzkum dotovaný
z Programu podpory
záchranných archeologických
výzkumů. Letecký snímek
severní brány rondelu
moravské malované kultury.

Restaurování

Univ. Prof. PhDr. Miloš Stehlík, PhDr. Zdeněk Vácha, Mgr. Martin Číhalík, Mgr. Vlastimil Sochor, Mgr. Barbora Zdražilová

Z mnoha desítek sledovaných akcí restaurování lze zde uvést pouze ty nejpodstatnější. A to z hlediska kulturně-historického významu díla, z hlediska přínosu po stránce metodické či technologické či vzhledem k úspěšné záchraně již téměř ztracených hodnot.

Po stránce odborné i časové byly v rámci aktivit na památkách ve správě ústavu náročné práce související se zpřístupněním tzv. II. návštěvnického okruhu **SZ Lednice** v květnu letošního roku, jež byly zahájeny již v roce předchozím. Souvisely jednak se stavební úpravou interiérů a především s restaurováním mobiliáře – nábytku, obrazového fondu, svítidel atp. Zároveň probíhala poslední fáze restaurátorských a dalších prací, které souvisely s památkovou obnovou tamního **zámeckého skleníku**, zpřístupněného rovněž v květnu. Přestože byly práce spojené s obnovou skleníku odzkoušeny v předchozích etapách a letech (započeti prací 1997, přípravná fáze od 1995), šlo vzhledem k unikátnosti a jedinečnosti skleníku na evropském kontinentu o náročné práce kladoucí zvýšené nároky na všechny zúčastněné. Obnova skleníku SZ Lednice byla nominována na cenu Evropské unie EUROPA NOSTRA a vzhledem k dlouhodobě zanedbanému stavu a ohrožení dalších částí zámku byly přednostně zpracovány podklady pro zařazení koníren SZ Lednice na do seznamu 100 nejohroženějších památek světa americké organizace WMF (World Monument Fund). Restaurováním severní fasády letos pokračovala památková obnova **kolonády na Homoli, tzv. Raistny nad Valticemi**. Práce vycházely z koncepce, která byla stanovena v uplynulém roce při restaurování fasády jižní. Byly však náročnější nejen vzhledem k většímu rozsahu poškození, ale i k nutnosti dokoňování chybějících hlav čtyř mužských postav umístěných v mělkých nikách nad soklovou partií. Konzultace proto probíhaly nejen na místě samém, ale i v ateliéru Akademie výtvarných umění v Praze, kam byly skulptury převezeny a pod vedením doc. Petra Siegla restaurovány.

K nesporně prominentním akcím patří závěrečná etapa restaurování portálu klášterního **kostela Nanebevzetí Panny Marie v Předklášteří – Porty Coeli**. Restaurátorské práce prováděné akad. soch. Janem Bradnou a ak. mal. Zlaticou Dobošovou byly doprovázeny dalšími průzkumy (petrografie, archeologie, ikonografie, archivní průzkumy a technologické analýzy apod.) a opatřeními technické povahy (úprava terénu, odvlhčení zdiva). Po stránce komplexnosti přístupu šlo jistě o jednu z nejlépe zajištěných akcí, čemuž též odpovídá výsledek. Tento byl mj. prezentován v rámci mezinárodního symposia PORTA COELI RESTAURATA, pořádaného Biskupstvím brněnským ve dnech 7.–9. listopadu v Předklášteří a v Brně. Vydání sborníku symposia je plánováno na rok 2003.

Z hlediska významu je též vhodné zmínit komplexní průzkum interiéru **kaple sv. Šebestiána v Znojmě – Louce**, jež je součástí nynějšího farního kostela, jako první etapy restaurátorských prací. Především šlo o nástěnné malby (středověké a renesanční, resp. barokní) a unikátní štukový hlavní oltář z roku 1580. Významným počinem nejen z hlediska restaurování, ale především širšího společenského kontextu, bylo odkrytí nástěnných maleb **kostela Nejsv. Trojice ve Žďáře nad Sázavou**. Restaurátoři, akademičtí malíři Roman Hušák, Marie Martincová a Jiří Štourač, provedli technicky náročné snímání dvou vrstev přemaleb překrývající figurální malby (patrně z pozdního 18. století) v rozsahu celé klenby svatyně i lodi a rehabilitovali tak výrazové kvality interiéru raně barokní stavby, která byla někdy v 70. letech adaptována

na smuteční síň a nevhodně upravena. Pozitivní je též skutečnost, že paralelně probíhá restaurování mobiliáře, který má být navrácen a spolu s malbami vytvoří opět kultivované prostředí se slohovými kvalitami.

V minulém roce proběhla též záchrana pozdně gotické **boží muky v Nové Vsi** (okr. Brno-venkov), pilířové drobné architektury vyhotovené z arkózy restaurátorem Františkem Pavůčkem. Stupeň rozpadu horniny již dosáhl takového stupně, že došlo k rozsáhlému rozpraskání bloků a části architektury již odpadaly, šlo tedy o akutní potřebu opatření v prospěch zachování památkových hodnot díla.

Ke kvalitním restaurátorským akcím, ukončeným v loňském roce, lze zařadit poslední etapu obnovy dvou andělů svět-lonošů umístěných u **hlavního oltáře kostela Nanebevzetí P. Marie v Holešově**. Jde o významné barokní dřevořezby ze 40. let 18. století, jejichž autorem je Ondřej Zahner. Památky byly napadeny dřevokazným hmyzem, došlo k uvolnění povrchové úpravy a popraskání dřeva. Restaurování spočívalo ve vakuové petrifikaci, nahrazení mladších sádrových doplňků (prsty apod.) dřevořezbou, dořezání chybějících částí křídel. Dále byla sejmuta nová povrchová úprava plátkového metalu (náhrada zlata). V partiích vlasů a mraků byla odstraněna silná vrstva křídly, která degradovala a zcela znečitelněovala tvar řezby. Nové pozlacení bylo provedeno plátkovým zlatem (kombinace matu a lesku) a na mracích a svícnech byl obnoven křídový povrch. Restaurování prováděl ak. mal. Jan Knor a bylo v několika etapách uskutečněno díky finanční podpoře z Programu restaurování movitých kulturních památek MK ČR.

K dosud nedokončené, ale velmi zajímavé obnově dochází u rozměrného **plátna z bočního oltáře sv. Anny kostela Panny Marie Bolestné ve Sloupu**. Autorem tohoto kvalitního díla je ředitel vídeňské akademie a profesor malířství Caspar Franz Sambach (1715–1795). Plátno bylo částečně poškozeno požárem a následně kompletně přemalováno v 19. století. Tato přemalba v detailech zjednodušila celý výjev a značně ochudila hru světla a stínů originálu, výrazné změny dosáhly i tváře postav. Restaurátorský průzkum prokázal možnost sejmutí přemalby a prezentaci originální barokní malby. V současné době je dokončeno odstranění mladší úpravy a probíhají retuše. Restaurátorské práce provádí ak. mal. Mario Král a jsou z velké většiny hrazeny sponzorským darem. Mezi nejzajímavější restaurátorské akce, realizované v roce 2002, patří restaurování **portálu hlavního vstupu do kostela P. Marie při klášteře Rosa Coeli v Dolních Kounicích**. Vzhledem k významu památky – jde o gotický kamenný portál s figurální výzdobou tympanonu a se zbytky částečně původní polychromie, pocházející ze 3. čtvrtiny 14. století (někdy je datován ještě před polovinu 14. století) – a k havarijnímu stavu byla zvolena restaurátorsko-konzervační metoda obnovy. Hladké plochy a profilované články, jež tvoří architekturu portálu, byly restaurovány včetně rekonstrukcí výrazně poškozených částí, s cílem obnovit celistvost výrazu díla, zdobné sochařské prvky, jako jsou např. kraby, hlavy, zoomorfní motivy apod., byly ošetřeny konzervačním způsobem s respektováním jejich torzálního zachování. Komplexní restaurátorské ošetření, provedené velmi kvalitně ak. soch. Martinem Kovaříkem, přispělo k výrazné rehabilitaci vzácného kamenosochařského díla, jehož další trvání bylo vážně ohroženo. Další významnou akcí roku bylo **restaurování architektonicko-sochařské výzdoby stěny vnitřního zámeckého nádvoří v Mikulově**, mistrovské barokní práce Ignáce Lengelachera. Práce probíhaly v souvislosti s celkovou obnovou fasád nádvoří, zodpovědným restaurátorem akce byl ak. soch. Petr Roztočil. V rámci malířských restaurátorských prací došlo v roce 2002 k některým zajímavým nálezům a obnovené prezentaci nástěnných maleb. V souvislosti s celkovou **výmalbou interiéru farního kostela sv. Martina v Třebíči** byly restaurá-

torským průzkumem zjištěny původní barokní fresky v zrcadlech na klenbě hlavní lodi, s výjevy tematicky se vážícími k životu sv. Martina. Po vyhodnocení restaurátorského průzkumu byl proveden celoplošný odkryv těchto barokních fresek, kompletně přemalovaných na počátku 20. století prof. Kozlanským, a následně jejich komplexní citlivé restaurování. Překvapivý nález byl učiněn rovněž v hlavní lodi téhož kostela na stěně nad vítězným obloukem. Zde byla po sondážním restaurátorském průzkumu rovněž odkryta původní barokní fresková výzdoba. Centrálním prvkem této výzdoby je nika, doposud druhotně zazděná a nyní opět prezentovaná, s fragmenty původní výmalby (krajina s městem obklopeným hradbami a v konši andílky v oblacích). Nad nikou je obraz ve štukovém rámu, znázorňující Boha Otce s holubicí sv. Ducha, vznášejícího se v oblacích a obklopeného adorujícími andílky. Po stranách vedle niky jsou znázorněny stojící figury andělů s předměty Kristova utrpení. Vše je rámováno bohatým baldachýnem, přídržovaným andílky. Zachovaná malovaná scéna byla dle archivních dokladů původně doplněna v prostoru niky dřevěným křížem s Ukřížovaným a postavami P. Marie a sv. Jana Evangelisty. Díky archivnímu průzkumu, provedenému Mgr. Evou Staňkovou, bylo možné rekonstruovat i některá výrazně poškozená místa maleb, zejména texty v nápisových páskách na obrazech sv. Martina apod., jelikož v inventáři kostela z roku 1805 je zachován podrobný popis obrazů na klenbě lodi i výzdoby stěny nad vítězným obloukem v době, kdy byly ještě prezentovány v původním stavu před přemalbou.

K další prezentační změně došlo na objektu **budovy na ul. Smetanova 14 – Kounicova 8 v Brně**, původně vily dr. F. Chleboráda, postavené v letech 1890–91 stavitelem Zedníkem snad podle projektu Germana Wanderleye. V lodžií otevřené do ulice Kounicovy byla v roce 2000 odkryta zajímavá původní antikizující malířská výzdoba stěn, inspirovaná tzv. pompejským stylem. Stěna se iluzivně prohlubuje malovanou architekturou, doplněnou ornamentálními a figurálními motivy spolu s malbami romantických krajín. Roku 2002 došlo k restaurování těchto nástěnných maleb, stejně jako štukové výzdoby stropu lodžie, která je prezentována v tónování dle původní barevnosti, zjištěné stratigrafickým průzkumem. Na akci spolupracovali restaurátoři Pavel Kučera a Libor Jaroš.

Péče o lidové stavitelství a vesnická sídla, agenda hudebních nástrojů

PhDr. Věra Kovářů, Ing. arch. Jarmila Podzimková, CSc., Ing. Marek Fajman

Stěžejním úkolem pro pracovníky památkových ústavů je přednostní sledování akcí realizovaných v rámci programů MK ČR včetně určení toku financí. K nim patří **alokace státních dotací v Havarijním – střešním fondu**: výběr objektů (Břestek 157, Čížov 12, Doubravy 21, Crhov 1, Zádveřice 24) a zpracování odborných vyjádření a dalších podkladů včetně dohledu nad dalšími realizacemi.

Neřešená zůstala problematika nedostatečné informovanosti příslušného odborného pracovníka – specialisty OS ze strany TOO, kde jsou shromažďovány veškeré podklady a řízení akcí. Absence informací má nežádoucí dopad na realizaci obnovných prací. Pozdní přidělení dotací ze strany MK ČR a zahájení prací (v Doubravách a Čížově v pozdním podzimním období – konec listopadu a prosinec) se nepříznivě projevovalo v kvalitě provedených prací.

V rámci alokace finančních prostředků a metodické vedení v rámci **Programu péče o VPR, VPZ a KPZ** byly navrženy objekty vhodné k zařazení: Boňov č. p. 7, Boňov, kaple, Lysovice č. p. 33, Lysovice č. p. 72, Pavlov č. p. 49 a 58, hřbitov, Křížánky M. č. p. 30 a 43, Šatov č. p. 7, Vlčnov č. p. 1 a 5, Zvonovice č. p. 26.

Na obecní úřady plošně chráněných obcí a na příslušné odbory OkÚ byly zaslány dopisy se vstupními podmínkami pro dosažení finančního příspěvku a dále byly zpracovány výzvy a informativní dopisy v průběhu prací. Následně byla provedena kontrola a kompletace zaslaných podkladů formou návrhů a jejich předání MK ČR. Řadě vlastníků musely být rozeslány urgencye ke splnění podmínek stanovených MK ČR k zařazení finančního příspěvku.

V průběhu prováděné obnovy byla zajištěna průběžná kontrola ve spolupráci s příslušnými okresními úřady, zástupci obecních úřadů, vlastníky a dalšími účastníky řízení. Kontrolní dny byly provázeny fotodokumentací, jejíž výsledky jsou uloženy ve fotoarchivu. Změny a doplňky byly podle pokynů MK ČR konzultovány. Závěrečné zprávy a hodnocení jednotlivých obnovných prací jsou uloženy ve spisovém archivu NPÚ ÚOP v Brně.

Realizace programu naráží na různé problémy: vlastníci především často neoznamují zahájení prací přesto, že tato podmínka byla začleněna do odborného vyjádření SPÚ v Brně. Příprava podkladů ze strany vlastníků pro návrh na zařazení je většinou nedostatečný a kompletace podkladů na SPÚ je pracná, tj. časově velmi náročná.

Probíhala též odborná spolupráce při natáčení filmu o stavbách z hlíny ve spolupráci s ÚLK Strážnice, jež byla řešena formou námětu a libreta, jemuž předcházela terénní průzkum, jeho vyhodnocení, dokumentace, jednání s vlastníky vybraných staveb z hlíny. Zpracovaná fotodokumentace obsahující cca 150 snímků je uložena ve fotoarchivu a na CD.

Součástí pracovní náplně kromě péče o lidovou architekturu ve 14 okresech s 10 památkovými zónami a 9 památkovými rezervacemi byla agenda péče o hudební nástroje, zvláště varhany, prováděn průzkum a dokumentace varhanních nástrojů a návrhy na jejich restaurování.

V průběhu roku bylo třeba uvést do problematiky a zpracovat dva nové pracovníky.

V rámci prezentace památkové ochrany lidového stavitelství byly zpracovány studie o lidové architektuře v Bílých Karpatech, studie Osudy mlýnů a Českomoravská vrchovina – krajina, sídla, domy a lidé, Venkovská zástavba jižního a západního Valašska, Lidové stavitelství a jeho ochrana ve Žďárských vrších a další drobnější projekty. Konečně je třeba zmínit spolupráci s Českou televizí.

Archivní průzkumy

Mgr. Eva Staňková

Nezbytnou součástí odborné činnosti, jež zajišťuje podklady pro odborná vyjádření i další výstupy je zajištění informací pramenné povahy. Archivní průzkumy, provedené v průběhu roku 2002, nadále přispívaly ke kompletaci všech dostupných informací, shromažďovaných především pracovníky OS (dále i OPP) při zajištění odborné stránky vyjádření pro obnovu památek a projektů kapitoly Věda a výzkum.

Podstatné doplnění údajů získaných výzkumem archivních pramenů – coby nezastupitelných dokladů (zejména jejich rešeršemi, rozšířením mapové a plánové agendy) – bylo ponejvíce využito pracovníky OS v agendě restaurování, historické zeleně, lidového stavitelství a urbanismu i některými vedoucími památkových objektů. Právě konfrontace již známých skutečností s dalšími informacemi z archivních pramenů přispívají k podstatnému rozšíření znalosti sledovaného problému a jejich citlivějšímu řešení.

Za všechny lze uvést např. nález popisu nástrojných maleb a výmalby ve znovuobjevené nise vítězného oblouku v **kostele sv. Martina v Třebíči**, čímž byl upřesněn a podpořen postup jejich restaurování; podobně objevení dokladů o opravách gotické plastiky **Madony z kostela sv. Vavřince v Křenovicích**; z dalších je možné zmínit archivní průzkum historické vodovodní sítě na **SZ Bučovice** či analýza textu nápisu na deskovém **oltáři Sedmibolestné Panny Marie ze SZ v Lednici**.

V rámci probíhajícího grantu „Aristokratický interiér druhé poloviny 18. století etc.“, řešitelky Mgr. Lenky Kalábové (Odbor informací) byly transliterovány další zámecké a hradní inventáře, a to pro **hrad Veverí** z roku 1773, **zámek v Rájci na Svitavě** (patrně z roku 1765?) a zámek ve Vizovicích z let 1813 a 1838. V rámci programu Věda a výzkum v rámci projektu Ing. Dagmar Fetterové „Výzkum zámeckých oranžerií, skleníků a fíkoven na jižní Moravě“ bylo nadále více času věnováno zpracování archivních průzkumů oranžerií a skleníků u zámeckých objektů v **Lomnici u Tišnova**, **Luce nad Jihlavou**, **Židlochovicích** a **Budišově**. Analýza archivních pramenů a jejich průzkumy byly provedeny také u dalších projektů řešitelů PhDr. Zdeňka Váchy, Ing. Libuše Sedláčkové, Mgr. Barbory Zdražilové, Mgr. Martina Číhalíka.

Péče o technické památky

Ing. arch. Petra Peterková, Bc. Tomáš Vícha

V rámci přípravy revitalizace areálu bývalé slévárny a strojírny **Vaňkovka v Brně** došlo v roce 2002 především k definování památkové substance areálu, tj. k upřesnění předmětu památkové ochrany. Byly ukončeny průzkumné práce – pasportizace jednotlivých objektů. Zároveň proběhla první etapa demolice utilitárních novodobých přístavků. Budoucí investor zahájil zpracování studie využití území celého městského bloku, v němž Vaňkovka leží. Pro tento areál o rozloze 2,5 ha, jenž požívá památkovou ochranu od roku 1992 byl dokončen – na základě aktuálních informací z realizovaných průzkumů – evidenční list (Ing. arch. Peterková a ext. odborníci).

V návrhu Krajině památkové zóny Jaroslavicko, jenž by měl být posuzován v roce 2003, byla zohledněna i ochrana vodního díla **mlýnská strouha**, jehož část již byla za kulturní památku prohlášena. Dílo, vznikající postupně od 13. do 19. století – náhon využívající vodu řeky Dyje – je jednou z nejstarších vodních staveb na Moravě. Nyní je návrh koncipován ve smyslu plošné ochrany díla dlouhého 29 km (na našem území, v 19. století byla strouha prodloužena až do Dolního Rakouska), jež tvoří páteř předpokládaného chráněného území.

Z realizací je potřebné zmínit především ukončení rekonstrukce barokního mostu v Rosicích (okr. Brno-venkov).

ČINNOST ODBORU INFORMACÍ

vedoucí odboru PhDr. Petr Kroupa (leden – říjen), Mgr. Vlastimil Sochor (prosinec)

Úkolem odboru informací je zejména

- vést evidenci nemovitých a movitých kulturních památek ve smyslu zákona č. 20/87 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (regionální část Ústředního seznamu kulturních památek – území bývalého Jihomoravského kraje, tj. 14 okresů – Blansko, Brno – město, Brno – venkov, Břeclav, Hodonín, Jihlava, Kroměříž, Prostějov, Třebíč, Uherské Hradiště, Vyškov, Zlín, Znojmo, Žďár nad Sázavou)
- shromažďovat návrhy na prohlášení věci za kulturní památku z území bývalého Jihomoravského kraje, podílet se na jejich finálním zpracování a zajistit běžnou agendu související s prohlášením
- zajišťovat činnost regionální komise SPÚ v Brně pro posuzování návrhů na nová prohlášení věci za kulturní památku
- pořizovat a shromažďovat dokumentaci památek písemnou, grafickou, obrazovou, digitální aj. formou
- zajišťovat archivaci pořízené dokumentace a archivaci spisové agendy SPÚ v Brně
- poskytovat služby archivním badatelům
- vést a průběžně doplňovat odbornou knihovnu
- poskytovat služby čtenářům odborné knihovny
- provádět bibliografické rešerše z oblasti památkové péče a území bývalého Jihomoravského kraje ve vztahu ke kulturním památkám
- provádět archivní průzkumy
- provádět specializované průzkumy, výzkumy a dokumentaci památek (stavebně historické průzkumy, průzkumy mobiliáře hradů a zámků)
- zajišťovat koordinaci plnění úkolů výzkumných záměrů (účelové programové projekty – granty, úkoly institucionálního výzkumu)
- podílet se na plnění úkolů výzkumných záměrů
- koordinovat monitoring památek zapsaných na listu světového kulturního dědictví UNESCO na území bývalého Jihomoravského kraje
- podílet se na zabezpečení památek (integrováný systém ochrany, spolupráce s Policií ČR při pátrání po odcizených předmětech kulturní povahy, vydávání osvědčení pro vývoz předmětů kulturní povahy)
- prezentovat výsledky badatelské činnosti (tradiční pořádání semináře Staré stezky včetně vydávání sborníku příspěvků, přednášková činnost)
- spolupracovat s ostatními odbory (spolupráce s odborem specialistů při zajišťování agendy lidového stavitelství, spolupráce s technicko organizačním odborem při přípravě sezónních výstav na SHZ ve správě SPÚ v Brně)
- plnit další úkoly dané zřizovatelem (dlouhodobý úkol reidentifikace nemovitých kulturních památek)

EVIDENCE PAMÁTEK

nemovité památky – Mgr. Yvona Windsor – Topolská, Mgr. Jitka Matuszková Ph.D., Mgr. Klára Báčová, Klára Klusoňová;
movité památky – PhDr. Ludmila Dufková, PhDr. Marie Chaloupková, Mgr. Lenka Kalábová

Úsek plnil úkoly spojené s vedením regionálního rejstříku Ústředního seznamu kulturních památek na území bývalého Jihomoravského kraje – zjišťování adres vlastníků, zajišťování katastrálních podkladů a fotodokumentace do sbírkových příloh, zpracování evidenčních listů nově prohlášených kulturních památek, zpracování evidenčních listů u dříve prohlášených kulturních památek, kterým evidenční listy chyběly, průběžné doplňování změn, přidělování regionálního rejstříkového čísla, zasílání kopií nově zpracovaných evidenčních listů na SÚPP, zajištění činnosti regionální komise pro posuzování předložených návrhů na prohlášení věci za kulturní památku.

Regionální komise SPÚ v Brně pro posuzování návrhů na nová prohlášení věci za kulturní památku pracovala ve složení: PhDr. Petr Kroupa (předseda), Ing. arch. Iveta Černá, Mgr. Jitka Matuszková Ph.D., prof. PhDr. Miloš Stehlík, PhDr. Zdeněk Vácha, Ing. arch. Pavel Wewiora. V roce 2002 se sešla 12krát a projednala 52 návrhů na prohlášení věci za kulturní památku (nemovité věci), 39 návrhů na prohlášení za kulturní památku (movité věci) a 14 návrhů na zrušení ochrany kulturní památky (nemovité věci).

Celkem bylo na území bývalého Jihomoravského kraje v roce 2002 prohlášeno Ministerstvem kultury České republiky:

- 33 nemovitých kulturních památek
- 21 movitých kulturních památek
- 7 návrhů na prohlášení věci za kulturní památku nebylo akceptováno

Nemovité kulturní památky prohlášené Ministerstvem kultury v roce 2002

7-9023	Kobylnice	Brno-venkov	boží muka
7-9043	Veverská Bítýška	Brno-venkov	soubor objektů vodního mlýna č. p. 89 s technologickým vybavením
7-9044	Crhov	Blansko	kříž na návsí
7-9041	Dolní Věstonice	Břeclav	usedlost č. p. 9
7-9036	Nikolčice	Břeclav	soubor nemovitých věcí usedlosti Nový Dvůr č. p. 90
7-9028	Starovičky	Břeclav	boží muka
7-9014	Velké Hostěrádky	Břeclav	budova zájezdního hostince č. p. 74
7-9046	Strážnice	Hodonín	dům č. p. 478 – Panská ulice
7-9018	Polná	Jihlava	dům č. p. 11 Sezimovo nám.
7-9019	Kroměříž	Kroměříž	dům č. p. 656, ul. Svat. Čecha
7-9026	Kroměříž	Kroměříž	dům č. p. 657, ul. Svat. Čecha
7-9040	Červená Lhota	Třebíč	kamenný mostek

7-9024	Jemnice	Třebíč	dům č. p. 259, ul. Na Podolí
7-9020	Hluk	Uherské Hradiště	boží muka
7-9025	Uherský Brod	Uherské Hradiště	dům č. p. 105, Masarykovo nám.
7-9022	Uherské Hradiště	Uherské Hradiště	budova lázní č. p. 593, Dvořákova ul.
7-9039	Ivanovice na Hané	Vyškov	socha sv. Cyrila – před kostelem sv. Ondřeje
7-9035	Rychtářov	Vyškov	soubor věcí zámečku č. p. 1 – budova zámečku
			hospodářský objekt, budova stájí, vstupní brána
7-9031	Vyškov	Vyškov	budova základní školy č. p. 5, Nádražní ulice
7-9045	Řetechov	Zlín	soubor staveb křížové cesty se 14 zastaveními a s kaplí
7-9016	Valašské Klobouky	Zlín	dům č. p. 117, Masarykovo nám.
7-9017	Valašské Klobouky	Zlín	kašna, Masarykovo nám.
7-9042	Fryšták	Zlín	fara č. p. 25
7-9027	Zlín	Zlín	Čiperova vila se zahradnickým domkem č. p. 3675 a 3674, ul. Burešova
7-9032	Zlín	Zlín	věžový dům M. Drofy č. p. 876
7-9034	Zlín	Zlín	věžový dům M. Drofy č. p. 874
7-9030	Hostěradice	Znojmo	soubor staveb fary č. p. 90
7-9029	Vranov nad Dyjí	Znojmo	dům č. p. 30
7-9033	Vranov nad Dyjí	Znojmo	dům č. p. 168
7-9038	Vranov nad Dyjí	Znojmo	rolnická usedlost č. p. 10
7-9037	Jimramov	Žďár n. Sázavou	dům č. p. 93
7-9015	Nové Město na Moravě	Žďár n. Sázavou	pivovarský sklep v objektu č. p. 249, Brněnská ulice

Movité kulturní památky prohlášené Ministerstvem kultury v roce 2002

okr. Brno-město:

Brno

- r.č. 197 003 ikona – Osm svatých
- r.č. 197 004 ikona – sv. Feodosij
- r.č. 197 005 ikona – Bohorodička Hodegetria
- r.č. 197 006 ikona – Kristus Pantokrátor
- r.č. 197 007 ikona – Bohorodička Kazaňská
- r.č. 197 008 ikona – Bohorodička Hodegetria
- r.č. 197 009 ikona – Kristus Pantokrátor
- r.č. 197 010 ikona – Bohorodička Kazaňská

- r.č. 197 011 ikona – Bohorodička Hodegetria
 r.č. 197 012 ikona – Kristus Pantokrátor
 r.č. 197 014 obraz – Panna Maria Brněnská (Svatotomášská)
 r.č. 197 019 bohoslužební náčiní – kropenka
 r.č. 197 020 obraz – Kající se Maří Magdalena

okr. Hodonín:

- r.č. 197 023 *Kyjov*
 soubor movitých věcí na faře: relikviář sv. Josefa, relikviář sv. Jana Nepomuckého, srdce Sedmiboletné P. Marie, koruna z blíže neurčené mariánské sochy, relikviář sv. Terezy, kalich, pouzdro se skříňkou a třemi nádobami na svaté oleje, socha sv. Šebestiána, obraz Ukřižovaného Krista

okr. Jihlava:

- r.č. 197 013 *Jihlava*
 sousoší Nejsvětější Trojice
 Palackého ul. 11
 r.č. 197 018 *Knínice*
 socha Vítězného Krista – sakristie kostela Povýšení sv. Kříže
 r.č. 197 017 *Telč*
 soubor věcí: hlavní oltář, krucifix, barokní komoda, tři rokokové svícny, barokní skříňka v kapli domova důchodců, Špitální ulice 44/46

okr. Kroměříž:

- r.č. 197 015 *Kroměříž*
 soch. dílo – Panna Maria Svatohorská

okr. Třebíč:

- r.č. 197 016 *Třebíč*
 ciborium
 fara, Zámek 1

okr. Uherské Hradiště:

- r.č. 197 022 *Uherské Hradiště*
 soch. dílo – sv. Jan Nepomucký

okr. Zlín:

- r.č. 197 021 *Zlín*
 obraz – Panny Marie Pomocné

Celkem nově prohlášených movitých památek v roce 2002: 21

Přehled kulturních památek v působnosti Státního památkového ústavu v Brně (stav k 31. 12. 2002)

okresy: Brno-město, Brno-venkov, Blansko, Břeclav, Hodonín, Jihlava, Kroměříž, Prostějov, Třebíč, Uherské Hradiště, Vyškov, Zlín, Znojmo, Žďár nad Sázavou

Brno-město: nemovité 1 214 movité 1 806	Jihlava: nemovité 803 movité 768	Vyškov: nemovité 391 movité 419
Brno-venkov: nemovité 578 movité 903	Kroměříž: nemovité 356 movité 618	Zlín: nemovité 432 movité 305
Blansko: nemovité 336 movité 861	Prostějov: nemovité 476 movité 626	Znojmo: nemovité 1 115 movité 1 335
Břeclav: nemovité 736 movité 695	Třebíč: nemovité 726 movité 749	Žďár nad Sázavou: nemovité 822 movité 841
Hodonín: nemovité 454 movité 531	Uherské Hradiště: nemovité 526 movité 682	celkem: nemovité 8 965 movité 11 139

V prosinci byly SPÚ v Olomouci v návaznosti na nové rozdělení území působnosti od 1. 1. 2003 předány evidenční listy nemovitých a movitých kulturních památek včetně sbírky příloh a dalších podkladů pro okres Prostějov.

Mobiliář státních hradů a zámků ve správě SPÚ v Brně (stav k 31. 12. 2002)

SH Bítov	počet jednotek 6 095	z toho kmenový mobiliář 4 238	svozy 1 857
SZ Bučovice	počet jednotek 296	z toho kmenový mobiliář 271	svozy 25
SH Buchlov	počet jednotek 4 696	z toho kmenový mobiliář 4 575	svozy 121
SZ Buchlovice	počet jednotek 11 992	z toho kmenový mobiliář 11 590	svozy 402
SZ Jaroměřice n/R.	počet jednotek 23 256	z toho kmenový fond 7 916	svozy 15 340
SZ Lednice	počet jednotek 3 697	z toho kmenový mobiliář 3 101	svozy 596
SZ Lysice	počet jednotek 12 395	z toho kmenový mobiliář 6 526	svozy 5 869

SZ Milotice	počet jednotek 3 036	z toho kmenový mobiliář 2 353	svozy 683
SZ Náměšť n/Osl.	počet jednotek 7 889	(není spočítáno)	(není spočítáno)
SZ Pernštejn	počet jednotek 7 511	z toho kmenový mobiliář 6 452	svozy 1 059
SZ Rájec	počet jednotek 9 177	z toho kmenový mobiliář 8 671	svozy 506
SZ Telč	počet jednotek 8 455	(není spočítáno)	(není spočítáno)
SZ Uherčice	počet jednotek 265	z toho kmenový mobiliář 249	svozy 16
SZ Valtice	počet jednotek 1 215	z toho kmenový mobiliář 1 060	svozy 155
SZ Vizovice	počet jednotek 7 645	z toho kmenový mobiliář 5 065	svozy 2 580
SZ Vranov nad Dyjí	počet jednotek 8 164	z toho kmenový mobiliář 4 130	svozy 4 034

Celkem inv. jednotek: 115 784

Pro potřeby pracovníků SPÚ v Brně a externích badatelů bylo vyhledáno a zapůjčeno:

- 1184 evidenčních listů nemovitých kulturních památek (30 badatelů)
- 2600 evidenčních listů movitých kulturních památek (84 badatelů)

Reidentifikace nemovitých kulturních památek:

Podle metodiky SÚPP bylo reidentifikováno 941 kulturních památek na okr. Brno-venkov, Břeclav, Vyškov a Znojmo.

Zpracování kulturního mobiliáře SHZ:

Byla zahájena druhá etapa základní evidence kulturního mobiliáře SZ Buchlovice (zpracováno 299 evidenčních listů v makulářích) a SZ Náměšť nad Oslavou (zpracováno 260 evidenčních listů v makulářích, pokračovalo zpracování v programu CastIS, fotografická dokumentace včetně scanování).

Z důvodů nedořešené restituce SZ Rájec nad Svitavou byla předčasně ukončena druhá etapa základní evidence SZ Lysice a přednostně zahájena druhá etapa zpracování kulturního mobiliáře SZ Rájec nad Svitavou (zpracováno 400 evidenčních listů v makulářích).

Makuláře evidenčních listů za SZ Lysice zpracované v letech 2000 a 2001 byly postupně přepisovány do databázového programu CastIS. Pro základní evidenci mobiliáře SZ Lysice bylo dokončeno zpracování mobiliáře svozu Kunštát a zápujek v kunštátském zámku (60 evidenčních listů). Veškerá fotodokumentace mobiliáře byla průběžně scanována.

DOKUMENTACE PAMÁTEK

Úsek plnil úkoly spojené s fotografickou, video a archivní dokumentací památkového fondu na území bývalého Jiho-moravského kraje, koordinoval monitoring památek zapsaných na listu světového kulturního dědictví UNESCO, zajišťoval provoz archivů a poskytoval služby externím i interním badatelům.

Fotooddělení

(Jana Lorenzová, Hana Winklerová, Bc. Miroslav Zavadil)

Oddělení zpracovalo celkem 500 objednávek:

- 188 kusů černobílých pozitivů 6 x 6 cm
- 287 kusů černobílých pozitivů 9 x 13 cm
- 122 kusů černobílých pozitivů 13 x 18 cm
- 13 kusů černobílých pozitivů 18 x 24 cm
- 42 kusů černobílých pozitivů 24 x 30 cm
- 3 kusy černobílých pozitivů 30 x 40 cm

Nově bylo nafotografováno:

- 475 kusů černobílých snímků 4,5 x 6 cm
- 165 kusů reprodukcí 4,5 x 6 cm
- 163 kusů barevných snímků 4,5 x 6 cm
- 45 kusů barevných diapositivů 4,5 x 6 cm
- 128 kusů barevných diapositivů 6 x 9 cm
- 4 824 barevných snímků na kinofilm
- 324 barevných diapositivů na kinofilm

Odborní pracovníci (mimo fotooddělení) nafotografovali 415 kusů barevných kinofilmů, 11 diapositivních kinofilmů.

Z toho bylo externě zpracováno:

- 14 642 kusů barevných fotografií 9 x 13 cm
- 3 330 kusů barevných fotografií 10 x 15 cm
- 509 kusů barevných fotografií 13 x 18 cm
- 15 kusů barevných fotografií 21 x 30 cm

Videodokumentace

(Jiří Černohlávek, Jiří Beneš)

V rámci videodokumentace akcí pořádaných SPÚ v Brně byly dokumentovány tyto akce: vázání květin, výstava kamélií, všechny ostatní výstavy v interiérech státních hradů a zámků. Byl prováděn jarní a podzimní monitoring krajiny a památek pro potřeby UNESCO, dokumentace lidových staveb. Dále byly dokumentovány zpřístupněné interiéry SZ Uherčice a nově realizované interiéry SZ Vizovice (trasa A – změny, trasa B – v úplnosti).

Archiv fotografií (pozitivy a negativy)

(Hana Winklerová)

Stav k 31. 12. 2002

V archivu je uloženo:

137 588	negativů
8 500	reprodukcí
5 310	diapozitivů
přibližně 10 000	skleněných negativů

Archiv zaevidoval a uložil do trezorků celkem 146 ks kinofilmů předaných odbornými pracovníky, dále zaevidoval a popsal 51 ks reprodukcí, 170 ks negativů 6 x 4,5 cm (předáno fotografie) a 115 ks kinofilmů, tj. 4140 negativů. K předaným materiálům bylo vytvořeno celkem 2130 ks evidenčních karet.

V průběhu roku pokračovala digitalizace kinofilmů předaných do archivu odbornými pracovníky.

Archiv poskytl služby 87 badatelům.

Spisový archiv

(PhDr. Marie Kourková, Ludmila Ulrichová)

V průběhu prvního pololetí 2002 byl po dodání zbývajících nábytku uspořádán celý spisový archiv a v měsíci březnu zpřístupněn badatelům. Z hlavního protokolu byly odepsány a zařazeny všechny spisy okr. Blansko, Brno-město, Brno-venkov, Břeclav, Hodonín, Jihlava, Kroměříž, Prostějov, Třebíč, Uherské Hradiště, Vyškov, Zlín, Znojmo, Žďár nad Sázavou a spisy agendy organizační za druhé pololetí roku 2001 a první pololetí roku 2002 včetně organizační agendy. Dále byly z hlavního protokolu odepsány a zařazeny starší spisy z deseti okresů z let 1977 až 2000 (dodatky), které předal do spisového archivu odbor specialistů.

Služeb spisového archivu využilo kromě interních také 87 externích badatelů.

Archiv restaurátorských průzkumů a zpráv, archiv výstupů institucionálního výzkumu

(Zdenka Bombíková)

Do archivu byly předány restaurátorské průzkumy z druhého pololetí roku 2001 (30 paré) a závěrečné restaurátorské zprávy z druhého pololetí roku 2001 a prvního pololetí roku 2002 (190 paré). Tyto materiály byly zaevidovány, označeny signaturou a uloženy.

Dále byly zpracovány výstupy institucionálního výzkumu z let 1996–2001 (86 svazků). Všechny výstupy byly označeny signaturou, uloženy a zaevidovány v programu TINLIB.

Služby badatelům byly zajišťovány průběžně.

Archiv bývalého Památkového úřadu pro Moravu a Slezsko

(PhDr. Marie Kourková)

Pracovnice archivu se podílela na vyhledávání archivních materiálů, které mají sloužit farnostem jako podklad k žádostem o odškodnění za odebrané zvony za 2. světové války. Dále se podílela na projektu Český a slovenský exil 20. století vyhledáním archivních materiálů k životu a dílu architekta J. H. Pokorného. Kromě toho poskytovala archivní služby pro potřeby právního oddělení SPÚ v Brně, odborných pracovníků vyhledáváním materiálů v Moravském zemském archivu, Archivu města Brna a dalších archivech, vypracovávala odborná vyjádření k archivní problematice a zajišťovala spojení s nadřízenými archivními orgány. Pro externí i interní badatele prováděla identifikaci obcí podle německých názvů a zajišťovala překlady menšího rozsahu z a do němčiny.

V archivu bylo dokončeno vybalování archivního materiálu po přestěhování do nové budovy, které bylo opakovaně narušeno zatékáním do místnosti, kde je materiál uložen. V souvislosti s řešením havárie musely být již vybalené archivní krabice několikrát přemístěny a uloženy tak, aby nedošlo k jejich navlhnutí. Vybavena byla i kartotéka a materiály v depozitáři, který je umístěn v archivu map a plánů. Archivně byl zpracován materiál, který byl při stěhování dodatečně převzat do archivu (42 archivních krabic).

Archiv map a plánů

(Jaroslava Rozprýmová)

V lednu a únoru probíhalo v archivu ukládání materiálů po stěhování do nové budovy. Od 1. 3. byl archiv otevřen pro badatele. V březnu rovněž pracovnice archivu zajišťovala skartaci účetního archivu v Líšni (odevzdáno celkem 1 680 kg ke skartování). V březnu až listopadu bylo uloženo 1 842 ks archiválií (tisky, zprávy, SHP). Služeb spisového archivu využilo kromě interních 80 externích badatelů.

Koordinace monitoringu památek světového kulturního dědictví UNESCO

(PhDr. Ivan Řeholka)

Na základě Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO z roku 1972 pokračovalo sledování zapsaných památek UNESCO (tzv. monitoringu). Do 30. 4. byly zpracovány roční zprávy o aplikaci Úmluvy a o stavu péče o jednotlivé zapsané památky světového dědictví za rok 2001. Zprávy byly zaslány na Státní ústav památkové péče v Praze a sestaveny dle jeho platné metodiky z roku 1999. Státní památkový ústav v Brně předal materiály pro následující památky:

V kraji Vysočina: Telč – historické jádro města, zámek (zapsáno 4. 12. 1992)

Žďár nad Sázavou – poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře (zapsáno 17. 12. 1994)

V Jihomoravském kraji: Lednice – Valtice, kulturní krajina (zapsáno 7. 12. 1996)

Brno – vila Tugendhat (zapsáno 11.–16. 12. 2001, zpráva bude vypracována až za r. 2002)

Ve Zlínském kraji: Kroměříž – zahrady se zámek (zapsáno 2. 12. 1998).

V průběhu roku 2002 byly výše uvedené památky z hlediska státní památkové péče sledovány a byla pořizována dokumentace všech změn, k nimž zde v průběhu sledovaného období došlo (foto-, videodokumentace). O vyjádření ke zprávám byly požádány příslušné městské, či obecní úřady. K dodržení jednotné formy a zejména obsahu pak sloužily porady zpracovatelských kolektivů, na SPÚ v Brně 2. 4. 2002 pro brněnské pracovníky a 14.–15. 10. 2002 v Telči pro všechny příslušné pracovníky SPÚ v ČR.

Zabezpečení památek

Integrovaný systém ochrany

(PhDr. František Böhm, Jiří Beneš, Jiří Černošník, Martin Kučera)

V roce 2002 byly dokumentovány objekty převážně olomoucké diecéze. Na videozáznam byl s doprovodným komentářem natočen mobiliář v kostelech v obcích Milovice, Veselí nad Moravou, Strážnice, Sudoměřice, Petrov, Radějov, Rohatec, Norovy, Blatnice, Blatnička, Lipov, Louka, Veselá nad Veličkou, Nová Lhota, Hroznová Lhota, Tasíc, Žeraviny, Kozojidky, Moravský Písek, Uherské Hradiště, Staré Město, Zlechov, Boršice u Blatnice, Boršice u Buchlovic, Kostelany nad Moravou, Tučapy, Hluk, Ostrožská Lhota, Huštěnovice, Janovice, Babice, Vracov, Vlkoš, Skoronice, Kelčany, Vacenovice, Kyjov, Sobůlky u Kyjova.

Pořízené videozáznamy jsou digitalizovány v programu MacArt.

Vydávání osvědčení podle zákona č. 71/1994 Sb. (pro předměty kulturní hodnoty)

(PhDr. Petr Kroupa, Mgr. Lenka Kalábová)

Žadatelé o vývoz předmětů s církevní tematikou podali celkem 22 žádostí o vydání osvědčení podle zákona č. 71/1994 Sb. Z toho byly 2 na základě podnětu žadatele vráceny zpět, 4 byly poslány na základě doporučení regionální komise SPÚ v Brně pro posuzování návrhů na nová prohlášení věci za kulturní památku MK ČR s návrhem na prohlášení za kulturní památku (z toho 3 předměty prohlášeny za kulturní památky) a pro 16 předmětů bylo vydáno osvědčení. Všechny žádosti byly průběžně digitalizovány.

Průzkumy památek

(Mgr. Dalibor Hodeček, PhDr. Petr Kroupa, Ing. arch. Katalin Szabó, Mgr. Lenka Šabatová)

Skupina pro stavebně historické průzkumy pracovala na třech hlavních úkolech – SHP klášterní studnice ve Žďáru nad Sázavou, SHP SZ Náměšť nad Oslavou a SHP zříceniny Nového Hrádku.

Bývalá klášterní studnice, nacházející se v areálu dnešního zámku ve Žďáru nad Sázavou, zaujímá významné postavení v rámci našeho památkového fondu. Z hlediska uměleckohistorického je cenným dokladem jednoho z prvků středověké klášterní architektury, a to obzvláště za situace, kdy se z původní skupiny do dnešní doby zachovala na našem území pouze trojice těchto staveb (Kromě žďárské studnice je to studnice v cisterciáckém klášteře v Oseku a v dominikánském klášteře v Českých Budějovicích). Klášterní studnice ve Žďáru nad Sázavou je v jádru gotická (z doby kolem roku 1300), pravděpodobně za opata Václava Vejmluvy a za účasti architekta Giovanni Santiniho – Aichla prošla barokně gotickou rekonstrukcí, která maximálně respektovala starší gotickou podobu. V důsledku postupného zanikání konventních budov se objekt, původně propojený s jižním konventním křídlem, stal samostatně stojícím. K jeho zajištění se přistoupilo v roce 1851, kdy také získal současnou podobu uzavřené desetiboké stavby. Ideový význam studnice jako symbolu Panny Marie, objevující se již ve vlastním jméně kláštera Fons Beatae Mariae Virginis (Pramen Panny Marie), byl zdůrazněný bohatou interiérovou výzdobou. Nástavec studny s kladkou pro okov byl do nedávné doby završen sochou Panny Marie s Ježíškem – tzv. Pannou Marií studniční. Zpracovaný stavebně historický průzkum bude sloužit jako podklad pro obnovu stavby.

Na žádost vedoucího odboru SZ Náměšť nad Oslavou se přistoupilo k stavebně historickému průzkumu zámku. V první fázi byly práce směřovány na archivní průzkum a shromáždění ikonografického materiálu. Byly nově sepsány dějiny zámku a probíhala příprava plánových podkladů. Činnost bude pokračovat v roce 2003. V rámci institucionálního výzkumu pokračoval průzkum zříceniny Nového Hrádku – viz oddíl Institucionální výzkum.

V rámci tříletého grantového projektu na průzkum uherčického zámku byl zpracován nedestruktivní stavebně historický průzkum (dějiny místa, stavební vývoj, doměření celého areálu zámku, podrobná fotodokumentace stávajícího stavu). Výsledky stavebně historického průzkumu byly zařazeny do konečného výstupu grantového projektu – viz oddíl Granty. Dále byl k průzkumu Daunovských archiválií zpracován soupis korespondence z rodinných archivů uložených MZA v Brně.

Konference a semináře pracovníků odboru informací

Odbor informací organizoval a 24. dubna 2002 uskutečnil v pořadí 7. odborný seminář Staré stezky (odborný garant Mgr. J. Matuszková, Ph.D.). Semináře se zúčastnilo 9 referujících s příspěvky, které byly publikovány ve sborníku Staré stezky 7/2002. Tištěný sborník referátů byl k dispozici již v den konání semináře.

Přednášková činnost pracovníků odboru informací

Mgr. Dalibor Hodeček:

Zajímavosti brněnských předměstí – Bystrc (Kulturní a informační centrum města Brna, 18. 3. 2002)

PhDr. Petr Kroupa:

Teoretická východiska ochrany památek (Fakulta architektury VUT v Brně, 27. 2. 2002)

Praxe ochrany památek v České republice (Fakulta architektury VUT v Brně, 13. 3. 2002)

Mgr. Jitka Matuszková, Ph.D.:

Co poodhalilo natáčení verbunku (2. etnochorologický seminář na téma Tanec – záznam, analýza, pojmy; Praha 14.–15. března 2002, EÚ AV ČR Praha)

Kolářský mistr z Hlohovce a jeho vrata (Seminář SÚPP: Dřevěné stavby. Průzkum, dokumentace, ochrana, využití; 11.–13. září 2002 v Rožnově pod Radhoštěm)

Verbunk na Podluží jako součást projektu Mužské taneční projevy (Přednáška pro KPU v Břeclavi 3. 10. 2002)

PhDr. Ivan Řeholka:

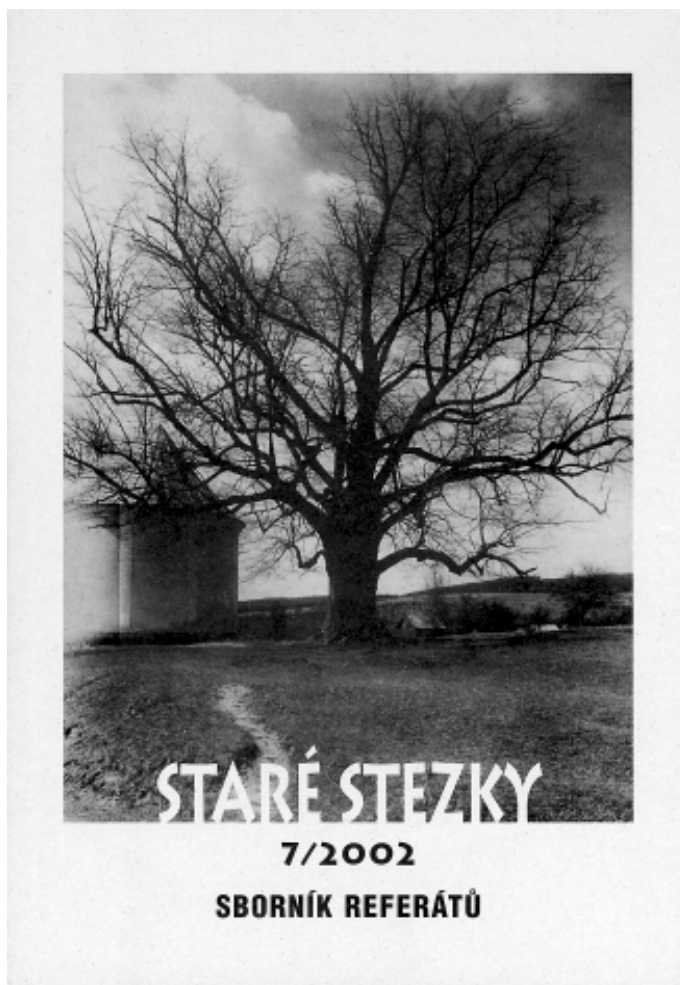
Stručné dějiny a teorie památkové péče (13 přednášek v letním semestru na Historickém ústavu FF MU v Brně)

Ludmila Ulrichová:

Poznejte Řečkovice (exkurze po městské části 27. 4. 2002 pro KPMČ)

Řečkovice, prohlídka jezuitských sklepů, kostela a ostatních památek (exkurze 4. 5. 2002 pro Kulturní a informační centrum města Brna)

Eduard Kadlec, zapomenutý generál (Galerie Rufus, Brno, 11. 11. 2002)

Obálka sborníku Staré stezky 7/2002,
grafický návrh Jarmila Marvanová

GRANTY

V roce 2002 byly ukončeny všechny čtyři granty MK ČR, jejichž nositelem byl SPÚ v Brně. Obhajoby grantů proběhnou v roce 2003.

Odbor informací:

Aristokratický interiér druhé poloviny 18. století a kolem roku 1800 na jižní Moravě

(řešitel: Mgr. Lenka Kalábová)

Projekt byl zahájen v roce 2002, uzavřen bude v roce 2003.

Důvod, proč bylo zvoleno téma projektu jako „*Aristokratický interiér druhé poloviny 18. století a kolem roku 1800 na jižní Moravě (Pozdně barokní a klasicistní vybavení aristokratického salonu.)*“, již velmi pregnančně formuloval Roman Pahl v úvodu ke sborníku „*Mezi časy ... kultura a umění v českých zemích kolem r. 1800*“ (1999):

„*Dosavadní uměnovědné i širší společenskovědní bádání v České republice reflektovalo stále nedostatečně problematiku ‚prahu‘ mezi ancien régime předjosefinského období a 19. stoletím. Většina výzkumů se soustředila k barokní kultuře a na druhé straně k vyspělému a pozdnímu 19. století, přičemž některá klíčová témata několika desetiletí okolo roku 1800 – [...] – zůstávala většinou opomíjena.*“

Pro uměleckohistorické texty – syntézy, které postihují dějiny českého výtvarného umění, se obvykle téma pozdně barokního a klasicistního interiéru stalo tématem okrajovým; pouze tento jev konstatují a spojují jej s dekorativními malbami Antonína Tuvory nebo Josefa Winterhaldera ml. (I. Krsek – Z. Kudělka – M. Stehlík – J. Válka, *Umění baroka na Moravě a ve Slezsku*. Praha 1996; *Dějiny českého výtvarného umění*. II/2. Praha 1989; *Dějiny českého výtvarného umění 1780/1890*. I/1. Praha 2002.) Klíčovými pracemi, které analyzují moravskou společnost v době osvícenství, jsou kulturně historické studie Jiřího Kroupy (Jiří Kroupa, *Moravská společnost a umění na přelomu 18. a 19. století. Studie Kroměřížska* 80, 1980, s. 29nn. Ibid, *Umění doby osvícenství. Střední Evropa 1760–1810* (kat.). Kroměříž 1984; Ibid, *Alchymie štěstí. Pozdní osvícenství a moravská společnost 1770–1810*. Brno – Kroměříž 1987; Ibid., „Lieu de plaisance“ und das barocke Mähren. Notizen zu einem „französischen Modus“ in der Architektur des 18. Jahrhunderts. UMĚNÍ XLIII, 1995, s. 317–337.). Nejnověji téma umění kolem roku 1800 otevřely příspěvky mezioborového sympozia *Mezi časy ... Kultura a umění v českých zemích kolem roku 1800* (Zdeněk Hojda – Roman Pahl (ed.), *Mezi časy... Kultura a umění v českých zemích kolem roku 1800*. Sborník příspěvků z 19. ročníku sympozií k problematice 19. století, Plzeň, 4.–6. března 1999. Praha 2000.), jehož pořadatelé tímto chtěli splatit „dluh“ uměleckohistorickému bádání, které se obracelo k době barokní na jedné straně nebo straně druhé k umění 19. století. Pavel Zatloukal,

Příběhy z dlouhého století – Autor spojil přístup imagokulturní a sociokulturní, z našeho období analyzoval zámek a park ve Slezských Rudolticích a Lednicko – valtický areál; zmiňuje se rovněž o Jinošově (Schönwald).

Prozatím se uměleckohistorické bádání obracelo především k historizujícím šlechtickým interiéřům 19. století: z dřívějších uměleckohistorických prací lze odkázat na studie M. Pospíšilové a monografickou práci o interiéřech 19. století, které jsou interpretovány prostřednictvím dobových vyobrazení, která se stala v 19. století svébytným malířským žánrem (Historický zámecký interiér 19. století v Čechách. *Umění XXVII*, 1979, s. 296–321. Studie je zkrácenou verzí autorčiny disertační práce, jedná se o katalogizační zpracování dvanácti vybraných zámeckých objektů různých stylových poloh 19. století. Květa Křížová, *Šlechtický interiér 19. století v dobových zobrazeních ze zámeckých sbírek*. Praha 1993). Nejnověji se tématu novogotiky v českém prostředí věnovala výstava a s ní spojené sympozium „*Romantický historismus. Novogotika*“ (1995), kde vedle teoretického vymezení pojmu „historismus“ byl věnován prostor i uměleckému řemeslu ze zámeckých sbírek. Aristokratický interiér 19. století a jeho vizualizace na obrazech se stal tématem výstavy pořádané v roce 2000 ve Vranově nad Dyjí (*Šlechtický interiér na obrazech Vranov nad Dyjí 2000*). Náznaková instalace „kabinetu na sklonku 18. století“ ze sbírek Moravské galerie v Brně doprovázela výstavu *Václav Antonín kníže Kounic – Rietberg a jeho doba* (1994).

Výchozí stav je vymezen zachovanými dekoracemi z druhé poloviny 18. století v bývalých šlechtických sídlech na území jižní Moravy. Z námi vymezeného období se zachoval poměrně větší počet dekorací salonů než z doby barokní, pokud bychom vyčlenili freskové výzdoby sálů a kaplí (do dnešní doby se dochovaly jen dva kabinety, hraběte a hraběnčin, v zámku Milotice a čínský kabinet v zámku Jaroměřice nad Rokytnou). Pozornost řešitele a jeho spolupracovníků byla obrácena především k privátním částem bývalých šlechtických apartementů; v úplnosti nebyly zahrnuty všechny prostory reprezentativní (např. ústřední sály v kroměřížském nebo slavkovském zámku) a prostory sakrální (např. výzdoba zámecké kaple v Budišově). Do výběrové sondy zachovaných dekorací, které byly pořízeny od poloviny 18. století až do začátku 19. století, v šlechtických interiéřech na jižní Moravě byly zahrnuty následující objekty:

Brno-město, hrad Veveří, hradní palác (okr. Brno-město, r. č. 0030)

Brodek u Prostějova, zámek (okr. Prostějov, r. č. 5453)

Dukovany, zámek (okr. Třebíč, r. č. 2626)

Holešov, zámek (okr. Kroměříž, r. č. 5929)

Jaroslavice, zámek (okr. Znojmo, r. č. 6398)

Kunštát, zámek (okr. Blansko, r. č. 0487)

Nedvědice, hrad Pernštejn, hradní palác (okr. Žďár nad Sázavou, r. č. 4230), zahradní pavilon

Rájec-Jestřebí, zámek Rájec nad Svitavou (okr. Blansko, r. č. 0574)

Rosice, zámek (okr. Brno-venkov, r. č. 0941)

Uherčice, zámek (okr. Znojmo, r. č. 6846)

Vizovice, zámek (okr. Zlín, r. č. 2120)

Vranov nad Dyjí, zámek (okr. Znojmo, r. č. 6897)

V roce 2002 byly zpracovány následující dílčí úkoly, které navázaly na heuristickou práci v loňském roce a byly kompleťovány do následujících celků:

Úvod

Tomáš Jeřábek, *Hlavní sály a salony na moravských šlechtických sídlech 18. století a kolem roku 1800*

Lenka Kalábová, *Pozdně barokní a klasicistní dekorace na jižní Moravě*

Eliška Lysková – Lenka Kalábová, *Textilie v barokním a klasicistním interiéru Přehled dochovaných pozdně barokních a klasicistních dekorací na jižní Moravě* (přehledový katalog, úvodní studie o typech dekorací ve druhé polovině 18. století, textilie v barokním a klasicistním interiéru)

Zámek Vranov nad Dyjí a zámek Jaroslavice

Lenka Kalábová, *Proměna aristokratického appartementu ve druhé polovině 18. století – zámky Vranov nad Dyjí a Jaroslavice* (studie, edice inventářů)

Zoja Matulíková, *Zpráva o stratigrafickém sondážním průzkumu interiérů jižního a východního křídla*

Lenka Kalábová, *Inventáře zámku Jaroslavice – Na okraj k appartementu ve východním traktu*

Zdeněk Tureček, *Zámek Jaroslavice. Restaurátorský průzkum místností 1–4 v prvním patře východního traktu*

Petr Czajkowski, *Kamna v zámku Vranov nad Dyjí*

Zámek Vizovice

Lenka Šabatová, *Identifikace původního barokního appartementu na zámku Vizovice* (studie, edice inventářů)

Petr Czajkowski, *Kamna v zámku Vizovice*

Lenka Kalábová – Kamila Králová, *Inventáře Blümegenovské obrazárny ve Vizovicích* (edice)

Zámek Rájec nad Svitavou

Lenka Šabatová, *Identifikace barokního appartementu v zámku Rájec nad Svitavou* (studie, edice pramenů)

Zdeněk Tureček, *SZ Rájec nad Svitavou – restaurátorský průzkum, nálezová zpráva*

Eva Staňková – Lenka Kalábová – Michal Konečný, *Inventáře zámku Rájec nad Svitavou*

Zámek Jaroměřice nad Rokytnou

Lenka Kalábová, *Zámek Jaroměřice nad Rokytnou – na okraj k interiérové výzdobě na začátku 19. století, nové poznatky*

Zoja Matulíková, *Nálezová zpráva o stratigrafickém sondážním průzkumu interiéru tzv. knihovny zámku Jaroměřice nad Rokytnou*

Zoja Matulíková, *Nálezová zpráva o stratigrafickém průzkumu místností I. NP. východního křídla zahradního průčelí zámku*

Zámek Uherčice

Lenka Kalábová, *Uherčický zámek kolem roku 1800* (studie)

Lenka Kalábová – Tomáš Jeřábek, *Edice inventářů zámku Uherčice z druhé poloviny 18. století a na začátku 19. století*

Grafický kabinet jako součást barokního appartementu (Rájec nad Svitavou, Vizovice)

Lenka Kalábová – Zdeněk Kazlepka, *Grafická sbírka v zámku Rájec nad Svitavou, Pozdně barokní grafický kabinet, Edice inventáře grafické sbírky Salm – Reifferscheidt*

Zdeněk Kazlepka, *Grafická sbírka v zámku Rájec nad Svitavou, francouzská rokoková grafika*

Lenka Kalábová – Kamila Králová, *Edice inventáře grafické sbírky Petra Heřmana z Blümegeu*

Kamila Králová, *Grafická sbírka v zámku Vizovice – katalog*

Ľudmila Dufková, *Skleněné předměty ve sbírkách jihočeských hradů a zámků*

Doplňková část k archivnímu průzkumu inventářů

Markéta Ziková – Lenka Kalábová, *Glosář, archivní průzkum inventářů druhé poloviny 18. století a kolem roku 1800*

Lenka Kalábová, *Předlohy pro dekorace a vzorníky*

Průzkumy, památková obnova a prezentace státního zámku a parkového areálu Uherčice, okr. Znojmo

(řešitel: PhDr. Petr Kroupa)

Státní zámek Uherčice přešel do správy Státního památkového ústavu v Brně (tehdy PÚ v Brně) v roce 1995. Jeho stavební stav byl místy havarijní, některé části již spadly, některé části ještě držely pohromadě. S podporou Programu zachrany architektonického dědictví MK ČR zahájil brněnský ústav okamžitě první záchranné práce stavební podstaty zámku a vedle nich také práce na vědeckém zpracování jeho historie, stavební historie a užitých historických technologií. Získané poznatky z těchto průzkumů památkový ústav publikoval v roce 1998 v monotematickém čísle Zpráv Památkového ústavu v Brně. V roce 1999 podal Mgr. Tomáš Jeřábek náročný projekt komplexního průzkumu areálu uherčického zámku, který MK ČR přijalo a financovalo jako tříletý grantový úkol na léta 2000 až 2002. V prvním roce řešení na úkolu spolupracovalo 11 odborných pracovníků brněnského ústavu a 15 externistů (na konci roku převzal vedení projektu PhDr. Petr Kroupa). V druhém roce pokračovalo v řešení úkolu 6 odborných pracovníků brněnského ústavu a 5 externistů. V závěrečném roce 2002 pak na úkolu spolupracovalo 10 odborných pracovníků brněnského ústavu a 6 externistů. Různost profesí zúčastněných odborníků pokryla široký záběr od historických až po přírodovědné specializace. Cílem práce bylo shromáždit co nejvíce informací vztahujících se k danému objektu, které by mohly být využity při obnově a prezentaci uherčického zámeckého areálu. Vedle nových informací přírodovědných (geologické, dendrologické, botanické a zoologické zhodnocení areálu) přinesl grantový projekt také nové informace o historických technologiích, stavebně historické průzkumy a doplňky a korigenda výsledků dosavadních rešerší politických dějin, dějin sochařství a malířství.

Výzkum drobné sakrální architektury na Podluží, její identifikace a kulturní konotace

(řešitel: Mgr. Jitka Matuszková, Ph.D.)

Plošný výzkum v jednotlivých lokalitách regionu ukázal značný počet drobných sakrálních objektů roztroušených po celém katastru. Do soupisu byly zahrnuty všechny sakrální objekty, nejen stavební památky.

Drobné sakrální objekty plní v životě věřícího člověka významnou roli a každodenně mu zprostředkovávají kontakt s duchovním životem. Zejména v Dolních Bojanovicích vyniká okolí památek pečlivou údržbou a bohatou květinovou výzdobou. Sakrální objekty jsou cílem procesí v prosebné dny a konají se u nich liturgické obřady ve svátek patronů, jimž jsou zasvěceny. Jsou místem zastávek a modliteb při velikonočním hrkání. Objekty na okraji obce mají funkci ochrannou – upozorňují přichozí, že se blíží k vesnici. Tím, že se u nich zastaví a pomodlí, vstupuje očištěn a bez zlých úmyslů do obce. Jiné objekty splňují – kromě vyjádření víry v křesťanského Boha – další funkce, jsou např. výrazem pykání za zlý čin nebo němou prosbou, kdy např. v Kosticích bezdětní manželé stavěli kříže na křížovatkách, aby si vyprosili dítě a pod. V místech, kde není kostel, sloužila kaplička ke květnovým a říjnovým mariánským modlitbám v podvečer.

Největší počet sakrálních památek a nejniternejší vztah k nim je v Dolních Bojanovicích. V obcích, kde mají místní vlažnější vztah k víře, např. v Hruškách a v Hlohovci, se o údržbu sakrálních věcí starají obce. Obec v Hlohovci si nechala zpracovat restaurátorský záměr, v němž jsou vyčísleny náklady na opravu všech sakrálních objektů na svém katastru. Rovněž ve srovnávací obci Velkých Němčicích se z povědomí potomků donátorů vytratila povinnost o objekty pečovat a tento úkol převzala obec.

Vznikají nové objekty, jednak z popudu jednotlivců, na jejich náklady a na jejich pozemku jako např. boží muka v Bořeticích, jednak byl jejich vznik iniciován katolickou církví, která jimi chtěla trvale připomenout přelom miléní jako tomu bylo např. v Mutěnicích nebo ve Velkých Bílovicích. V tomto případě se na stavbu skládají všichni věřící a část prací je odvedena brigádnicky nebo financována mecenáši.

V etnograficky živé oblasti, jakou je Podluží, nesou stavby nesmazatelné stopy svého regionu, především ve výzdobě – šmolkové podrovnávky, názední malba v barevnosti a motivech typických pro region – červená, zelená, žlutá a modrá, motivy – granátová jablka, karafiát, růže, tulipán, kostkové víno, rotlinné úponky, ptáčky apod. Koncem 19. století se na stavby používal materiál z knížecích keramických závodů v Poštorné, který jim rovněž vtiskl nezaměnitelný vzhled a ukotvenost v regionu – glazované i režné cihly, barevně glazovaná krytina včetně hřebenáčů.

V teoretické rovině se projevila neujasněnost v definici pojmu kaplička výklenková, poklona a boží muka. Řešitel konzultoval tento problém s odborníky se závěrem: kaplička musí mít oltář, všechny ostatní stavby, vyjma božích muk, se v odborné literatuře moravské provenience označují jako poklona. Termín výklenková nebo polní kaplička není na Moravě znám a neužívá se. V lidovém prostředí se výrazem „na pokloně“ označují i jiné objekty, např. kříže právě v okrajových polohách lokalit. V Čechách se tomuto typu stavby říká výklenková nebo polní kaplička, patrně podle německého vzoru, kde je tento typ označován jako Feldkapell. Oproti tomu např. v polské odborné literatuře se rozlišují pouze kapličky a kříže, dokonce i sochy světců jsou označovány jako figurální kapličky.

Odbor specialistů:

Vyhodnocení dendrologického potenciálu zámeckého parku ve Valticích

(řešitel: Ing. Dagmar Fetterová)

V zámeckém parku ve Valticích (nemovitá kulturní památka r. č. 1750, zámek s parkem je národní kulturní památkou, park je součástí památkové zóny Lednicko – valtického areálu, která byla v roce 1996 zapsána do Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO) bylo provedeno geodetické zaměření, podle metodiky zjištěny základní taxační a prostorové charakteristiky jednotlivých vegetačních prvků, dále byl vyhodnocen dendrologický potenciál a vypracován návrh péstebních opatření. Tyto práce provedla Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně na základě smlouvy se Státním památkovým ústavem v Brně.

Terénním průzkumem byl upřesněn poměr mezi jednotlivě hodnocenými exempláři dřevin a skupinami či porosty dřevin. Celkem bylo hodnoceno 1735 vegetačních prvků. V zámeckém parku bylo zaregistrováno 196 taxonů dřevin, z toho 59 jehličnanů a 137 listnáčů.

Závěry, které vyplynuly z vyhotovení projektu, jednoznačně prokazují nutnost vypracování projektu obnovy parku s využitím tohoto vyčerpávajícího materiálu, který podchytil především biologický aspekt potenciálu dřevin v zámeckém parku ve Valticích.

INSTITUCIONÁLNÍ VÝZKUM

(koordinace PhDr. Petr Kroupa)

SPÚ v Brně obdržel v roce 2002 dotaci MK ČR ve výši 850 000 Kč (neinvestiční) na schválený úkol vědy a výzkumu „Vědecké zhodnocení památkového fondu na jižní Moravě“, který za SPÚ v Brně podal jako odpovědný řešitel PhDr. Petr Kroupa. V rámci ústavu byly peníze rozděleny na odbory následovně:

odbor informací:	236 000 Kč
odbor specialistů:	268 000 Kč
odbor památkové péče:	260 000 Kč
technicko organizační odbor:	21 000 Kč
odbor ekonomický (ekonomický servis):	65 000 Kč

Oponenturou interní komise pro vědu a výzkum SPÚ v Brně byly schváleny tyto práce:

Odbor informací:

Hygiena – hmotné doklady tělesné kultury a hygieny od středověku do 1. poloviny 20. století

(řešitel: PhDr. Ludmila Dufková)

V rámci úkolu byla provedena identifikace a zpracování mobiliárního fondu týkajícího se dané problematiky na hradech a zámcích spadajících pod správu SPÚ v Brně včetně fotodokumentace a scanování fotografií. Původně bylo zachyceno přes tisíc předmětů, poté při hlubším studiu došlo k jejich částečnému vyřazení, poněvadž nebyly v přímé vazbě k dané problematice. Kromě hygienických a toaletních předmětů ze skla, porcelánu, fajánse, kameniny, jako jsou umyvadla, džbány, dózy na prášek, dózy na zubní kartáčky, vaničky, vědra, flakóny, flakónky, dózy, dózičky, byly podchyce-ny i hygienické a toaletní předměty z jiných materiálů, jako například různé druhy plivátek, lavab, cestovních toaletních souprav, necesairů, nádob na líčidla, holičských mís, hřebenů, vykuřovadel, váz na pot pourri, přenosných WC, bidetů, ručních zrcátek, nůžek, atd. Jak již vyplynulo v průběhu první části průzkumu, nacházejí se ve sbírkách jihomoravských hradů a zámků hlavně předměty z porcelánu a keramiky, jenom v menším počtu ze skla a jiného materiálu. Tyto předměty jsou nejen dokladem úrovně hygieny v daném období, ale také i dokladem úrovně uměleckořemeslného zpracování své doby.

Dějiny zámku v Lysicích

(řešitel: Mgr. Dalibor Hodeček)

Cílem letošní etapy prací byla příprava textu pro chystanou publikaci k dějinám lysického zámku, kterou připravuje publikační oddělení. Podkladem bylo dřívější zpracování tématu v rámci řešení úkolů institucionálního výzkumu.

Kunstkomora Lichtenštejnů – Kastelkornů v 17. století – heuristická část I.

(řešitelé: Mgr. Lenka Kalábová – Mgr. Tomáš Jeřábek)

Umělekohistorická literatura se soustředila především k nejvýznamnější osobnosti rodu Lichtenštejnů – Kastelkornů biskupovi Karlu II. z Lichtenštejna – Kastelkornu, kterému se již v minulosti věnovala řada badatelů (A. Breitenbacher, E. Dostál, L. Machytka, F. V. Peřinka aj.). Ucelenou představu získali řešitelé teprve nejnovějším zpracováním biskupských uměleckých sbírek (L. Daniel – O. Pujmanová – M. Togner, *Olomoucká obrazárna* I. Olomouc 1996. M. Togner ed., *Kroměřížská obrazárna*. Kroměříž 1998) a kulturně historickou prací R. Pavlíčkové (*Rezidenční síť biskupa*

Karla Lichtenštejna – Kastelkorna. Olomouc 2002). Řešitelé chtěli poukázat na v literatuře nezmiňovanou a překvapivě dokonce částečně zachovanou kunstkornu Lichtenštejnů – Kastelkornů, která je uložena v depozitářích státního zámku v Telči. Prozatím tato část uměleckých předmětů byla na okraji systematického uměleckohistorického bádání; ani nebyl důsledně excerpován archivní materiál. Obvykle starší uměleckohistorická literatura nebo vlastivědně orientované práce spojovaly umělecké předměty, které jsou součástí mobiliáře SZ Telč, s osobou Zachariáše z Hradce (např. M. Nováková – Skalická, *Renesanční poháry na jihomoravských státních hradech a zámcích*. In: *30 let Krajského střediska památkové péče a ochrany přírody v Brně*. 1989, s. 175–189.)

Úkol byl rozvržen do dvou fází: heuristické zjištění všech archivních podkladů k této sbírce kuriozit a uměleckých předmětů a příprava jejich edice (testamenty Lichtenštejnů – Kastelkornů, inventáře hradu Pernštejna, olomouckého a brněnského paláce, zámku Bludov ze 17. století, soupisy předmětů převezených z lichtenštejnských panství do zámku Telč po získání zdejšího fideikomisu v roce 1710); cílem následující fáze bude identifikace archivních rešerší s co nejvíce dochovanými předměty.

Pro sběratelství Lichtenštejnů – Kastelkornů je charakteristický jev všeobecně poplatný v poslední třetině 17. století: zájem se přesouvá od staršího typu kunstkorny k moderněji vedeným sbírkám obrazů (reprezentační biskupská sbírka obrazů), tak u ostatních členů biskupovy rodiny přetrvává starší tradice kunstkorny (např. biskupův bratr Maxmilian Lichtenštejn – Kastelkorn). Telčská kunstkorna představuje z časového hlediska sbírku vzniklou v průběhu 17. století, jejíž původ je nutné hledat na lichtenštejnských objektech (Pernštejn, olomoucký a brněnský palác, zámek Bludov) před získáním telčského fideikomisu v roce 1710, protože nákupy do lichtenštejnských sbírek byly v té době již zastaveny a nejsou žádné další doklady o nových přírůstcích. Enormní množství stříbrných předmětů, které byly shromážděny na hradě Pernštejn, v zámku Bludov, v brněnském a olomouckém paláci, následně převezeny do Telče, dokládá systematický sběratelský zájem, který trval minimálně dvě generace v rodu Lichtenštejnů – Kastelkornů. U některých předmětů můžeme díky poznatkům z inventářů vysledovat jejich původního majitele – např. pohár vévody frýdlantského, tj. Albrechta z Valdštejna. Provenience většiny předmětů zhotovených ze stříbra je většinou jihněmecká (Norimberk, Augšpurk), ojediněle i z dílen ve Vratislavi – např. v telčské kolekci je zastoupen pohár ve tvaru jelena, jenž je jednodušší variantou poháru z augšpurské dílny Melchiora Bayra (kolem r. 1667), který vlastní klenotnice řádu německých rytířů (dříve zámek Bruntál, nyní Vídeň). V telčské kolekci jsou zastoupeny i předměty z majoliky, která byla kupována v Itálii, doložena je např. z Mantovy. Mezi uměleckými předměty, které byly součástí lichtenštejnské kunstkorny, nechybí ani příznačné přírodní kuriozity (poháry z kokosového ořechu, pštrosího vejce, mořských lastur zasazené do montáží z pozlaceného stříbra). Ve složení kunstkorny a knihovny Lichtenštejnů – Kastelkornů nalezneme vedle dobově motivované pozornosti o rodovou historiografii (Andreas Zippock) také doklady zájmu o přírodní vědy a vojenství; archivně jsou doloženy např. stříbrné chirurgické nástroje, astronomické přístroje, alchymistické misky, sbírka přírodních rarit. Srovnáním s jinými šlechtickými sbírkami na Moravě se ukazuje, že takto velkoryse koncipovaná kolekce neměla obdobu, snad s výjimkou knížecího prostředí. Funkci předmětů kunstkorny Lichtenštejnů – Kastelkornů lze charakterizovat jako primárně rodově reprezentační. Zejména testamenty verifikují vědomí o rodové hodnotě těchto uměleckých předmětů. Vzhledem k tomu, že s výjimkou kunstkorny Rudolfa II. není v našem prostředí k dispozici seriózní studie

o typu kunstkamoru a rovněž chybí jiný pokus identifikovat zachované předměty s archivními údaji, chce práce přinést do této oblasti diskusní příspěvek, který by se týkal nižších stavovských skupin, vysoké šlechty a duchovenstva, nikoli panovníckých akvizic.

Čas a autenticita památky

(řešitel: PhDr. Petr Kroupa)

V první části řešitel úkolu zmiňuje pohledy na problém autenticity na půdě ICCROM a ICOMOS vycházející z názorů Cesare Brandiho a Paula Philippota, strategii preventivní konzervace, mezinárodní diskurz o autenticitě v devadesátých letech 20. století (pracovní setkání v Bergenu, konference v Nara). V druhé části se řešitel pokusil specifikovat různé druhy autenticity (spojené se vznikem díla, s časem uplynulým od vzniku díla a s novým zásahem při aktualizaci díla) a v třetí části představuje koncepcce nového zásahu do stavební památky běžné v české památkové praxi posledních desetiletí.

Staré stezky

(řešitel: Mgr. Jitka Matuszková, Ph.D.)

Státní památkový ústav v Brně je jednou z mála institucí, která každoročně zprostředkovává setkání badatelů, zabývajících se z hlediska historického, geografického i kulturně antropologického fenoménem stezek, cest a tras, tedy nejružnějšími typy komunikací mezi lidskými sídly. 24. dubna 2002 se na třicet badatelů sešlo již posedmé, tentokrát v nových prostorách na náměstí Svobody 8, kam se Státní památkový ústav v Brně přestěhoval.

Jednání bylo rozděleno do dvou tematických okruhů. První byl zaměřen na otázky teorie, metodologie a terminologie. Druhý tematický okruh byl věnován konkrétním historickým komunikacím. Přednesené referáty byly podnětem pro následující věcnou diskusi, do níž se zapojili téměř všichni přítomní.

Letošní seminář byl obohacen o exkurzi za reliktů starých cest v okolí Brna, kterou pro motorizované zájemce připravil Dušan Cendelín.

Sborník referátů ze sedmého semináře byl opětovně k dispozici již před jeho zahájením.

Nový Hrádek, okr. Znojmo – zřícenina hradu, SHP

(řešitel: Mgr. Lenka Šabatová)

Průzkum byl prováděn jako doplňující k starším průzkumům J. Eliáše (1993) a M. Plačka (1995) a jeho cílem bylo revidovat tyto texty na základě nově získaných poznatků. Pozornost byla v letošním roce věnována pouze objektu tzv. starého hradu, části vystavěné markrabětem Janem Jindřichem po roce 1358. Jedná se o nepříliš častý typ hradu s dvojitou plášťovou zdí o elipsovitém půdorysu a nevelkým vnitřním palácem. Díky provedenému technologickému

rozboru malt a omítek se oproti některým tvrzením ve starší literatuře podařila prokázat jednotná výstavba části tohoto paláce a navazujícího zdíva současné možnosti stavebně historického bádání téměř vyčerpány a výzkum starého hradu lze považovat za uzavřený.

Odbor specialistů:

Středověká nástěnná malba na jižní Moravě I. Vyhodnocení nejnovějších nálezů učiněných při stavebních obnovách sakrálních objektů

(řešitel: Mgr. Martin Číhalík)

Tématem úkolu bylo zhodnocení nálezů vybraných středověkých nástěnných maleb a jejich uměleckohistorické zařazení. Kritériem výběru jednotlivých maleb pro zpracování daného tématu byl zejména fakt, že uváděné památky byly v posledních letech zcela nově nalezeny při obnově sakrálních interiérů a dosud zatím nebyly v odborných kruzích zaznamenány. Jde o relativně nesourodý materiál, časově zahrnující druhou polovinu 14. století až konec století 15., z převážně drobných venkovských sakrálních staveb, výjimku tvoří pouze malba z krypty minoritského kostela sv. Janů v Brně.

Do katalogu byly konkrétně zařazeny následující objekty, řazeno chronologicky: kostel sv. Ondřeje v Roubaníně, okr. Blansko; kostel sv. Václava ve Vanovicích, okr. Blansko; kostel Všech svatých v Rájci nad Svitavou, okr. Blansko; kostel sv. Osvalda v Milovicích, okr. Břeclav, klášterní kostel sv. Janů v Brně.

Lze říci, že všechny prezentované objevy výrazně zhodnotily památky, ve kterých se nalézají, a doplnily informace o jejich historickém vývoji. V nejednom případě daný nález posunul uvažované počátky stavby hluboko za hranici nejstarších dochovaných písemných pramenů.

Farní kostel sv. Ondřeje v Roubaníně, r. č. 0435

Původně malý jednolodní kostelík, v lodi plochostropý a v presbytáři zaklenutý křížovou klenbou s kamennými žebry protínajícími se ve svorníku s vegetabilním reliéfem a dosedajícími na hranolové konzoly s jehlancovým zakončením. V roce 1924 byl rozšířen rozsáhlou přístavbou lodi a věže, presbytář byl původně o dva schody níže než nová přístavba a musel být zvýšen. Starší stavební úpravy jsou doloženy v archivu farního úřadu k roku 1886.

Nejstarší zmínka o Roubaníně je datována rokem 1356, kdy zde seděla Bolka z Roubaniny se syny Budkem a Příbekem. Další písemné zmínky pocházejí až z pozdního 15. století.

Nástěnná malba byla nalezena ve dvou pásech na evangelijní straně presbytáře. Sondážní průzkum potvrdil pod současnou omítkovou vrstvou celoplošné zachování středověkých omítek s několika vápennými ličkami na stěnách původní stavby, ovšem již bez dalších nálezů výmalby. Výjev představuje pravděpodobně apokryfní příběh (též převyprávěný Zlatou legendou) ze života apoštola Ondřeje, patrona kostela, snad jde o přenesení světcových ostatků buď z Patrasu do Cařihradu.

du nebo až o pozdější převoz do italského Amalfi. Ve spodní části je čitelný na nízkém reliéfu představujícím terén průvod zhruba čtyř jezdců na koních, v horní části potom část adorující postavy se sepjatýma rukama, dále ruka s měšcem či pytle a postava jezdce na koni. Jde ve středověku o běžný způsob zobrazení legendy, příběhu, a to do dvou pásů rámovaných iluzivní páskou s červeno bílo modrou klikaticí. Malba je provedena červenou kresbou na vápně, pouze na některých místech nepravidelně barevně zvýrazněna, zejména ve vlasech (okrová), oděvech figur a výstroji koní (červená). Rustikálně provedená malba v naprosto zjednodušených formách jakoby ještě odrážela vliv kresebného stylu vycházejícího z rukopisných a monumentálních předloh vznikajících před polovinou 14. století. Vzhledem k výrazné jemnější modelaci lze však vznik roubaninských maleb klást do doby pozdější, zhruba do 70. let 14. století, kdy můžeme již hovořit o, i když volných, souvislostech s raným krásným slohem známým např. z kostela sv. Kříže v Nebovidech. Stav restaurátorských prací, kdy byly jednotlivé peky zatím bez retuší vytmeleny, pohledově rozbil celou scénu a neumožňuje zatím další hodnocení.

Filiální kostel sv. Václava ve Vanovicích, r. č. 0621

Jednolodní stavba s gotickým závěrem presbytáře, členěným v exteriéru opěrnými pilíři. První zmínky o Vanovicích se nacházejí ve falzu z 12. století, kdy ves náležela k litomyšliskému klášteru. Roku 1233 daroval témuž klášteru markrabě Přemysl patronátní právo nad kostelem a farou. Ve 14. století jsou zde uváděni vladkové z Vanovic. Od roku 1544 patří k letovickému panství. Kostel přešel s farou roku 1540 do držení českých bratří.

Nástěnná malba byla objevena při odstraňování omítek mezi dvěma opěráky na vnější straně presbytáře. V regionu jde o výjimečný případ zachování exteriérové nástěnné malby. Výjev na cca 5 m² představuje novozákonní scénu modlitby Krista na Olivetské hoře. Restaurátorským průzkumem byl identifikován zelený pigment korun stromů jako atakamit, chlorid mědi, používaný a prokázán v nástěnném malířství i na deskových obrazech v Rakousku převážně ve 14.–15. století, popsán byl však již ve 12. století.

Na zvlněném terénu je zcela čitelný v levém horním rohu mohutný strom z košatou korunou, naproti je bohužel pouze ve fragmentu čitelná klečící postava Krista v nachovém plášti modlícího se zády k divákovi patrně k další dnes nedochované postavě anděla? či Boha Otce? na nebesích tak, jak tento ikonografický typ známe například z desek Mistra Třeboňského oltáře nebo Mistra Vyšebrodského oltáře. Jádrem scény je tvořeno menším stromem a sedícími spícími apoštoly, z nichž je dnes čitelná téměř celá centrální figura a části dalších postav. Malba je provedena barevně, s pokusem o perspektivní zkratku, znázorňující celý příběh ve dvou plánech, v popředí se spícími apoštoly a ve svahu s modlícím se Kristem. Znázornění krajinné scenérie a plynulé měkké záhyby rouch postav dovolují snad výjev zařadit k dílům vzniklým ve 30. letech 15. století. Znázornění krajiny a stromů, zejména jejich korun, evokuje krajiny známé z iluminátorského umění. K ohlasu miniaturního malířství se též hlásí postava spícího apoštola. Umístění na vnější stěně v čele presbytáře a zvolené téma dává tušit, že celá kompozice byla součástí náhrobku situovaného k patě kostelní stěny. Jelikož šlo o velmi čestné pohřební místo, naskytá se hypotéza, že zde byl k věčnému odpočinku uložen jeden z významnějších členů zdejší vladcké rodiny, která bohužel nezanechala v písemných pramenech další stopu.

Ves je připomínána již od roku 1131, od poloviny 13. století zhruba do 80. let 14. století zde seděl panský rod psaný z Rájce. Po té přichází pánové z Kunštátu a Lomnice, kteří jsou zde doloženi do roku 1446, kdy ves přechází do držení olomouckého biskupa Pavla z Miličína. Původní kaple byla za Kristiána hraběte z Rogendorfu roku 1699 přestavěna na současný kostel.

Nástěnné malby byly objeveny sondážním průzkumem pod současnou barokní stavební úpravou, která celý interiér presbytáře přeplementovala a vyrovnala velmi silnou vrstvou omítky a pálených střešních tašek. Sondy odhalily téměř celou postavu čtoucí P. Marie, část červeného štitu se zavinutou střelou (odřívous) a postavou donátora, dekorativní pás dělicí obrazy. V horním pásu nad postavou P. Marie je v restaurátorské sondě zřetelné bohaté zalomení drapérie pláště postavy. Stav zachování maleb dává tušit, že gotická fáze kostela či kaple je v dnešním presbytáři zachována ve značném rozsahu. Z provedeného průzkumu lze soudit, že presbytář byl vyzdoben obrazy ze života P. Marie, rámovanými páskou se stylizovaným vegetabilním motivem. Na epištolní straně jsou potom umístěni donátoři se svými erby. Jelikož je čitelné pouze erbovní znamení široce rozvětveného rodu Benešoviců, zde nejspíše Kravařů, kterým dle písemných pramenů Rájec nikdy nepatřil, jde pravděpodobně o ženskou postavu, donátorku, přivdanou do rodiny majitelů panství. Existuje tedy předpoklad, že rozsáhlejším průzkumem, který je ovšem limitován aktivními prvky barokního členění stěn, bude objevena i mužská část donátorské dvojice.

Postava P. Marie, částečně schovaná za přizděným pilastrem, je oděna do světlého splývajícího roucha a zeleného pláště sepnutého agrafou na hrudi. P. Marie je prostovlasá s bohatou liliovou korunou na hlavě a zlatým nimbem. Oválný obličej není výrazně propracován, úzké oči s vysoce povytaženým obočím hledí mírně před sebe šikmo dolů. V ruce drží otevřenou knihu s červenými deskami a světlým hřbetem. Na břiše je pravděpodobně znázorněna postava ukřižovaného Krista? Naznačené gesto údivu ve tváři a odtržení od četby spolu s postavou Krista namalovanou na Mariině břiše celkem jednoznačně dokládá, že touto sondou byla odkryta scéna Zvěstování a udivený pohled je určen pro archanděla Gabriela. Obvyklý námět ze života P. Marie je v rájeckém presbytáři doplněn vcelku netradičně postavou dospělého ukřižovaného Krista? v lůně matky jako předobraz svého utrpení (častějším vyjádřením těhotenství ve středověkém umění je zobrazení dítěte např. v medailonu). Nevýrazná modelace obličeje, úprava vlasů a způsob řešení drapériových záhybů včetně použití ornamentu v olemování jednotlivých scén a celkové projasnění postavy navozující reminiscence krásného slohu dovoluje klást malby do 30.–40. let 15. století s tím, že jejich vznik byl významně ovlivněn iluminátorským uměním. Toto zařazení připouští vyslovit hypotézu, že erb se zavinutou střelou patří manželce Jana staršího z Lomnice, který na Rájci seděl do roku 1446. Pokud je tato teorie správná, měl by další erb směrem k hlavnímu oltáři nést ve stříbrném poli křídlo.

Filiální kostel sv. Osvalda v Milovicích, r. č. 1566

Jednolodní stavba s šikmo odsazeným kněžištěm je v lodi a kněžišti zaklenuta valeně se styčnými výsečemi. Orientace kostela byla otočena roku 1742 po odstranění starého presbytáře a přístavení nové lodi. V současné době je tedy dispozice sakrálního prostoru obrácena a hlavní oltář je směřován k západu.

Obec se v písemných pramenech zmiňuje poprvé k roku 1298, kdy král Václav II. jmenoval v listině viniční horu poblíž Milovic. Ve 13. století ji držel Arkleb z Boskovic, později Sigfríd z Nýdku, následně přešla pod panství mikulovské a v 16. století pod lednické.

Torzo hlavy bylo na evangelijní straně presbytáře prezentováno v rozsahu 60 x 80 cm od roku 1955. Při poslední radikální opravě presbytáře byly i na epištolní straně objeveny zachovalé nástěnné malby. Celkem bylo odkryto pět figur z toho čtyři téměř celé. Čtyři postavy stojí za sebou natočeny směrem k lodi a pátá je orientována směrem k hlavnímu oltáři. Pravděpodobně apoštolové jsou oděni v dlouhá hnědočervená a světle modrá splývající roucha s jemně modelovanými stíny a plynulými barevnými přechody s velkými plochami tvořenými lámanými drapériemi. Velké, vůči tělům až nepoměrné, ruce bez modelace detailů drží knihy v kožených hřbetech, uzavřené kovovými sponami. Postava natočená směrem k hlavnímu oltáři drží v levé ruce vlnitý nůž nebo stylizovaný malchus. Obličej apoštolů jsou jemné, v inkarnátu naznačeny pouze kontury obočí, očí, nosu a úst, rámované splývavými šedými či hnědými kudrnatými vlasy a zlatými nimby kolem hlav.

Malba svým provedením úzce souvisí, i když v rustikálnějších formách, s postavou žehnajícího Krista z kostela Nanebevzetí P. Marie při minoritském klášteře v Jihlavě, datovaného J. Vítovským po roce 1465. Pravděpodobně jde rovněž o tvorbu ovlivněnou nizozemským proudem 50.–60. let a vytrženou od místní tradice, zde možná inspirovanou vídeňskými vzory. Dobu vzniku tak můžeme položit zhruba do konce 60.–70. let 15. století.

Na žádost duchovního správce v roce 1912 měl být kostel zbourán a vystavěna nová stavba...

Klášteří kostel sv. Janů v Brně, r. č. 0056

Stavba chrámu souvisí s příchodem minoritského řádu do Brna, kde jej uvedli roku 1230 král Václav I. a Jan Černoohorský z Boskovic. Původní románský kostel na počátku 14. století několikrát vyhořel a byl přestavěn na gotický trojlodní chrám. Finančně tento podnik zajišťoval Arkleb z Boskovic. Roku 1720 byl barokně přestavěn brněnským stavitelem Mořicem Grimmem a ve stejné době vyrostla mezi chrámem a věží také Loreta.

Torzo gotické nástěnné malby bylo nalezeno v průčelí krypty, při barokní přestavbě zasypané, situované v ose kostela, založené dle nápisu na stěně u vchodu roku 1494 za kvardiána Ambrože, jmenovaném v Epicediu kláštera jako frater Ambrosi Kimme, u Volného nazván jako Ambrož Kunen (1488–1500).

Celá malba je těžko čitelná a v některých místech se dá říci, že spíš jenom tušena. Pouze v horní části je zřetelná část kříže s majuskulním kapitálním nápisem INRI, břevno s výraznými letokruhy a hřebem na pravé straně, na kterém jsou zavěšena arma christi. Uprostřed je téměř nezřetelná hlava Krista s nimbem a levou rukou ukazující ránu po hřebu. Ve spodních

partiích lze snad vytyčit tumbu Kristova hrobu. Kolem kříže je datace 1494. Další části se nedochovaly nebo již nejsou zřetelné. Z čitelné části lze usuzovat, že výjev představoval Zmrtvýchvstání Krista v pozadí s křížem s nástroji svého umučení a tvořil dominantní scénérii téměř vznášející se nad rakvemi pohřbených a čekajících na vykoupení.

Pod kostelem byla pohřbívána drobná šlechta, faráři, měšťané, představení řádu a v neposlední řadě se minoritské krypty staly místem posledního odpočinku mnoha členů boskovického rodu, který řád staletí finančně podporoval. Na základě zpráv Epicedia a torzálního nápisu na stěně v kryptě lze označit za pravděpodobné, že tento pohřební prostor s výjevem Kristova zmrtvýchvstání byl určen pro Tobiáše (Dobeše) Černoohorského z Boskovic, vojevůdce císaře Fridricha, který zemřel 20. prosince 1493(4) ve Vídni.

Průzkum oranžérií, skleníků a fíkoven v zámeckých zahradách a parcích, III. etapa

(řešitel: Ing. Dagmar Fetterová)

Úkol navazuje na průzkumy z let 2000 a 2001. Práce spočívaly v průzkumu, studiu a soustředování archivních podkladů dalších staveb. Současně byla pořizována fotodokumentace. Formu výstupu tvořila textová zpráva, archivní podklady a přílohy (indikační skicy, evidenční listy kulturních památek, plány, fotografie). V tomto projektu bylo zpracováno 15 oranžérií a skleníků na Moravě a na severu Čech.

Hliněné stavby na jižní Moravě, dokumentace, ochrana, formy údržby a obnovy

(řešitel: PhDr. Věra Kovářů)

Památky lidového stavitelství tvoří nejohroženější část památkového fondu. Údržba a obnova těchto památek vyžaduje nejen finanční dotace, ale také kvalifikovaný přístup k obnovným pracím a znalost tradičních technik, jimiž byly domy budovány. Natočení videozáznamu o technologických postupech považuje řešitel úkolu za jednu z cest k dosažení informovanosti subjektů, provádějících obnovu domu.

Scénář filmu Technologie lidového stavitelství I. Stavby ze dřeva, obnova a rekonstrukce se věnuje lidové architektuře vybudované ze dřeva, jejíž rozšíření dokládá odborná literatura nejen pro horské oblasti. Zahrnuje především techniku výstavby či obnovy roubeného domu, náhradu poškozených roubených částí výměnou, konstrukci krovu, pokrytí střechy šindelem, repasi či výrobu oken, dveří, vrat, podlah, stropů a veškerých detailů. Zabývá se úkony ošetření dřeva. Dále zpracovává další technologie, konstrukci hrázdnou, bednění do sloupků a další techniky. Uvádí rovněž práce s dřevěnými konstrukcemi užívanými pro hospodářské stavby, oplocení a drobné stavby ve dvoře. Scénář je podkladem pro filmové zpracování této tematiky a pro metodické využití při obnově památek.

Pasport zámku v Brtnici

(řešitel: Ing. arch. Dana Novotná, Ph.D.)

Projekt navazoval na práci v roce 2001. Byl proveden detailní popis všech přístupných místností na zámku (cca 160 karet) s popisem oken, dveří, povrchů (podlah, stěn) a dalších stavebních detailů, pokud se dochovaly, dále fotodokumentace, zčásti i zaměření prvků 1:1, příp. 1:10. Na základě staršího SHP – archivní části byly potom historické popisy místností zámku (inventáře, soupisy panství) vztaženy ke stávající situaci, podařilo se tak určit lokality, kde se nacházely kuchyně, byty a prostory pro služebnictvo, základní členění knížecích apartmánů, místností, kde byly prezentovány gobelíny apod. s výjimkou kaple a divadelního sálu (tam je určení hypotetické – především barokní podoba a umístění kaple).

Jihlava – dokumentace vývoje veduty města (CD)

(řešitel: Ing. arch. Dana Novotná, Ph.D.)

„Vedutou města“ je zde myšlena jak dokumentace zástavby města, tak i její zobrazení; materiály jsou proto shromážděny do několika skupin: katastrální mapy počínaje mapou vojenského tereziánského mapování představují exaktní materiál, vedle něj jsou shromážděny plány města a především pevnosti pořízené koncem třicetileté války a dvě skupiny vedut, za každý typ jsou prezentovány jen ty z vedut, které ji výstižně reprezentují (jedná se o například o různé grafické techniky jako mědiryty, dřevoryty, perokresby, malbu na plátně, fresku) s ohledem na různé použití i na stanoviště (téměř 90 % pohledů na město je od západu, z ostatních směrů existuje pohled ze severu jen jeden kromě pohledových map barokních).

Slévárna a strojírna Vaňkovka v Brně historie památky r. č. 8455

(řešitel: Ing. arch. Petra Peterková)

Vzhledem k plánovanému novému využití areálu této významné památky industrializace Moravy došlo pomocí archivního a terénního průzkumu k ověření stáří a kvality dochovaných staveb areálu. Zjištěné skutečnosti byly zpracovány do návrhu evidenčního listu památky. Výstupem je potom databáze s přehledem archivních pramenů, kopiemi historických plánů, fotografií a vyobrazení, zaměření a fotodokumentace současného stavu. Katalog obsahuje základní identifikační údaje.

Výzkum stávajících hranic historických zahrad a parků pro okresy

Brno město, Jihlava, Kroměříž, Žďár nad Sázavou

(řešitel: Ing. Libuše Sedláčková)

Předmětem řešení bylo zkoumání současných hranic parků a zahrad a konfrontace s údaji v Ústředním seznamu kulturních památek. Pro každý okres byl zpracován katalog s přílohami:

- katastrální mapa s vyznačenými hranicemi parku
- indikační skica
- stručný popis památky a její historický vývoj
- seznam movitých i nemovitých památek

Uvedeným způsobem byly zpracovány všechny zahrady a parky bývalého Jihomoravského kraje. Úkol lze chápat jako otevřený s možností dalšího doplňování. Předpokládá se, že úkol bude pokračovat v průzkumu architektonických součástí parků, leteckých snímků apod.

Tak bude vytvořena kompletní dokumentace k památkově chráněným parkům a zahradám.

Průzkum a uspořádání materiálů archivní a dokumentační povahy státního zámku Lednice

(řešitel: Mgr. Vlastimil Sochor)

Areál státního zámku Lednice (dále jen SZ Lednice), národní kulturní památky a památky zapsané na listu světového kulturního dědictví UNESCO, je ojedinělým příkladem výsledku soustavných aktivit na poli architektonickém, uměleckém a krajinářském jediné šlechtické rodiny Liechtensteinů, která ho nepřetržitě vlastnila téměř 700 let od roku 1249 do roku 1945. Od zpřístupnění veřejnosti patří k nejnavštěvovanějším v naší republice a je na něj také od počátku soustředěna pozornost památkové péče. Péče státu se zaměřila nejen na badatelskou stránku, ale i na dokumentaci a památkovou obnovu areálu. Subjektů, které o areál pečovaly, bylo po roce 1945 několik. Je to především Okresní památková správa a odborný orgán státní památkové péče, kterým bylo Krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody v Brně a jeho přímí nástupci Památkový ústav v Brně a Státní památkový ústav v Brně.

Archivní dokumentace uložená na SZ Lednice pochází z rozmezí let 1970–2002. Jde o technickou dokumentaci zachycující soudobý stav jednotlivých kulturních památek v areálu SZ Lednice, dokumentaci realizovaných akcí (především restaurátorské zprávy), dokumentaci nerealizovaných akcí (rekonstrukce části koníren na víceúčelový sál), která je dokladem vývoje názorů na adaptaci historického interiéru pro nové využití.

Těžiště práce spočívalo ve vyhledání, shromáždění, identifikaci a utřídění archivního materiálu v rámci SZ Lednice. Následovala kompletizace a zpracování, označení signaturami a uložení. Materiál obsahuje část písemnou sestávající se z průvodní zprávy, legendy signatur, vlastního soupisu a diskety.

Zpracovávaný archivní fond byl rozdělen na několik částí a archivní jednotky byly opatřeny signaturou. Její první číslo označuje kulturní památku, další označuje bližší specifikaci. Číslo za lomítkem označuje přírůstkové číslo. Pokud jde o identické materiály i co do složení, jsou označeny stejnou signaturou. Počet vyhotovení je uveden v oddílu charakteristika. Pokud jde o identické materiály lišící se úplností, je jim přidělena signatura nová. Soupis je rozdělen na tyto části: **signatura**, **památka** – název památky, **bližší specifikace** zpřesňuje, čeho se daný materiál týká, **název** uvádí přesný název archivovaného materiálu (U materiálů, kde se liší název uvedený na deskách či obalu od názvu na první straně, byl použit název z první strany, který výstižněji charakterizoval obsah materiálu.), **měřítko** bylo specifikováno u solitérních výkresů či plánů (U projektové dokumentace, která obsahuje více výkresů v různém měřítku, nebylo měřítko uváděno.), **autor** – označuje podnik, případně konkrétní osobu, která materiál zpracovala, **datace** je uváděna ve formátu den, měsíc a rok. Pokud není přesné datum uvedeno, je užito ve formátu měsíc/rok, případně jen rok. U projektové dokumentace je jako datace vzato datum z přebalu, které může být odlišné od dat jednotlivých vložených materiálů. **Uložení** je označeno I, což znamená skříň č. I umístěnou v době zpracování před zasedací místností pracovníků SPÚ v Brně, **realizace** – nebylo vyplňováno. **Charakteristika** uvádí stručnou charakteristiku materiálu, u projektové dokumentace i soupis výkresů. Tam, kde je to evidentní, není výslovně uváděno, že jde o výkres (např. půdorys, situace atp.). Pro zdůraznění je použito k označení velkých písmen. Dále je zde obsažena informace o případné fotodokumentaci a její podobě – fotografie, fotokopie a počtu kusů, což umožňuje další práci s fondem v rámci plnění úkolů SPÚ v Brně. V **poznámce** je možnost doplnění dalších informací, případně informací, které pro velký rozsah nebylo možno umístit do příslušné části. Soupis je zpracován v program Excel, který umožňuje vyhledávání materiálů dle různých kritérií, např. dle data, památky, zpracovatele materiálu atp. Toto zpracování také umožňuje průběžné doplňování soupisu a jeho aktualizaci.

Barokní sochařství na Moravě

(řešitel: univ. prof. PhDr. Miloš Stehlík)

Práce zhodnocuje donedávna vystavené torzo expozice Barokního sochařství na Moravě. Zpracovává novou instalaci vybraných exponátů v obou oranžeriích milotického zámku tak, aby byl v originálech a odlitcích prezentován soubor sochařských děl reprezentujících sochařský obor jeho nejpřednějšími zástupci.

Byl formulován text vysvětlující návštěvníkům smysl expozice. Katalog jednotlivých sochařských děl je uveden bibliografickými daty sochařů.

Elaborát uvádí potřebné instrukce pro realizaci instalace, která je plánována na rok 2003.

Konvolut kreseb (DD₆) Giovanni Maria Monsorna ze SZ Konopiště

(řešitel: PhDr. Zdeněk Vácha)

Konvolut kreseb se 123 listy toskánského malíře Giovanni (Johanna) Maria Monsorna (*1768, †1836) obsahuje doposud jen částečně známá moravika z let 1820–1821. Z hlediska jeho využitelnosti jako dokumentárního pramene pro naši památkovou péči chybělo zejména určení zobrazených objektů. Jde v podstatě jako kresebný itinerář či cestovní skicář vzniklý za Monsornova pobytu na Znojemsku a v Dolních Rakousích, kam doprovázel toskánského vévodu Ferdinanda III. Konvolut obsahuje především pohledy na sídla, jednotlivé architektury a krajinné scenérie spolu s portréty, zachycením společenských událostí a okrajově též alegorie. Část listů byla použita oboustranně, čímž je počet děl vyšší než počet listů. V konvolutu převládá kombinovaná technika lavírované tuše s akcentováním sépií, část kreseb, resp. kresby na zadní straně listů, jsou též provedeny jako přípravné kresby či nedokončená díla v tužce.

Početně dominují pohledy na město Znojmo a nejbližší okolí (36), z širšího okolí Znojma (na našem území celkem 30 zobrazení) jsou zastoupeny mlýny v údolí Dyje, obce Přímětice, Police se zámekem, zřícenina Nový Hrádek a zámky Vranov nad Dyjí a Hostim. Zejména v případě zaniklých staveb Znojma a okolí (Horní brána, Císařská brána, „Loupežnická“ věž znojemského hradu, minoritský /františkánský – klariský/ klášterní kostel u hradu, gotický sloup u Horní brány, 6 mlýnů v dyjském údolí apod.) je tento pramen nezastupitelný.

Konvolut je digitálně dokumentován a spolu s katalogem (s označením zobrazeného díla a přepisem textů – popisků) vypálen na CD.

Zhodnocení archeologických výzkumů SH Veveří z hlediska SHP

(řešitel: PhDr. Petr Vitula)

Cílem úkolu bylo zpracování výsledků zjišťovacího archeologického výzkumu, prováděného v roce 2000 pod vedením PhDr. Z. Himmelové na hradě Veveří. V průběhu výzkumu byly otevřeny celkem 3 sondy.

Sonda č. 1 byla situována na nejstarším nádvoří tzv. Anglického traktu s cílem zjištění pozůstatků románské zástavby. Nacházely se zde dvě kolmo k sobě přimknuté zdi se zbytky druhotně zazděného ostění portálu. Jedna ze zdí navazuje na situaci odkrytou vně hradeb PhDr. L. Konečným v 80. letech minulého stol. Po jejím částečném očištění a novém přesném zaměření pak celková dispozice umožňuje do jisté míry pravděpodobnou rekonstrukci větší obytné stavby, vystavěné zde ve 2. pol. 13. stol. Prokazatelné zbytky románské architektury z 1. pol. 13. stol. zde zjištěny nebyly.

Sondy č. 2 a 3 byly odkryty na tzv. arkádovém nádvoří mezi Anglickým traktem a hlavní palácovou budovou s břitovou věží. Zde byly zjištěny pozůstatky vrcholně středověké zástavby nejspíše až ze 2. pol. 14. stol., které umožňují částečnou rekonstrukci původního půdorysu této části hradu. Nálezová situace i skladba artefaktů vypovídají o tom, že tento stavební komplex byl s největší pravděpodobností využíván jako hospodářské a výrobní zázemí.

Výsledky zjišťovacího archeologického výzkumu sice částečně dokreslují představu o původním vzhledu nedochovaných částí středověkého hradu, avšak věrohodný obraz zřejmě poskytne až důsledný celoplošný výzkum na dosud nezastavěných plochách.

Terénní výzkum movitého fondu na Třebíčsku – návrhy na prohlášení předmětů za movité kulturní památky.

(řešitel: Mgr. Barbora Zdražilová)

Úkolem kapitoly Věda a výzkum v letech 2001 a 2002 byl terénní výzkum veškerého dostupného movitého fondu na Třebíčsku (první a druhá etapa) prováděný souběžně s probíhající revizí movitých kulturních památek na okrese Třebíč, zapsaných v ÚSKP. Úkolem bylo vytypování, posouzení a důkladné zdokumentování předmětů, z památkového hlediska hodnotných, avšak dosud neprohlášených za kulturní památku. Jedná se o kvalitní, často i velmi vzácná umělecká či uměleckořemeslná díla, která dosud nepodléhají památkové ochraně, a jsou tudíž více ohrožena.

Druhá etapa práce v roce 2002 byla zaměřena již na vypracování definitivních návrhů na prohlášení takovýchto předmětů za kulturní památky, které budou postoupeny MK ČR ke schválení. Z množství zdokumentovaných předmětů, nacházejících se nejčastěji jako součást mobiliáře v kostelích, kaplích, či na farách, byly prvořadě zpracovány volné sochy a závěsné obrazy. Kritériem přednostního výběru předmětů byla nejen jejich výtvarná kvalita a stáří, ale přihlíženo bylo též k hodnotě historické (některá díla jsou svázána s důležitými historickými událostmi či byla například předmětem dlouhodobého uctívání) nebo k významu z hlediska ikonografického.

Návrhy na prohlášení věcí za movité kulturní památky byly zpracovány již ve formě standardních evidenčních listů, se samostatně přiloženou fotodokumentací.

Technicko-organizační odbor:

**Liturgický textil a výšivky s vyobrazením světců na státních hradech a zámcích
ve správě SPÚ v Brně – I. etapa 2002**

(řešitel: PhDr. Eliška Lysková)

Zpracování inventářů SPÚ a průzkum na objektech – soupis liturgického textilu a výšivek
Výsledná zjištění:

Objekty	Položky
Buchlovice	24 položek
Bítov	85 položek
Buchlov	14 položek
Jaroměřice	10 položek
Lednice	1 položka
Lysice	7 položek
Milotice	52 položek
Náměšť	23 položek
Rájec nad Svitavou	29 položek
Telč	30 položek
Vizovice	250 položek
Vranov nad Dyjí	107 položek
Celkem	632 položek

(inv. jednotek cca 1 000)

Při zpracovávání úkolu byly nalezeny předměty mimořádného významu (SZ Náměšť nad Oslavou – antependium s tématem „Kristus v Emauzích“ – 16. století, výšivka narození – poč. 18. století, výšivka sestavená z kasulových křížů).

Úkol bude pokračovat i v roce 2003 na dalších SHZ – Lešná, Slavkov u Brna a Lipnice.

Odbor památkové péče:

**Hrad Pernštejn – prezentace průzkumu krovů hradního paláce a jejich opravy
na internetových stránkách SPÚ v Brně**

(řešitelé: Ing. Jiří Bláha, Mgr. Marta Procházková)

Historické dveře a jejich kování u církevních objektů na okr. Třebíč

(řešitel: Ing. Dana Komárková)

Znojmo, historická romantická vyhlídka na konci ulice Přemyslovců

(řešitelé: PhDr. Jan Kozdas, Ing. arch Blanka Rudolfová)

Historické komíny na Znojemsku I

(řešitel: Celestina Novotná)

Šlechtické hrobky brněnských hřbitovů

(řešitel: Mgr. Tomáš Sedláček)

ODBORNÁ KNIHOVNA

(Květoslava Říčková, PhDr. Richard Mayer, Zdenka Bombíková)

Odborná knihovna byla obohacena o 574 přírůstků, které byly katalogizovány na lístcích pro jmenný a předmětový katalog a digitálně v programu TINLIB. Celkově je již v tomto programu uloženo 4 200 knih a sborníků z celkového počtu 25 077 svazků. Časopisy odebrané v roce 2000 a 2001 (87 svazků) byly kompletovány a vyvázány. K časopisům z roku 2001 (60 svazků) byly zpracovány katalogové lístky.

Odborná knihovna rovněž čtvrtletně připravovala soupis přírůstků, který předávala jednotlivým odborům.

V prostorách knihovny byl po přestěhování opět zpřístupněn uzavřený fond starých fotografií, tzv. stará fototéka, jejíž podstatnou část tvoří jihomoravská část fotoarchivu bývalého Státního fotoměřického ústavu.

Byla zpracována bibliografie časopisu Zprávy památkové péče za roky 1999, 2000, 2001 (704 záznamů). Celkem je zpracováno přes 5 000 záznamů z let 1937–2001. Dále byla zpracována bibliografie nemovitých kulturních památek ze Sborníku prací filozofické fakulty brněnské univerzity, řada uměnovědná F1 až F 10 z let 1957–1966 (547 záznamů). Ve zpracování bude pokračováno v roce 2003. Badatelům jsou též k dispozici bibliografické údaje zpracované z časopisu Mitteilungen der K.k. Central-Commission für Erforschung und Erhaltung der kunst- und historischen Denkmale z let 1907–1918–moravica a silesica (595 záznamů). Všechny záznamy jsou zařazeny do jmenného a předmětového katalogu.

PŘÍRŮSTKY KNIHOVNÍHO FONDU ZA ROK 2002

Bibliografie a encyklopedie

AUGUSTIN, Josef: Velká encyklopedie měst a obcí ČR. Sokolov 2001.

BRÜCKLER, Theodor – NIMETH, Ulrike: Personenlexikon zur Österreichischen Denkmalflege (1850–1990). Wien 2001.

BUBEN, Milan M.: Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích, 1: Řády rytířské a křižovníci. Praha 2002.

ČECHOVÁ, Stanislava: Nemovité kulturní památky Jižní Moravy, svazek 11: Okres Zlín. Soupis památek a literatury. Brno 2002.

DEJMKOVÁ, Jiřina: Bibliografie památkové péče za rok 1994. Praha 2001.

DEJMKOVÁ, Jiřina: Bibliografie památkové péče za rok 1995. Praha 2002.

DROBERJAR, Eduard: Encyklopedie římské a germánské archeologie v Čechách a na Moravě. Praha 2002.

DURDÍK, Tomáš: Ilustrovaná encyklopedie českých hradů. Dodatky. Praha 2002.

FIALOVÁ, Anežka: Nemovité kulturní památky jižní Moravy, svazek 9: Okres Kroměříž. Soupis památek a literatury. Brno 2000.

- FILIPSKÝ, Jan: Kdo byl kdo. Čeští a slovenští orientalisté, afrikanisté a iberoamerikanisté. Praha 2001.
- HERENOVÁ, Petra: Nemovité kulturní památky jižní Moravy, svazek 12: Město Brno. Soupis památek a literatury. Brno 2002.
- JOSEF, Dušan: Encyklopedie mostů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Praha 2002.
- KLEMPERA, Josef: Vodní mlýny v Čechách, 3: Praha a okolí. Praha 2001.
- KLEMPERA, Josef: Vodní mlýny v Čechách, 4: Plzeňsko, Rokycansko, Kralovicko... Praha 2001.
- KLEMPERA, Josef: Vodní mlýny v Čechách, 5: Českobudějovicko.... Praha 2002.
- KORDIOVSKÝ, Emil – PAPÍRNÍK, Miloš – ŠULÁKOVÁ, Ludislava: Nemovité kulturní památky jižní Moravy, svazek 10: Okres Břeclav. Soupis památek a literatury. Brno 2001.
- KOVAŘÍK, Petr: Klíč k pražským hřbitovům. Praha 2001.
- KUČA, Karel: Atlas památek. Česká republika, 1: A–N. Praha 2002.
- KUČA, Karel: Atlas památek. Česká republika, 2: M–Ž. Praha 2002.
- LE GOFF, Jacques – SCHMITT, Jean–Claude: Enycklopedie středověku. Praha 2002.
- LEMAITROVÁ, Nicole – QUINSONOVÁ, Marie – Thérèse-SOTOVÁ, Véronique: Slovník křesťanské kultury. Praha 2002.
- SCHEUFLER, Pavel: Galerie c.k. fotografů. Praha 2001.
- UMĚNÍ, 50, 2002: Bibliografie časopisu Umění 1953–2002. Praha 2002.
- VLČEK, Pavel a kol.: Umělecké památky Prahy. Malá Strana. Praha 1999.
- VLČEK, Pavel a kol.: Umělecké památky Prahy. Pražský hrad a Hradčany. Praha 2000.

Katalogy výstav

- BRODSKÝ, Pavel: Katalog iluminovaných rukopisů Knihovny Národního muzea v Praze. Catalogue of the illuminated, manuscripts of the Library of the National Museum Prague. Praha 2000.
- BENÁTSKÉ sklo v československých sbírkách (katalog). Praha 1973.
- EBEL, Martin – MENDELOVÁ, Jaroslava – VLČEK, Pavel: Josef Jäger – kopiáře. Sv. I.: Textová část. Praha 1998.
- EBEL, Martin – MENDELOVÁ, Jaroslava – VLČEK, Pavel: Josef Jäger – kopiáře. Sv. II.: Obrazová část. Praha 1998.
- DANIEL, Ladislav: Florenťané. Umění z doby medicéjských velkovévodů. Praha 2002.
- DRAHOTOVÁ, Olga: Barokní řezané sklo 1600–1760. Praha 1989.
- HANS Raphon. 500 let pašijového oltáře z Göttingenu. Gotika ze sbírky Kolowratů. Praha 1999.
- HEJDOVÁ, Dagmar – MERGL, Jan – PÁNKOVÁ, Lenka: Klášterecký porcelán 1794–1994. Praha 1994.
- HODINY a hodinky ze sbírek UMPRUM v Praze. Praha 1998.
- ITALSKÁ majolika v československých sbírkách. Praha 1973.
- JAGDZEIT. Österreichs Jagdgeschichte – eine Pirsch. Wien b. r.
- LNĚNIČKOVÁ, Jitka – NOVÝ, Petr: Schráanky vůní. České toaletní sklo od 18. století po současnost. Jablonec nad Nisou 1999.

- MISTROVSKÁ díla sklářství ve Francii od 19. století po dnešek. Praha 1999.
- MŽYKOVÁ, Marie: Šlechta ve službách diplomacie, II: Itálie, Turecko, Rusko, Švédsko. Katalog výstavy. Praha 2001.
- MŽYKOVÁ, Marie: Šlechta ve službách diplomacie, III: Dánsko, Polsko, Německé země, Francie, SMOM. Katalog výstavy. Praha 2001.
- SEIFERTOVÁ, Hana – SLAVÍČEK, Lubomír: Nizozemské malířství 16.–18. století ze sbírek Oblastní galerie v Liberci. Československé sbírky. Praha 1989.
- SEIFERTOVÁ, Hana: Věčná malba? Obrazy na kameni a na mědi v 17. a 18. století. Liberec 2001.
- SCHÜTZ, Karl – ERTZ, Klaus: Das Flämische Stilleben 1550–1680. Eine Ausstellung des Kunsthistorischen Museums Wien uns der Kulturstiftung Ruhr Essen. Wien 2002.
- ST. JAMES. The Hope. Santiago de Compostela 1999.
- ŠTĚPÁNEK, Pavel: Španělské umělecké řemeslo 1550–1650. Výběr z českých sbírek. Praha 1997.
- RAKOUSKÉ malířství 19. století v moravských sbírkách. Brno 2001.
- UHLÍŘ, Jiří: Thonet: Porýní – Vídeň – Morava. Publikace ke stejnojmenné výstavě v Muzeu umění Olomouc. Olomouc 2001.
- VEIT Stoss in Nürnberg. Werke des Meisters und seiner Schule in Nürnberg und Umgebung. München – Berlin 1983.
- WITTLICH, Filip: Vojtěch, svobodný pán Lanna, sběratel, mecenáš a podnikatel. Praha 1996.
- WIECZOREK, Alfried – HINZ, Hans – Martin: Europas Mitte um 1000. Band 1. Beiträge zur Geschichte, Kunst und Archäologie. Stuttgart 2000.
- WIECZOREK, Alfried – HINZ, Hans – Martin: Europas Mitte um 1000. Band 2. Beiträge zur Geschichte, Kunst und Archäologie. Stuttgart 2000.
- WIECZOREK, Alfried – HINZ, Hans – Martin: Europas Mitte um 1000. Katalog. Stuttgart 2000.
- WIECZOREK, Alfried – HINZ, Hans – Martin: Střed Evropy okolo roku 1000. Svazek esejí 1, svazek esejí 2, katalog. Příručka a katalog k výstavě. Praha – Stuttgart 2000.
- WIR. Zur Geschichte und Gegenwart der Zuwanderung nach Wien. Wien 1996.

Sborníky

- ACTA historica et museologica Universitatis Silesianae Opaviensis, řada C, 1/1994. Opava 1995.
- ACTA historica et museologica Universitatis Silesianae Opaviensis, řada C, 2/1995. Sborník k 65. Narozeninám doc. dr. Jaroslava Bakaly. Opava 1995.
- ACTA historica et museologica Universitatis Silesianae Opaviensis, řada C, 3/1997. Sborník k 70. Narozeninám doc. dr. Františka Spurného CSc. Opava 1997.
- ACTA historica et museologica Universitatis Silesianae Opaviensis, řada C, 5/2000. Opava 2000.
- ANZEIGER des Germanischen Nationalmuseums 1998. VIII. Greiswalder Romantikkonferenz: Wirklichkeit und Wunschbild aus Anlass des 525. Geburtstags von Albrecht Dürer 1741–1528. Nürnberg 1998.

ANZEIGER des Germanischen Nationalmuseums 1999. Von deutscher Not zu höfischer Pracht (1648–1701). Nürnberg 1999.

ANZEIGER des Germanischen Nationalmuseums 2000. Aufsätze zur Kunst– und Kulturgeschichte. Neues zu Objekten im Germanischen Nationalmuseum. Nürnberg 2000.

ANZEIGER des Germanischen Nationalmuseums 2001. Aufsätze zur Kunst– und Kulturgeschichte. Neues zu Objekten im Germanischen Nationalmuseum. Nürnberg 2001.

ANZEIGER des Germanischen Nationalmuseums 2002. Symposionsbericht „Quasi Centrum Europae“. Nürnberg 2002.

BRNO v minulosti a dnes, 14, 2000. Sborník příspěvků k dějinám a výstavbě Brna. Brno 2000.

BRNO v minulosti a dnes, 15, 2001. Sborník příspěvků k dějinám a výstavbě Brna. Brno 2001.

BULLETIN Moravské galerie v Brně. Brno 2002.

DĚJINY staveb, 2001. Sborník příspěvků z konference v Nečtinách. Plzeň 2001.

HISTORICKÁ Olomouc, XII. Sborník příspěvků ze sympózia zaměřeného k problematice zakladatelských mýtů a mýtů „počátků“ ve světle kritiky pramenů. Olomouc 2001.

INFORMÁTOR XXV, 2001. Bratislava 2001.

INFORMÁTOR XXVI, 2002. Bratislava 2002.

INFORMÁTOR XXVII, 2002. Bratislava 2002.

JESENICKO, 2: vlastivědný sborník. Jeseník 2001.

JESENICKO, 3: vlastivědný sborník. Jeseník 2002.

LEDVINKA, Václav – PEŠEK, Jiří: Od středověkých bratrstev k moderním spolkům. Sborník referátů a materiálů ze 17. vědecké konference Archivu hlavního města Prahy. Praha 2000.

MARTYČÁKOVÁ, Alena: Podzim středověku. Vyhraňování geografických teritorií, městská kultura a procesy vzniku lokálních uměleckých škol ve střední Evropě 15. století. Brno 2001.

MINISTERSTVO kultury. Výroční zpráva za rok 1999. Praha 2000.

MINULOSTÍ Západočeského kraje, 36, 2001. Ústí nad Labem 2001.

OPERA historica, 9: Menschen – Handlungen – Strukturen. České Budějovice 2001.

PRAVĚK. Supplementum 8. Brno 2001.

PRAVĚK. Supplementum 9. Brno 2002.

PRAVĚK, Nová řada 10, 2000. Brno 2000.

PROBLEMATIKA historických a vzácných knižních fondů Čech, Moravy a Slezska, 2001.

SBORNÍK z 10. odborné konference Sdružení knihoven České republiky. Brno 2001.

ROČENKA Státního okresního archivu ve Znojmě, 2000. Znojmo 2001.

SBORNÍK Muzea Blansko, 2001. Blansko 2002.

SBORNÍK Společnosti přátel starožitností, 2/1991. Praha 1991.

SBORNÍK Společnosti přátel starožitností, 3/1992. Praha 1992.

SBORNÍK Společnosti přátel starožitností, 4/1996. Praha 1996.

SBORNÍK prací filozofické fakulty brněnské univerzity, M 6 – řada archeologická. Brno 2002.
 SBORNÍK prací filozofické fakulty brněnské univerzity, F 45 – řada uměnovědná. Brno 2001.
 SBORNÍK přednášek Vlastivědné a genealogické společnosti při Jupiter klubu ve Velkém Meziříčí, 1. Velké Meziříčí 2001.
 STARÉ stezky, 7/2002. Sborník referátů ze 7. semináře. Brno 2002.
 STŘEDNÍ Morava, 15. Vlastivědná revue. Olomouc 2002.
 ÚČELOVÉ budovy muzeí včera dnes a завтра. Zborník referátov z medzinárodnej vedeckej konferencie. Košice 2002.
 ZLATÁ stezka, 7/2000. Sborník Prachatického muzea. Prachatice 2000.
 ZLÍNSKO od minulosti k současnosti, 16/1999. Zlín 1999.
 ZLÍNSKO od minulosti k současnosti, 17/2000. Zlín 2000.
 ZLÍNSKO od minulosti k současnosti, 18/2001. Zlín 2001.
 ZPRAVODAJ Muzea v Hradci Králové, 27/2001. Hradec Králové 2002.

Sborníky Společnosti pro technologie ochrany památek (STOP)

CO s vegetací na památkách? Sborník STOP. Praha 2001.
 JÍLY v tradičním stavitelství. Sborník STOP. Praha 2001.
 KAŠNY a fontány. Sborník STOP. Praha 2002.
 KŘIVOKLÁT 2001: Jíly pro památky v praxi. Sborník STOP. Praha 2001.
 MINERÁLNÍ fasádní barvy. Sborník STOP. Praha 2002.
 OCHRANA staveb před vzlinající vlhkostí. Sborník STOP. Praha 2001.
 ORGANICKÉ fasádní barvy. Sborník STOP. Praha 2002.
 NOVOTNÁ, Dagmar – KARHAN, Jiří – PECHOVÁ, Dorothea: Metody instrumentální analýzy při průzkumu památek. Praha 2001.
 ROČENKA STOP, 2000. Praha 2001.
 ROČENKA STOP, 2001. Praha 2001.
 ROČENKA STOP, 2002. Praha 2002.
 VÁPNO. Sborník STOP. Praha 2001.
 VÁPENNÉ nátěry – jejich možnosti a omezení v památkové péči. Sborník STOP. Praha 2002.
 ZPRAVODAJ STOP, sv. 3., č. 1/2001. Dlažba kamenná, pálená a dřevěná. Praha 2001.
 ZPRAVODAJ STOP, sv. 3., č. 2/2001. Skalní reliéfy Václava Levého. Praha 2001.
 ZPRAVODAJ STOP, sv. 3., č. 3/2001. Vížmburk. Praha 2001.
 ZPRAVODAJ STOP, sv. 3., č. 4/2001. Sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci. Praha 2001.
 ZPRAVODAJ STOP, sv. 4., č. 1/2002. Bioznečištění nových fasád. Praha 2002.
 ZPRAVODAJ STOP, sv. 4., č. 2/2002. Zeleň na památkách. Praha 2002.
 ZPRAVODAJ STOP, sv. 4., č. 3/2002. Povodně 2002. Praha 2002.

Archeologie

SICHTERMANN, Hellmut: Kulturgeschichte der klassischen Archäologie. München 1996.

Architektura a urbanismus

ADÁMEK, Jan – VŠETEČKOVÁ, Zuzana – SOMMER, Jan: Středověký kostel Panny Marie v Písku. Písek 2001.

BUKOVSKÝ, Jan: Dějiny stavitelství. Přehled vývoje architektury a stavebnictví. Brno 2001.

BISCHOFF, Franz: Burkhard Engelberg. Der vilkunistreiche Architector und der Statt Augsburg Wercke Meister. Augsburg 1999.

ČESKÁ architektura 1945–1995. Praha 1995.

EBELOVÁ, Ivan: Pražská a venkovská stavební řemesla v době renesance a baroka. Praha 2001.

FISCHER, Albert: Daniel Specklin aus Strassburg 1536–1589. Thorbecke 1996.

GEHL, Jan: Život mezi budovami. Užívání veřejných prostranství. Brno 2000.

GEHL, Jan – GEMZOE, Jan: Nové městské prostory. Šlapanice 2002.

HERMACH, Jiří Eduard: Filosofie architektury. Praha 2001.

HORSKÁ, Pavla – MAUR, Eduard – MUSIL, Jiří: Zrod velkoměsta. Urbanizace českých zemí a Evropa. Praha – Litomyšl 2002.

JODIDIO, Philip: Sir Norman Foster. Köln 2001.

JONG, Erik de: Nature and Art. Dutch Garden and Landscape Architecture 1650–1740. Philadelphia 2000.

KAMINSKI, Marion: Art and Architecture Venice. Cologne 2001.

KOTĚRA, Jan: 1871–1923, zakladatel moderní české architektury. Praha 2001.

KRACÍKOVÁ, Lucie – SMETANA, Jan: Románská a gotická sakrální architektura v okrese Česká Lípa. Praha 2000.

LAMBERT, Guy: Les ponts de Paris. Paris 2001.

LOUSSIERR, Jean – SOMMER, Robin Langley: Lost Europe. Images of a Vanished World. New York 1997.

LOOS, Adolf: Řeči do prázdna. Kutná Hora 2001.

MÖNNINGER, Michael: Vom Ornament zum Nationalkunstwerk. Zum Kunst- und Architekturtheorie Camillo Sitte. Braunschweig – Wiesbaden 1998.

NOVOTNÁ, Dana: Stavebně správní regulativy historických měst. Brno 2002.

POESCHKE, Joachim: Antike Spolien in der Architektur des Mittelalters und der Renaissance. München 1996.

RIDGWAY, Christopher – WILLIAMS, Robert: Sir John Vanbrugh and Landscape Architecture in Baroque England 1690–1730. Phoenix Mill 2000.

SERLIO, Sebastiano: Architettura civile. Libri sesto settimo e ottavo nei manoscritti di Monaco e Vienna. Milano 1994.

SEWERYN, Tadeusz: Kapliczki i krzyże przydrożne w Polsce. Warszawa 1958.

ŠVÁCHA, Rostislav: Česká kubistická architektura 1911–1923. Lomené, hranaté a obloukové tvary. Praha 2000.

VANČO, Martin: Stredoveké rotundy na Slovensku 9.–13. storočie. Bratislava 2000.

WEINGARTNER, Josef: Österreichische Volkskultur, 4: Tiroler Bildstöcke. Wien 1948.
WIEK, Peter: Niemandsland zwischen „Alt“ und „Modern“. Bauten und Bauweisen 1850–1900. Wien 2001.
ZATLOUKAL, Pavel: Příběhy z dlouhého století. Architektura let 1750–1918 na Moravě a ve Slezsku. Olomouc 2002.

Parky a zahrady

HRUŠKOVÁ, Marie – TUREK, Jaroslav: Památné stromy, 2. Praha 2002.
NOVÁK, Zdeněk: Dřeviny na veřejných městských prostranstvích. Příloha časopisu Zprávy památkové péče, ročník 61. Praha 2001.
OTRUBA, Ivar: Zahradní architektura. Tvorba zahrad a parků. Šlapanice 2002.
STORCH, Ursula – DOPPLER, Elke: Gartenkunst. Bilder und Texte von Gärten und Parks. Wien b. r.

Dějiny umění

ARGAN, Giulio Carlo: Kunstgeschichte als Stadtgeschichte. München 1989.
BAXANDALL, Michael: Lócher im Licht. Der Schatten und die Aufklärung. München 1998.
BAŽANT, Jan: Umění českého středověku a antika. Praha 2000.
BELTING, Hans: Das unsichtbare Meisterwerk. Die moderner Mythen der Kunst. München 1998.
BOEHM, Gottfried – PFOTENHAUER, Helmut: Beschreibunkkunst – Kunstbeschreibung. München 1995.
BREDEKAMP, Horst: Antikensehnsucht und Maschinenglauben. Die Geschichte der Kunstkammer und die Zukunft der Kunstgeschichte. Berlin 2000.
BRILLI, Attilio: Als Reisen eine Kunst war. Berlin 1997.
BUSCH, Werner: Das sentimentalische Bild. Die Krise der Kunst im 18. Jahrhundert und die Geburt der Moderne. München 1993.
ČERNÁ, Alena – SEDLÁKOVÁ, Dagmar: Obrázkový slovníček. Slohová období od románského po empír, základní výtvarné prvky, vybavení interiéru kostela. Praha 2001.
DIDI – HUBERMANN, Georges: Vor einem Bild. München 2000.
DIDI – HUBERMANN, Georges:
ÄHNLICHKEIT und Berührung. Archäologie, Anachronismus und Modernität des Abdrucks. Köln 1999.
DUBY, Georges: Věk katedrál. Umění a společnost 980–1420. Praha 2002.
DUBY, Georges: Umění a společnost ve středověku. Praha 1997.
EBERHARD, Wolfram: Lexikon čínských symbolů. Praha 2001.
GINESI, Armando: The illumination of monuments and other cultural assets: Toward and theory. Milano 2000.
GRAHAM, Gordon: Filosofie umění. Brno 2000.

GREUB, Thierry: Las Meninas im Spiegel der Deutungen. Berlin 2001.

CHODURA, Radko – KLIMEŠOVÁ, Věra – KŘIŠŤAN, Alois: Slovník pojmů sakrálního umění. Kostelní Vydří 2001.

KEMP, Wolfgang: Die Räume der Maler. München 1996.

KROUTVOR, Josef: Café fatal mezi Prahou, Vídní a Paříží. Praha 1998.

KUBELÍK, Martin – ŠTULC, Josef – PAVLÍK, Milan: Historická inspirace. Sborník k poctě Dobroslava Líbala. Praha 2001.

MŽYKOVÁ, Marie: Kamenná kniha. Sborník k romantickému historismu – novogotika. Zámek Sychrov 1997.

OD GOTIKY k renesanci: Výtvarná kultura Moravy a Slezska 1400–1550, I: Úvodní svazek. Olomouc 2002.

PANOFSKY, Erwin: Die Renaissancen der europäischen Kunst. Frankfurt am Main 1996.

PATOČKA, Jan: Dopisy Václavu Richterovi. Praha 2001.

POWEL, Nicolas: Dobrodružství uměleckých děl. Praha 2000.

RANDALL, Lilian: Images in the Margins of Gothic Manuscripts. Los Angeles 1966.

RAULET, Gérard – SCHMIDT, B.: Vom Parergon zum Labyrinth. Wien 2001.

RICHTER, Václav: Umění a svět. Studie z teorie a dějin umění. Praha 2001.

SZAKÁCS, Béla Zsolt: Guide to Visual Resources of Medieval East – Central Europe. Budapest 2001.

ŠVÁCHA, Rostislav: Karel Hubáček. Praha 1996.

VÖLKER, Angela: Biedermeierstoffe. München 1996.

WANNER, Michal – HORA, Josef: Soupis vedut vzniklých do roku 1850, II/1: Státní oblastní archiv. Praha 1999.

WANNER, Michal – HORA, Josef: Soupis vedut vzniklých do roku 1850, II/2: Státní oblastní archiv. Praha 1999.

WARNKE, Martin: Nah und Fern zum Bilde. Beiträge zu Kunst und Kunsttheorie. Köln 1997..

ZADNIKAR, Marijan: Znamenja na Slovenskem. Ljubljana 1964.

Historie

BERGDOLT, Klaus: Černá smrt v Evropě. Velký mor a konec středověku. Praha 2002.

BLÜML, Josef – BLÜMLOVÁ, Dagmar – JIROUŠEK, Bohumil: Jihočeši v české historické vědě. České Budějovice 1999.

BRODESSER, Slavomír – BŘEČKA, Jan – MIKULKA, Jiří: K poznání a slávě země... Dějiny Moravského zemského muzea. Brno 2002.

BRONCOVÁ, Dagmar: Historie pekárství v českých zemích. Praha 2001.

ČAPKA, František: Dějiny Moravy v datech. Brno 2001.

ČOUPKOVÁ, Magdalena: Nejstarší uherskohradištská městská kniha. Liber negotiorum civitatis hradisch. Uherské Hradiště 2001.

DĚJINY jihoslovanských zemí. Praha 2001.

DĚJINY Rakouska. Praha 2002.

ENNENOVÁ, Edith: Ženy ve středověku. Praha 2001.

FALZA a podvody české historie. Praha 2001.

FIŠER, Rudolf: Klášter uprostřed lesa. Dvě studie o třebíčském benediktinském opatství. Brno 2001.

FLODR, Miroslav: Brněnské městské právo. Brno 2001.

GELLNER, Ernest: Pluh, meč a kniha – struktura lidských dějin. Brno 2001.

HOFFMANN, František: Popravčí a psanecké zápisy jihlavské z let 1405–1457. Praha 2000.

HOŠNA, Jiří: Druhý život svatého Václava. Praha 1997.

HRYPCH, Ervín: Velká kniha vojevůdců, bitev a zbraní. Dějiny válek, vojenství a organizace vojska. Praha 2000.

KLENOVSKÝ, Jaroslav: Brno židovské. Historie a památky židovského osídlení Brna. Brno 2002.

KNOZ, Tomáš: Državy Karla staršího ze Žerotína po Bílé hoře. Brno 2001.

KOLDINSKÁ, Marie – MAŤA, Pavel: Deník rudolfinského dvořana. Adam mladší z Valdštejna 1602–1663. Praha 1997.

KOPECKÝ, František: Bitva u Slavkova a Morava v letech 1805–1806. Brno 2001.

KOSTLÁN, Antonín – MORAVCOVÁ, Dagmar – VANÍČEK, Vratislav: Encyklopedie dějin Německa. Praha 2001.

KOLLMANN, Josef: Valdštejn a evropská politika 1625–1630. Praha 1999.

KRÁL, Pavel: Mezi životem a smrtí. Testamenty české šlechty v letech 1550 až 1650. Monographia historica, sv. 2. České Budějovice 2002.

KŘÍŽEK, Vladimír: Obrazy z dějin lázeňství. Praha 2002.

KUBÍKOVÁ, Jiřina: Křesťanská misie v 16.–18. století. Brno 2001.

KUNETKA, František: Stručné dějiny hudby a zpěvu v liturgii. Olomouc 1999.

MĚŘÍNSKÝ, Zdeněk: České země od příchodu Slovanů po Velkou Moravu, 1. Praha 2002.

MUNCK, Thomas: Evropa sedmnáctého století, 1598–1700. Praha 2002.

OTIS – COUR, Leah: Rozkoš a láska. Dějiny partnerských vztahů ve středověku. Praha 2002.

PALACKÝ, František – STERNBERG, Zdeněk: Dějiny rodu Sternbergů. Moravský Beroun 2001.

PERNOUDOVÁ, Regine: Žena v době katedrál. Praha 2002.

SHAWOVÁ, Christine: Julius II., papež a bojovník. Praha 2001.

SKLENÁŘ, Karel: Obraz vlasti. Příběh Národního muzea. Praha – Litomyšl 2002. VLNAS, Vít: Jan Nepomucký, česká legenda. Praha 1993.

WEYR, František: Paměti, 2: Za republiky. Brno 2001.

Kulturní dějiny

CASSIER, Ernst: Filosofie symbolických forem, I: Jazyk. Praha 1996.

CASSIER, Ernst: Filosofie symbolických forem, 2: Mytické myšlení. Praha 1996.

CORETH, Emerich – SCHÖNDORF, Harald: Filosofie 17. a 18. století. Olomouc 2002.

DE LIBERA, Alain: Středověká filosofie. Praha 2001.

DIDI – HUBERMAN, Georges: Was wir sehen blickt uns an. Zur Metapsychologie des Bildes. München 1999.

DIETZFELBINGER, Konrad: Školy mysterií. Praha 2001.

DODDS, E. R.: Řekové a iracionálno. Praha 2000.

DUMÉZIL, Georges: Mýtus a epos, I: Trojfunkční ideologie v eposech indoevropských národů. Praha 2001.

ELIADE, Mircea: Dějiny náboženského myšlení, 1. Praha 1995.

ELIADE, Mircea: Dějiny náboženského myšlení, 2. Praha 1996.

FÜLÖP – MILLER, René: Moc a tajemství jezuitů. Kulturní a duchovní dějiny. Praha 2000.

GINZBURG, Carlo: Benandanti. Čarodějnictví a venkovské kultury v 16. a 17. století. Praha 2002.

GINZBURG, Carlo: Sýr a červi. Svět jednoho mlynáře kolem roku 1600. Praha 2000.

GLETTTER, Monika: Böhmisches Wien. München 1985.

GREENBLATT, Stephen: Wunderbare Besitztümer. Berlin 1990.

HALADA, Jan: Osudy moudrých. Průvodce evropským myšlením. Praha 2002.

HLAVAČKA, Milan: Cestování v éře dostavníku. Praha 1996.

HOCKE, Gustav René: Svět jako labyrint. Manýrismus v literatuře. Praha 2001.

HOJDA, Zdeněk – PRAHL, Roman: Mezi časy. Kultura a umění v českých zemích kolem roku 1800. Praha 2000.

HOŠŤÁLEK, Stanislav: Kniha o rytířích. Praha 2002.

HRBATA, Zdeněk: Romantismus a Čechy. Témata a symboly v literárních a kulturních souvislostech. Praha 1999.

HUIZINGA, Johan: Homo ludens. O původu kultury ve hře. Praha 2000.

HUSSERL, Edmund: Idea fenomenologie a dva texty Jana Patočky k problémům fenomenologie. Praha 2001.

IWAŃCZAK, Wojciech: Po stopách rytířských příběhů. Praha 2001.

JUNG, Carl Gustav: Duše moderního člověka. Brno 1994.

LÉVINAS, Emmanuel: Totalita a nekonečno. Praha 1997.

MACHIAVELLI, Niccolo: Úvahy o vládnutí a vojenství. Praha 2001.

NAVRÁTILOVÁ, Hana: Egypt v české kultuře přelomu devatenáctého a dvacátého století. Praha 2001.

NODL, Marin – ŠMAHEL, František: Člověk českého středověku. Praha 2002.

OPEL, Ferdinand: Leben im mittelalterlichen Wien. Wien – Köln – Weimar 1998.

OHLEK, Norbert: Náboženské poutě ve středověku a novověku. Praha 2001.

POLIŠENSKÝ, Josef: Historik v měnícím se světě. Praha 2001.

POLIŠENSKÝ, Josef: Tisíciletá Praha očima cizinců. Praha 1999.

RICOEUR, Paul: Čas a vyprávění, 1: Zápletka a historické vyprávění. Praha 2000.

ROTREKL, Zdeněk: Barokní fenomén v současnosti. Praha 1995.

ŠINDELÁŘ, Vladimír: Cesta na popraviště. Praha 2001.

WEHR, Gerhard: Mistr Eckhard. Olomouc 1999.

ZE CHARTRES, Thierry: Tractatus de sey dierum operibus. O stvoření světa. Praha 2000.

Hrady – zámky – tvrze

- DURDÍK, Tomáš – SUŠICKÝ, Viktor: Zříceniny hradů, tvrzí a zámků. Jižní Čechy. Praha 2002.
- DURDÍK, Tomáš – SUŠICKÝ, Viktor: Zříceniny hradů, tvrzí a zámků. Střední Čechy. Praha 2000.
- FLODROVÁ, Milena: Hrad Veveří vypráví 1597–1997. Brno 2002.
- HEBER, F. A.: České hrady, zámky a tvrze, 1: Západní Čechy. Praha 2002.
- NOVÁČIK, Kamil – MANOUŠEK, Filip: Cimburk u Koryčan – průvodce hradem. Brno 2001.
- PAUKERT, Jiří: Státní hrad Bítov. Liblice nad Cidlinou b. r.
- PEVNOSTI a opevnění v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Praha 2002.
- PREISS, Pavel – HORYNA, Mojmír – ZAHRADNÍK, Pavel: Zámek Trója u Prahy. Dějiny, stavba, plastika a malba. Praha – Litomyšl 2000.
- ROGASCH, Wilfried: Schlösser, Garten in Böhmen und Mähren. Köln 2001.

Regionální místopis

- ADÁMEK, Zdeněk – PECHOVÁ, Eliška: Hluboké Mašůvky. Hluboké Mašůvky 2001.
- BRNO, staré pohlednice, 8: Moravské náměstí, Židenice. Brno 2002.
- BRNO, staré pohlednice, 9: Petrov, Zábrdovice, Juliánov, Kamenný mlýn, Ostrovačice a Ořechov u Brna. Brno 2002.
- BOSKOVICE od pravěku do konce 20. století. Boskovice 1999.
- ČEJKA, Jiří: Dětská nemocnice v Brně. Procházka historií. Brno 2002.
- DĚJINY Brtnice a připojených obcí. Brno 1988.
- DÍŽKA, Přemysl: Proměny století. 134 historických a současných fotografií z Černých polí, Husovic a Soběšic. Brno 2002.
- DVOŘÁKOVÁ, Viera – TÓTHOVÁ, Štefánia: Banská Štiavnica – svetové kultúrne dedičstvo. Bratislava 1995.
- FLODROVÁ, Milena: Veverská kaple Matky boží, aneb kostelík Nanebevzetí Panny Marie na Veveří. Brno 2002.
- GOJDIČ, Ivan: Národná kultúrna pamiatka: Devín. Slovanské hradisko. Bratislava 2000.
- HERRISCH, Isidor: Eisgrub, die Perle Südmährens. Brünn 1937.
- HISTORICKÝ atlas měst České republiky, sv. 8.: Jihlava. Praha 2000.
- HISTORICKÝ atlas měst České republiky, sv. 9.: Třebíč. Praha 2001.
- HONZÁK, František: Havlíčkův Brod. Historie a osobnosti. Praha 1998.
- HRUBEŠOVÁ, Eva: Pražské sochy a pomníky. Praha 2002.
- JANČÁŘ, Josef – HOLÝ, Aleš – TITZ, Petr: Královské město Uherské Hradiště. Obnova historického jádra 1990–2000. Uherské Hradiště 2002.
- JAN, Libor – ŠTĚPÁNEK, Václav: Mutěnice. Dějiny vinařské obce. Mutěnice 2002.
- KALÁBOVÁ, Hana: Měnin v minulosti a dnes. Měnin 2002.
- KAPLE, boží muky a pamětní kříže Boskovicka. Boskovice 1999.

KORDIOVSKÝ, Emil: Hustopečské pohledy. Hustopeče 2002.

KORDIOVSKÝ, Emil – KLANICOVÁ, Evženie: Město Břeclav. Brno 2001.

KOUŘILOVÁ, Danuška: Minoritský klášter. Hradec nad Moravicí 1999.

LEDNICE, její krásy, hospodářský význam a současné poměry. Lednice 1925.

MAKOVSKÝ, Vladimír: Ubušínek–610 let, 1390–2000. Ubušínek 2001.

MLYNARČÍK, Jozef: Martin – Z dějin města. Martin 2000.

MUSIL, Rudolf: Sloupsko-šošůvské jeskyně. Rosice b. r.

NEKUDA, Vladimír: Vlastivěda moravská, sv. 68: Okres Vsetín. Rožnovsko – Valašskomeziříčsko – Vsetínsko. Brno 2002.

OSVĚTIMANY 1350–2000. Osvětimany 2001.

OPAVA, 1: Sborník k dějinám města. Opava 1998.

OPAVA, 2: Sborník k dějinám města. Opava 2000.

POJSL, Miloslav: Velehrad. Bývalý cisterciácký klášter a jeho románské památky. Velehrad 2001.

SLOUK, Václav – BŮHM, František: Chrám svatého Jakuba v Brně. Brno 2001.

SCHENKOVÁ, Marie: Poutní místa ve Slezsku. Opava 1997.

SVOBODA, Pavel: Krajem kamení a jeřabin. Tišnov 2002.

ŠOPÁK, Pavel – ONDRUŠKOVÁ, Markéta: Ostrava. Katedrála božského Spasitele. Velehrad 2002.

ŠVĚDA, Jiří: Městská část Brno-Židenice. Brno 2001.

VANĚK, Jiří: Hrad Špilberk. Brno 2001.

ZNOJMO. Kniha historických pohlednic ze sbírky Miloslavy Klimtové. Znojmo 2002.

Památková péče a restaurování

AMERY, Colin – CURRAN, Brian: Vanishing Histories: 100 Endangered Sites from the World Monuments Watch. New York 2001.

BLAŽKOVÁ, Milena: 11 pokladů Čech a Moravy. Praha 2002.

BRACHERT, Thomas: Patina. Von Nutzen und Nachteil der Restaurierung. München 1995.

CIULISOVÁ, Ingrid: Historizmus a moderna v pamiatkovej ochrane. Bratislava 2000.

KAIGL, Jan – PECHOVÁ, Kateřina – ZÍDEK, Martin: Příručka vlastníka kulturní památky. Praha 2001.

KATALOG odcizených a nezvěstných uměleckých děl, III. Praha 2000.

KATALOG odcizených a nezvěstných uměleckých děl, IV. Praha 2001.

KLENOVSKÝ, Jaroslav: Židovské památky Moravy a Slezska. Brno 2002.

KRAJINNÉ dědictví. Mezinárodní sympozium ICOMOS IFLA 1997. Praha 1997.

KOPECKÁ, Ivana: Preventivní péče o historické objekty a sbírky v nich uložené. Příloha časopisu Zprávy památkové péče, roč. 62. Praha 2002.

MACEK, Petr: Standardní nedestruktivní stavebně-historický průzkum. Praha 2001.

NEJKRÁSNEJŠÍ divy světa: Kulturní památky a přírodní ráje naší planety pod záštitou UNESCO, 1. Praha 2001.

NEJKRÁSNEJŠÍ divy světa: Kulturní památky a přírodní ráje naší planety pod záštitou UNESCO, 2. Praha 2001.

NEJKRÁSNEJŠÍ divy světa: Kulturní památky a přírodní ráje naší planety pod záštitou UNESCO, 3. Praha 2001.

NEJKRÁSNEJŠÍ divy světa: Kulturní památky a přírodní ráje naší planety pod záštitou UNESCO, 4. Praha 2002.

NEJKRÁSNEJŠÍ divy světa: Kulturní památky a přírodní ráje naší planety pod záštitou UNESCO, 5. Praha 2002.

NEJKRÁSNEJŠÍ divy světa: Kulturní památky a přírodní ráje naší planety pod záštitou UNESCO, 6. Praha 2002.

OBNOVA zámku Kynžvart 1998–2000. Plzeň 2002.

PALAIS Harrach. Geschichte, Revitalisierung und Restaurierung. Linz 1995.

PAMÁTKOVÁ péče na Moravě. 150 let od vzniku první státní instituce na ochranu památek. Sborník příspěvků. Brno 2002.

PAMÁTKOVÝ ústav v Pardubicích. Výroční zpráva za rok 1999. Pardubice 2000.

PAMÁTKOVÝ ústav v Pardubicích. Výroční zpráva za rok 2000. Pardubice 2001.

PAMÁTKOVÝ ústav v Plzni. Výroční zpráva za rok 1999. Plzeň 2000.

PAMÁTKY středních Čech, 15/2, 2001. Praha 2001.

PAMIATKY Trnavy a Trnavského kraja, 4. Trnava 2001.

PAMIATKY Trnavy a Trnavského kraja, 5. Trnava 2002.

PÉČE o památky moderní architektury. Sborník ze semináře. Ostrava 1999.

PETRÁŠŮV Palác na Horním náměstí v Olomouci. Dějiny – stavebně-historický průzkum – archeologie. Olomouc 2000.

PRAŽSKÝ ústav památkové péče. Výroční zpráva za rok 2000. Praha 2001.

SBORNÍK Státního památkového ústavu v Ostravě, 2001. Ostrava 2002.

SEZNAM nemovitých kulturních památek okresu Jeseník. Olomouc 2001.

STÁTNÍ památkový ústav v Brně. Výroční zpráva 2001. Brno 2002.

STÁTNÍ památkový ústav v Olomouci. Výroční zpráva 2001. Olomouc 2002.

STÁTNÍ ústav památkové péče v Praze. Výroční zpráva 2001. Praha 2002.

STŘECHY historických budov a půdní vestavby v památkových územích. Sborník příspěvků ke 2. ročníku konference „Obnova památek“, 2002. Praha 2002.

STEHLÍK, Miloš: Refektář františkánského kláštera v Uherském Hradišti. Brno 2002.

VÝROČNÍ zpráva 1999. Památkový ústav v Brně. Brno 2000.

VÝROČNÍ zpráva 2000. Památkový ústav v Brně. Brno 2001.

VÝROČNÍ zpráva Památkového ústavu v Českých Budějovicích za rok 2000. České Budějovice 2001.

VÝROČNÍ zpráva Státního památkového ústavu v Českých Budějovicích za rok 2001. České Budějovice 2002.

VÝROČNÍ zpráva Státního památkového ústavu v Olomouci, 2001. Olomouc 2002.

VÝROČNÍ zpráva Státního památkového ústavu v Ostravě, 2001. Ostrava 2002.

VÝROČNÍ zpráva Státního památkového ústavu v Ústí nad Labem, 2001. Ústí nad Labem 2002.

VÝROČNÍ zpráva 2001 Státního památkového ústavu v hlavním městě Praze. Praha 2002.

ZPRÁVY Státního památkového ústavu v Brně, 5, 2001. Brno 2002.

Pomocné vědy historické

HÁŠ, Jiří – TOVAČOVSKÝ, Jaroslav: Genealogie Nosticů z Nostic. Praha 2002.
PETRÁŇ, Zdeněk – RADOMĚRSKÝ, Pavel: Ilustrovaná encyklopedie české, moravské a slezské numismatiky. Praha 2001.
POHANKA, Henry: Sám proti toku času aneb s genealogií k vlastním kořenům. Litvínov 2002.
SEDLÁČEK, August: Atlasy erbů a pečeti české a moravské středověké šlechty, I: Úvodní studie, soupisy pramenů, seznam, rejstříky. Praha 2001.
SEDLÁČEK, August: Atlasy erbů a pečeti české a moravské středověké šlechty, 2: Atlas erbů. Čechy (1. část). Praha 2001.
SEDLÁČEK, August: Atlasy erbů a pečeti české a moravské středověké šlechty, 3: Atlas erbů. Čechy (2. část). Praha 2002.

Užitě umění

GARTNER, Josef: Ponaučení krátké o varhanách. Faksimile vydání z roku 1834. Opava 2001.
KNÁPEK, Zdeněk: Rukověť starožitníka a sběratele: sakrální předměty, mince, litina, nábytek. Olomouc 2001.
MICHAL, Stanislav: Hodinářství a hodináři v českých zemích. Praha 2002.
PAJER, Jiří: Novokřtěnské fajánse ze Strachotína. Mikulov 2001.
SEELINGOVÁ, Charlotte: Století módy 1900–1999. Praha 2000.

Časopisy odebírané v roce 2002 – české

Architekt; Časopis Matice Moravské; Časopis Národního muzea, řada historická; Časopis Moravského muzea v Brně, vědy společenské; Časopis Slezského zemského muzea, řada historická; České památky; Český časopis historický; Český lid; Dějiny a současnost; ERA-ekologie, realizace, architektura; Historický obzor; Kámen; Kuděj; Malovaný kraj; Materiály pro stavbu; Národopisná revue; Památky středních Čech; Prostor Zlín; Průzkumy památek; Revue Antique; Slezský sborník; Spektra nátěrových hmot; Umění; Věstník Klubu za starou Prahu; Vlastivědné listy; Vlastivědný věstník moravský; Zahrada – park – krajina; Zprávy památkové péče

Časopisy odebírané v roce 2002 – zahraniční

ARS; Biuletyn historii sztuki; Die Denkmalpflege; Kunstchronik; Mitteilungen des Instituts für Österreichische Geschichtsforschung; Ochrona zabytkow; Österreichische Zeitschrift für Kunst und Denkmalpflege; Pamiatky a múzeá; Renaissance Studies; Restauro; Zeitschrift für Kunstgeschichte

Ilustrace z obálky publikace
Památková péče na Moravě,
portál Staré radnice v Brně,
foto: archiv NPÚ ÚOP v Brně

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Několik let trvá spolupráce s holandskými partnery. V polovině roku byl dokončen mezinárodní program v rámci spolupráce Brno – Utrecht. Holandská strana obdržela dotaci na přípravu programu rozvoje města, tzv. program MATRA, který zastřešoval projekt INTEGROVANÝ PŘÍSTUP K BYDLENÍ, zajišťovaný Muzeem města Brna a Magistrátem města Utrechtu, s podporou Ministerstva místního rozvoje a Ministerstva kultury ČR. Státní památkový ústav se účastnil jako odborný poradce a garant pro rozvoj městských prostorů a supervizor pro analýzu CHER (Cultural Historical Effect Report). Eva Bůřilová a Iveta Černá byly členkami přípravného výboru programu a v pracovní skupině analýzy CHER, garantované MMB OPP.

Ing. Jiří Bláha se zúčastnil mezinárodního workshopu „Materiály, techniky a technologie při obnově památek“ v Banské Štiavnici (SR) a seminářů v Bad Windsheimu a v Oberderdingen (obojí SRN) v rámci činnosti pracovní skupiny pro výzkum historických krovů ve středoevropské oblasti. Pětidenního odborného kurzu „Průzkumy a dokumentace historických krovů“ pořádaného v ubytovacím středisku SPÚ v Krátké se zúčastnili také dva kolegové ze Slovenska, Július Lišaník z banskoštiavnického pracoviště Krajského památkového úřadu v Banskej Bystrici a Ľubor Suchý z KPÚ Prešov.

Tradiční je už rovněž spolupráce v oblasti historické zeleně. Mezinárodní spolupráce s holandskou nadací Jonathan Anna – Stichting pokračovala formou darování cibulí tulipánů pro výsadby v lednickém parku a finančním příspěvkem na restaurování zámecké kaple. V dubnu 2002 byla dokončena další etapa záchrany významných stromů v zámeckém parku v Lednici. Finance na realizaci prací jsme opět obdrželi prostřednictvím Nadace partnerství Brno a Greenways od americké nadace Hickory Foundation.

Státní památkový ústav se podílel prostřednictvím výstavy připravené publikačním oddělením na prezentaci České republiky v rámci České sezóny ve Francii. Publikační oddělení připravilo panelovou výstavu, jejímž prostřednictvím byly představeny všechny hrady a zámky v jeho správě. Na jednotlivých panelech byly skupiny objektů z určitých oblastí daného teritoria (Jihomoravský kraj, Zlínský kraj a kraj Vysočina). Fotografie zpřístupněných hradů a zámků zachycují zejména interiéry, nechybí ani detaily mobiliárních předmětů a záběry ze zámeckých zahrad a parků. Výstava Hrady a zámky ve správě Státního památkového ústavu v Ay-sur Moselle trvala od 1. června do 29. září 2002 a setkala se s velkým zájmem francouzské veřejnosti.

Lednice – skleník, manželé Chmelařovi – Greenways,
J. Holásková, Ing. Jiří Martínek, foto: Dagmar Fetterová

Výstava Hradů a zámkyve správě SPÚ v Brně v Ay – sur – Moselle,
foto: Jarmila Marvanová

STÁTNÍ HRAD BÍTOV

vedoucí odboru Státního hradu Bítov PhDr. Jiří Paukert

Sezóna roku 2002 přinesla asi dvanáctiprocentní pokles návštěvnosti, bráno včetně všech i pronajímaných prohlídkových okruhů, což je o 11988 návštěvníků méně v porovnání s rokem 2001.

Návštěvnická veřejnost jednoznačně velmi oceňuje kvalitu zpřístupněné prohlídkové trasy a hlavně je spokojena s různorodostí prohlídky, která kromě tradičních prostor nabízí také další prohlídkové okruhy zejména pro děti (ZOO, strašidla). Veřejnost však dále očekává další obnovné práce (zbrojnice), které by zpřístupnily nové, slibované, dosud však nedostupné prostory hradu.

Značný přínos zaznamenala veřejnost v oblasti kultury služeb návštěvníkům – v pokladně hradu a hlavně pak při zpřístupnění dalšího výstavního sálu. V roce 2002 probíhal prodej vstupenek v nábytkově nově vybavené hradní pokladně, kam jsme pořídili nový prodejní pult. Prostor pokladny zůstal obohacen zde začleněnou vstupní historickou expozicí, prodejem knih (v hlavní sezóně) a letos poprvé ve vedlejších obou sálech nově instalovanými výstavami předních osobností výtvarného života. První, výstava porcelánu firmy Haas a Czjzek (divadelní sál) a v nově opraveném sloupovém sále pak výstava filmových návrhů a kostýmů k 70. narozeninám Theodora Pištěka pod názvem Pocta Theodoru Pištěkovi. Vernisáž výstavy porcelánu byla za účasti významných osobností okresu, SPÚ Brno a firmy Haas a Czjzek zahájena 28. června. Vysoce ceněný porcelán byl prezentován v divadelním sále hradu ve vypůjčených vitrinách. Průvodci také o výstavě pronesli pár slov s pozváním, ve vlastní prohlídce. Výstavu shlédli zhruba každý čtvrtý návštěvník z celkového počtu 88 205. Výstava měla velký ohlas, hlavně také u zahraničních návštěvníků.

Druhá výstava zahájena také 28. 6. byla prezentována v nově obnoveném sloupovém sále nad pokladnou. Původně sloužil sál jako zázemí pro místní pivovar. V letošním roce pak byl za finančního přispění hlavního sponzora firmy Haas a Czjzek stavebně obnoven. Prezentované filmové návrhy byly rozvěšeny po stěnách a kolekce kostýmů z filmu Amadeus a uniform hradní stráže byla umístěna kolem centrálního sloupu

Před hradem mohli návštěvníci nakoupit domácí perník, případně bižuterii a keramiku. Prostory pro prodej těchto výrobků byly firmám pronajímány na základě smlouvy se stanovenou smluvní částkou. V prostorách hradní instalace bylo možno při každé z prohlídek v měsících červenci a srpnu vyslechnout dobovou hudbu v produkci dětské kapely Scholastici Musici ze Starého Brna (kapelník F. Pospíšil). S osvědčenou skupinou historického šermu z let předchozích se podařilo v období letních prázdnin realizovat vystoupení začleněná do prohlídek tentokrát po oba letní měsíce.

Osou kulturních akcí byl i v roce 2002 již X. ročník obnovené tradiční bítovské pouti. Pouť se již vžila do povědomí širokého okolí. Tomu nasvědčuje opět návštěvnost okolo 200 osob. Pouť po církevní stránce zaštiťuje příslušný římskokatolický farní úřad v Příměticích, dále se zúčastňují i zástupci církevní hierarchie znojemské a případně i brněnského biskupství. Nedostatkem, který se projevuje z pohledu návštěvníků pouti jako negativní, je prozatím nezáměr drobných řemeslníků (stánkařů), kteří by pouť obohatili svojí nabídkou po mši. Také letos byl průvod zahájen u obnovené hradní studánky s Lurdskou jeskyní, kde je nově umístěna Lurdská madona. Odtud pokračoval průvod do hradu až před kapli, kde proběhla vlastní mše. Velkou oblibu získaly také církevní i světské svatební obřady na objektu.

Státní hrad Bítov,
výstava Pocta Theodoru Pištěkovi,
foto: Miroslav Zavadil

Státní hrad Bítov,
výstava porcelánu,
foto: Miroslav Zavadil

STÁTNÍ ZÁMEK BUČOVICE

vedoucí odboru Státního zámku Bučovice Mgr. Pavel Ecler

Návštěvnost zámku Bučovice se pohybuje stále kolem 8 000 návštěvníků. V roce 2002 jsme zaznamenali drobný úbytek návštěvnosti způsobený objížďkou ve vzdálenosti 15 km od Bučovic na mezinárodní silnici směrem na Slovensko. Situace mohla být podstatně horší, ale podařilo se nám výraznou mediální kampaní propad návštěvnosti zmírnit. Pomohlo i uspořádání výstavy „Tajemství zámeckých depozitářů“, na níž jsme veřejnosti poprvé prezentovali vybavení bytu prince z Lichtenštejna.

Program na zámku byl rozšířen o vzpomínkovou akci „Dobývání Bučovic Švédy“, větší byl počet koncertů vážné hudby, zařazeno bylo i divadelní představení o zámeckých pověstech pro místní školy. Z tradičních akcí byl nejuspěšnější košt vína, jehož počet návštěvníků se oproti minulému roku takřka zdvojnásobil. Velký ohlas měl koncert sourozenců Ulrychových. Na zámku bylo pořádáno jarní školení kastelánů s tiskovou konferencí a začátkem léta zámek navštívil ministr kultury Pavel Dostál. Po dohodě s radnicí začal Dlouhý sál fungovat jako náhradní obřadní síň a za půl roku zde bylo vykonáno 21 svatebních obřadů a jedno vítání nových občánků. Komerční pronájmy zůstaly na úrovni roku 2001 a znamenaly pro zámek podstatné navýšení příjmů.

Stavební úpravy a obnova pokračovaly dokončovacími pracemi na severozápadní věži, dokončením omítek a nátěrem nádvoří, čímž zámek získal podstatně lepší vzhled. Byla započata obnova Horního sálu a jeho uvedení do provozu pro krátkodobé výstavy. Severní boční portál byl proti nepřízni počasí chráněn vybudováním dočasné stříšky. Rozsáhlé byly opravy a revize elektrických rozvodů a kominické práce uvnitř funkčních komínů. Bylo zadáno zpracování projektu na komplexní rekonstrukci střech a krovů (havarijní stav). Zpracovány byly žádosti o finanční podporu obnovy kašny i výměny krovů. Mimo finančních prostředků se podařilo vyřešit všechny nesnáze bránící dalším opravám zámku – až na vystěhování jednoho nájemního bytu. Nemožnost vystěhovat nájemnici, která má již několik let z bytu výpověď potvrzenou soudem se pomalu stává největší překážkou dalších renovačních prací na zámku, neboť její přítomnosti jsou blokovány práce na osmině zámku a je znemožněno vybudovat druhý prohlídkový okruh.

Provoz byl poznamenán stavebními pracemi a jen obnova Horního sálu znamenala kompletní stěhování všech depozitářů v zámku (celkově několik desítek tun křehkého mobiliáře). Výrazně se pokročilo v úpravě a vybavení obslužných prostor a radikálně byl změněn pokladní provoz a vybavení pokladny. V souvislosti s vykrádáním okolních zámků byla provedena detailní bezpečnostní analýza a uvedeny do života podstatné změny ve střežení zámku. Zjednodušení komunikace s návštěvníky i dodavateli bylo dosaženo instalací vrátníku, pořízením přenosného telefonu, instalací ISDN linky a změny poskytovatele e-mailových služeb. Provoz zámku byl negativně ovlivněn přerozdělováním stávajících nedostatečných pracovních sil mezi provoz zámku a nový provoz zámecké zahrady, kterou jsme převzali bez lidí i peněz. K narušení zámeckého provozu přesto nedošlo. Pro cyklisty bylo vytvořeno střežené parkoviště kol; pokud je mi známo jako první na památkovém objektu.

Údržba na objektu je dlouhodobě poznamenána absencí místa údržbáře. Přesto se nám podařilo s velkým vypětím sil a pomocí dobrovolníků zvládnout údržbu kovových a dřevěných součástí budovy v nebývalém rozsahu a kvalitě.

Propagace byla jednou z významných aktivit v roce 2002. Byly vytvořeny samostatné webové stránky, vytvořeny a instalovány informační směrové tabule ve městě, úspěšně vyvinuto značné úsilí o proniknutí do médií, rozšířena reklama na turistických mapách a započaty práce na přepracovaném vydání brožury o zámku.

Výzkumy v areálu zámku byly prováděny jak jinými institucemi, tak pracovníky odboru specialistů Státního památkového ústavu v Brně i vlastními silami. Zpracovaná témata: archeologické odkrytí zbytků nádrže kašny, geofyzikální průzkum sklepů, rozbor vody ve sklepeních, mapování a popis zobrazení hudebních nástrojů na arkádách, průzkum dosud neotevřeného mezistropního prostoru, průzkum zazděných prostor ve sklepení, vrtání a zaměření sond ve sklepech a objevení nepoužívané studny v zahradě.

Personálně nastaly značné změny výměnou strážných, zástupkyně kastelána a civilní služby. Všichni nově přijatí se rychle zapracovali a úroveň práce se celkově zvýšila.

Celkově byl rok 2002 ve znamení podstatných, i když na první pohled neviditelných změn a začátku souběhu koncepční a realizační práce na obnově zámku a rozvoji poskytovaných služeb.

STÁTNÍ HRAD BUCHLOV

vedoucí odboru Ing. Pavel Vlášek, provoz Státního hradu Buchlov Mgr. Jiří Novotný

Přehled návštěvnosti:

historická expozice	III.	IV.	V.	VI.	1. pol.	VII.	VIII.	IX.	X.	
1988										105 332
1989										109 686
2001		2812	8651	9234	20697	14838	14477	4303	2856	57 201
2002	512	2574	7590	7365	18041	13716	14905	4223	1427	52 312
vstup do areálu hradu										
2001		4604	12625	12693	29922	20860	20311	5871	3972	80 939
2002	908	5294	11423	9578	27203	19562	19537	6194	2181	74 677
kaple sv. Barbory										
2001			814	309	1123	1547	1476	328		4 474
2002			684	260	944	1016	1371	315		3 646

Pro informaci uvádíme i historicky nejvyšší návštěvnost v letech 1988 a 1989. Důvody poklesu návštěvnosti jsou všeobecně známy (dramatický úbytek školních výletů, úbytek zájezdů ze Slovenska, absence odborářských zájezdů atd.). Návštěvnost 2002 byla negativně ovlivněna opravami a oboustranným omezením průjezdnosti silnice č. 50 a částečným omezením v důsledku opravy místní komunikace na hrad Buchlov.

Problémem zůstává doba prohlídky, která po otevření hradní kaple a vyhlídkové věže narostla až na 90 minut a od opakované návštěvy hradu často odrazuje.

Realizace vstupní pokladny a zavedení vstupného do areálu již v roce 1994 je po počátečních protestech návštěvníků přijímáno bez problémů. Přináší příjem více než 300 tis. Kč, je kontrola a pořádek. Kompenzací pro návštěvníky je stálá historická expozice hradu Buchlova a okolí, prodejní výstava historické zbroje a zbraní, prodejní galerie „Š“ nabízející současné umění.

Stejně jako na zámku v Buchlovicích byly ze stejných důvodů zrušeny slevy pro důchodce. Opakované diskuse kolem rozsahu a charakteru restauračních služeb v areálu jsou subjektivního a spekulativního charakteru. Při zlepšení kvality poskytovaných služeb k občerstvení návštěvníků a řádném vybavení jsou stávající dispoziční a prostorové podmínky vyhovující. Stravování a další služby jsou pro návštěvníky dostupné v hotelu „Buchlov Park“, případně v občerstvení na parkovišti. Z bezpečnostních a provozních důvodů není rozšiřování těchto služeb, zejména mimo návštěvní dobu v areálu hradu, žádoucí.

V důsledku již dlouhodobé neshody odborných pracovníků památkové péče, zůstává již od r. 1994 nedořešena oprava havarijního stavu tanečního sálu na počátku hlavní návštěvní trasy. Tato skutečnost mimo jiné znemožňuje možnost úvodního soustředění návštěvníků hradu za nepříznivého počasí.

Odloučenost pracoviště přináší všechny doprovodné problémy. Zvýšená bezpečnostní opatření, přepravu pracovníků, omezené možnosti stravování, častou nedostupnost v zimním období. Významným zlepšením pracovních podmínek pro personál hradu je provedená stavební obnova prostor pro průvodce. Hrad i kaple sv. Barbory jsou vybaveny elektronickým zabezpečovacím zařízením kompaktním s EZS zámku Buchlovice a s napojením na PCO Policie ČR, včetně propojení širšího okruhu strážných a pověřených osob. Pokladna hradu je provozována technickým a programovým vybavením Coloseum.

Zvýšené nároky v mnoha pohledech přináší i návštěvní provoz kaple sv. Barbory.

Mimořádným zlepšením provozních podmínek na hradě Buchlově je provedená celková oprava příjezdové místní komunikace a parkoviště Obecním úřadem Buchlovice závěrem r. 2002.

Z kulturních akcí se uskutečnilo již tradiční setkání skupin historického šermu v měsíci červenci a především úspěšná večerní vystoupení Slováckého divadla z Uherského Hradiště na přelomu června a července. Sezónně se prezentuje svým programem pro návštěvníky skupina historického šermu „Kornet Moravia“ z Uherského Hradiště, včetně zřízené tzv. „Mučírny“ v prostoru vinného sklepa na II. nádvoří, kde předvádí ukázky mučení z dob působení útrpného práva na hradě Buchlově v 16. a 17. století.

Správa hradu zajišťuje z provozních důvodů prodej a distribuci pouze vlastních pohlednic a publikací. Prodej upomínkových předmětů je zajištěna pro návštěvníky hradu na prodejní výstavě historické zbroje a zbraní v pronájmu. Širší propagaci zajišťuje informační centrum Mikroregionu Buchlov u parkoviště v Buchlovicích.

Samostatné webové stránky hradu jsou v přípravě a budou uvedeny v rámci modernizace počítačového vybavení hradu v průběhu r. 2003. Informace k hradu Buchlov jsou však uvedeny na nesčetných doménách. Základní informace a historie je začleněna i na www.zamek-buchlovice.cz. Jednotné vnější orientační označení a rovněž širší propagace je očekávána ze strany KÚ Zlín, sdružení Mikroregionu Buchlov a hlavně v rámci nového organizačního začlenění pod Národní památkový ústav.

STÁTNÍ ZÁMEK BUCHLOVICE

vedoucí odboru Ing. Pavel Vlášek, provoz Státního zámku Buchlovce Ivana Syslová

Přehled návštěvnosti:

SZ Buchlovce	III.	IV.	V.	VI.	1. pol.	VII.	VIII.	IX.	X.	XII.	celkem
1988											11 3030
1989											13 3149
2000		2601	6247	6129	14977	12596	10089	4705	2574		4 5003
2001		2281	7716	7511	17508	11557	10540	4072	2096		4 5773
2002	1960	2215	5631	6665	16471	10719	11855	4626	2166	597	4 6434
SZ park											
2000		9282	13951	12407	35640	25454	20434	10535	5696		9 7759
2001		5683	16426	14941	37050	23130	21744	7490	6229		9 5643
2002	2686	6472	12659	13655	35472	22542	23213	8476	3778		9 3481

Návštěvnost je v posledních letech stabilizována. Pro informaci uvádíme i historicky nejvyšší návštěvnost v letech 1988 a 1989. Důvody poklesu návštěvnosti jsou všeobecně známy. Návštěvnost 2002 byla negativně ovlivněna opravami a oboustranným omezením průjezdnosti silnice č. 50. Zavedení vstupného do areálu již v roce 1993 se vžilo jako samozřejmost. Přináší příjem více než 700 tis. Kč. Kompenzací pro návštěvníky je volná prohlídka výstav. Pro časté návštěvníky parku a občany Buchlovic jsou poskytovány roční permanentky. Rovněž zrušení slev pro důchodce se osvědčilo, skončily často dramatické spekulace, problémy s cizinci.

V loňském roce jsme poprvé zavedli na objektu noční prohlídky, které nás překvapily zájmem návštěvníků, takže v těchto chceme pokračovat i v sezóně 2003.

Akce na zámku:

Výstavu fuchsí a výstavu výtvarných děl zajišťovanou ve spolupráci s Obecním úřadem Buchlovce a Klubem kultury Uherském Hradiště navštívilo více než 60 tis. zájemců. Velký zájem byl o akce Velikonoce na zámku, Růže na zámku a Vánoce na zámku. Při těchto akcích bylo zajištěno tematické květinové aranžmá.

Značné nároky na organizační a provozní zajištění kladly na správu zámku i akce pořádané v areálu zámku jinými subjekty. Omezujícím problémem zůstává narušení běžného návštěvního provozu kulturní památky při kulturních a společenských akcích, na které jsme byli důrazně upozorněni Úřadem pro hospodářskou soutěž.

Stavební úpravy a obnova byly zajištěny v souladu s plánem. Značná část obnovných prací je realizována vlastní skupinou stavební, technické a zahradní údržby. Tato vlastní realizační kapacita sehrává rozhodující úlohu při zajištění údržby a oprav v rámci provozu rozsáhlého areálu. Velké úsilí bylo věnováno dokončení areálu záchrané stanice volně

žijících živočichů, která se má stát od r. 2003 společně se zpřístupněnou částí zámeckého zahradnictví atraktivní, naučnou a výchovnou součástí návštěvního provozu. Vzhledem k rozsahu akcí stavební a technické obnovy byly v r. 2002 z kapacitních důvodů omezeny práce spojené s průběžnou biologickou a kompoziční obnovou parku. Provoz zámku byl v r. 2002 značně ovlivněn přestavbou náměstí a přilehlých prostor Buchlovic. Při dlouhodobě dobré a vstřícné spolupráci s Obecním úřadem v Buchlovicích se dokončila plánovitě vedená výstavba a přestavba centra obce ve prospěch turistického ruchu. Příznivě může do budoucna působit i rodící se aktivita sdružení obcí Mikroregionu Buchlov.

V duchu zahradnických tradic na zámku v Buchlovicích a současného nevšedního zájmu o sbírku fuchsii a dalších okrasných rostlin, byla v rozhodující míře dokončena modernizace technických a technologických podmínek provozu zámeckého zahradnictví.

Prezentace – propagace:

Na tomto úseku chybí již dlouhodobě důsledná koordinace (viz poutače, orientační označení, telefonní seznamy, regionální publikace, turistické mapy atd.). Přislíbem zůstává avizovaná aktivita Krajských úřadů a aktivita sdružení obcí Mikroregionu Buchlov. Správa zámku zajišťuje z provozních důvodů prodej a distribuci pouze vlastních pohlednic a publikací. Širší propagaci zajišťuje informační centrum u parkoviště.

Webové stránky www.zamek-buchlovice.cz mají dobrý, především zahraniční ohlas i u odborné veřejnosti. Jsou zaměřeny zatím na propagaci sortimentální sbírky fuchsii a zámecký park. V nejbližší době budou stránky aktualizovány a doplněny o doprovodné fotografie a texty.

STÁTNÍ ZÁMEK JAROMĚŘICE NAD ROKYTNOU

vedoucí odboru Státního zámku Jaroměřice nad Rokytnou Ing. Radim Petr

V roce 2002 byla objemově nejvýznamnější akcí pokračující oprava fasád zámku, opravovaly se fasády jižního průčelí zámku. Během oprav fasád se vyměňují a restaurují okna a dveře. Jižní průčelí zámku bylo dosud nejnáročnější částí oprav, dochované medailony a sloupy s hlavicemi jsou na jižní straně původní, stejně tak také většina oken. Při opravách byla odkryta původní renesanční sloupová galerie a fasáda, tyto objevy byly zaměřeny a zdokumentovány.

V měsíci červnu se uskutečnil „Mezinárodní hudební festival Petra Dvorského“, kterého je státní zámek spolupřátel. Součástí hudebního festivalu byly pěvecké kursy, které se během měsíce června konaly v prostorách zámku. S festivalem proběhla v prostorách zámecké pokladny výstava obrazů paní Aleny Střítecké a v zámeckém parku kovových objektů slovenského uměleckého kováře Igora Čierného.

V červnu jsme rozšířili služby návštěvníkům o noční prohlídky zámku, které se konaly během víkendů až do konce září. Noční prohlídky byly pořádány podle vzoru televizní soutěže o historii „O poklad Anežky České“. Možnost dozvědět se o jaroměřickém zámku něco nového, víc než z běžného výkladu, přilákala přes tisíc návštěvníků. Během června proběhlo na státním zámku také desetidenní natáčení německé filmové produkce filmu „Baron Trenck“.

Prováděly se nutné úpravy depozitářů kulturního mobiliáře. Ve všech upravovaných místnostech depozitáře se nově opravují podlahy a výmalba, pořizuje se zastínění oken a dále se místnosti vybavují potřebným mobiliářem pro úschovu předmětů kulturního mobiliáře. V roce 2002 to byly skříně pro ukládání keramiky, skla a porcelánu. V depozitáři obrazů se pořizovaly drátěné stěny na zavěšování obrazů.

Restaurovaly se dva obrazy z dřevěného ostění „Sálu předků“, jednalo se o portréty první manželky Jana Adama z Questenberga Marie Antonie a jejich dcery Karoliny z Questenberga. Dále se restauroval skleněný závěsný lustr, který byl poškozen v roce 1978, když se uvolnil ze zavěšení a spadl.

V roce 2002 byla realizována řada zápůjček kulturního mobiliáře z depozitářů státního zámku, např. pro Národní galerii v Praze, středočeský památkový ústav, Město Karviná, pro objekty SPÚ v Brně (Vranov nad Dyjí, Rájec, Lednice).

V prostorách zámku se uskutečnila (především ve spolupráci s MěKS v Jaroměřicích nad Rok.) celá řada koncertů a společenských setkání.

Prezentaci státního zámku veřejnosti se snažíme zkvalitňovat především rozšiřováním nabídky cizojazyčných prohlídek zámecké návštěvnické trasy a důslednou kontrolou průvodcovské práce.

Pokračovaly práce na převádění evidence kulturního mobiliáře do počítačového programu CastIS. V roce 2002 to bylo cca 3000 evidenčních čísel a 18 000 fotografií.

Ve dnech 14.–15. prosince se konaly tradiční vánoční trhy spojené s vánoční výstavou v prostorách prohlídkové trasy B státního zámku. Letošní výstava byla tematicky zaměřená na kuchyni našich prababiček, tento námět vánoční výstavy vzešel ze spolupráce s městem Jaroměřice nad Rok., které vydalo kuchařku nejlepších receptů uchovávaných v místních rodinách spolu se vzpomínkami na svoje předky a podpořilo tak pátrání a zájem jaroměřických občanů o minulost. Také výstava předvedla převážně sbírky místních obyvatel.

Prezentace a údržba parku byla v roce 2002 zlepšena některými úpravami, které se prováděly v měsíci dubnu. Především to bylo pokračování v dosadbách v přírodně krajinářské části parku, podle schváleného seznamu přípustných dosad. Přerostlé kmeny *Thuja occidentalis* (zeravů) v pravidelné části zámeckého parku byly zkráceny a tvarovány. Některé práce prováděné v uplynulých letech v zámeckém parku byly zmařeny srpnovými povodněmi. Další pak v závěru roku, kdy byl 30. 12. park znovu zaplaven.

STÁTNÍ ZÁMEK ARCIBISKUPSKÝ ZÁMEK A ZAHRADY KROMĚŘÍŽ

vedoucí odboru SZ Arcibiskupského zámku a zahrad Kroměříž Ing. Petr Dvořáček

Sezóna 2002 přinesla v porovnání s rokem 2001 mírný pokles návštěvníků – pokud počítáme všechny druhy prohlídkových tras. Index návštěvnosti 2001/2002 činí 92,6%. Pokles návštěvníků se však neprojevil na celkové výši tržeb ze vstupného. Ty jsou v porovnání s rokem 2001 paradoxně vyšší o 4%. V roce 2002 však nedošlo ke zvýšení základního vstupného, jak by se dalo z uvedeného meziročního nárůstu očekávat. Byla pouze upravena výše vstupného pro důchodce, kteří místo polovičního vstupného platí od sezóny 2002 celé vstupné.

Nově bylo v roce 2002 zprovozněno přes sezónu občerstvení pro návštěvníky v Podzámecké zahradě jednak v opravených prostorách „Rybářského pavilónu“ u Dlouhého rybníka a dále v uvolněných prostorách „Zahradního domku“. Tento počín byl návštěvnickou veřejností přijat velmi kladně s tím, že obdobná aktivita (tj. poskytování občerstvení v důstojném a kulturním prostředí které, je součástí zahrady) by byla vhodná i ve Květné zahradě.

Velmi příznivou odezvu ze strany návštěvníků mělo konání drobných hudebních vystoupení v nádvoří zámku, kdy střídavě kvartet studentů Konzervatoře P. J. Vejvanovského v Kroměříži a duo paní Salvadori (kytara + flétna) zpříjemňovalo svými produkcemi po dobu prázdninových měsíců čekání návštěvníků na prohlídku zámku.

Akce které se konaly v prostorách zámeckého komplexu můžeme rozdělit podle jejich charakteru a rozsahu do několika výrazných skupin:

- výstavy
- hudební festivaly a samostatné koncerty,
- společenské a kulturní akce mezinárodního charakteru,
- společenské a kulturní akce republikového či regionálního charakteru
- ostatní drobné akce
- filmování a natáčení pro televizi

výstavy:

- V prostorách zámecké galerie v době od 25. 4. 2002 do 31. 10. 2002 byla nainstalována výstava nazvaná NEZNÁMÁ KRÁSA. Jednalo se o výstavu historických obřadních rouch a předmětů ze sbírek Arcibiskupského zámku a zahrad v Kroměříži a kroměřížských kostelů. Tato výstava se těšila velkému zájmu návštěvníků, takže původní termín ukončení výstavy 30. 8. 2002 byl o dva měsíce prodloužen a výstava byla ukončena až 31. 10. 2002.
- V prostorách Květné zahrady ve dnech 3. až 11. srpna – výstava kaktusů pořádaná Klubem kaktusářů FRAILEA, Kroměříž.

hudební festivaly a koncerty:

- FORFEST Kroměříž 12 koncertů
- Kroměřížské hudební léto 5 koncertů

- Hudba v zahradách a zámku 8 koncertů pořádaných v PZ, KZ, nádvoří zámku a ochozu zámecké věže
- Na základě rozhodnutí Ministra obrany ČR byla z důvodu povodní odvolána další tradiční akce konaná v zámku, a to MEZINÁRODNÍ FESTIVAL VOJENSKÝCH DECHOVÝCH HUDEB – společenské setkání.
- Samostatné koncerty pak pořádají – mimo jiných organizátorů – pravidelně Informační kancelář Kroměříž, Konzervatoř P. J. Vejvanovského Kroměříž, a klub UNESCO Kroměříž. Hostujícími hudebními tělesy v roce 2002 byly např. MADRIDSKÁ FILHARMONIE, PĚVECKÝ SBOR JUGENDKANTOREI ze SRN, švýcarský orchestr ORCHESTRE DES JEUNES DE FRIBOURG, CASCADE YOUTH SYMPHONY z USA, v neposlední řadě finalisté klavírních kurzů pořádaných ve spolupráci s agenturou Symphonie Workshop Praha a další zahraniční i domácí hudebníci či hudební soubory. Těchto samostatných koncertů se uskutečnilo celkem 10.

společenské a kulturní akce mezinárodní:

- II. středoevropská konference „Aktuální otázky chovu prasat“
- Mezinárodní konference Vězeňské služby ČR

společenské a kulturní akce ostatní:

- Setkání účastníků Republikového lékařského kongresu
- Kongres lékařů – kardiologická sekce
- Slavnostní uvítání vojsk z mezinárodní mise KOSOVO
- Oslavy 100. výročí založení Střední pedagogické školy v Kroměříži
- Oslavy 120. výročí založení Gymnázia v Kroměříži
- Slavnostní předávání maturitních vysvědčení či vyřazování absolventů škol (Obchodní akademie, Justiční škola, Církevní gymnasium, Pedagogická škola, a další).

ostatní akce:

- Velká módní přehlídka „TOP Móda 2002“
- Ve dnech 24. 5. až 3. 6. akce pro děti, kdy Malé divadlo České Budějovice odehrálo 12 představení divadelní hry POPELKA v prostorách Podzámecké zahrady.
- Prezentace výrobků a služeb jednotlivými firmami (např. WHIRPOOL, HAWLETT PACKARD, FAGOR, ŠKOFIN a další) v prostorách zámku a zámeckých zahrad

filmování a televizní natáčení:

mimo natáčení drobných informačních zpráv především pro „regionální televize“ proběhlo pouze jedno filmové natáčení většího rozsahu. Agentura K. Film Praha natáčela filmové záběry pro projekt „TRENCK“, a to ve dnech 13. až 16. května. Společenských, kulturních a jiných akcí se v roce 2002 konalo celkem 43.

V roce 2002 pokračoval předstihový záchranný archeologický výzkum zahájený v roce 2001, aby byl zcela přesně stanoven rozsah, umístění a tvar rehabilitace území holandské zahrady. Na členění Holandské zahrady se dalo usuzovat s jistými pochybnostmi pouze z historické ikonografie, protože se do současné doby dochovala jako pustý, travou porostlý prostor vymezený ohradními zdmi a severní fasádou studeného skleníku a arkádou kolonády. Archeologický výzkum potvrdil existenci objektů v Holandské zahradě, odpovídající poloze na vedutách a plánech (J. van den Nypoort z roku 1691) a věrohodnost proporcí Holandské zahrady, jak jsou na vedutách zachyceny. Současná šířka Holandské zahrady je oproti původní více než dvojnásobná. Při rehabilitaci zahradních úprav v dokončované projektové dokumentaci je zohledněn původní rozsah zahrady vyplývající z archeologických nálezů a členění výsadby podle rytin ze 17. století. V samém závěru byla odkryta a vyčištěna studna o průměru 2,8m a cca 5m hloubky. V rámci Programu záchrany byly zahájeny práce na záchranu kamínkových mozaik v Rotundě Květné zahrady. V roce 2002 navštívilo studovnu kroměřížského zámku (kromě českých badatelů) i 9 cizinců, z toho o notové materiály z hudebního archivu se zajímalo 6 badatelů (*Velká Británie 1, BRD 1, Polsko 1, Rakousko 1, USA 2*), o informace dostupné v knihovně projevíli zájem 3 badatelé (*Rakousko 2, Velká Británie 1*). Všechny návštěvy, včetně popisu, jaké informace byly poskytnuty, jsou podloženy badatelskými listy.

- Noty z hudebního archivu byly použity
k vydání 1 CD ve Velké Británii: „*Virtuoso in the Making music by I. Franz von Biber – Ricordo*“, Linn Records 2002
a při vydání knihy „*W. A. Mozart – Neue Ausgabe sämtlicher Werke, Serie X Supplement*“, Bärenreiter – Verlag, Rakousko 2002.
- V knihách vydaných v zahraničí byly reprodukovány v roce 2002 tyto obrazy z naší obrazové sbírky:
Tizian – „*Apollo a Marsyas*“ v katalogu výstavy „*Arte y Poesía*“ Prada Madrid, ŠPANĚLSKO
Tizian – „*Apollo a Marsyas*“ v knize Klause Eichholze „*Der künstlerische Aspekt der Bogenführung*“, Universal Edition A. G., Vídeň, 2002, RAKOUSKO
Tizian – „*Apollo a Marsyas*“ v knize Christophera D. Morrisa „*The hanging Figure. On suspense and the films of A. Hitchcock*“, Praeger Publisher 2002, USA
- Do zahraničí byly zapůjčeny v roce 2002 tyto obrazy:
LIŠKA, J. K. „*Vidění sv. Štěpána*“
na výstavu „*Čas andělů, umění a civilizace 17. a 18. století v Čechách*“, zapůjčeno od 12. 10. 2002
do 5. 1. 2003 Lille, FRANCIE
KOROMPAY, F. V. „*Slavnostní vjezd kardinála Troyera do Olomouce*“
PAGANI, Paolo „*Paridův soud*“
RUTHART, K. A. „*Lvi a pardál v krajině*“
tyto 3 obrazy byly zapůjčeny na výstavu „*Morava v baroku*“, od 26. 9. 2002 – 15. 3. 2003 v Rennes FRANCIE
HOOGSTRATEN, S. van „*Zátiší s dopisem*“ na výstavu „*The Art of Illusion 5. Centuries Of Trompe l Oeil Painting in Europe and America*“, zapůjčeno od 13. 10. 2002 – 2. 3. 2003 Washington, USA

STÁTNÍ ZÁMEK LEDNICE

vedoucí odboru Státního zámku Lednice Iva Holásková

V roce 2002 navštívilo státní zámek Lednice celkem 277 516 osob. Více než dvojnásobný nárůst byl způsoben otevřením palmového skleníku a II. prohlídkového okruhu. Rovněž na minaretu byl oproti loňskému roku zaznamenán nárůst v počtu návštěvníků o cca 2 500, tj. celkem 46 500 osob. Návštěvnost zahraničními turisty ve srovnání s posledními dvěma sezónami mírně poklesla. Jednalo se především o jednotlivé návštěvníky, hromadné zájezdy přijížděly spíše v okrajových měsících a byly tvořeny především německy mluvícími turisty.

Vstupné činilo v letošním roce 60 a 30 Kč za osobu na I. prohlídkovém okruhu a 100 a 50 Kč na II. prohlídkovém okruhu a 40 a 20 Kč ve skleníku. Přístupná byla umělá jeskyně s ochutnávkou vína, ale v letošním roce jsme zaznamenali pouze minimální zájem o tuto prohlídku v důsledku velkého počtu vinoték v okolí. Celková tržba za vstupné dosáhla v roce 2002 částky 10 367 327 Kč, což je o 4 853 898 Kč více než v roce 2001. Pro sezónu 2003 navrhujeme ponechat stávající ceny vstupného na všech prohlídkových okruzích.

V roce 2002 bylo na SZ Lednice prodáno pohlednic, brožur a dalších propagačních materiálů za celkem 99 617 Kč. I zde je patrný menší nárůst v tržbách. Sortiment nabízený návštěvníkům je poměrně rozsáhlý, především díky materiálům vydávaným ve spolupráci s nakladatelstvím Gloriet (původně Vega L). Brožury jsou v prodeji v několika jazykových mutacích, k dispozici jsou mapy parku a areálu, návštěvníci mají možnost zakoupit si několik druhů videokazet. V roce 2002 byla nabídka rozšířena v souvislosti s otevřením skleníku a nového prohlídkového okruhu. Již v minulém roce se vyskytla nutnost úpravy informačního systému v objektu, jeho bezprostředním okolí a po celé ploše zámeckého parku. Dosavadní systém je nedostačující a nekvalitní. Je potřeba investovat do trvalejšího označení objektu, které bude pokud možno sjednoceno s ostatními organizacemi působícími na objektu, jako je I. plavební společnost, CK Areál, nadace Zayferus a podobně. V roce 2002 byl tento systém doplněn o akustický informační panel, který přehledně informuje návštěvníky ve třech jazycích o zámku a dalších akcích v jeho okolí. V budoucnosti bude v pokladně objektu umístěn videopřehrávač aby návštěvníci mohli být při čekání na zahájení prohlídky pomocí videokazet informováni nejen o Lednicko-valtickém areálu, ale i o ostatních objektech ve správě NPÚ Brno.

Na SZ Lednice byly roce 2002 natočeny některé sekvence pro dokumentární pořady, uskutečnilo se několik fotografování pro katalogy, umělecké časopisy a reklamy.

V prostorách objektu se konalo několik společenských akcí – rautů a kulturních vystoupení pro uzavřené společnosti. V průběhu celé sezóny zpestřovaly pobyt v parku různé aktivity jako plavba loděk k minaretu a Janohradu, vystoupení dravců, jízdy koňským povozem, šermířská vystoupení skupiny Štvanci, několik koncertů cimbálových muzik a další drobné akce.

Prohlídky objektu byly doplňovány hudebními produkcemi kytaristy Dana Janála, v kapli se ve spolupráci s děkanstvím konalo několik vynikajících koncertů, zvláště již tradiční koncert v rámci festivalu PONTES, který se každoročně koná na památkách UNESCO.

V srpnu byla zahájena výstava akvarelů rakouské výtvarnice M. Pertl ve skleníku, ve druhém patře byla otevřena dlouhodobá výstava historických kočárků, ve vstupní hale proběhla výstava výtvarníků z regionu.

Nesmírně náročná je údržba parku a je prováděna minimálním počtem lidí s odbornou kvalifikací. Údržba a veškeré zásahy v parku jsou konzultovány s odbornými pracovníky SPÚ, SÚPP a Mendlovy univerzity v Lednici, kteří jsou členy poradní parkové komise. Kromě státních prostředků jsou k údržbě využívány i dary nadací Anna Jonathan Stifting z Holandska.

Kromě mechanizačního vybavení park postrádá technické zázemí, garáže a dílny, které jsou provizorně umístěny v bývalé konírně. Interiéry jsou pravidelně doplňovány květinovými vazbami z vlastních zdrojů, mimo letní sezónu potom suchými vazbami, které zde v rámci výuky vytvářejí studenti MZLU.

Rok 2002 lze hodnotit jako nejúspěšnější rok za posledních 10 let vzhledem k objemu rekonstrukčních prací, které byly na objektu provedeny, a hlavně vzhledem k nárůstu návštěvnosti a tržeb.

Státní zámek Lednice,
ukázky sokolnictví v parku,
foto: Miroslav Zavadil

STÁTNÍ ZÁMEK LYSICE

vedoucí odboru Státního zámku Lysice Martina Medková-Rudolfová

V sezóně 2002 navštívilo lysický zámek a zámeckou zahradu se zahradnictvím celkem 32 583 návštěvníků. Bez omezení návštěvnického provozu byla dokončena obnova fasád vnitřního nádvoří, kdy do příštího roku zbývá z finančních důvodů nedokončená obnova vstupního průjezdu a restaurování jeho kamenických prvků. Návštěvníci jediného zpřístupněného zámeckého zahradnictví a zahrady si v ní již od června mohli povšimnout znovuosazených plastik dvanácti měsíců, sochy byly konzervovány, jejich sokly restaurovány a umístěny zpět do nik severní ohradní zdi. V oranžérii byla potom připravena výstava „Poklady zámeckých zákoutí“.

Kulturní akce, které správa zámku pořádala, byly v loňském roce propojeny s oslavami 350-ti let povýšení Lysic na městys. Jedním z největších kulturních zážitků byl zcela jistě závěrečný koncert Mezinárodního hudebního festivalu Concentus Moraviae. Celkem bylo připraveno devět samostatných výstav, šest samostatných koncertů, dvě divadelní představení, oblíbené Lysické feérie tentokrát na téma Shakespearovských her, rytířský turnaj na koních, dvě květinové výstavy (tradiční Jaro na zámku a Květinové soaré v září). Poprvé v loňském roce byly připraveny i žádané noční prohlídky, které se uskutečnily celkem ve třech termínech, návštěvnost byla velice dobrá. Po celou sezónu probíhaly ve velkém sále zámku svatební obřady (celkem 45) a celá řada komerčních akcí.

Na podzim bylo konečně plynofikováno zámecké předzámčí, které v lednu vyklidil z velké části původní nájemce (následník fy Artes), a objekt myslivny (p.č. Zámecká 2).

Obec Lysice dokončila vybudování parkoviště a opravu silnice u zámku, což již v závěru sezóny zpříjemnilo návštěvníkům pobyt na zámku.

V závěru roku se již tradičně konaly vánoční prohlídky zámku. Vcelku lze hodnotit rok 2002 jako dobrý, snad by jen bylo vhodné více finančních prostředků na obnovu, protože jak praxe ukázala, přetahování prací do dalšího roku znamená většinou zvýšení nákladů.

STÁTNÍ ZÁMEK MILOTICE

vedoucí odboru Státního zámku Milotice Mgr. Evžen Boček

Rok 2002 v heslech a bodech

Stavební činnost:

- Generální oprava jihozápadní oranžérie – repase a výměna dřevěných prvků a jejich nátěr, oprava obvodového pláště, doplnění kamenických prvků, nátěr fasádní barvou
- Dokončení adaptace místnosti správy zámku: dřevěná podlaha, nová elektroinstalace, omítky a výmalba
- Výroba a osazení ochranné mříže do výklenku ohradní zdi se sochou sv. Jana Nepomuckého
- Revize el. rozvodů v zámeckém areálu

Kulturní akce:

Velikonoční výstava – březen

Výstava dřevorezby FR. Gajdy – květen – srpen

Carmina Vocum – koncert – červen

Campanela – koncert – červen

Setkání mužských pěveckých sborů – červenec

Folklorní festival Milotice – srpen

Noční prohlídky

Okresní výstava drobného zvířectva – září

Vánoční výstava s doprovodným programem – prosinec.

Státní zámek Lysice,
květinové aranžmá v interiéru,
foto: Miroslav Zavadil

STÁTNÍ ZÁMEK NÁMĚŠŤ NAD OSLAVOU

vedoucí odboru Státního zámku Náměšť nad Oslavou Mgr. Marek Buš

Kromě běžného návštěvnického provozu byl rok 2002 pro zámek v Náměšti nad Oslavou významný zejména ze dvou hledisek. První hledisko bylo historické. V červnu 2002 totiž uplynulo 250 let od chvíle, kdy náměštské panství zakoupil Bedřich Vilém Haugwitz (* kolem r. 1700, † 11. 9. 1765), autor rozsáhlé správní reformy císařovny Marie Terezie, konferenční ministr a nejvyšší kancléř Českého království. Členové jeho rodu pak drželi Náměšť až do konce 2. světové války.

K připomenutí tohoto výročí byl připraven a v podzimních měsících realizován cyklus kulturních a vzdělávacích akcí, jehož cílem bylo zdůraznění významu hraběcího rodu Haugwitzů pro Náměštsko a Velkobítešsko, hlavní akcent byl však kladen na bohaté hudební tradice rodu v období konce 18. a první poloviny 19. století. Proto také celý cyklus nesl název „Vivat musica“. Jeho součástí byly koncerty v obou centrech dřívějšího panství – v Náměšti nad Oslavou a ve Velké Bíteši, vyvrcholení oslav, kterého se zúčastnili žijící členové rodu z Evropy i ze zámoří, jejich přátelé a hosté a představitelé státní správy a samospráv, pak připadlo na předposlední zářijový víkend. V Městském muzeu ve Velké Bíteši byla realizována výstava zaměřená na hudebnost Haugwitzů a proběhlo zde historické sympóziu představující dějiny rodu a jeho působení na náměštském panství. Náměštský zámek hostil muzikologické sympóziu, na němž vystoupili se svými referáty přední čeští hudební vědci. Tématicky bylo sympóziu zaměřeno na hudební tradice zámku v době Jindřicha Viléma a Karla Viléma Haugwitzů, například na provádění hudby G. F. Händela náměštskou zámeckou kapelou, na skladatelskou činnost Karla Viléma či na dodnes ne zcela doceněný význam rozsáhlé Haugwitzovy hudební sbírky. Vyvrcholením oslav byl slavnostní koncert, v jehož programu zaznělo Händelovo oratorium „Acis und Galatea“. Dílo provedl „Kammerchor Oberpleis Königswinter“ z Německa, Moravský komorní orchestr, sólisté a německý dirigent Pavel Brochin.

Také mimo rámec cyklu „Vivat musica“ byly na zámku realizovány další koncerty a kulturní akce, např. koncerty Mezinárodního hudební festivalu „Concentus Moraviae“ nebo letních „Folkových prázdnin“, zářijový „Oživený zámek“ s téměř dvěma sty účinkujícími, či letní výstava plastik uměleckého kováře Pavla Tasovského.

Druhým významným hlediskem správy zámku v roce 2002 bylo zahájení rozsáhlé opravy střešního pláště, krovů a věže hlavní zámecké budovy. Tento projekt, který si v budoucích letech vyžádá celkové náklady cca 16 mil. Kč, byl zahájen komplexní obnovou báně věže a je zařazen do Programu záchrany architektonického dědictví.

Kromě tohoto projektu byly dokončeny dvě investiční akce z předchozích let – vybudování nových toalet pro veřejnost a rekonstrukce objektu č. p. 4 v předzámčí na zámecký penzion.

V létě byla do náměštských sbírek navrátna nově restaurovaná tapiserie „Diana odpočívající po lovu“. Tento vzácný exponát vyrobený vlámskými tkalci kolem roku 1770 byl restaurován nákladem přes 2,5 mil. Kč v Restaurátorských ateliérech v Praze, financování akce bylo z převážné většiny zajištěno z Programu restaurování movitých kulturních památek. Po kolaudaci a představení tapiserie veřejnosti proběhl odborný seminář s mezinárodní účastí zaměřený na záchranu vzácných textilií.

STÁTNÍ HRAD PERNŠTEJN

vedoucí odboru Státního hradu Pernštejn Mgr. Jakub Z. Škrabal

Po velkých akcích předešlých let byl rok 2022 poněkud klidnější, ale cesta výrazného zlepšení péče o památku i zlepšování podmínek pro návštěvníky i pracovníky hradu byla udržena. Pokračující práce na bloku purkrabství se soustředily na statiku obou věží, ohraničujících tuto část hradu, a pro návštěvníka přinesly i menší optické změny hradu. Nevyhovující moderní mramorová dlažba vyhlídkové terasy byla nahrazena vhodnější cihelnou a na věž byl znovu po letech osazen vlajkový stožár, který byl původně součástí novogotické úpravy věže. Pokračovala instalace kamerového systému EZS, zvyšujícího bezpečnost objektu.

Státní hrad Pernštejn, výstava Podzim na Pernštejně, foto: Jana Lorencová

Pohledu návštěvníka zůstaly skryty úpravy na ubytovnách pro sezónní pracovníky, které vytvořily jistě důstojnější prostředí pro zaměstnance. Správa hradu však myslela zejména na návštěvníky. Přes mnohé problémy při dokončování investičního celku kanalizace a čistírny odpadních vod bylo, alespoň pro veřejnost, dílo důstojně korunováno výstavbou nových WC pro veřejnost na prvním nádvoří. Jejich vzhled a vybavení v současné době rozhodně nemohou nikoho urazit. Pro návštěvníky přibýlo i nově otevřené nádvoříčko pod „Hláskou“ u pokladny. Jakkoli není zcela stavebně dokončeno, vhodné a levné úpravy vytvořily příjemné, nikdy předtím zpřístupněné zákoutí pro čekání na prohlídku či odpočinek po ní. Podobně nikdy předtím nemohli návštěvníci nahlédnout do štolý odvodňující hradní cisternu, což jim umožnila jednoduchá úprava.

Oproti roku 2001 lehce zvýšený počet návštěvníků (72 512 osob) přirozeně nebyl přímým důsledkem uvedených změn, ale pohybuje se spíše v dlouhodobém průměru. Absurdně můžeme lehký nárůst přičíst spíše zahraničním návštěvníkům, kterým české povodně znemožnily obligátní návštěvy jihočeských a pražských památek.

Zvláštní kulturní akce zůstaly v tradičním rozsahu podniků, které je možno označit pro hrad Pernštejn rovněž za již tradiční. Bylo to poskytnutí „Rytířského sálu“ pro jeden z cyklu koncertů Concentus Moraviae, účast na „Slavnostech perňštejnského panství“ a výstava aranžmá podzimních květů a plodin v interiérech, nyní již konečně pod názvem „Podzim na Pernštejně“.

Státní zámek Rájec nad Svitavou,
výstava Rájecké jiřinky,
foto: Miroslav Zavadil

STÁTNÍ ZÁMEK RÁJEC NAD SVITAVOU

vedoucí odboru Státního zámku Rájec nad Svitavou Jana Kopecká

V roce 2002 zámek zahájil sezónu už koncem února tradiční výstavou kamélií. O tuto jedinečnou sbírku krásných rostlin má zájem stále více návštěvníků. Mezi další a úspěšné výstavy, které se na zámku pořádaly, patřila i jarní výstava svatebních šatů a svatebních kytic doplněná o jarní květiny a cibuloviny. Kladně hodnocena je i výstava s názvem „Rájecké jirínky“, kdy interiéry zámku vyzdobí aranžmá s jiiřin, tedy květin, které se v Rájci pěstují už od začátku 19. století. Ve všech výstavách se bude pokračovat i v dalších letech. Svě příznivce si našly i netradiční noční prohlídky. Úsměvnou formou představují život na rájeckém zámku v 19. století.

Po padesáti letech byla otevřena zámecká kaple, která je součástí prohlídkové trasy zámku a slouží také jako koncertní síň. Mimo renesančních náhrobků ji vyzdobily ornáty a kněžská roucha od 17. až po 20. století. Kaple je zasvěcena Panně Marii a na její svátek se zde koná církevní pouť a je sloužena mše.

V průběhu celé sezóny zněla na zámku hudba profesionálních i amatérských hudebníků jak při prohlídkách, tak i samostatných koncertech. Dětem byl věnován celý týden, jehož součástí byla výstava loutek, divadelní představení na nádvoří zámku a šermířská vystoupení.

Sezóna končila vánočními prohlídkami, kdy zámek vyzdobily vánoční dekorace ale také betlémy a keře citroníků a pomerančovníků.

STÁTNÍ ZÁMEK TELČ

vedoucí odboru Státního zámku Telč Bohumil Norek

Vlastní objekt Státní zámek Telč byl do období 1. 1. 2002 samostatný právní subjekt, který byl zřizován Okresním úřadem v Jihlavě. V tomto období samostatnosti hospodaření objektu došlo k velkému rozvoji a obohacení objektu co do provozních možností.

Od 1. 1. 2002 přešel objekt Státního zámku v Telči na základě rozhodnutí vlády pod č. 464 ze dne 9. 5. 2002 po 16-ti letech opět pod vedení Státního památkového ústavu v Brně. Toto období je pro objekt částečným omezením možnosti rozvoje hospodaření a samostatnosti rozhodování za účelem efektivnějšího využití vlastního objektu. Kladným momentem je ta skutečnost, že objektům, které přešly pod Státní památkový ústav v Brně od okresních úřadů byla zachována hospodářská samostatnost s možností vlastního vedení provozní, účetní a mzdové agendy a tím jsou tyto objekty daleko více motivovány zajišťovat provoz turistické sezóny tak, aby byla větším přínosem pro vlastní objekt a v rámci šetření v provozních nákladech si vedení objektu vytváří možnosti používání těchto úspor na další vylepšení vlastních objektů.

Co se týče vlastního objektu Státního zámku v Telči navštívilo tento zámek 96 183 návštěvníků, což znamená nárůst návštěvnosti oproti roku 2001 cca o 6 000 návštěvníků. Taktéž byl vysledován větší zájem o uspořádání svatebních

obřadů, což se projevilo i ve zvýšení příjmů z těchto obřadů. Velmi velký zájem byl též o noční prohlídky, které nebyly prováděny klasickou formou, ale byla tato prohlídka pojata jako divadelní představení, v němž Kateřina z Valdštejna pozve návštěvníky do doby 16. století a předkládá jim své zážitky s vazbou na historii objektu.

Závěrem roku byly uspořádány na objektu vánoční prohlídky doplněné klasickou vánoční výzdobou s upozorněním na staré vánoční zvyky doplněné koledami a vánočními písněmi v podání místního dětského pěveckého sboru Kvíteček. Tyto prohlídky byly realizovány první rok a měly značný úspěch.

Klasické kulturní akce byly na objektu pořádány jako již každoročně s tím, že dochází k částečným obměnám a vylepšení tak, aby návštěvníka neustále něco na objekt přitahovalo. Jednalo se o akce Hudební festival Krajina hudby, Francouzsko-česká akademie, Folkové prázdniny, sraz Veteranů historických vozidel, balonové létání a další drobné akce, které jsou pořádány na objektu každoročně a mají již tradici.

V roce 2002 pokračovalo provádění stavebních akcí, z nichž dvě akce jsou financované z Programu záchrany architektonického dědictví, a to rekonstrukce oranžérie a rekonstrukce zámecké konírny na víceúčelový sál. Další realizované stavební práce byly drobného charakteru: oprava mostku v zámeckém parku, dále oprava kamenné obvodové zdi zámeckého parku a další drobné údržbové práce, které je potřeba provádět z důvodu zajištění dobrého průběhu turistické sezóny.

Naše plány do budoucna vycházejí z požadavku návštěvníků, a to co možná největší rozšíření provozu objektu a jeho využití pro vlastní doplňkové kulturní akce, které přilákají návštěvníka na objekt a udrží ho zde po co možná nejdelší dobu. Taktéž ve spolupráci s městem chceme uspořádat další kulturní akce, které zabezpečí příliv většího množství návštěvníků do města a tím i na zámek.

Státní zámek UHERČICE

vedoucí odboru Státního zámku Uherčice Eva Štěpánová

V souhrnu veškerých aktivit správy státního zámku Uherčice i nadále zůstává jako prioritní vše, co souvisí s obnovou této těžce zdevastované památky. V rámci Programu záchrany architektonického dědictví byly v roce 2002 realizovány následující akce: oprava ohradní zdi dolní zahrady, statické zajištění a obnova střech dvou nárožních věžiček a altánu tamtéž. Byla dokončena obnova střechy severního křídla v prostoru hlavního nádvoří. Také zahradní domek se skleníkem se po několika desetiletích dočkal již nezbytné opravy krovů a nové krytiny včetně klempířských konstrukcí. Poslední akcí byla hodinová věž jižního křídla: oprava tesařské konstrukce, nový plášť z měděného plechu, osazení hodinového stroje a ciferníků. Rádi bychom věřili, že od 26. 11. 2002 nám věžní hodiny odbíjejí na lepší časy.

V loňském roce, ač zámek Uherčice povýšil do kategorie národní kulturní památka, byl příspěvek na obnovu (3 mil. Kč) o 960 tis. nižší, než v roce 2001. Bohužel se na tomto místě musím opakovat s konstatováním, že se tak opět nedostalo na velmi potřebné práce v interiérech (v první řadě by to měly být stropní konstrukce na čtených místech celého zámku

včetně záchrany stropních maleb v některých částech), o investicích na chybějící inženýrské sítě nemluvě. Ostatně – tato problematika je zmiňována již v předchozích výročních zprávách.

Z prostředků SPÚ Brno byly financovány ještě další akce. Z nich nejdůležitější byla oprava splaškové kanalizace a jímky zahradního domku (investiční akce v hodnotě 200 tis.). Dále pak v rámci základní údržby zahrad a parků byly v podstatném rozsahu realizovány práce v severní podzámecké stráni: odstranění náletů a ošetření pařezů včetně likvidace odpadu, vyklizení velkého množství sutě ve velmi náročném terénu. Žádoucím způsobem se tak odstínilo celé severní křídlo a stráň je připravena k výsadbě okrasných keřů. Kromě 50 tis. Kč z rozpočtu SPÚ Brno jsme pro tyto účely získali příspěvek 32 tis. Kč od Agentury ochrany přírody v Brně.

Pokud se návštěvního provozu týče (červen – srpen denně, mimo sezónu hlášené výpravy), oproti 3 předchozím rokům jsme zaznamenali pokles: 3 788 návštěvníků (z toho 226 cizinců). O příčinách lze jen spekulovat, v každém případě je zřejmé, že bylo méně hromadných výprav mimo letní sezónu a také jsme zaznamenali útlum turistického ruchu v druhé polovině srpna.

O prázdninách 2002 proběhl 3. ročník Zámeckého kulturního léta. Původně byl tento projekt z popudu GIZ-Thayatal ze sousedního rakouského Drosendorfu poněkud velkorysejší. Předpokládal větší počet akcí v úzké rakousko-české spolupráci za finanční podpory z programu Phare. To, že dramaturgie je nutně ovlivněna finančními možnostmi, asi není nutno podotýkat. Zprávu o neposkytnutí příspěvku jsme po četných urgencích obdrželi až v červnu. Přestože se tím příprava akcí zpozdila a značně zkomplikovala, můžeme s uspokojením konstatovat, že průběh Zámeckého kulturního léta byl nakonec úspěšný. Původní rakousko-český projekt se zredukoval na dvě akce.

VII – VIII: společná výstava rakouské výtvarnice Linde Brodner (obrazy) a Máši Rivolové (keramické objekty), již tradičně včleněná do prohlídkové trasy bez zvláštního příplatku (3 431 návštěvníků).

5. 7. předčítání z básnických sbírek českých autorů v české i německé verzi (arkádové nádvoří – vstup volný – z Rakouska asi 70 účastníků).

Další akce uspořádané ve spolupráci správy SZ Uherčice a K+S Uherčice: 5. 7. Vladimír MERTA + Jana LEWITOVÁ: anglické renesanční písně a staré moravské balady (101 návštěvníků), 13. 7. JABLKŮN v sestavě „Velká polní“ (99 návštěvníků), 27. 7. Karel PLÍHAL (180), 3. 8. HISTORIC QUARTET: historické skladby, dobové kostýmy a ukázky tanců z období gotiky, renesance a baroka (14), 10. 8. Jaromír NOHAVICA (700).

Také tzv. „Štědrovečerní dostaveníčka“ se stala tradicí. 24. 12. 2002 již počtvrté zaplnili místní obyvatelé zámeckou kapli, aby si ve vzácně družné atmosféře poslechli i společně zazpívali vánoční koledy.

STÁTNÍ ZÁMEK VALTICE

vedoucí odboru Státního zámku Valtice Pavla Lužová

V r. 2002 byl už druhou sezónu otevřen pro veřejnost lovecký zámček Rendez-vous a počet návštěvníků se oproti předcházejícímu roku zdvojnásobil díky větší informovanosti turistů a také díky tomu, že salet byl otevřen po celou sezónu. Návštěvnost na Státním zámku ve Valticích naopak klesla asi o dva tisíce lidí, i když se konaly prohlídky pro objednané zájezdy i v zimních měsících. Je to jednak zřejmě všeobecný trend, jednak zámek ve Valticích stále ještě v podvědomí lidí není tak zakotven jako turistické místo jako např. zámek v Lednici. Počet návštěvníků se snížil i na Kolonádě.

Ze zámeckých prostor ke kulturním i jiným akcím byla tradičně nejvíce využita španělská konírna a zimní jízdná. V jízdárně se konaly nejen pětaticáté Valtické vinné trhy, krojované hody a slavnost vinobraní, ale také různá sympozia (lékařská a malířská) a výstavy (mezinárodní výstava koček a výstava Bobtail klubu). Na začátku července v španělské jízdárně a v zámecké kapli probíhaly koncerty Mezinárodní letní školy staré hudby, konal se zde také koncert pěveckého sboru Virtuosi di Mikulov a v okolí zámku pak dva hudební festivaly – Hudba z podzámčí a Hudba bez hranic.

V r. 2002 pokračovaly na zámku i okolních saletech stavební práce. Původně r. 2002 ovlivnily nejen počet návštěvníků v různých kulturních zařízeních, tedy i na zámku, ale přívalové deště porušily stabilitu opěrné zdi pod konírnou a jízdárnou a tato havárie se musela urychleně řešit. Bylo provedeno odvodnění a podepření zdi. Celková oprava opěrných zdí byla převedena na r. 2003.

Dále pokračovala obnova stropů II. patra zámku, byla dokončena terasa u východní fasády a plánovaná část oprav krovů a střešního pláště u španělské konírny. V přízemí zámku bylo ve čtyřech místnostech dokončeno vybudování moderního obrazového depozitáře s pojízdnými rámy včetně elektronického zabezpečení pro uchovávání obrazového fondu.

Na Reistně byla dokončena severní fasáda a proběhlo restaurování čtyř figur ze severní fasády v ateliéru Restaurátorské sochařské školy AVU za odborného dohledu doc. ak. sochaře pana Siegla a Mgr. Sochora z SPÚ v Brně. Na záměcku Belvedere probíhaly stavební práce zaměřené na celkovou obnovu stavby v rámci přidělených finančních prostředků. Na hotelu Hubertus, ve východním předzámčí zámku, který druhým rokem spadá pod správu Státního památkového ústavu v Brně, byly vynaloženy finanční prostředky téměř ve výši půl milionu na údržbové práce a na řešení menších provozních havárií. V zámeckém parku probíhaly v r. 2002 obnovné práce podle plánu činnosti týkající se i parkových ploch kolem Reistny a Belvederu a udržování Bezručovy aleje.

V letech 2001 a 2002 probíhal ve valtickém zámeckém parku výzkumný úkol – dvouletý účelově financovaný programový projekt výzkumu a vývoje v rezortu kultury na úseku památkové péče. Tento projekt, který byl v lednu r. 2003 předán na MK ČR, zahrnuje textovou část pod názvem: „Vyhodnocení dendrologického potencialu zámeckého parku ve Valticích“, kdy přílohy tvoří „Návrh pěstebních opatření“ a mapovou část. Projekt zpracovala na základě smlouvy se Státním památkovým ústavem v Brně Mendlova zemědělská a lesnická univerzita v Brně. Terénním průzkumem byl upřesněn poměr mezi jednotlivě hodnocenými exempláři dřevin a skupinami či porosty dřevin. Celkem bylo vyhodnoceno 1 735 vegetačních prvků. V zámeckém parku bylo zaregistrováno celkem 196 taxonů dřevin, 59 jehličnanů a 137 listnáčů. Park byl geodeticky zaměřen. Tento výzkumný úkol byl nejvýznamnější akcí za poslední léta či dokonce desetiletí týkající se zámeckého parku.

STÁTNÍ HRAD VEVEŘÍ

vedoucí odboru Státního hradu Veverí Mgr. Petr Fedor

Rekonstrukce a údržba – Program zachrany architektonického dědictví:

- kompletní oprava střechy břítové věže
- provizorní fixace střechy Paláce s břítovou věží
- kompletní oprava střechy východní hranolové věže
- oprava a doplnění střešní krytiny v celém areálu (zajištění havarijních míst zatékání ve střechách)

Akce hrazené z provozního rozpočtu SH Veverí

- vyklizení Paláce s břítovou věží a Anglického traktu
- repase hradního vodovodu a kanalizace, instalace nového vodovodního čerpadla v hradní studni
- oprava bytu vedle Ovčína – ubytovna průvodců
- oprava bytu nad kočárovny Středního hradu – ubytovna hradního personálu
- opětné položení dlažebních kostek na místa poškozená archeologickým průzkumem na arkádovém nádvoří vnitřního hradu
- zabezpečení objektu, zamezení volného přístupu do jednotlivých částí areálu – opravy dveří, kování, zámků
- průběžná úprava a údržba travnatých ploch v areálu i ke správě hradu patřících ploch mimo areál

V sezoně 2002 byla na SH Veverí zřízena provizorní expozice v paláci s břítovou věží. Pro veřejnost bylo otevřeno při speciálních programových akcích a v běžném režimu celkem o 17 víkendech mezi 20. 4. a 19. 9. V těchto dnech navštívilo hrad celkem 15 164 návštěvníků.

Ve spolupráci s firmou Girs a AT Praha a za pomoci konzultací s Komisí pro rekonstrukci a rehabilitaci SH Veverí, která byla ustavena jako poradní orgán ředitele SPÚ v Brně, byl v květnu 2002 dokončen Investiční záměr rekonstrukce a rehabilitace SH Veverí.

Pro zajištění nutné podpory uvažované rekonstrukci a rehabilitaci hradu bylo nutné přistoupit k propagaci objektu a jeho rekonstrukce ve sdělovacích prostředcích. Správě SH Veverí se podařilo zajistit několik TV a rozhlasových interview stejně jako monografických článků v denním tisku. Součástí těchto aktivit bylo i vydání propagační brožury Hrad Veverí v roce 0 a vytvoření drobné výstavy o celé problematice, která byla nainstalována v novém sídle Státního památkového ústavu v Brně na náměstí Svobody. Obojí za výrazné podpory MČ Brno-Bystrc a Rotary klubu Brno.

Zmiňované aktivity výrazně napomohly při navazování spolupráce při práci na přípravě celého projektu. Spolupráce rozvíjená se Statutárním městem Brnem, Jihomoravským krajským úřadem a Úřadem MČ Brno-Bystrc se ovšem výrazněji projeví teprve v roce 2003. Stejným způsobem lze prozatím hodnotit první kontakty navázané s občanskými sdruženími Hrad Veverí, Sdružení obcí a městských částí bývalého veverského panství a jinými subjekty, jež jsou ochotny spolupracovat při postupné rekonstrukci hradního areálu.

STÁTNÍ ZÁMEK VIZOVICE

vedoucí odboru Státního zámku Vizovice Jana Pluhařová

Pro zámek ve Vizovicích byl loňský rok rokem změn: Od 1. 1. 2002 se stal po 16-ti leté přestávce znovu jedním z objektů ve správě Státního památkového ústavu v Brně, navíc mu bylo umožněno samostatné hospodaření s finančními prostředky. Přes všechny počáteční potíže, související s výše uvedenými změnami, můžeme hovořit o sezóně, která byla víc než úspěšná. Návštěvnost dosáhla počtu téměř 21 tis. osob, zvýšil se počet svatebních obřadů, uskutečněných na objektu. Z kulturních akcí proběhl již tradiční cyklus osmi koncertů vážné hudby Vizovické zámecké kulturní léto Aloise Háby, divadelní představení na nádvoří, noční prohlídky, a kromě jiného malý varhanní koncert a také sedmý ročník vánoční výstavy betlémů v zámecké kapli.

V květnu roku 2001 jsme zpřístupnili prohlídkám také dosud uzavřené druhé patro budovy. Byly zde instalovány rodinné a hostinské pokoje, vybavené řadou osobních věcí posledních majitelů. V průběhu sezóny 2002 byla tato nová trasa v daném rozsahu dokončena. Nyní tedy nabízíme návštěvníkům prohlídku zámku ve dvou samostatných trasách, z nichž hlavní („A“) vypovídá o reprezentativnosti těchto prostor a výběrová („B“) o stylu bydlení na přelomu 19. a 20. století. Stavební práce a údržba probíhaly především v prostorách budov předzámčí, které procházejí rozsáhlou obnovou již více než dvacet let, přičemž hlavní práce na rekonstrukci této části areálu již byly dokončeny v předchozích letech. Byl však také zjištěn havarijný stav krovů a střechy na budově bývalého panského pivovaru. Tento problém musíme akutně řešit v nejbližší možné době. Značná část finančních prostředků byla také věnována na obnovu kamenných prvků v zámeckých exteriérech: nejprve byl opraven vstupní pískovcový portál s erbem rodu Gollenů a později došlo k očištění a konzervaci dvou soch gladiátorů z mušlového vápence, nacházejících se před zahradním průčelím zámku. V roce 2003 jsme se kromě běžné údržby areálu rozhodli zahájit dlouho odkládanou opravu zámeckých oken – první etapou se stane pasportizace, na základě které budou následné práce postupně prováděny. Než však začne návštěvníká sezóna, budou nejprve provedeny nové instalace v obou prohlídkových trasách. V trase „A“ vznikne na svém původním místě „pánský toaletní pokoj“, v trase „B“ bude instalována chlapecká ložnice a pokoj služebné. V obou prohlídkových trasách také doplňujeme obrazovou výzdobu do původního rozsahu a mnoha případech také na původní místa, přičemž využíváme jak odborného dohledu TOO, tak i konzultací s posledním žijícím obyvatelem zámku a potomkem zdejších majitelů hrabětem Boos-Waldeckem. Interiéry zámku tedy od začátku sezóny 2003 nabídnou svým návštěvníkům mnoho nového. Rovněž připravujeme několik kulturních akcí, mezi nimiž zaujímá hlavní místo tradiční cyklus koncertů vážné hudby, konající se v reprezentačním sále zámku, dále pak divadelní představení na nádvoří, malý varhanní koncert a výstavu betlémů v zámecké kapli a v neposlední řadě populární noční prohlídky.

STÁTNÍ ZÁMEK VRANOV NAD DYJÍ

vedoucí odboru Státního zámku Vranov nad Dyjí Karel Janíček

Uplynulá sezóna byla poznamenána poklesem návštěvnosti v druhé polovině srpna a v září. Široce medializovaná povodeň v oblasti pod Vranovskou přehradou totiž způsobila vylidnění pláží a výrazný úbytek zájmu o návštěvu naší památky. Na druhou stranu jsme v červenci a na počátku srpna zaznamenali kvantitativní výsledky vysoko převyšující průměr posledních pěti let. Celková roční návštěvnost ve všech okruzích, která dosáhla úrovně 81 981 osob, se proto v porovnání s rokem 2001 snížila pouze o 5626 osob, tedy o cca 6, 2 %.

Záplavy přinesly i redukci pořadů jubilejního XX. ročníku Vranovského kulturního léta, které jsme připravili spolu s místním obecním úřadem. Přesto se v období vrcholného léta uskutečnilo šest úspěšných koncertů komorní, folkové a etnické hudby, jeden večer poezie a jedno vystoupení lidové zábavy.

Výstav jsme připravili celkem pět. V květnu a červnu měli návštěvníci zámku příležitost shlédnout vítězné dětské kresby z celostátní soutěže Kniha a já, v červenci, srpnu a září pak půvabné pohledy na česká a moravská města, hrady a zámky od bývalého vizovického kastelána Jiřího Cacha. Na celou sezónu jsme v pokladně zámku zpřístupnili drobný průřez tvorbou vranovské továrny na kameninu. Podnětnou akcí v tomto směru byl i druhý ročník Vranovské lilie, uskutečněný ve dnech 14. až 24. června v duchu tradic barokního květinového divadla.

Nejvýznamnějším výstavnickým činem roku však bylo tématické uspořádání historických sportovních, loveckých a bojových zbraní v bývalé zámecké kočárovně. Na této dlouhodobě připravované, odbornou i laickou veřejností oceňované akci se v družné a obsahově kvalitní součinnosti podíleli pracovníci publikačního oddělení a oddělení SHZ, správy zámku, ale i Historického ústavu Armády ČR v Praze, Jihomoravského muzea ve Znojmě a někteří externisté. Úspěšný provoz výstavy, kterou shlédlo více než 20 000 spokojených návštěvníků, se podařilo zajistit i z hlediska jeho mimořádně exponované bezpečnosti.

V lednu a únoru se stal zámek místem natáčení významné části amerického celovečerního megafilmu „XXX“. Tuto náročnou akci charakterizoval na jedné straně spolehlivý profesionální přístup cca 360 pracovníků všech složek filmu, ale na straně druhé i neobvyklé obtíže související se zimním obdobím, s nepřetržitou noční i denní prací dvou navzájem se střídajících štábů a s realizací akčních scén spojených s pohybem zvířat, střelbou, výbuchy, nebezpečnými výškovými pády, ohňovými efekty a ničením aut a komplikovaných dekorací. Podmínky pro natáčení, obsažené ve smlouvě, však byly dodrženy, přínosem pro organizaci byl zisk z vysokého nájemného.

Poměrně úsporný program údržby zámku zahrnul především běžné opravy střech vranovské památky, dále odstranění havárie střešního nároží v severní části předhradí, obnovu dubových ochozů na prvním nádvoří, drobnou údržbu fasád, instalovaných interiérů a některé projekční práce.

Na rok 2003 připravujeme mimo jiné některé instalační inovace, zásadní zkvalitnění průvodcovských textů, rozsáhlý kulturní program a v oblasti údržby především naléhavou modernizaci sociálních zařízení pro návštěvníky. Práním správy zámku je uskutečnit i tolik potřebné napojení vodovodního a kanalizačního řadu na obecní síť.

Středověká zřícenina Nový Hrádek u Lukova

Počet sezónních návštěvníků této památky, situované v první, nejpřísněji chráněné zóně Národního parku Podyjí, dosáhl 5667 osob a nevybočil tedy z průměru posledních tří let. Je to z hlediska ochrany místní flóry a fauny skutečnost poměrně příznivá, protože i současná, zdánlivě nevelká úroveň využívání zříceniny představuje pro její unikátní přírodní prostředí nepominutelnou zátěž.

Údržba se omezila na provedení generální opravy vyhlídkového ochozu předního hradu a na provedení některých drobných konzervačních zásahů. V roce 2003 počítáme především se zajištěním havarijní statické poruchy na průčelí myslivny a s dokončením stavebně historického průzkumu fortifikace i obou hradů.

Státní zámek Vranov nad Dyjí,
výstava Zbraně pro boj, sport i lov,
foto: Miroslav Zavadil

STÁTNÍ PAMÁTKOVÝ AREÁL ZELENÁ HORA

vedoucí ITC Zámek Žďár nad Sázavou Karel Čermák

Návštěvnost areálu v roce 2002 činila v konečném součtu 29 986 návštěvníků. Vzhledem k tomu, že rok 2002 byl rokem oslav 750. výročí založení žďárského kláštera, pořádala se zde vedle běžného návštěvnického provozu řada kulturních akcí:

29. 8. Čtení nejstarší kroniky kláštera v podání Alfréda Strejčka pod názvem CRONICA DOMUS SAREMUS.

Další významnou akcí bylo mezinárodní setkání historiků, dne 3. 9. 2002, spojené s výkladem symboliky staveb Jana Santiniho Aichla.

Mezi nejúspěšnější koncerty patřily vystoupení Magdaleny Kožené, Spiritual kvintetu, Schola gregoriana a Virtuosi di Praga. Unikátní akcí byl koncert Jiřího Stivína, který se společně s dětským flétnovým sborem postaral o zápis do Guinnessovy knihy rekordů.

Z doprovodných akcí lze jmenovat otevření nové Galerie Kinských v Santiniho konírnách, v níž se uskutečnila nejprve výstava skla sklářů Hory a Víznera a poté výstava Barokní návraty. V budově konventu byla v křížové chodbě instalována fotografická expozice Vladimíra Uhra pod názvem Fotografie Santiniho architektury.

V oblasti údržby byly prováděny pouze běžné práce.

SEZNAM STÁLÝCH ZAMĚSTNANCŮ

Ivona Foltýnová – personalistika

Odbor ředitele

Míčka Jaromír PhDr.

ředitel

Kotasová Nora

sekretářka

odd. právní a VPK

Kubáňová Libuše JUDr.

ved. právník

Valoušková Danuše Mgr.

právník

Hrdličková Irena

referent

Bárta Pavel

VPK,CO

publikační odd.

Dvořáková Eva PhDr.

ved. odd.

Fabiánová Bohdana Mgr.

redaktor

Marvanová Jarmila

výt. propag.

Tesárek Vladimír

výtvarník

Odbor technicko-organizační

Illias Georgi

vedoucí odboru

Eckertová Helena

sam. referent

Kaděrová Zdenka

ref. pro styk s veřejností

Halásková Gabriela

energetik

oprava-údržba SHZ

Rozprým Filip

ref. inv. a pam. obnovy

Rumplová Jarmila Ing.

ref. inv. a pam. obnovy

Rumplová Miluše Ing.

ref. inv. a pam. obnovy

Vaněk Zdeněk

ref. inv. a pam. obnovy

Žáková Jaromíra

ref. inv. a pam. obnovy

provoz SHZ

Sedláková Marta Mgr.

ved. SHZ

Košťálová Jaroslava

provoz SHZ

Pacalová Vlasta

provoz.-techn. pracovník

evidence kult. majetku

Fraňková Gerda

ref. správy majetku

Lysková Eliška PhDr.

památkář

Selucká Veronika Mgr.

památkář

zám. knihovny

Kneslová Pavla PhDr.

pam. zám. knihovny

Holíková Pavla PhDr.

pam. zám. knihovny

Odbor památkové péče

Wewiora Pavel Ing. arch

vedoucí odboru

Čechová Iva

admin. prac.

Staňková Terezie

referentka

Bláha Jiří Ing.

památkář

Brožová Miroslava

uklízečka Třebíč

Buřilová Eva Ing. arch.

památkář

Čermáková Petra Ing.

památkář

Černá Iveta Ing. arch.

památkář

Firbasová Jana Ing. arch.

památkář

Hodaňová Klára Ing.

památkář

Komárková Dana Ing.

památkář

Komosná Klára

památkář

Kozdas Jan PhDr.

památkář

Matulíková Zoja Mgr.

památkář

Müllerová Helena Mgr.

památkář

Novotná Celestýna Ing.

památkář

Procházková Marta Mgr.

památkář

Rudolfová Blanka Ing.

památkář

Sedláček Tomáš Mgr.

památkář

Šafferová Markéta Ing. arch.

památkář

Šuman Petr Ing. arch.

památkář

Vícha František

památkář

Vítková Galina Ing. arch.

památkář

Vítková Hana PhDr.

památkář

Žáková Petra Ing. arch.

památkář

Odbor specialistů

Vácha Zdeněk PhDr.	vedoucí odboru
Šaleová Jana	odborný referent
Havlíčková Eva	dokumentátorka
Trampotová Daniela	dokumentátorka
<i>lidová architektura</i>	
Bělská Jana Ing. arch.	památkář lid. arch.
Dunajová Alena Mgr.	MD
Kovářů Věra PhDr.	památkář lid. arch.
Podzimková Jarmila Ing. arch	památkář lid. arch.
<i>odd. archeologie</i>	
Stránská Radmila PhDr.	památkář arch.
Kundera Lubomír PhDr.	památkář arch.
Palátová Hana Mgr.	památkář arch.
Vitula Petr PhDr	památkář arch.
<i>zahrady, krajina</i>	
Fetterová Dagmar Ing.	spec. chrán. kraj. zony
Sedláčková Libuše Ing.	hist. parky
<i>restaurování pam.</i>	
Číhalík Martin Mgr	spec. na restaurování
Novotná Dana Ing. arch. PhD.	památkář – specialista
Peterková Petra Ing.	památkář – specialista
Sochor Vlastimil Mgr.	spec. na restaurování
Staňková Eva Mgr.	památkář – specialista
Stehlík Miloš Prof. PhDr.	spec. na restaurování
Vícha Tomáš, Bc.	památkář – specialista
Zdražilová Barbora	spec. na restaurování

Odbor informací

Kroupa Petr PhDr.	vedoucí odboru
Sochor Vlastimil Mgr.	vedoucí odboru
Báčová Klára Mgr.	památkář MD
Beneš Jiří	osvětlovač
Böhm František PhDr.	památkář
Bombíková Zdenka	pracovnice archivu
Černohlávek Jiří	kameraman – dokumentátor
Dufková Ludmila PhDr.	evidence památek.
Hodeček Dalibor Mgr.	památkář

Chaloupková Marie PhDr.	památkář
Kalábová Lenka Mgr.	památkář
Klusoňová Klára	dokumentátorka
Kourková Marie PhDr.	památkář
Kroupa Petr PhDr.	stav. hist. průz.
Lorenzová Jana	fotografka
Matuszková Jitka Mgr. Dr.	památkář
Mayer Richard PhDr.	památkář
Olšanová Ludmila	dokumentátorka
Rozprýmová Jaroslava	pracovnice archivu
Řeholka Ivan PhDr.	památkář
Říčková Květoslava	knihovnice
Szabo Katali Ing. arch.	památkář arch.
Šabatová Lenka Mgr.	památkář
Ulrichová Ludmila	pracovnice archivu
Windsor Topolská Yvona	památkář
Winklerová Hana	fotografka, ref. dokumentace

Ekonomický odbor

Krejčová Dagmar Ing.	vedoucí odboru
Drábová Vlasta	personalistka
Fišerová Božena	mzd. účetní
Hejlková Jaroslava	fin. účetní
Kolaříková Marie	mzd. účetní
Pelikánová Milena	pokladní
Pěničková Zdenka	ved. referátu PaM
Pobořilová Miroslava	ved. účetní
Příkrylová Jana	fin. účetní
Šmehlíková Drahomíra	fin. účetní
<i>Odd. CPS</i>	
Kračmarová Miluška	vedoucí odd.
Dubský František	údržba
Fidrich Miroslav	domovník Krátká
Kandalcová Eva	úklid
Kotraš Zdeněk	doprava
Lukešová Hana	sklady – MD
Mohlerová Jana	vrátná
Šildberger Martin	operátor poč.

Ungrová Jana	vrátná	Sojka Jaroslav	údržbář
Wimmerová Dagmar	podatelna	Vaškovič Josef	údržbář
		Vlk František	strážný
		Vlk Josef	strážný
SH Bítov			
Paukert Jiří PhDr.	vedoucí		
Binder Jan	prov. techn. prac.	Park SZ Lednice	
Binderová Jana	referent – pokl.	Bernad Oto	vedoucí parku
Fišer Vladimír	průvodce	Baroň Radim	zahradník
Chloupek Bedřich	strážný	Budlanská Bohumila	zem. dělnice
Jelínková Jaroslava	pokladní – MD	Budlanská Marie	zahradnice
Kaláb Pavel	údržbář	Gálová Věra	zahradnice
Meister Jan	strážný	Garčicová Anna	zem. dělnice
Radauscher Radek	pomocný dělník	Grbavčic Josef	zahradník
Vaňková Alena	uklízečka	Hastík Zdeněk	traktorista
Weidenthaler Pavel	zedník	Kvasňovský Maroš	zahradník
		Leblochová Anna	zahradnice
		Ligasová Božena	zahradnice
SZ Bučovice			
Ecler Pavel Mgr.	vedoucí odboru	Markovičová Drahomíra	zem. dělnice
Burianková Jana	prov. techn. prac.	Stejskalová Věra	zahradnice
Hanáková Hana	pokladní, ukližečka	Suchyňa Vladimír	traktorista
Chour Bohuslav	strážný	Svobodová Jana	zem. dělnice
Staňková Dita	prov. techn. prac. – MD	Šlichta Jan	zem. dělník
Stuchlík Jaroslav	strážný	Vyhnálková Anna	zahradnice
SZ Lednice			
Holásková Ivana	vedoucí odboru	SZ Lysice	
Benešová Slávka	ukližečka – MD	Medková-Rudolfová Martina	vedoucí objektu
Burianová Jana	ukližečka	Foret Stanislav	údržbář
Hastíková Zdeňka	ukližečka	Hejtmánek Josef	strážný
Hlavenka Jan	strážný	Knotková Věra	průvodkyně
Holásek Václav	údržbář	Kratochvíl Vladimír	údržbář
Hyklová Bohdana	prův., pokladní	Kratochvílová Hana	ukližečka
Jandásek Ivan	údržbář	Kučková Anna	ukližečka
Mráz Wolfgang	údržbář	Lišková Irena	průvodkyně
Pimek Ladislav	strážný	Skořapa Jiří	stráž
Pulkrábková Anna	ukližečka		
Říha Jindřich	prov. tech. prac.	Zahrada SZ Lysice	
Sehnal Petr	údržbář	Kopecký Evžen	vedoucí zahrady
		Brodecká Marcela	zem. dělnice

Svobodová Helena	zahradnice	Novák Karel	strážný
Vašíčková Iva	zahradnice	Rozhonová Jana	uklízečka

SZ Milotice

Boček Evžen Mgr.	vedoucí objektu
Bočková Miroslava	prov. techn. prac.
Bouchalová Anna	uklízečka
Mikulášková Marie	průvodkyně
Miščík Andrej	strážný
Neduchal Roman	údržbář
Rajsiglová Ladislava	průvodkyně

Zahrada SZ Milotice

Lattenberg Svatopluk	vedoucí zahrady
Dobeš Vladimír	opr. zem.strojů
Dobešová Marie ml.	zahradnice
Kordulová Růžena	zahradnice
Krist Ladislav	opr. zem. strojů
Nedvěďická Marie	zem. dělník
Polášek Petr	opr. zem. strojů

SH Pernštejn

Škrabal Zdeněk Mgr.	vedoucí objektu
Gerbrich Petr	údržbář
Janásová Marta	prov. techn. prac.
Kinc Jaroslav	průvodce pokl.
Kučerová Jitka Ing.	odb. prac. pam. objektu
Pavlíková Anna	uklízečka
Reich Jan	údržbář
Škrabalová Eva PhDr.	správce depozitáře
Urbánková Vlasta	uklízečka
Verner Jan	údržbář

SZ Rájec

Kopecká Jana	vedoucí objektu
Hlavica Rudolf	strážný
Jun Pavel	údržbář
Jurná Ludmila	prov. techn. prac.

Zahrada SZ Rájec

Dvořák Jan	vedoucí zahrady
Dýrová Věra	zem. dělnice
Jarušková Jana	zahradnice
Pavlu Stanislav	zahradník

SZ Valtice

Lužová Pavla	vedoucí objektu
Buchetková Hana	průvodkyně
Foukalová Jana	průvodkyně
Hübnerová Alena	průvodkyně
Kovács Milan	strážný
Kováčsová Eliška	uklízečka
Málek Josef	strážný
Moravčíková Vítězslava	odb. prac. objektu
Opluštil Vladislav	domovník
Silnica Jiří	údržbář
Strmiska Jiří	strážný
Suchánková Michaela	prov. techn. prac.
Suchomel Zdeněk	strážný

Zahrada SZ Valtice

Zapletal Rostislav	vedoucí
Krška Radek	zahradník
Luba Josef	zahradník
Marouš Radek	zahradník
Musilová Martina	zahradnice
Mysliviček Rudolf	údržbář
Neumannová Iveta	zahradnice – MD
Zapletal Josef	zahradník

SZ Uherčice

Štěpánová Eva	vedoucí objektu
Málková Jiřina	domovník
Štěpán František	prov. techn. prac.

SZ Vranov

Janiček Karel	vedoucí objektu
Altenburger Luboš	elektroúdr.
Grundová Kateřina	průvodkyně – MD
Haden Milan	vodoúdr.
Hotařová Daniela	strážná
Janičková Miroslava	prov. pracovník
Kandus Zdeněk	údržbář
Kocholová Marcela	strážná
Krajíčková Helena	uklízečka
Muchová Radka	zahradnice
Obrtlík Pavel	údržbář
Plachý Jaroslav	strážný
Sodomková Zuzana Ing.	strážná
Švecová Lenka Mgr.	průvodkyně
Tunka Josef	
Tunková Anna	zahradnice
Turoňová Iveta	průvodkyně
Zámečník Václav	strážný

SH Veveří

Fedor Petr Mgr.	vedoucí objektu
Kislínger Jiří	prov. techn. prac.
Šeda Zdeněk	strážný, údržbář

SHaZ Buchlov – Buchlovice

Vlášek Pavel Ing.	vedoucí odboru
Novotný Jiří Mgr.	kastelán SH Buchlov
Syslová Ivana	kastelánka SZ Buchlovice
Vařejková Hana Ing.	ekonomka
Bílková Zuzana	pokladní, prův.
Brlavský Antonín	údržba
Buchtíková Vladislava	uklízečka
Černý Vít	prac. záchr. stanice
Hrabalová Eva	uklízečka
Hrbáč Josef	elektr.
Jurča František	údržba
Kučík Josef	údržba

Kučíková Irena	zahradnice
Machynková Marie	zahradnice
Marková Danuše	zahradnice
Martinák Zdeněk	údržba
Mikulová Libuše	průvodce, uklízečka
Novotná Irena	pokladní, průvodce
Směták František	údržba
Vávrová Emilie	zahradnice
Vícha David	údržba

SZ Jaroměřice

Petr Radim Ing.	vedoucí odboru
Čafourek Antonín	údržba
Čafourková Eva	průvodce, pokladní
Horká Alena	pokladní, průvodce
Konfrštová Zdeňka	ekonom – účetní
Koščová Helena	pokladní, průvodce
Petrová Jana Mgr.	odb. techn. pracovník.
Vodička Martin	obsluha a opr. zem. strojů

AZ Kroměříž

<i>Ředitelství zámku</i>	
Dvořáček Petr Ing.	vedoucí odboru
Čermák Jiří Ing.	odb. pracovník.
Konupčíková Bohumila	ekonom
Lukáš Antonín	knihovník
Měsíc Cyril	knihovník
Mlčáková Petra	pokladní, inv.
Nesiba Ondřej	odb. prac.
Šebestíková Lada	mzdová účetní
Večeřová Emilie	účetní
<i>Provoz zámku</i>	
Mlčochová Marie	vedoucí provozu
Brázdilíková Marie	uklízečka
Dokoupilová Zdeňka Ing.	stav. technik
Hanáková Marie	průvodce + vrátná
Hošková Anna	průvodce + ukliz.
Klenovský Lubomír	strážný

Mandřáková Marie	uklízečka	Svoboda Lubomír	ved. zahradník
Mrhálek Josef	strážný	Bubeníčková Marta	zahradník
Navrátilová Naděžda	vrátná	Dobiáš Václav	zámečník
Novotný Josef Mgr.	strážný	Horáková Magda	zem. dělnice
Pacíková Milada	průvodce, uklízečka	Hradečná Jana	zahradnice
Pavelková Zdeňka	uklízečka	Junáková Iveta	zem. dělnice
Pišťáček Lubomír	strážný	Kaštylová Josefa	zem. dělnice
Sedlaříková Marie	průvodce, uklízečka	Kondlerová Ludmila	zahradnice
Šišková Stanislava	uklízečka	Kříklavová Růžena	zem. dělnice
Štolfová Anna	uklízečka	Kučera Miroslav	zahradník
Tomečková Kateřina	průvodce	Pazdziorová Hana	úklid, svač.
Tupá Marie	vrátná	Přikryl Stanislav	zem. dělník
Gašpárek Rostislav	řidič, údržbář	Skoupil Pavel	zem. dělník
Loučka Radomír	malíř, natěrač	Svobodová Despina	zahradnice
Šolc Jiří	elektrikář	Szabóová Mária	zem. dělnice
Vávra Martin	sroj. zámečník	Vašák Libor Ing.	zem. dělník
Večeřa František	stolař, truhlář	Voždová Ivana	zahradnice
Mincovna		Zapletalová Andrea	zahradnice
Remeš Jiří	domovník, údržbář	Zapletalová Marie	zem. dělnice
Podzámecká zahrada		SZ Náměšť nad Oslavou	
Vožda Aleš	vedoucí provozu	Buš Marek	vedoucí odboru
Gabrhelík Jaroslav	ved. zahradník	Bukal Petr	dělník v parku
Gabrheliková Jarmila	zem. dělnice	Dohnal Karel	domovník, údržb.
Grézlová Božena	vrátná	Faksová Vladimíra	průvodkyně
Krč Milan	zem. dělník	Chládková Marta	průvodkyně
Malinová Martina	zem. dělnice	Jarošová Eva	vedoucí provozu
Martínek Radim	zem. dělník	Macková Marie	ekonom
Ondráček Jiří	vrátný	Osobová Jana	průvodkyně
Papež Bronislav	chovatel, ošetřovatel	Sítková Milena	pokl., správce mobil.
Papežová Marie	zem. dělnice	Tesaříková Jarmila	ved. penzionu
Pořízek Marek	zem. dělník		
Staša Mojmír	zem. dělník	SZ Telč	
Symerský Pavel	zem. dělník	Norek Bohumil	vedoucí odboru
Viktorinová Eva	zem. dělnice	Pryclová Helena	ekonom
Zapletal Josef	vrátný	Norková Jarmila	pokladní, prov. ref.
Zedníčková Petra	úklid, svač.		správce depozitáře
Květná zahrada		Balatá Lenka	průvodce, dozorce sbírek
Ježek Zdeněk Ing.	vedoucí provozu		

Beckerová Alena	sam. pracovnice, uklízečka	Vařbuchta Jiří	dělník v parku
Brychta Daniel	průvodce, dozorce sbírek	Vítů Petr	zahradník
Gregorová Jana	sam. pracovnice, uklízečka	Vohnout Jaroslav	dělník v parku
Hlávková Zdena	pokladní, dozor galerie	Vondráková Jaroslava	sam. pracovnice, uklízečka
Kubátová Zdena	dělnice v parku		
Mitisková Helena	sam. pracovnice, uklízečka	SZ Vizovice	
Muchinová Alena	dělnice v parku	Pluhařová Jana	vedoucí odboru
Nováková Marta	sam. pracovnice, uklízečka	Burgetová Marie	úklid
Pišová Kamila	průvodce, dozorce sbírek	Ježová Marie	průvodce
Prycl Jaromír	údržba	Kolařík Vilém	zahradník
Sedlářová Martina	průvodce, dozorce sbírek	Pluhař Zbyněk	domovník, údržba
Sňížková Jarmila	průvodce, dozorce sbírek	Trefilová Jana	účetní
Svoboda Otto	archivář		

Nástupy v roce 2002

Brno OS

Vícha Tomáš, Bc.	památkář
Fajman Marek Ing.	památkář
Zeman Tomáš, Bc.	památkář

OI

Kučera Martin	operátor
Zavadil Miroslav, Bc.	fotograf

OPP

Komosná Klára	památkář
Šafferová Markéta Ing.	arch. památkář

TOO

Kozel Petr Ing.	inv. techn.
Šoupal Milan Ing.	inv. techn.

EKO

Konečná Sylvie	doprava, MTZ
Fialová Radmila	účetní, sekretářka
Foltýnová Ivona	personalistka

Kludová Monika	uklízečka

Bítov

Honzák Milan	údržbář

Lednice

Pekárková Terezie	průvodkyně
Garčicová Anna	pokladní
Doležal Jaroslav	zahradník
Holešínská Anna	dělnice
Kvasňovský Maroš	zahradník

Valtice

Moravčíková Vítězslava	odb. prac.

Lysice

Michelová Lenka	odb. prac.

Vranov

Švecová Lenka Mgr.	průvodkyně

Pernštejn

Gerbrich Petr	údržbář

Výroční zpráva 2002
Státní památkový ústav v Brně

Vydal: Národní památkový ústav,
územní odborné pracoviště v Brně, 2003

Nám. Svobody 8, 601 54 Brno

www.pamatkybrno.cz

Redakce: Jaromír Míčka

Technická redakce: Eva Dvořáková

Výtvarná spolupráce: Vladimír Tesárek

Předtisková příprava: Donato Brno

Tisk: T.D.V. Vladimír Dilhof

Vydání první, 400 ks

ISBN 80-85032-02-3